do:ꝛ ꝟ ē laudabile (Delectat) ꝟ colligit. 4.cās enūerataſ (Quā vicit) ꝟ ponit victoriā (Zelus) zelus ſꝫ Dyo. ē amoꝛ ītēſus. vñ ñ patit aliqd ꝺrīū anīato. (Domꝰ dei) .i. eccl'ie (Quo iardeſcētes). ſ. dū ñ patimur eccl'iā ab iſi delibꝰ ipugnari. (Carnaliū.) q̄ꝫtū ad illos q̄ iueniūt ſibi errozes vt carnis curā faciāt ī ōſiderys. ſic̄ q negāt ꝓuidētiā dīnā de rebꝰ hūanis: ꝛ aie ꝓpetuitatē vt īpune poſſint peccare. (Animaliū) quātū ad errantes: ex eo q̄ nō eleuātur ſupꝛa ſenſibilia: ſed ſm rōnes coꝛpales volunt de diuinis iudicare. (Dauitice turris.) hoc ſumit̄ Lant. 4.ꝰ ſic̄ turris dauid ꝛc̄. p dauid ſignificat xp̄s: turris eius eſt fides vel eccl'ia: clipei ſunt rōnes ꝛ auctes ſanctoꝝ. (Uel potiꝰ munitā oñdere.) q̄ ipſe nō iuenit rōnes: ſed potiꝰ ab alys īuentas cōpilauit: ꝛ in hoc tangit vnā vtilitatē. ſ. excluſionē erꝛoꝛis. (Ac theologicaꝝ.) ꝟ tāgit aliā quātū ad manifeſtationē veritatis. ꝛ hoc in ꝑmis tribus libꝛis. (Necnō ꝛ ſacramētoꝝ.) ꝛ ꝟ quātū ad q̄ꝛtū. (Nō valere.) ꝟ ponit cauſam mouētē q̄ dicit charitatē in ꝓximū. ꝛ ꝑmo ponit cām mouentē. ſecūdo retrabētem. ibi. (Quāuis nō ambigamus (lingua.) ad pītes: vel quātū ad cōicationē doctrine. (Stilo) ꝓpter abſentes: vel ad ꝓpetuandū memoꝛiā. (Bigas) .i. linguā ꝛ ſtilum gbꝰ q̄ſi duabꝰ rotis vehit̄ a magꝛo ī diſcipulū (Agitat xp̄i charitas) ꝟ ſumit̄ pꝭ. Lo. 5. Charitas xp̄i vrget nos. ¶ Cōtra. Eccl'ici. 9. Nemo ſcit ꝛc̄. g̃ ꝛc̄. ¶ Rñ. charitas dr̄ vnoꝰ habitꝰ infuſus: ꝛ hunc nullus pōt ſcire ſe habere certitudinaliter: niſi p reuelatōez: ſed pōt conȝcere p aliqua ſigna ꝓbabilia. Alio mō dr̄ charitas amoꝛ multuȝ appꝛecians amatuȝ: ꝛ ſic aliqs pōt ſcire ſe habere charitatem. (Quāuis nō) Dic ponit tertiā cām retrabētē. ſ. ꝺictionem inidoneꝝ. Et circa hoc tria facit. ꝑmo ponit ꝺictōis euidētiā p ſimile in alys. ſcō ꝺictionis cām ex inoꝛdiatione volūtatis ex qua erroꝛ: ex quo īuidia: ex qua cōtradictio oꝛit̄. ibi (Qz diſſentiētibus) tertio ꝺicentiū negtiā. ibi. (Qui nō rōni calūnie.) que eſt occulta ꝛ pticularis ipugnatio. (Cōtradictionē.) q̄ eſt apta ꝛ ī toto ꝛ vlis. (Obnoxiū.) q̄ſi pene vel noxe addictū (Ueri rōne pfectū) .i. pficiebat ſm rōnem veritatis. vȝ. q̄ꝫtū ad illos q male intelligūt: ꝛ tñ malū itellectū ptinaci volūtate defendūt. (Cōplacet.) quātum ad illos: quoꝝ volūtas ioꝛdinate pōſt ſe trahit iudiciuȝ rōnis vt veꝝ iudiceꝛ illud q̄ placet. (Offendēti) .i. q̄ diſplicet. ¶ Cōtra. z. Eſdre 4.ꝰ omnes benignant̄ in opibus eius. g̃ ꝛc̄. ¶ Reſpōdeo veritas ſm ſe ſemp amat̄: ſed p accñs pōt hēri odio: ꝛ ꝟ accñs eſt infinitū: qz cauſe p accñs ſm ꝑm ifinite ſunt. ¶ Deus bꝰ ſeculi ſumit̄. z. Lo. 4. ꝛ exponit̄ de deo vero q operat̄ inuidiam permittēdo: vel de dyaꝰ cui ſeculum obedit q opat̄ ſuggerendo. (Diffidētie.) vel qz diffidūt de deo: vel qz de eis diffidēdū eſt ex rōne moꝛbi: quāuis nō ex ptāte medici. (Qui nō rōnem.) ꝟ oñdit cōtradicētium negtiā. ꝛ ꝑmo ex inoꝛdinata ꝓfeſſiōe. ſcō ex ſimulata religiōe. ibi. (Habēt rōnem ſap.) 3° ex ptinaci contentione. ibi. (Qui cōtentioni.) oſtēdit aūt ꝑmo ex duobus eos eſſe inoꝛdinatos. ſ. qz volūtas nō ſequit̄ rōnem: ſꝫ ecōuerſo: qō tāgit vbi dicit. (Qui nō rōni) Et qz rōnē ſuā nō ſubyciūt ſacre doctrie: qō notat̄ ibi. (Nec doctrine ꝛc̄.) (Sōniarunt) q̄ſi fantaſiādo. ſicut hō in ſomnys (Sed ad fabulas.) ſumit̄ de ꝑma Timo. 4. fabula eniȝ compoſita eſt ex miris ſꝫ ꝑm: ꝛ iſti ſemper volūt noua audire (Profeſſio) .i. ſtudiū ꝛc̄. (Docēda) .i. digna docere (rōnez) .i. argumentū ad oñendū ſapiētiā. (In ſuppſtitione.) ſuperflua religiōe exterius ſimulata (Qz fidei defectionē.) ſumitur. i. Timo. 4. diſcedent quidam a fide ꝛc̄. (Omniū verboꝝ.) ¶ Cōtra Beda nulla falſa eſt doctrina que nō aliqua vera interniſceat. ¶ Rñdeo illa vera que dñt quāuis in ſe vera ſint: tñ quātū ad vſum eoꝝ falſa ſūt: qz falſo vtunt̄ eis (Pruriginē) .i. iordinatū deſiderium noua audiēdi. ſicut pꝛuritus cōcitat̄ ex calore iordinato. ſumit̄. z. Ti. 4. Erit tēpus ꝛc̄. (Dogmate) ꝓpter hoc q̄ ratio voluntatē ſequit̄. (Cōtentioni.) q̄ ſꝫ Ambꝛo. ad Ro. eſt ipugnatio veritatis cum cōfidētia clamoꝛis. (Ueritas.) ſcō Eſdre. 4. Ueritas manet ꝛc̄. (Voꝝ igit̄.) Dic reddit auditoꝛē docilē prelibādo cauſas operis. Et ꝑmo ponit cauſaȝ finalē quātum ad duas vtilitates. ſ. deſtructionem erꝛoꝛis. vnde dicit. (Odibilem.) ps. odiui eccleſiam ma. (Ne virus.) .i. ne venenū. Et manifeſtationē veritatis. vñ dicit. (Lucernā ꝛc̄.) ſumit̄ de Luce. 8. Nemo accēdit lucernā (ī cādelabꝛo) .i. ī apto. Secūdo tangit cauſam efficientē. ſ. ꝑncipalē (Deo patri.) inſtrumētalē (Compegimus) qz hoc opus eſt q̄ſi ꝓpaginatū ex diuerſis auctoꝛitatibus (Sudoꝛe) quocū q̄ defectu coꝛporali qui ſequitur laboꝛē ſpirituale. Tertio oſtēdit cauſaȝ materialē. ibi. (Ex teſtimonys veritatis.) ps. Initio cognoui ꝛc̄. Quarto cauſaȝ formalē quātum ad diſtinctionē libꝛoꝝ. (In quattuoꝛ libꝛis) ꝛ quātum ad modū operis. (In quo maioꝝ exempla.) quātū ad ſimilitudines. (Doctrinā) quātum ad rōnes. (Uipere.) heretice. hereticꝰ. n. pariendo alios in ſua bereſi pereūt ſicut vipera. (Prodidimus.) reſeruauimus. Adycit viam. (Complexi.) amplexātes. (Impie) infidelis (Inter vtrūq̄.) ſ. nec nimis alte: nec nimis humile: vel iter duos cōtrarios erꝛoꝛes. ſic̄ ſabellꝰ ꝛ arry. (Nō a pīnis) ſm illud ꝓuer. zz. nō trāſferres termios ꝛc̄. (Nō igit̄ debet.) hic reddit auditoꝛem attentum. ꝛ ꝑmo ex vtilitate operis. (Sentētias.) ſententia ſm Auicē. eſt diffinitiua ꝛ certiſſima cōceptio. ſecūdo ex ꝓfunditate materie. ibi. (In hoc aūt tractatu Piū lectoꝛē) qui ſm fidem itelligat. (Liberꝝ coꝛrectoꝛē) qui ſolū ꝓpter coꝛrectionē coꝛrigat. Liber. n. ſm ꝓbm dr̄ q cauſa ſui ē: ꝛ nō ꝓpter odiū vel inuidiam. tertio ex oꝛdinatione modi ꝓcedendi. ibi. (Ut autem qō queritur.)

¶ Incipit ſententiaruȝ liber primus de myſterio trinitatis. ¶ Diſtinctio. I.

VEteris ac noue legis contīnētiā diligēti indagine ēt atq̄ ēt ꝓſiderātibus nobis ꝑuia dei gratia īotuit ſacre pagine tractatoꝛes circa res vel ſigna precipue verſari. Ut enī egregius doctoꝛ Aug. ait in lib. de doctria xp̄iana. Omnis doctria vel reꝝ eſt vl ſignoꝝ: ꝟ res ēt p ſigna diſcunt̄. Proprie aūt ꝟ res appellant̄ q̄ nō ad ſignificādū aliqd adhibent̄. Signa ꝟo quoꝝ vſus eſt in ſignificādo: eoꝝ aūt aliq̄ ſunt: quoꝝ oīs vſus ē in ſignificādo nō in iuſtificādo. i. q̄bus nō vtimur niſi aliqd ſignificādi gr̃a: vt aliqua ſacra legalia: alia que nō ſolū ſignificāt: ꝟ ꝓferūt q̄ intus adiuuet: ſicut euāgelica ſacramēta. Ex quo aperte itelligit̄ que hic appellentur ſigna: res ille. vȝ. que ad ſignificandū aliquid adhibent̄. Omne ergo ſignū etiaȝ res aliqua eſt: qō. n. nulla res eſt omnino nihil eſt: vt in eodeȝ Augu. ait. nō aūt ecōuerſo oīs res ſignuȝ ē: qz nō adhibet̄ ad aliqd ſignificādū. Cuꝝ bis itēderit theologo

rū speculatio studiosa ac modesta diuinā scriptūrā formā pscriptā i doctrina tenere aduertet. De his g nobis adituz ad res dīnas aliq̄tenus itelligēdas deo duce apire volēt⁹ disserēdū ē. t prio de reb⁹: postea de signis disseremus.

¶ De rebus cōiter agit.

IN g in reb⁹ ꝓsiderādū ē: vt i eodē ait Aug. q res alie sūt qb⁹ fruēdū ē: alie qb⁹ vtēdū ē: alie q̄ fruūt̄ t vtunt̄. Jlle qb⁹ fruēdū ē nos btōs faciūt: istis qb⁹ vtēdū ē tēdētes ad britudinez adiuuamur t q̄si adminiculamur vt ad illas res q̄ nos beatos faciūt puenire eisq̄ iherere possim⁹. ¶Res ꝙo q̄ fruunt̄ t vtunt̄ nos sumus q̄si iter vtraq̄ ꝓstituti t angli sci. Frui āt ē amore iherere alicui rei pp seipsaz. Uti ꝙo id qđ i vsuz venerit referre ad obtinēdū illud quo fruēdū ē: al's abuti ēnō vti. Nā vsus illicit⁹ abusus vel abusio dz noiari. ¶Res g qb⁹ fruendū est sūt p̄ t fili⁹ t spūs scūs. eadē tñ trinitas q̄dā sūma res ē cōisq̄ oib⁹ fruentib⁹ ea: si tñ res dici dz t non rez oinz cā: si tñ t cā. Nō. n. facile pōt inueniri nomen qđ tāte ꝓueniat excellentie: nisi qđ meli⁹ dr̄ trinitas ꝙ vn⁹ de⁹. ¶Res aūt qb⁹ vtenduz est mūdus est t i eo creata. Uñ Aug. in eodē. Utendū ē ꝙ mūdo nō fruendū: vt inuisibilia dei p ea q̄ facta sunt itellecta ꝓspiciant̄. i. vt ꝑ tpalib⁹ eterna capiant̄. Jtez i eodez. In oib⁹ reb⁹ ille tñ sūt qb⁹ est fruendū q̄ eterne t icōmutabiles st: ceteris aūt vtēdū est vt ad illaz p fruitionē pueniat̄. Uñ Aug. i li. io. de tri. fruimur cognitis in quibus ipsis pp se volūtas delectata cōquiescit. Utimur ꝙo eis que ad aliud referimus quo fruendum est.

¶ Jtē qd iter sit iter frui t vti aliter q̄z supza.

NOtādū ꝙo q idē Aug. i lib. x. de tri. al'r q̄z supza accipiēs vti t frui sic dicit. Uti ē assumere aliqd i facultatez volūtatis. Frui āt ē vti cū gaudio: ñ adhuc spei: ꝙ iaz rei. Jōq̄ ois q fruit̄ vtit̄. assumit. n. aliqd in facultatē volūtatis cū fine delectatōis: nō āt ois q vtit̄ t fruit̄ si id qđ i volūtatis facultatē assumit: hō pp ipm: ꝙ pp aliud appetit. Et attende q Augu. vr̄ dicere illos frui tñ q i re gaudēt nō iā in spe: t ita i hac vita ñ videmur frui: ꝙ tñ vti vbi gaudemus in spe: cū supza dcm̄ sit frui ē amore iherē alicui rei pp se qual'r etiam multi ꝙ adherent deo.

¶ Determiatio coz q̄ vñr ꝓria.

HEc g q̄ sibi ꝓdicē vñr sic ꝺtermiam⁹ dicētes nos t ꝙ t i futuro frui: ꝙ ibi pp̄e t pfecte t plene vbi p spēz videbimus quo fruemur. ꝙ āt dū in spe ābulamus fruimur qdē: ꝙ ñ adeo plene. Uñ Aug. i li. io. de tri. fruimur cognitis in qb⁹ volūtas est t ē. Jdē i li. de doctria x̄piana ait. Angeli illo fruētes iaz bti sunt quo t nos frui desideramus: t q̄z tū in hac vita iaz fruimur vl̄ p speculū vel in enigmate tāto nr̄az pegrinatiōez t tolerabili⁹ sustinemus t ardētius finire cupimus.

¶ Alia determinatio.

POtest ēt dici q q fruit̄ ēt i hac vita ñ tñ ꝙ gaudiū spei: ꝙ ēt rei: q: iā dilectat̄ in eo qđ diligit. t ita iā rēaliq̄tenus tz. Cōstat g: q: deo debemus frui nō vti. Jllo. n. vt Aug. ait frueris quo efficeris btūs t i quo spē ponis vt ad id pueniaz. De hoc ēt idē ait i li. de doctria x̄piana. Dicim⁹ ea re nos frui quā diligimus pp se. t ea re nobis fruēdū ē tñ q̄ efficimur bti: ceteris ꝙo vtēdū: freq̄nter tñ dr̄ frui cū delectatōez vti. Cū. n. adest qđ diligit̄ ēt delectatōez secū gerit. si tñ p ea trāsieris t ad illud vbi pmanēdū est ea retuleris vteris ea t abusiue ñ pprie diceris frui. Si ꝙo ibe seris atq̄ pmāseris finē i ea ponēs leticie tue. tūc ꝙe t pprie dicēdus es frui: qđ ñ ē faciēdū nisi i illa tritate. i. i sūmo t icōmutabili bono.

¶ Utr̄ boib⁹ sit fruēdū vel vtendum.

QUm āt hoies q fruunt̄ t vtunt̄ alijs reb⁹ res aliq̄ sint: q̄rit̄ vtr̄ se frui debeant: an vti an vtrūq̄. Ad qđ sic respōdet Aug. i lib. de doctria x̄piana. Si pp se hō diligēdus ē fruimur eo. si pp aliō vtimur eo. vr̄ aūt mihi pp aliud diligēdus. qđ. n. pp se dil'gēdū ē i eo ꝓstituit̄ vita btā: cui⁹ ēt spes ꝙ tpe ꝓsolat̄. In hoie āt spes ponenda nō est: q: maledict⁹ ē q ꝙ facit. g si ligde aduertas nec seipo q̄sq̄ frui dz: q: ñ dz se diligē pp se: ꝙ pp illō quo fruēdū ē. Huic āt ꝓriū vr̄ qđ apls ad Philemonē loq̄ns ait. Jta fr̄ ego te fruar i dño: qđ ita determiat Augu. Si dixiss tñ te fruar t ñ addidiss i dño: videret̄ finē dilectionis ac spem ꝓstituisse i eo. Sz q: illō addidit i dño se finem posuisse eodēq̄ frui significauit. Cuz. n. vt idē Augu. ait. homie in deo frueris deo potius q̄z homine frueris.

¶ Queritur vtr̄ deus fruat̄ an vtat̄ nobis.

SEd cū de⁹ diligat nos vt frequenter scriptura dicit: q̄ ci⁹ dilectiōez erga nos m'tū cōmēdat: q̄rit Aug. qūo diligit: an vt vtens an vt fruens: t ꝓcedit ita. Si fruit̄ nob eget bono nr̄o: qđ nemo sanus dixerit. ait. n. ppha. Bonoz̄ meoz nō indiges. omne enim bonū nostrum vel ipse est

vel ab ipso ē. nō ḡ fruīt nobis: ꝫ vtīt. Si. n. nec fruīt nobis nec vtīt nō iuenio q̄o diligat nos. Neqz tñ sic vtīt nobis vt nos reb⁹ alijs. Nos .n. res q̄bus vtimur ad id referimus vt dei bonitate pfruamur. Deus ꝟo ad suā bonitatem vsuz nr̄m refert. ille. n. miserēt nr̄i pp suā bonitatē. Nos aūt nobis iuicē pp illi⁹ bonitatē. Ille nr̄i miserēt vt se pfruamur. Nos ꝟo iuicez nr̄i miseremur vt illo fruamur. Cuz. n. nos alicui⁹ miseremur ⁊ alicui ꝟsulimus ad ei⁹ q̄dez facimus vtilitatē eāqz ituemur. Sed ⁊ nr̄a fit ꝟñs cū misericordiā quā alij ꝟpendimus nō relinqt de⁹ sine mercede. Hec aūt merces sūma est vt ipso perfruamur. Item quia bonus est sumus: ⁊ iquātum sumus boni sumus. Porro aūt: q: ēt iust⁹ ē nō ipune mali sumus: ⁊ inquātuz mali sumus int̄ñ ēt min⁹ sumus. Ille ḡ vsus quo nobis vtīt de⁹ nō ad ei⁹: ꝫ ad nr̄az vtilitatē referēt: ad ei⁹ ꝟo tm̄m̄ bonitatē.

¶ Utrꝫ vtēdū aut fruendus sit ꝟtutib⁹.

Hic ꝟsiderādū ē vtrꝫ ꝟtutib⁹ sit vtendū an fruēdum. Quibusdā vr̄ q: eis sit vtēdū ⁊ nō fruēdū. ⁊ hoc ꝟfirmāt auctē Aug. q vt ptaxatū ē dicē nō eē fruēdū nisi trinitate. i. sūmo ⁊ icōmutabili bono. Itē dicūt iō fruēdū ñ eē eis: q: pp se amāde nō sunt: ꝫ pp eternā btitudinē. Illō aūt quo fruēdū ē pp se amādū ē. Sz q ꝟtutes pp se amāde nō sunt: imo pp solā btitudinē ꝟbāt auctē Aug. q i lib. xiij. de tri. ꝺ quosdā ait. Forte ꝟtutes q̄s pp solā btitudinē amam⁹ sic psuadere nobis audēt vt ipsaz beatitudinē nō amemus: q̄ si faciūt ēt ipas vticz amare desistimus: qñ illā pp quā solā istas amauim⁹ nō amamus. Ecce bis ꝟbis vr̄ Augu. oñdere q ꝟtutes ñ pp se: ꝫ ꝓpter solā btitudinē amāde sint. Q̄ si ita est ḡ eis fruēdū ñ ē. Alijs ꝟo eꝺ vr̄. s. q eis fruēdū sit: q: pp se petēde ⁊ amāde sē: ⁊ ꝟfirmāt auctē Amb. q ait sup illū locuz eple ad Gal. Fructus aūt spūs ē charitas gaudiuz: pax: patiētia: ⁊ cē. Hic nō notat opa: ꝫ fructꝰ: q: pp se petēda sūt. Si ꝟo pp se petēda sūt ḡ pp se amāda sunt. Nos aūt bazꝫ q̄ vr̄ auctū repugnātiā de medio eximere cupiētes dicim⁹: q ꝟtutes pp se petēde ⁊ amāde sūt: ⁊ tm̄ pp solā btitudinē: pp se q̄dē amāde sunt: q: delectāt sui possessores sincera ⁊ scā delectatōe ⁊ in eis pariūt gaudiū spūale. Uerūtm̄ ñ h̄ ē ꝟsistēduz: ꝫ vltra gradiēduz: nō h̄ hēat dilectōis gressus neqz h̄ sit dilectōis termin⁹: ꝫ referat h̄ ad illō sūmū bonū: cui soli oīno iherēdū ē: q: illud pp se tm̄ amādū ē ⁊ vltra illud q̄rēdū nihil ē. illud .n. ē supremus finis. Jō Aug. ait q eas diligamus pp solā btitudinē nō qn eas pp se diligamus: ꝫ q: idipm̄ q eas diligimus referim⁹ ad illud sūmū bonū cui soli iherēdū ē: ⁊ i eo pmanēduz finisqz leticie ponēdus: q̄re ꝟtutib⁹ nō ē fruēdū. Sz dicet aliqs frui ē amore iherē alicui rei pp seipaz vt pdictū est. Si ḡ ꝟtutes pp se amāde sūt ⁊ eis fruēdū ē. Ad qō dicimus i illa descriptōe vbi dr̄ pp seipaz itelligēdū ē tm̄mō vt. s. amēt pp seipz tm̄ vt ñ referat ad aliō: ꝫ ibi ponat finis: vt supra oñdit Augu. dicēs. Si ihēseris atqz pmāseris finez ponēs leticie. tūc ꝟe ⁊ ꝓprie frui dicēdus es: qō nō ē faciendū nisi i illa trinitate. i. i sūmo ⁊ icōmutabili bono. vtēdū est ḡ ꝟtutibus: ⁊ p eas fruēdū sūmo bono: ita ⁊ de volūtate bona dicimus. Unde Aug. i li. io. de tri. ait. Uolūtas est p quā fruimur: ita ⁊ p ꝟtutes fruimur ñ eis nisi forte aliq̄ ꝟt⁹ sit de⁹ vt charitas ō q̄ postea tractabit.

¶ Epilogus.

Omniū ḡ q̄ dcā sūt ex quo de reb⁹ specialiter tractauimus: h̄ sūma ē q alie sē qb⁹ fruēdū ē: alie qb⁹ vtēdū: alie q̄ fruunt̄ ⁊ vtunt̄. Et iter eas qb⁹ vtēdū ē ēt q̄daz sunt p q̄s fruimur vt ꝟtutes ⁊ potentie animi q̄ sunt nālia bona: de qb⁹ oīb⁹ añqz de signis tractemus agēdū est. ac primū de rebus q̄bus fruēdū est. s. de scā atqz idiuidua trinitate.

¶ Diuisio textus.

Enito phemio h̄ ē initiuz pītis opis ī quo magister dinoꝛ nobis doctrinā tradere intendit: q̄ztū ad ingsitōez ꝟitatis ⁊ destructiōez erroris. vñ ⁊ argumentatiuo mō ꝓcedit ī toto ope. ⁊ ꝑcipue argumētis ex auctib⁹ sumptis. Diuidit aūt in duas ptes. In q̄rū p⁹ ingrit ea de qb⁹ agēdū ē ⁊ ordinē agēdi. In z⁹ pseḡt suā itētōez: ⁊ in duas ptes diuidit. z⁹ ibi. (Dic itaqz ⁊c.) Ea aūt de qb⁹ i hac doctria ꝟsiderādū ē cadūt in ꝟsideratōez h⁹ doctrie fm̄ q ad aligd ynū referunt̄. s. deū a quo ⁊ ad quē sūt. ⁊ ideo ea de qb⁹ agēdū est diuidit p absolutū ⁊ relatū. vñ diuidit ī ptes duas. In p⁹ ponit diuisionē eoꝛ de qb⁹ agēdū ē p absolutū ⁊ relatū ꝫ cognitiōez. In z⁹ ꝫ desideriū. ibi (Jd ḡ i reb⁹ ꝟsiderādū ⁊c.) ¶ Circa p⁹ duo facit. p ponit diuisionē eoꝛ de qb⁹ agēdū ē i res ⁊ signa: q̄ ad cognitōez reꝛ ducūt. z⁹ ꝟcludit ordinē agendi. ibi. (Cūqz his itēderit theologoꝛ ⁊c.) In p tria facit. p ponit diuisionē. z⁹ ꝓbat p auctē. (Ut. n. egregi⁹) 3⁹ ponit mēbroꝛ diuisiōis expōnē. ibi. (Proprie aūt h̄ res ⁊c.) vbi p̄mo expōit qd sit res. z⁹ qd sit signū. ibi (Signa ꝟo ⁊c.) 3⁹ vtriusqz ꝓpatōez. ibi. (Omne igit̄ signū) ¶ Jd ḡ i rebus. h̄ dimissis signis subdidit res p absolutū ⁊ relatuz ex pte desidery. s. p fruibile: qō pp se ōsiderat̄. ⁊ vtile cuius ōsideriū ad aliud referēt: ⁊ diuidit ī ptes duas. Primo ponit diuisionē. Scōo epilogat ⁊ ꝟcludit itētōez ⁊ ordinē. ibi. (Omniū igit̄ q̄ dicta ⁊c.) Pria ī tres. p̄mo ponit diuisionē. scōo ptiū manifestatōez. ibi. (Ille qb⁹ fruēdū.) 3⁹ mouet dubitatōes. ibi (Lū aūt hoies ⁊c.) In z⁹ duo facit. p manifestat diuisionē. z⁹ ponit q̄dā ꝟrietatez ⁊ soluit ibi.

¶ Nōdū vo q̄ idē Augu. Circa p̄mū duo facit. Primo manifestat ptes diuisiōis p diffinitiōes. Scōo quātū ad suppositā. (Res igit̄ q̄bus fruēdū ⁊c.) Circa p̄mū q̄tuor facit. p̄mo diffinit fruibilia p effectū. 2o vtilia. ibi (Istis q̄b⁹ vtēdū.) 3o diffinit vtētia ⁊ fruētia. ibi. (Res vo que fruunt̄.) 4o diffinit vti ⁊ frui ad ꝓbationē totius. (Frui aūt ⁊c.) Et codē ordine ꝓcedit manifestādo ꝑm suppositā. ¶ Notādū vo q̄ idē) Vic ponit ꝓrietatē ad hec tria. p̄mo ponit diuersam assignationē vti ⁊ frui. scōo ꝯcludit ꝓrietatē ad p̄dicta. ibi. (Et attēde q̄ vr̄.) 3o ponit solutionem. ibi. (Nec g̃ q̄ sibi.) Et p̄mo soluit p diuisionē. 2o per interemptionē. ibi. (Pōt dici.) (Cū aūt hoies.) Vic mouet dubitatōes de habitudine eo⁊ q̄ ptinēt adinuicē. Et p̄mo q̄rit de vtētib⁹ ⁊ fruētib⁹ an sint vtilia vel fruibilia. scōo de fruibilib⁹. s. de deo vt⁊ sit vtēs nobis vel fruēs. ibi. (Sz cū deus diligat.) 3o de q̄busdā vtilibus vt⁊ sint fruibilia. ibi. (Vic cōsiderandū est vt⁊ vtutibus.) Quelibet ha⁊ partiū dicit̄ in q̄nē ⁊ sol'onē. ¶ Qō. I.

Hic querunt tria. Primo de vti ⁊ frui. Scōo de vtibilibus ⁊ fruibilib⁹. Tertio de vtētibus ⁊ fruētibus. Circa p̄mū q̄runt duo. p̄mo quid sit frui ꝑm rem. scōo quid sit vti ꝑm rem.

¶ Utrum frui sit actus intellectus. I.

Circa primum sic ꝓcedit. Vr̄ q̄ frui sit act⁹ itellectus. Nobilissimus. n. actus ē nobilissime potentie. altissima aūt potētia in homīe est intellectus. g̃ cū frui sit pfectissimus actus hominis: q⁊ ponit hominem in suo fine vltimo: videt̄ q̄ sit actus itellectus. ¶ ℘. sicut dicit Aug. visio est tota merces: sed merces totius meriti cōsistit in fruitiōe diuinitatis. g̃ fruitio est essentialiter visio: sed visio est actus intellectus. ergo ⁊ fruitio. ¶ Sed videt̄ q̄ sit actus voluntatis. actus enī determinat̄ ex obiecto: sed obiectū fruitionis est fruibile: qō est finis vltimus. finis aūt cū rationez boni habeat est obiectū volūtatis. g̃ ⁊ frui est actus volūtatis. ¶ ℘. Augu. diffinit fruitionē p voluntatē dicens. fruimur cognitis in quibus ⁊c. g̃ magis videt̄ esse actus voluntatis q̄z intellectus.

Item videt̄ q̄ sit actus oiuz potētia⁊. Premiū eniz respōdet merito: sed homo meretur per oēs potētias. g̃ ⁊ ꝑm omnes p̄miabit̄: sed p̄miū est ipsa fruitio. ergo fruitio est omniū potētiarum. ¶ ℘. Aug. dicit q̄ hō iueniet pascua iterius in dīnitate salutoris: ⁊ exterius in humanitate. g̃ videt̄ q̄ tam vires exteriores q̄z interiores fruent̄. ¶ Sed vr̄ q̄ nullius potētie sit. Omnis. n. actus denoīat̄ a potētia cui⁹ est: sicut intelligere ab itellectu: sz frui nō denoīat̄ ab aliq̄ po⁹. g̃ ⁊c. ¶ Unde vlterius querit̄ cuius habitus actus sit: ⁊ videt̄ q̄ tm̄ charitas: sicut. n. dr̄. i. Lozi. 13. charitatis virtus pfecta est: sed ꝑm p̄bum. Felicitas est operatio virtutis perfecte. ergo fruitio in qua est tota nostra felicitas ē actus charitatis. ¶ Hoc idē videt̄ ex diffinitione Augu. inducta in littera frui est amore inherere ⁊c. ¶ Sz vr̄ q̄ non tantū charitatis. ad fruitionē enim tria cōcurrunt: perfecta visio: plena comprehensio: indefesio amoris consumati. ergo videtur q̄ sit actus etiā succedentiuz fidei ⁊ spei. ¶ ℘. ꝑm fruitionem cōiungimur deo: sed omnis virtus cōiungit nos deo: cū virtus sit dispositio perfecti ab optimum: vt dicit̄ in septimo physicoꝝ. ergo fruitio est actus ꝑm omnem virtutem.

Respondeo dōz: q̄ fruitio ꝯsistit in optima opatiōe hois: cuz⁹ fruitio sit vltia felicitas hois: felicitas aūt nō ē in hītu: sz i opōne sz p̄bz: optia aūt opatio hois ē opatio altissime pōe. s. intellect⁹: ad nobilissimuz obm q̄ ē ds. vñ ipsa visio dīnitatis ponit̄ tota substanr̄e btitudis. Jo. 17. Hec ē vita eterna ⁊c. Ex visione aūt ip̄m visum cito videat̄ per silitudinē sz p eēntiam: efficit̄ quodāmō itra videt̄: ⁊ ista est ꝯphēsio q̄ succedit spei: ꝯñs visionē q̄ succedit fidei: sic̄ spes quodāmodo generat̄ ex fide: ex b aūt q̄ ip̄m visum receptū est intra videntē vnit sibi ipsum videntē: vt fiat q̄si q̄dā mutua penetratio per amorē: sic dr̄. i. Joā. 4. qui manet in charitate ⁊c. Ad vnionē aūt maxime cōueniēt̄is sequitur ōlectatio sūma: ⁊ in b perficit̄ nostra felicitas: quā fruitio nomināt ex parte sui cōplemēti magis q̄z ex pte p̄ncipy: cū i se includat quādā delectationem. Et iō dicimus q̄ ē actus voluntatis ⁊ ꝑm habituz charitatis q̄uis ꝑm ordinez ad potentias ⁊ habitus p̄cedentes.

Ad primum g̃ dōm q̄ appetit⁹ sp sequit̄ cognitionē. vñ sic̄ iferior ps hz sensum ⁊ appetitū g diuidit̄ in irascibile ⁊ ꝯcupiscibile. ita supma ps hz itellectū ⁊ volūtatez: quoꝝ itellectus est altior ꝑm originē: ⁊ volūtas ꝑm pfectionē: ⁊ silis ordo ē in habitib⁹ ⁊ ēt in actib⁹. s. visiōis ⁊ amoris. fruitio aūt nomīat altissimaz opationē q̄tū ad sui pfectionē. ¶ Et sil'r ēt pz solutio ad scōz: q⁊ visio nō hz pfectā rōnē felicitatis nisi ꝑz q̄ est opatio pfecta per ea q̄ sequunt̄. Perficit. n. delectatio operationez sicut pulchritudo iuuētutem. vt dr̄. io. ethi. ¶ Alia duo cōcedimus. ¶ Ad aliud dōm q̄ iferiorum potentiaruz nō p̄t esse fruitio ꝓprie dicta. nō. n. hūt operationē circa finem vltimū quē nō apprehendūt cū sint virtutes materiales: sed sic̄ nūc intellectus perficit̄ accipiendo ab inferiorib⁹ potentyis: ita erit in p̄ria ecōuerso. q̄ perfectio ⁊ gaudiū supiorꝝ ptis redundabit in iferiores potentias. vñ Aug. de spū ⁊ aīa: sensus vertet̄ in rōnē inq̄tuz. s. sua remuneratio ⁊ gaudiū a ratione emanabit. ¶ Ad aliud dōm q̄ humanitas xp̄i nō est vltimus finis vñ in visione eius nō erit ꝓprie fruitio: sz erit q̄dā accidentale gaudiū ⁊ nō substialis btitudo. ¶ Ad aliō dōm q̄ q̄ñ aliqs act⁹ est absolute alicui⁹ pōe: denomīat̄ ab illa: sic̄ itelligere ab itellectu: sed q̄n̄ est act⁹ vni⁹ pōe ꝑm ordinē ad alterā a nulla denominat̄: sic̄ scire est actus rōnis ꝑm ordinē ad intellectū: q⁊ inquātuz p̄ncipia deducit in cōclusiones. sil'r frui est act⁹ volūtatis ꝯñs actū itellect⁹. s. aptā dei visionē. ¶ Alia duo cōcedim⁹. ¶ Ad alia p̄z solutio p ea q̄ dicta sunt: q⁊ q̄uis tria ꝯcurrāt ad fruitionē tñ in amore pficit̄: vt p̄ius dictū est. ¶ Ad vltimū dōm q̄ alie vtutes cōiungūt deo per modū meriti ⁊ dispōnis: sed sola charitas per modū pfecte vnionis.

¶ Utr⁊ vti sit actus rationis. II.

Circa secūduz sic ꝓcedit. vr̄ q̄ vti sit act⁹ rōnis. Ordinare. n. vnū ad alter⁊ est pōe ꝯferentis cuiusmodi ē rō: sed vti dic̄ ordinē ad finē. g̃ ē act⁹ rōnis. ¶ ℘. Ut dic̄ p̄bs. 6. ethi. ordinatio eorum que sunt ad finē ⁊ inuētio finis pertinēt ad prudentiam. p̄udentia aūt est habit⁹ rōnis. g̃ ⁊ vti qō dicit talez ordinationē est act⁹ rōnis. ¶ Sz vr̄ q̄ sit act⁹ volūtatis: q⁊ voluntas ponit̄ in diffinitione eius. vti. n. est assumere aliqd in facultatē volūtatis. ¶ ℘. illud ordinat̄ ad finē qō finē cōsequit̄: sed frui qō dicit cōsecutionē finis ē act⁹ voluntatis: vt dictuz est. g̃ ⁊ vti.

Respōdeo dōm q̄ vti dr̄ multipliciter. Aliquādo .n. nominat quālibet operationem: sz q̄ dicimus vsum alicui⁹ rei esse bonū vel malum: ⁊ ꝑm b videt̄ diffiniri ab Augu. vti est assumere aliqd in facultatem vo⁹. i. (Ut opemur de eo q̄ vtimur ad nutū volūtatis) Aliq̄n dic̄ frequētiā opōnis ꝑm q̄ vsus est idē qō cō-

suetudo: ꝛ sic diffinit Victorin⁹. Usus est actus frequenter de po⁹ elicit⁹. vtroq; modo ꝓ istoꝝ est actus cuiuslibz potẽtie. Dicit etiaz aliquãdo vti eoꝝ que ad finem ordinant aliquẽ: ꝛ sic vti sumit h̃ q̃tũ ad p̃ma diffõnẽ q̃ ponitur. Illõ ãt qõ ẽ ad finẽ iducit ad finẽ suũ trib⁹ opõnib⁹. ·Pria est opõ rõnis pstituẽtis finẽ ꝛ ordinãtis ꝛ dirigẽtis in ipz. Scda ẽ opõ volũtatis impantis. Tertia ẽ opõ vtutis motiue exeq̃ntis: vti aũt noiat executõez ei⁹ qõ ad finẽ ordinatũ est: nõ fm actũ ꝓpriũ alic⁹ motiuaꝝ viriuz: sz cõiter ꝓsupposita ordinatõe in finẽ. vñ est act⁹ volũtatis q̃ est vlis motoꝝ viriũ fm ordinẽ ad rõnem.

Ad primuz g̃ dõm: q⁹ vti ꝓsupponit ordinẽ: sz ei⁹ suba magis ẽ in executiõe volũtatis.

¶ Ad 2m dõz: q⁹ prudẽtia ẽ pfectio rõnis practice fm q⁹ est recta. Rectitudo ãt ei⁹ ꝛ vitas ẽ vt dr. 6. Ethi. fm cõueniẽtiã cũ appetitu recto. vñ prudentia nõ tñ pficit ad actũ q est ipsi⁹ rõnis: sz ẽt ad actũ volũtatis q regulat⁹ ẽ rõne: sic eligere: ꝛ si sit act⁹ volũtatis vel liberi arbitrij ẽ (tñ prudẽtie.

¶ Qõ. II.

Circa obiecta dictoꝝ actuz. p q̃ rit õ fruibilib⁹. 2o õ vtibilib⁹. Quãtũ ad p̃m duo q̃rũt. ꝓ vtꝝ solo deo sit fruẽdũ. 2o vtꝝ vna tñ fruitiõe vt pluribus.

¶ Utꝝ fruẽdũ sit solo deo. I.

Ad primuz sic ꝓcedit: vr q⁹ non solo deo fruẽdũ sit. Dis. n. rebus fruẽdũ ẽ: vt dr in lra: q̃ nos btõs faciũt. btitudo ãt creata btõs nos fac. g̃ ea fruẽduz est: nõ g̃ tñ õo. ¶ P. vltim⁹ finis hois ẽ sua felicitas: felicitas ãt ei⁹ ẽ pfectissima opatio: cũ igit vltio fine fruẽdũ sit: opõne pfectissima fruẽdũ est: qõ ẽt vr per phm in ꝓ ethi. q dicit q⁹ felicitas nõ q̃rit pp aliqd aliud. ꝛ p Boetiũ q dic⁹ btitudo ẽ stat⁹ oiuz bonoꝝ aggregatione pfect⁹. ¶ P. Tulli⁹ dicit: honestũ est q⁹ sua vi nos trahit: ꝛ sua dignitate nos allicit: sz qõ p se allicit pp se amatur. g̃ oi honesto fruẽdũ ẽ: ꝛ ita oĩb⁹ vtutib⁹. g̃ nõ tñ deo. ¶ P. Apls ad Philemonẽ dicit. Itaq; fr ego te fruar in dño. g̃ ẽt hoie iusto frui possum⁹: ꝛ p ꝝs quolibet hoie q est ad imaginẽ dei: ꝛ q̃libz creatura in q̃ ẽ vestigiũ dei.

Contra rõ dilectõis est bonitas: sed oĩs bonitas refert ad bonitatẽ dei a q̃ fluit: ꝛ cui⁹ silitudinẽ gerit. g̃ nihil est diligẽdũ nisi in ordine ad deuz. g̃ solo deo fruẽduz ẽ. ¶ P. Prouer. 16. dr. Uniuersa pp semetipm opatus est deus. g̃ ipse est finis oĩum: oĩa g̃ pp ipsuz diligenda sunt. ꝛ sic idem qõ prius.

Respõdeo dõz: q⁹ frui aliquo dr tripliciter. Aut sicut obiecto: ꝛ hoc mõ solo deo fruẽdũ est: qz ad bonitatẽ ipsi⁹ dei ordinat tota bonitas vniuersi: sicut bonũ toti⁹ exercit⁹ ad bonum ducis: vt dr. xi. metaph̃. Alio mõ sicut habitu eliciente actuz fruitiõis: ꝛ hoc mõ beatitudine creata ꝛ charitate fruenduz est. tertio modo fruimur aliquo: sicut ĩstrumẽto fruitiõis: ꝛ hoc modo fruimur potẽtia: cui⁹ fruitio est actus.

Ad primum g̃ dõz: q⁹ aliqd facit btũz dupl'r: vl effectiue: sic de⁹: ꝛ h̃ solo fruẽdũ ẽ: vel vt obo: vl formal'r: sicut albedo facit albũ: ꝛ h̃ fruendũ est formal'r loquẽdo: ꝛ sic btitudo beatũ facit. ¶ Ad 2m dõm: q⁹ obm opatiõis terminat ꝛ pficit ipsam ꝛ est finis ei⁹. vñ impossibile est opationẽ hẽre rõnez finis vlti mi: sz qz obm nõ cõsequit nisi per opationẽ. ideo est idez appetit⁹ opatõis ꝛ obiecti. vñ si aliquo modo ipa fruitione fruimur h̃ erit iquãtũ fruitio nos deo ꝓiungit: ꝛ eadẽ fruitiõe fruemur fine ꝛ opatiõe: cui⁹ obiectũ est finis vltimus: sicut eadẽ opatõe intelligo itelligibile: ꝛ intelligo me intelligere. ¶ Ad 3m dicendum: q⁹ ꝓpter se dr dupl'r. vno mõ fz q⁹ opponit ad pp aliud: ꝛ h̃ mõ vtutes ꝛ honestũ nõ pp se diligunt: cũ ẽt ad aliud referant. Alio⁹ dr pp se fz q⁹ opponit ad p accñs: ꝛ sic dr pp se diligi qõ hz ĩ nã sua aliqd mouẽs ad diligẽdũ: ꝛ h̃ mõ vtutes pp se diligũtur: qz hñt in se aliqd vñ q̃rant: ẽt si nihil aliud ab eis contingeret: nõ tñ est inconueniẽs vt aliqd pp se amet: ꝛ tñ ad alteꝝ ordinet: sicut dr in. i. ethi. Est ãt aliqd qõ desideratũ nõ pp aliqd qõ in se hz: sz tñ fz qõ ordiat ad alteꝝ vt effectiuũ illius: sic potio amara amat nõ pp aliqd qõ in ipa ẽ: sz qz sanitatẽ efficit: ꝛ hõ nullo mõ pp se diligunt: siue ꝓpter se dicat cãm formalẽ: sicut vtus dr pp se diligi siue finalẽ sicut deus. ¶ Ad 4m dõm q⁹ hoie iusto nõ ẽ simpliciter fruẽdũ: sz in deo: ita q⁹ obtuz fruitõis sit de⁹: ꝛ repñtãs ipz gr̃e obtũ p silitudinẽ: in q̃ habitat de⁹: sit hõ scũs. nec tñ sequit q⁹ hoie pctõre sit fruẽdũ in deo: qz nõ est in eo gr̃a q facit deũ inhitare: ꝛ q̃ est exẽplar expssium illius sume bonitatis q̃ fruendũ est: ꝛ multo minus h̃ sequit õ creatura irrõnali: nõ enim sufficit ad hoc simílitudo imaginis ꝛ vestigy: sed similitudo gratie.

¶ Utrum fruamur deo vna fruitione. II.

Circa secũduz sic ꝓcedit. vr q⁹ nõ vna fruitõe deo fruamur. act⁹. n. distinguunt fz obta: sz obta fruitiõis sũt tres res diltincte ꝓpetatib⁹ psonalibus. s. pr̃ filij ꝛ spi. scũs. ergo fruitiões sũt tres ¶ P. opatio aie sistẽs in cõi nõ est pcã: nisi ẽt descendat ad ꝓpria: sicut cognitio gñis pficit p cognitõez oĩe: ꝛ mlto pl⁹ desideriũ ꝛ amoꝝ pficit in pticulari: sz fruitio ẽ opatio pcã: g̃ nõ tñ fruemur eẽntia cõi trib⁹ psonis: sz singul psonis: ꝛ ꝓpetatib⁹ ipsaꝝ: ꝛ ita vr q⁹ nõ sit vna tñ fruitio. ¶ P. qcqd hz filius⁹ solz referre ad pr̃ez a quo hz: sicut Jo. 5. dr. Mea doctrĩa nõ ẽ mea ꝛc. Sz bonitatẽ accepit filius⁹ a pre nascẽdo: sic eẽntiã. g̃ ꝛ fruitõez bonitatis filij debem⁹ referre in fruitõez pr̃is. g̃ nõ est eq̃liter fruẽdũ trib⁹ psonis: multo min⁹ g̃ nec eadẽ fruitione.

Cõtra sicut de⁹ trinitas ẽ vnũ p̃n oĩuz: ita ẽ vn⁹ finis oĩuz: sz eadẽ opõ cõis est toti⁹ trinitat iquãtũ est vnũ p̃n. g̃ eadẽ ẽ fruitio triũ inq̃tũ ẽ vn⁹ finis. ¶ P. opõ felicitatis ẽ ad nobilissimũ obz: vt dicit phs. io. ethi. nobilissimũ ãt ẽ vnũ tñ: qz qõ p supabũdãtiã dr vni soli ꝓuenit. g̃ cũ fruitio sit opõ vltie felicitatis referr ad vnũ tñ obiectũ: ergo fruimur tribus psonis: inquãtuz sunt vnum: ergo inquãtum est vnum obiectum.

Respõdeo dõm q⁹ vna fruitione fruimur tribus psonis. ꝛ h⁹ ratio est duplex. Una ex pte eẽntie. Obz. n. fruitiõis est sũma bonitas. vñ fruitio respicit vnãquãq; psonã iquãtũ ẽ sũmũ bonũ: vñ cũ eadẽ numero sit bonitas triũ: eadẽ erit ꝛ fruitio. Alia rõ sumit ex pte ꝓpietatũ: sicut. n. dicit phs q nouit vnũ relatiuoꝝ cognoscit ꝛ reliquũ: ꝛ sic cum tota fruitio originet ex visione: vt prius dictũ est: q fruitur vno relatiuozuz inquãtũ h⁹ fruit ꝛ reliquo. psone aũt tres distiguunt tñ fm relationes: ꝛ iõ in fruitõe vni⁹ includit fruitio alteri⁹: ꝛ ita ẽ fruitio eadẽ triũ: sz ꝓma rõ melioꝝ est: que tangit rationẽ obiecti: a qua actus habet vnitatem.

Et per hoc pz solo ad p̃m qz tres psone non distinguunt fz id q⁹ sũt obz fruitiõis: imo vniunt in eo. s. in sũma bonitate. ¶ Ad secũduz dicenduz q⁹ ꝓpietate vniuscuiusq; psone fruimur vt paternitate: tamẽ pr̃nitas nõ dicit rationẽ fruitiõis: vnde fruemur pr̃nitate inquãtum paternitas est idẽ re qõ summa bonitas: differens tamẽ rõne. ¶ Ad tertiũ dõz q⁹ illa reductio nõ ponit gradũ bonitatis in pre ꝛ filio: sz tñ ordinẽ nãe: ꝛ iõ nõ tollit eq̃litas ꝛ vnitas fruitionis.

¶ Utꝝ vtẽdũ sit oĩb⁹ alys a deo. Questio. III.

Deinde queritꝫ ꝺ vtibilibꝫ. ¶ Utꝛ oibꝫ alys ꝓter deū sit vtēdū. ꝛ vr̄ ꝙ non. Uti enim est assumere aliquid in facultatem voluntatis: illud autē tm̄ ē hoc mō assumptū qō nr̄e opationi subiacet: nō aūt oia creata sunt talia: sicut celum ꝛ angeli q̄ nō sunt opabilia a nobis: ꝯ nō possumus oibus vti.

¶ P̄. illo vtimur quo tēdētes ad beatitudinē iuuamur: sz creaturis ipedimur frequenter sicut dicitur. Sap. i4. Creature facte sunt ꝛc. ꝯ nō oibꝫ possumꝰ vti. ¶ P̄. si oibus ꝓter deū tenemur vti. ꝯ qñcunqz nō referimꝰ aliqd in deū peccamꝰ: sz qñcūqz referamus aliquid in deū meremur. ꝯ oīs actus ē meritoꝛiꝰ vel demeritoꝛiꝰ: ꝛ sic nullus actus erit indifferens. ¶ P̄. sequitur ꝙ nullū pctm̄ sit veniale: qz si refertur in vltimū finē nō est aliqō pctm̄ si aūt ꝓstituatur aliqs finis alius vltimꝰ nō relatꝰ ad finē vltimū est pctm̄ mortale: cū igitur oīs actus rationis sit ad aliquē finē: opz ꝙ ille finis vel sit finis vltimꝰ: ꝛ sic nō ē pctm̄: vl̄ sit alius finis nō relatꝰ ad finē vltimū: ꝛ sic erit pctm̄ mortale. ꝯ nihil est pctm̄ veniale.

Contra .i. Loꝛ. iz. Siue manducatis siue bibitis oīa in gl̄iaz ꝛc. ꝯ videt ꝙ oibꝰ sit vtēdū. ¶ Itē sicut deus ē pfecte pōe: ita est pfecte bonitatis. sz ad pfectionem pōe ciꝰ pertinet ꝙ nihil hēat eē nisi ꝓductū ab ipso: ꝯ ꝛ ad perfectiōem oīne bonitatis ptinet ꝙ ametur nihil nisi qō est in ordine ad ipm.

Respondeo dom̄ ꝙ quecūqz sūt bona nō habēt bonitatē nisi inq̄tū accedūt ad similitudinem bonitatis diuine. vñ oz cū bonitas sit rō dilectionis ꝛ desidery: vt oīa amentr̄ in ordine ad bonitatē p̄ma. Oē aūt qō bonū ē a deo est. vñ q̄ ab ipso nō sūt: nec q̄renda sunt: nec eis vtendū est: ꝛ iō nullo pctō vtendum est. qz pctm̄ nō est a deo. Pena āt a deo est: ꝛ iō pena vtēdum est: ꝛ ordināda ad finē fm̄ ꝙ ꝓmouet meritum hominis ducens euz in cōsideratiōez sue infirmitatis. ꝛ fm̄ ꝙ purgat pctā. Silr̄ ēt res mūdi ab ipso sunt: ꝛ eis vtēdū est: vel inq̄tū cōferunt ad dei cognitiōem oñdentes ipsius magnitudinē: vel fm̄ ꝙ p̄bēt subsidiū vite nr̄e ordinate in deū. Similiter opa nostra que mala nō sunt ab ipso sūt: ꝛ ꝓpter ipm̄ facienda: nō ꝙ quālibet opatiōem opoꝛteat semp actualr̄ referre i deū: sed sufficit vt habitualr̄ in deo constituāt finem sue voluntatis.

¶ Ad p̄mū ꝯ dom̄: ꝙ illis creaturis nō vtimur tanq̄ a nobis operatis: sed sicut in dei cognitiōem ducentibus.

¶ Ad scm̄ dom̄. ꝙ creature q̄tū ē i se nō ipediunt nos a ꝛnāda btitudine: sed ex pte nr̄a inq̄tū eis abutimur in eis sistendo sicut i fine. ¶ Ad 3m dōz ꝙ 2m theologū nullus actus ꝓcedens a volūtate deliberāte est indrīs: ga si referr̄ in deū supposita gr̄a meritoꝛiꝰ est: si āt nō est referibilis pctm̄ est: si vero est referibilis ꝛ non referat̄ vanus est ociosum autem iter peccata apud theologū computatur. ¶ Ad 4m dom̄: ꝙ q̄uis ille qui peccat venialiter nō referat actu in deum suam opatiōem: nihilominꝰ tamen deum habitualiter ꝓ fine hz: vnde nō ponit creaturam finem vltimum cum diligat eaz citra deum. sed ex hoc peccat: quia excedit in dilectione: sicut ille ꝙ nimis ꝛmoꝛatur vie: non tamen exit a via.

¶ Utrum frui conueniat oibus rebus. Qō. IIII.

Deinde queritur de fruentibus et vtentibꝫ. Et p̄ Ad p̄mū fruētibꝫ. 2ō vtentibꝫ. sic ꝓcedit: Fruitio dic̄ desideriuz getatū in finem: sed oīs creatura etiā insensibilis desiderat naturaliter suum finem: ꝯ cum cōtingat ipsam conseq̄ suum finem ꝛ quiescere in eo: videt ꝙ fruitio sit creature insensibilis. ¶ P̄. fruitio est eiꝰ qō per se querit̄ nō relatum ad alterū: sed bruta querūt aliqua in quibꝰ delectātur ꝛ nō referūt ad aliud: qz carent rōne ordināte. ꝯ brutoꝝ est fruitio. ¶ P̄. nāli dilectiōe contingit aliquē diligere deū sup oīa: cuz nāliter cognoscatur eē summū bonū: ꝛ ita ꝓp se amādū: sz fruimur eo qō ꝓp se amamꝰ. ꝯ cōtingit hoiez exīstem in nālibus tm̄ frui deo. ¶ P̄. cōtingit ꝙ aliqs exīs in pctō mortali alicuius sue actionis deū finem vltimū cōstituat non referens ad aliud: hoc aūt est frui. ergo pctōr ēt pōt frui deo.

Sed econtrario videtur ꝙ nec etiā iust̄ fruatur ī via: frui enim est quiescere volūtatē delectatā ī cognitis ꝓp se: sz q̄diu aliquis est in via nō gescit. ꝯ q̄diu est ī via aliqs deo nō fruitur. ¶ P̄. vr̄ ꝙ nec ēt bti fruāt. sicut enī hr̄ ī lr̄a: oē qō fruit aliq̄ eget illo: sz qcqd eget aliq̄ caret illo: cum igitur beati nō careāt deo: vr̄ ꝙ nō fruātur illo. Ex quo ēt concluditur ꝙ nec seipso deus fruatur cum non seipso indigeat.

Respōdeo dom̄ ꝙ sicut supra dctm̄ ē: fruitio pōit q̄dā delectatiōem ī fine. delectatio āt nō pōt eē nisi ī cognoscēte ꝓp qō plato dixit: ꝙ ōlectatio ē gnatio sensibilis ī nāz. i. q̄ sentit nāe cōueniēs: ꝛ iō cum creature insensibiles nō cognoscāt: nō delectātur nec fruuntur. ¶ Item fruitio ꝓprie loquēdo est tm̄ vltimi finis bruta āt vltimū finez nō apprehendūt: nec finez ꝓprimū pōt ordinare ad finē vltimū: cū careāt rōne: cuiꝰ est ordinare: vñ non ꝓpe fruunt̄. ¶ Silr̄ peccatoꝛ ponit finem vltimū i q̄ nō ē. vñ cū veꝝ finē nō habeat nō ve fruitur. ¶ Ulteriꝰ āt fruitio dicit delectatiōem ī fine. vñ perfcā fruitio non est nisi sit pfcā delectatio: q̄ esse non pōt ante cōsecutiōem finis: ꝛ iō iust̄ homo nō pfecte fruit̄: sz bti q cōsecuti sūt finem vere ꝛ pfecte ꝛ ꝓprie fruuntur.

¶ Ad p̄m ꝯ dom̄ ꝙ q̄uis oē desideriū conseq̄t̄ cognitiōez desideriū tm̄ creature insensibilis non seq̄t̄ cognitionem ī ipsa exīstē: sz cognitiōem motoꝛis p̄mi (qcunqz sit ille) ordinātis vnūquodqz ī suū finez: ꝛ iō sine cognitiōe nec delectationem nec fruitionē hīt. ¶ Ad 2m dōz: ꝙ pecora q̄uis delectentr̄ in fine: ille tm̄ finis non est vltimꝰ: imo ē relatꝰ ad aliud: nō ab ipsis: sed a ꝓuio ordināte oīa in se ipm̄: ꝛ iō cū nō delectent̄ ī vltimo fine simplr̄. sed ī vltio apphenso ab eis aliquo mō dicunt̄ frui: sz iproꝑe. ¶ Ad tertiū dom̄: ꝙ delectatio seq̄t̄ opationem pfectā. pfecta āt ē opatio q̄ ꝓcedit ab hītu. hītus āt acq̄siti vl̄ nāles nō pficiunt ad vltimā btitudinem pr̄ie: vt supra hītuz ē sufficiēter ꝛ ꝓprie: qz vt dicit Aug. in libꝛo de pnīa: quodā familiari contactu ad experiēdaz eius suauitatem adiacet amāti amata creatura: sz voluptas creatoꝛis lōge alterius gn̄is est. ꝛ iō sine hītu gratuito nō ē delectatio talis q̄ ad fruitiōem sufficiat. Uel dom̄ ꝙ delectatio nālis non ponit aliq̄ opatiōem in actu: sz tm̄ q̄dā nālem inclinationem q̄ in actū reducit̄ ꝑ hītū charitatis. ¶ Ad 4m dom̄ ꝙ exīs in mortali peccato diligit aliqd hītualiter supra deū: ꝛ si nō in actu semp. ꝛ iō non fruit̄ ipso. sed illo ad qō oīa ordinat. ¶ Ad qntū dom̄: ꝙ ē duplex ges. s. ges desidery: ꝛ ges motꝰ. ges desidery ē qñ desideriuz sistit in aliq̄: ꝓp qō oīa fac̄ ꝛ q̄rit: ꝛ nō desiderat aliqd vlteriuz: ꝛ b̄ mō volūtas iusti gescit in via in deo: ges āt motus ē qñ ꝓuenit̄ ad terminū q̄situ. ꝛ ista ges volūtat̄ erit in pr̄ia: b̄ āt ges facit pfectā fruitiōem: sz pria impfectaz ¶ Ad 6m dom̄: ꝙ aliqd eget altero duplr̄. aut sicut eo a q̄ dependet scm̄ eē: ꝛ b̄ mō oīa egēt deo: qz fm̄ Greg. oīa ī nihilum tenderēt nisi ea manꝰ cōditoꝛis teneret: non .n. ē tm̄ cā fieri. sed eē rez. ꝛ b̄ mō bti egēt deo. Alio modo oī gs egere illo qō nōduz hz: ꝛ sic nō egēt. ¶ Ad vltimū dom̄: ꝙ b̄ itelligēdū ē qñ fruēs ꝛ id quo fruit̄ sūt diuersa

in ẽntia:qõ nõ ẽ in dña fruitiõe.ꝛ ideo ꝓfecte ipe fruiť scipo. vñ Bre.sup Job.40.Esto glioſus ꝛc. dic̃. Ipe glioſus ẽ q dũ seipso fruiť accedentis laudis indigẽs nõ ẽ.

¶ Utꝛ vſus conueniat exiſtentibus in patria. II.

Ad secũdum sic ꝓcedit:vř q in pria nullus erit vtẽs. Uia.n.non ẽ nec̃ia hito fine. vñ Ber. Quid nec̃e est scala tenẽti iã soliũ:ſz vſus ẽ eozũ q̃ sũt ad finez q̃ se hñt ꝑ modũ vie.igiť in btis consecutꝰ finẽ non erit vſus. ¶ P̃.vti ẽ referre aliqd in altꝛ:sed B̃ nõ ꝑt fieri nisi vnũ cogiteť pᵒ aliud:qõ non vř eẽ i pria fm Aug. Qꝛ non sũt ibi cogitationes volubiles.g̃ vř q

Contra non sit ibi vſus.

ꝓstat q i pria manet dilectio dei ꝛ ꝓximi. qꝛ charitas nũq̃ excidit.pᵒ.Coꝛ.13.Sz ꝓximᵒ nũq̃ diligeť pp se:ſz pp deũ.sp ergo erit ibi dilectio vſus.

Respondeo dom:q vſus est eoꝛ q̃ sũt ad finem: ſz eoꝛ q̃ sũt ad finẽ:q̃dã sunt icludẽtia finez ꝛ contĩgentia ipm:ꝛ B̃ sũt q̃ non repugnãt pfecti oni finis:sic̃ dispões mãe manẽt cũ forma subali.ꝛ taliũ erit vſus in pria:sicut pfectiões nãles:ꝛ 7ᵐ dona spꝰ sci: ꝛ alia q̃ ex sua rõne impfectionẽ non dicũt. Quedã autez sũt ad finez sic̃ distãtia a fine: vt motᵒ ꝛ hꝺ.ꝛ ista pp suaz impfectionẽ non ꝓpatiť finis.vñ taliũ non erit vſus i patria:sicut pene ꝛ actᵒ fidei ꝛ spei ꝛ cibi ꝛ hꝺ.

¶ Ad ꝑᵐ dom:q sicut inuenimᵒ i ꝓcessu cognitiõis q i cognitionẽ ꝑncipioꝝ venit qs per ꝑncipiata: qbᵒ tñ habitꝰ magis ipa cognoscit q̃ ꝑncipiata: nec idiget ꝓncipiatis ad cognitionẽ ꝑncipioꝝ: q̃ iã p se cognoscit: nec̃io tamen ꝑncipiatoꝝ cognitionẽ amittit: imo illa cognitio p ꝑncipia pficiť.ita ẽ in ꝓcessu hoĩs i deũ:qui p creaturas i deum venit:quo hito creaturis nõ eget ad ipm hñdũ.sed p ipm venit i pfcñ vſũ oĩum alioꝝ:sic ẽt ẽ i ꝓcessu nature qõ p dispões acqriť forma q̃ hita ẽ ꝑnᵐ oĩum accñtiuz: ꝛ ita ẽ in oĩbᵒ alys inuenire. ¶ Ad zᵐ dom: q cogitatio volubilis ꝓpe dř q̃ ẽ p discursum rõnis cui nõ offerť statim qõ q̃rit. vñ oz q inuẽiat ꝓcedẽdo ab vno i aliud. ibi ãt statiz sine difficultate occurret i illo dino lumie gegd q̃retur:vñ ẽt hoĩes itelligũt itellcũ dcisormi sicut ꝛ angeli:nõ ãt excludiť succesſio cogitationũ i pria:ꝛ multo minus ordo vnius ad altꝛ:q ẽt sine successione esse potest.

¶ Aliud ꝓcedimus. ¶ Expositio textᵒ pᵗie distictõis.

Circa litterã q̃ritur ȯ hoc qõ dř (Sacre pagine tractatores circa res vel signa) vř eni diuisio eẽ incõpetẽs: eo q ꝓtingit idẽ signum eẽ ꝛ rẽ: sic̃ corꝑ xp̃i vel character in baptismo. ¶ P̃.ipsemet dic̃ q oẽ signũ res ẽ:ꝛ ita vř q diuisio nõ sit p opposita.

¶ Itẽ creature oẽs sũt signũ dine bonitatis:ꝛ ita videť q fere oĩa q̃ in hac doctria traduntᵒ sũt signa. ¶ Ad qõ dom q ista diuisio nõ ẽ data p oppositas res:ſz p oppositas rõnes ſz absolutũ ꝛ relatũ. signũ.n.ẽ qõ ẽ istitutũ ad aliqd signãndũ:res ãt ẽ que hz absolutã significatoez nõ ad aliud relatã.vñ nõ ẽ incõueniẽs q idẽ sit signuz ꝛ res respcũ diuersoꝝ:sicut ẽt idẽ hõ ẽ ꝑ ꝛ filiꝰ. vñ ꝑz solo ad ꝑᵐ. ¶ Ad zᵐ dom:q res duplr sumiť i ꝓcessu bᵒ locutionis:sumiť.n.cõiter ꝓ oi ente:ꝛ sic oẽ signũ ẽ res: sumitur ẽt magis stricte p eo qõ ẽ res tñ ꝛ nõ signũ:ꝛ sic ꝺ signuz diuidiť. ¶ Ad zᵐ dom:q q̃nis creature sint signũ alicᵘ: nihilominᵒ tñ ad B̃ ꝓncipalr nõ sũt istitute.ꝛ iõ nõ ꝓtinẽtur sub signis nisi fm qd.

Deinde q̃riť de B̃ q dř (Et ꝓmo de rebᵒ ꝛ post de signis ꝛc) ¶ Uř.n.q ꝓiᵒ agendũ est de signis.res.n.ꝓ signa discũť:vt in lra dř.g̃ ꝓ cognitionem signoꝝ deuenimᵒ i cognitiõem rerꝝ. ¶ Ad qõ dom:q hoc segť qñ signa ꝛ res sũt eiusdẽ ordinis .s. q ꝓiᵒ determinãdũ ẽ ȯ signis q̃ de rebᵒ: q̃ ꝓ illa signa signãntᵒ:sic ãt nõ

se hñt signa sacr̃alia ad ea de qbᵒ i ꝑmis tribᵒ libꝛis agiť. Uel dozꝰ q alius ẽ ordo fuãdus i accipiẽdo cognitoez et tradẽdo:accipiẽs.n.cognitoez ꝓcedit de signis ad signata quasi mõ resolutozio:qꝛ signa magis sũt nota q̃ ad ipz ſz tradẽs cognitoez signoꝝ oz q res añ signa mãifestet: eo q signa sumũť ꝓ ſilitudine ad res. vñ oz ꝓcogscer res ad cognitiõem signoꝝ:ad q̃ ꝓ ſilitudinem sumunť.

Deinde queritur de B̃ qõ dicit quasi inter vtraſq constituit. Uidetur enim ex B̃ q hõ sit mediũ iter vtibilia ꝛ fruibilia.cᵒ ꝛriũ vř ex B̃ q vtus ꝓtineť iter vtibilia.virtᵒ ãt ẽ de maxime bonis fm Aug.quibᵒ nullᵒ male vtiť.nãles ãt põe sũt media bona qbᵒ aliqs male põt vti ꝛ bene.ꝛ ita vř q vtutes sũt supra boiez. ¶ Ad qõ dom:q ordo bonozum duplr põt ꝛsiderari:aut ꝓ ꝓpatiõem ad rectitudinẽ vite: ꝛ B̃ mõ vtus q̃ ẽ siť cã ꝑ se talis rectitudinis ẽ maximuz bonũ.põ ãt nãlis q̃ ẽ sicut mãle ad talẽ rectitudinẽ: ẽ mediũ:ꝛ res alie que sũt exteriᵒ ãminiculãtes sũt mĩma bona. põt ẽt ꝛsiderari ordo bonoꝝ fm ꝓgressum i btitudinẽ:ꝛ B̃ mõ ipm btificãs erit maximũ bonũ:ꝛ participãs btitudinẽ erit mediũ:ꝛ disponẽs ad ipam erit mĩmuz.

Itẽ q̃ritur de B̃ (Res alie sũt qbᵒ frui ꝛc.) Oẽ eni qõ ẽ vel ẽ finis vl ẽ ad finẽ:ſz fruibile hz rõez finis:vtibile ãt rõem eoꝝ q̃ sũt ad finẽ. ergo vtibile ꝛ fruibile sufficiẽter diuidũt res:ꝛ ita tertiũ membruz supfluit:ꝑcipue cũ ipe pᵒ dicat:q hoĩbus q vtẽtes ꝛ fruẽtes sũt vtẽdũ ẽ. ¶ Ad qõ dom:q aliqd ẽ ad finẽ ordinatũ duplr.vl siť ꝓgrediẽs in finẽ.ꝛ B̃ mõ fruẽs ꝛ vtẽs ẽ ad finẽ:vel sicut via i finẽ:ꝛ B̃ mõ vtibile ẽ ad finez. vñ vtibile nõ ꝓprehẽdit oĩa q̃ sũt ad finẽ nisi valde large accẽptũ:nec ẽ icõueniẽs si idẽ ꝓtineať sub duobᵒ membꝛis: cũ diuisio sit data p oppositas rões:ꝛ nõ p oppositas res

Item queritur ȯ B̃ (Utibile ẽ id qõ in vſuz) Uř q male notificet:qꝛ vſum nõ ẽ magis notũ q̃ vti:ꝛ ita vř q diffõ nõ sit p magis nõ. ¶ Ad qõ dom:q totũ B̃ q dř. Jd qõ in vſũ venit:ponit loco vniᵒ dictionis ꝛ ẽ circũlocutio hᵒ q dico vtibile:qõ ẽ obm hᵒ actᵒ vti.actᵒ ãt ꝓueniẽter p suũ obm diffinitur.

Item queritur de B̃ (Nõ.n.facile ꝛc.) q̃ sit cã hᵒ dicti. ¶ Ad qõ dõz:q nos ꝓponimᵒ noĩa rebᵒ fm q veniũt i cognitiõem nr̃am:ꝛ qꝛ nos cognitiõem accipimᵒ a rebᵒ creatis ꝓponimᵒ noĩa fm modũ rerꝝ creatarꝝ:ea aũt q̃ sũt i creaturis nõ sũt p eũdẽ modũ in deo:ſz excellẽtioꝛi mõ:iõ noĩa q̃ nos ꝓponimᵒ nõ sũt sufficiẽtia ad significãdũ deũ:sicut ꝑz.q noĩa significãtia in abstracto significãt qd impfcñ nõ p se subsistẽs vt humanitas vl albedo:ꝓcreta ãt significãt qd ꝓpositũ: quozum neutrum dine ꝓuenit nobilitati.

Item queritur ȯ B̃ (Tãto nr̃ ãt ꝛ p.ꝛ cole.ꝛc) Uř eni ꝛriũ per id qõ dř ꝓuer.13.Spes q̃ differť affligit aiaz. Et ita p B̃ qõ i speculo cognoscimᵒ et pñtiã desideramᵒ itolerabili? abñtiam sustinemᵒ. ¶ Ad qõ dom:q inquãtũ spes ẽ desiderati absentis sic ẽ cã afflictiõis:inq̃tũ ãt res desiderata p spez ꝛ impfectã cognitiõem aliq̃ mõ efficiť pñs: sic affert q̃dã

Deinde queriť de B̃ q dicit (No (delectatõem. tãdũ q idẽ ꝛc.) Uniᵒ enim vnica ẽ diffõ:sicut ꝛ eẽ.g̃ de vti ꝛ frui non debẽt dari multe diffões.

¶ Ad qõ dõz:q si inueniret aliqua diffõ que diceret eẽ rei fm compatiõem ad oẽs cãs ipsius ꝓprias eẽt perfectissima:ꝛ vna tñ:sed inueniũtur diffões notificãtes eẽ rei ples ſz diuersas cãs: vnde aliqua datur p cãz finalẽ: quedã per formalem:ꝛ sic de alys:inueniũtur ẽt alie notificationes sumpte ex ꝓprietatibus ꝓpriᵒ esse rei:ꝛ tales ẽt pñt esse plures. ¶ Dicendũ ergo q̃tum ad pcles

ptinet q; pria diffō ō frui. s. Frui ē amore iherere ⁊c. dat̄ p ꝓpatiōem ad obm ⁊ hitū eliciētē actū. Scōa ät. s. fruimur cognit] ⁊c. dat̄ p ꝓpatiōem ad pōm c⁹ ē act⁹ fm ordiné ad pōm pcedētē. s. cognitiuā. 3ª. s. frui ē yti cum gaudio ⁊c. dat̄ p ꝓpetatē ꝯitē actū inq̄tū pfcūs ē. s. gaudiū de re bita. Silr dōm q; pª diffō de yti. s. Uti ē referre ⁊c. dat̄ p ꝓpationem ad obm ⁊ ad finē de yti ꝑpe dcō. Alia ät. s. Uti ē assumere ⁊c. dat̄ de yti cōiter sūpto p ꝓpatio-

Deinde circa (nē ad pōz opantē ⁊ vlr mouētē. B q; dic̄. Neq; tñ sic vtit ⁊c. Notādū q; oñdit dr̄iaz vsus nr̄i ad vsū dinū i duob⁹. s. i B q; nos referim⁹ vsū nr̄z q̄ opamur circa res ad vtilitatē nostrā: ille vo nō ad vtilitatē suā sz nr̄az. ¶ Item ipe refert vsū suū q̄ reb⁹ vtit̄ ad bonitatē suā: nos vo nō ad bonitatē nr̄az sz ipsi⁹. ¶ Et B oñdit i opib⁹ mie. p⁹ ⁊ planū ē. Et 2° in opib⁹ creationis: ipe. n. pp bonitatē suā fecē nos: ⁊ iō dic̄. Qz bon⁹ est sum⁹: ⁊ ex eo q; sum⁹ bēm⁹ bonitatem: ⁊ B ꝓdest nobis: ⁊ sic pz q; B op⁹ est ad nr̄am vtilitatem. 3° oñdit i ope iustic̄ie: ipse. n. punit nos pp bonitatē suaz: ⁊ iō dic̄ (Qz iust⁹ ē nō ipune mali sum⁹) Qz iustic̄ia eius bōitas ei⁹ē: B ēt ad vtilitatē nr̄az cedit: qz ad B pūimur p malo. vt a malo r̄cedam⁹: ⁊ ita a nō eē pp qō dic̄ (Inq̄tū mali sum⁹) Min⁹ sum⁹: qz q̄to mag] mali sum⁹ min⁹ sum⁹: malū. n. ē ꝓuatio. vñ q̄to multiplicat̄ in nobis tanto

Deinde q̄rit̄ (elōgat nos ab eē pfecto. de B q; dic̄ (Jtē qz bon⁹ ⁊c.) Ur̄. n. eē flm: sic̄. n. dic̄ Boeti⁹ li. de hebdōadib⁹ si remoueat̄ p itellcm̄ bōitas a deo adhuc remāebūt alia ētia: ⁊ alia: sz nō bona: q̄ nō qz bon⁹ ē sum⁹.

¶ Respondeo dicēdū: q; opa dīna pñt ꝓpari ad dīna attributa: sic̄ ad cāz efficiētē exēplarē: ⁊ B mō sapia creatura ē a sapia dei: ⁊ eē creature ab eē dīno: ⁊ bōitas a bonitate: ⁊ sic logt̄ Boe⁹. Sz tñ qz bonitas bz rōez finis: ⁊ finis ē cā oiuz cāz. iō oēs iste ꝓcessiōes ꝓfectionuz i creaturas attribuūt̄ bōitati dīne ēt a dionysio q̄uis a diuersis attributis exemplentur.

Jtē queritur (de B q; dic̄ (Inq̄tū sum⁹ boni ⁊c) Alia. n. rō bōi ⁊ ētis: ⁊ ita vr̄ falsum dicere.

¶ Respondeo dicēdum. q; q̄uis bonum ⁊ ens dr̄ant fm itētiones: qz alia ē rō boni ⁊ entis tñ ꝓuertūt̄ fm suppositā eo q; oē eē ē a bono ⁊ ad bonū. vñ inq̄tū nō dic̄ idētitatē itentiōis: sz eq̄litatē suppositoz boni ⁊ entis.

¶ De mysterio trinitatis ⁊ vnitatis. Bi. II.

Hoc itaq; vera ac pia fide tenēduz est q; trinitas sit vnus solus ⁊ verus de⁹: vt ait Aug. in libro primo de trinitate. s. pater ⁊ filiꝰ ⁊ spūs scūs: ⁊ h trinitas vni⁹ eiusdēq; substantie vel essentie dicitur creditur ⁊ intelligitur: que est summum bonū: qd purgatissimis mentibus cernitur. Adentis enī humāe acies īualida i tā excellēti luce nō figit̄ nisi p iustic̄iaz fidei emūdet̄. Jdē in eodē. Nō approbo qd i oīone dixi: deus qui non nisi mundos vez scire voluisti. rñderi. n. pōt multos non ēt mundos multa scire vera. De hac ergo re summa ⁊ excellentissima cū modestia ⁊ timore agendū est: ⁊ attētissimis auribus atq; deuotis audiēdum: vbi queritur vnitas trinitatis pr̄is. s. ⁊ filij ⁊ spūs sci: qz neq; piculosius alicubi creatur: neq; laboriosius aliq̄d q̄ritur: neq; fructuosius aliq̄d inuenitur. Proinde ois q; audit ⁊ legit ea que de ineffabili ⁊ iaccessibili deitatis luce dicuntur studeat imitari atq; seruare qd̄ venerabilis doctor Aug. in. i. li. de trini. de seipso ait. Non pigebit me inquit sicubi hesito querere: nec pudebit sicubi erro discere: Quisquis ergo hoc audit vel legit vbi pariter certus ē mecū pgat: vbi pariter hesitat querat mecū: vbi errorē suuz cognoscit redeat ad me vbi meum reuocet me. Jtaq; ingrediamur simul charitatis viam tēdentes ad eum de quo dictum est: querite faciem eius semper.

¶ Que fuerit intentio scribentium de trinitate.

Omnes autem catholici tractatores: vt i eodē libro Aug. ait. q; ō trinitate q̄ de⁹ ē scripserūt: hoc intēderūt fm scripturas docere: q; pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ spiritꝰ scūs vnꝰ sint sube: ⁊ isepabili eq̄litate vnꝰ sint deꝰ. Aug. i li. retractationū. vbi dixi ō patre ⁊ filio q; gignit ⁊ quē gignit vnū ē: dōm fuit vnū sunt: sicut ipa ꝟitas apte logtur dicens: ego ⁊ pr̄ vnū sum⁹: vt sit vnitas i eēntia ⁊ i p̄sonis p'alitas: iōq; nō sunt tres dij: sed vnꝰ deꝰ sz pr̄ genuerit filiū: ⁊ iō filiꝰ nō sit q; pr̄ ē: filiusq; a p̄re sit genit⁹: ⁊ iō pr̄ non sit q; filiꝰ ē ⁊ spūs scūs: nec pr̄ sit nec filiꝰ: sed tñ p̄rs ⁊ filij spūs vtriq; coeq̄lis: ⁊ ad trinitatis vnitatē ptinens. Teneam⁹ q̄ p̄rem ⁊ filiū ⁊ spūm scm̄ vnū esse nāliter deū vt ait Aug. i lib. ō fide ad Petrū. Neq; tñ ipm̄ p̄rem eē q; filiꝰ: nec filiū ipm̄ eē q; pr̄ ē: nec spūm scm̄ ipm̄ eē q; pr̄ ē aut filiꝰ. Una ē. n. p̄rs ⁊ filij ⁊ spūs sci eēntia: quā greci homousion vocāt: i q̄ nō ē aliud pr̄ aliud filiꝰ aliꝰ spūs scūs: q̄uis sit personalr alius pater alius filius alius spūs sanctus.

¶ Quis ordo seruādus sit cū de trinitate agit̄.

Getur vt in libro prio de trinitate docet Aug. primū fm auctes scāz scripturaz: vtz ita fides se bēat demonstrādum ē. Deinde aduersus garrulos rōcinatores elatiores q̄z capaciores: rōnib⁹ catholicis ⁊ silitudinib⁹ ꝟgruis ad defēsionē ⁊ assertiōem fidei vtēdū ē: vt eoz inq̄sitioni b⁹ satisfaciētes māsuetos pleni⁹ istruamus: ⁊ illi si nequerint: inuenire qd̄ q̄rūt de suis mētib⁹ poti⁹ q̄z ō ipa ꝟitate: vel ō nr̄a assertiōe ꝓq̄rāt.

¶ Testimonia sanctoz de trinitate.

Proponam⁹ q̄ i mediū veteris ac noui testamenti auctes qb⁹ dīne vnitatis atq; trinitatis ꝟitas ōmf̄etur: ac primū ipa legis exordia occurrant:

vbi Moyses ait. Audi israel dñs deꝰ tuꝰ deus vnꝰ ē. Itē ego sū dñs deꝰ tuꝰ q̄ eduxi te de terra egypti. Non erūt tibi dij alij p̄ter me. Ecce h̄ significauit vnitatē dine nāe. Deꝰ.n. ⁊ dñs vt ait Amb. in li. de trinitate. nomē ē nāe: nomē ē p̄tātis. Itē alibi loquēs deꝰ ad moysē ait. Ego sū q̄ sū: ⁊ si q̄sierit nomē meū: vade ⁊ dic eis. q̄ ē misit me ad vos. Dicēs.n. ego sū: non nos sumꝰ: ⁊ q̄ ē nō q̄ sumꝰ: aptissime declarauit vnū deū solus eē. In cātico ēt Exodi legit. Dñs oipotēs nomē eiꝰ: nō ait dñi vnitatē volēs significare. Psonaꝝ quoq; pl'alitatez: ⁊ nāe vnitatē sil'r ondit dñs i Geneſi dicēs. Faciamꝰ boiem ad imaginē ⁊ sil'itudinē nostrā. Dicēs.n. faciamꝰ ⁊ nr̄aꝝ pl'alitatē oñdit psonarū. dicēs ꝯo imaginē vnitatē cēntie. Ait.n. dicit Aug. in li. de fide ad petrū. Si i illa nā patris ⁊ filij ⁊ spūs scī: vna eēt tm̄ psona: nō diceret faciamꝰ boiez ad imaginē ⁊ sil'itudinē nostrā. Cū.n. dicit ad imaginē oñdit vnā nām eē ad eꝰ imaginē hō fieret: cū ꝯo dicit nostrā ostēdit eūdē deum nō vnā ꝫ ples esse personas.

¶ Aperte oñdit q̄ nec solitudo nec diuersitas nec singl'aritas ibi ē: sed sil'itudo.

Hilariꝰ quoq; i li. tertio ō tri. dic̄ his ꝯbis sign̄ari q̄ i trinitate nec diuersitas ē: nec singl'aritas vl' solitudo: sed sil'itudo ⁊ pl'alitas siue distictō. Ait.n. sic. Qui dixit faciamꝰ boiez ad imaginē ⁊ sil'itudinē nostrā inuicē ples eē sui sil'es. i eo q̄ dicit imaginē ⁊ sil'itudinē nr̄aꝝ oñdit. Imago.n. sola ñ ē: ⁊ sil'itudo nō sibi ē: neq; diuersitatē duobꝰ admisceri alteriꝰ ad alteꝝ sil'itudo pmittit. Item idē i li. iiij. absoluti voluit itelligi significationē hāc nō ad se tm̄ eē referēdā dicēdo faciamꝰ bo. ad ima. ⁊ simi. no. Professio.n. ꝓsortij sustulit itelligētiā singularis: q: ꝓsortiū aliq̄ nō pōt eē sibi ipi solitario. Neq; rursū solitudo solitarij recipit faciamꝰ. neq; q̄sq; alieno a se loq̄tur nr̄am. Uterq; n. sermo. s. faciamꝰ ⁊ nr̄aꝝ. vt solitariū eūdēq; nō patif. ita neq; diuersum a se alienūq; significat. Solitario ꝓuenit faciā ⁊ meā. Nō solitario ꝯo ꝓuēit dicere faciamꝰ ⁊ nr̄am. vterq; sermo vt non solitariū tm̄: ita neq; differētē neq; diuersū eē significat: nobis quoq; nec solitariꝰ neq; diuersus ē ꝓfitēdus. Itaq; ḡ deꝰ ad cōem sibi cū deo imaginē eandēq; sil'itudinē boiez repit opari: vt nec significatio efficiētis admittat itelligētiā solitudis nec opatio ꝓstituta ad eandē imaginē vel sil'itudinē patiaf diuersitatē diuinitatis.

¶ Quid ex verbis illis itelligi debeat.

In his verbis Hilariꝰ pl'alitatē psonarū v[illegible]nit itelligi noie ꝓsortij: atq; significauit noie ꝓsortij vl' pl'alitatis nō poni aliq̄d ſz remoueri. Plurales tas.n. vel ꝓsortiū psonaꝝ cū dr̄ solitudo ⁊ singularitas negaf cū dicimꝰ pl'es eē psonas significamꝰ q̄ nō ē vna sola. Jō Hilariꝰ volens ista subtil'r ⁊ sane itelligi ait. Pfessio ꝓsortij sustulit itelligētiā singularitatis nō dicit posuit aliq̄d. Ita ēt cū dicimꝰ tres psonas singularitatē ⁊ solitudinē tollimꝰ: ⁊ q̄ p̄ nō ē solus nec filius ē solus: nec spūs scūs ē solus significamꝰ: ⁊ q̄ nec p̄ tm̄ ē ⁊ filius: nec p̄ tm̄ ⁊ spūs. s. nec filiꝰ tm̄ ⁊ spūs. s. Deꝰ h̄ ät pleniꝰ i seq̄nti ageē: vbi ēt ꝫ qd sil'es dicāf tres psōe: ⁊ vtq; aliquo modo sit ibi diuersitas vel dr̄ia ostendetur.

¶ Ad id quod ceperat redit: vt alias. s. auctoritates supponat.

Nunc ꝯo ad ꝓpositū redeamꝰ: ⁊ ad oñdēdā psonaꝝ pl'alitatē atq; cēntie dine vnitatē alias sc̄oꝝ auctoritates iducamꝰ. Moyses dicit. In p̄ncipio creauit deꝰ celū ⁊ terrā: p deū significans p̄em: p p̄ncipiū filiū. Et q̄ō apud nos dr̄ deꝰ hebraica ꝯitas hz heloī: q̄ō ē pl'ale hꝰ singularis q̄ō ē bel. Q̄ō ḡ ñ ē dictū hel q̄ō ē deꝰ: ꝫ heloim q̄ō pōt iterp̄tari dij sine iudices ad pluralitatē psonaꝝ referē: ad quā ēt illud attinere vf q̄ō diabolus p ꝓpētē dixit. Eritis sicut dij. ꝓ quo bf in hebreo heloim: ac si diceret eritis sicut dine psone. Ille ēt maxumꝰ ꝓphaꝝ ⁊ regū Dauid: q̄ suā p̄cedētibꝰ ceteris p̄fert itelligētiā dicens. Supsences itelleri: vnitatē dine nāe oñdens. ait dñs nomen ē illi. nō dicit dñi. Alibi ēt eiusdē vnitatē ⁊ eternitatē sil'r oñdens ait ex psona dei. Israel si me audieris non erit in te de. re. ne. ado. de. alie. Aliud hoꝝ vt dicit Amb. ō. i p̄ō li. de tri. significat eternitatem: aliud vnitatē subē idr̄ntis: vt neq; posterioꝝ ē p̄e neq; alteriꝰ dinitatis filiū vl' spm̄ scm̄ esse credamꝰ. Nā si p̄e posterioꝝ ē filiꝰ vl' spūs sāctus recēs ē: ⁊ si vniꝰ nō ē dinitatis alienꝰ ē: sed nec posterioꝝ ē: q: recēs nō ē: nec alienus: q: ex p̄e natꝰ ē filiꝰ. Ex p̄e ꝓcessit spūs scūs. Alibi quoq; distinctiōem psonaꝝ insinuās ait. Uerbo dñi celi firmati sūt ⁊ spi. o. e. o. v. eoꝝ. Alibi ēt ait. Bñdicat nos deꝰ deꝰ nr̄. bñ. nos ō. ⁊ me. eū oēs fines terre. Trina ꝓfessio dei trinitatē exp̄imit psonaꝝ: vnitatē ꝯo cēntie aperit cū singl'ariter subiūgit eū. Isaias quoq; dic̄ se audisse Seraphin clamātia. Scūs scūs scūs dñs deꝰ. Per hoc q̄ dicit ter scūs trinitatem

signat: p̄ b̄ q̄ subdit dñs vnitatē essentie. Dauid quoq; eternā filij gnatiōez apte insinuat ex psona filij ita dicēs. Dñs dixit ad me filius meus es tu ego hodie genui te. De hac ineffabili generatōe Isaias. ait. Gnationē ei⁹ q̄ qs enarrabit In libro quoq; sapie eternitas filij cū p̄e mostrat vbi sapia ita loq̄t. Dñs possedit me i initio viaꝝ suaꝝ anteq̄ ḡceq̄ faceret a p̄cipio ab eterno ordinata sū añq̄ terra fieret: necdum erāt abyssi: t ego iā ꝓcepta erā: necdū fontes necdū mōtes aut colles t ego parturiebar: adhuc terrā nō fecerat t cardines orbis terre: qñ p̄parabat celos aderā: qñ apprehēdebat fūdamēta terre cū eo erā cūcta ꝓponens t delectabar p singulos dies ludēs coram eo. Ecce aptū de eterna gēitura testimoniū quo ipa sapia perhibet se añ mūdū ꝓceptā eē t parturiri. i. gēitā t apud p̄em eternal̄r existere. Ipa ēt alibi ait. Ego ex ore altissimi pdij p̄iogenita añ oēz creaturā. Adicheas quoq; ppha eternaz xpi gnatiōez t tpalē ex Maria sil̄ insinuauit dicēs Et tu bethleem effrata pusillus es i milib⁹ iuda ex te egredieť q̄ sit dñator in israel: t egressus eius ab initio a diebus eternitatis.

¶ Spālia testimonia de spū sancto.

DE spū scō ēt exp̄ssa documēta in veteri testō hēmus. In Genesi. n. legit Spūs dñi ferebať sup aq̄s. Et Dauid dic̄. Quo ibo a spū tuo. Et in li. sapie dr̄. Spūs scūs disciplie effugiet fictum benignus est. n. spūs sapie. Isaias quoq; dicit Spūs domini super me t c̄.

¶ De testimonijs noui testamenti.

NUnc p⁹ testimonia veteris testi de fide scē trinitatis t vnitatis ad noui testi auctes accedam⁹: vt in medio duū aialiū testamētoꝝ cognoscatur xpitas: t forcipe de altari sumať calculus quo tāganť ora fideliū. Dñs itaq; xp̄s vnitatē dine eētie ac psonaꝝ trinitatez apte insinuat aplis dicēs. Ite baptizate oēs gentes in noie p̄is t t filij t spūs. s. amē. In nomie vtiq; ait vt ait Amb. in li. p̄io de trinitate: nō in noib⁹ vt vnitas eētie oñdať. p noia tria q̄ supposuit tres eē psonas ꝺclarauit. Ipe ēt ait. Ego t p̄ vnū sum⁹: vnū dixit vt ait Amb. i eo. li. ne fiat discretio p̄tātis t nāe: t addidit sum⁹: vt p̄ez filiūq; cognoscas. s. vt pfect⁹ p̄ filiuz pfectū genuisse credať: t q̄ p̄ t fili⁹ vnū sint nō ꝓfusione ꝑ vnitate nāe. Joānes quoq; in epla canonica ait. Tres sūt q̄ testimoniū dāt in celo: p̄ xp̄s t spūs scūs: t hi tres vnū sūt. Ipe etiā in initio euāgelij sui ait. In p̄cipio erat xp̄s: t ver. er. a. d. t. d. e. x. Ubi apte oñdit filiū sp t eternal̄r fuisse apud p̄em vt aliū apud aliū. Apls quoq; apte trinitatē distinguit dicens. Misit de⁹ spm̄ filij sui in corda nr̄a. Et alibi. Si spūs ei⁹ q̄ suscitauit Jesuz hītat i nob t c̄. Ite alibi trinitatē atq; vnitatē euidētissime cōmēdat dicēs. Qui ex ipo t p ipm̄ t i ipo sunt oīa ipsi glia. Ex ipo ait vt Aug. in li. de trinitate dicit pp p̄em: p ipz pp filiū: in ipso pp spm̄ scm̄. Per b̄ vo q̄ nō ait ex ipsis p ipos t i ipis nec ait ipsis glia ꝫ ipsi: insinuauit hāc trinitatē vnū dñz deū eē. Sz q̄ pene singule sillabe noui testi hanc ineffabilis trinitatis atq; vnitatis veritatē ꝓcorditer insinuāt inductiōi testimoniorū sup hac re supsedeamus: t rōnib⁹ ꝓgruisq; silitudinibus ita eē put infirmitas nostra valz ostendamus.

¶ Diuisio textus.

POstq̄ inquisiuit ea de quibus agendum ē in hoc ope: hic p̄sequitur suā intentionem: t diuiditur in duas ptes. ¶ Cum enim vt supra dcm̄ ē sacre doctrie intētio sit circa diuina. diuinū aūt sumitur f̄m relationē ad deum vel vt p̄ncipiū vel vt finē: fz q̄ apocalipſ p̄ dr̄. Ego sum alpha t o. consideratio h⁹ doctrine erit de rebus f̄m q̄ exeunt a p̄mo: t f̄m q̄ referuntur in ipsum vt in finem. ¶ Uñ in p̄ma parte determinat de rebus diuinis f̄m exitum a principio. In scā scōm reditum in finē: t b̄ in principio tertij. ¶ Aliter pōt diuidi f̄m intentionem magistri: q̄ in p̄ia determinat de rebus. in scā de signis. t b̄ i q̄rto. ¶ Ite p̄ma in tres. in p̄ma de fruibilibus: in scā de vtibilibus in scō libro. in tertio de his q̄ ordinant vtibilia ad fruibilia: que etiā partim sūt vtibilia partim fruibilia: t hoc in tertio libro. Scōm p̄mā diuisionē diuiditur p̄ma pars in duas. In p̄ma determinat de diuinis scōm exitū a principio in vnitate eētie. In scā de diuinis fz exitū in diuersitate eētie: t b̄ in scō li. ¶ P̄im⁹ āt liber diuiditur in duas ptes: exitus enim personarum in vnitate eētie est causa exitus creaturaꝝ in essentie diuersitate. Unde in p̄ma parte determinať trinitas personarum in vnitate essentie: que distinguitur f̄m exitus vnius persone ab alia. In scā determinantur attributa quedam: ex quorum rōnibus cōpletur cālitas in diuinis personis respectu p̄ductionis creaturarum. s. de scientia potentia voluntate ifra. 35. distinctio. (Cumq; supra disseruimus) P̄ima diuiditur in duas partes. P̄imo enim inquirit trinitatem personaruz in vnitate essentie de qua intendit. In scā ꝓsequitur determinatiōez vnitatis t trinitatis inuente infra. 8. distinctione (Sicut de veritate t c̄) P̄ima in duas. In p̄ma manifestat vitatem. In scā excludit dubitatiōem. 4. distinctione. (Dic oritur q̄ō t c̄.) Ite p̄ma i duas. In p̄ma inquirit modum inuestigandi trinitatē in vnitate. In scā oñdit trinitatem personarum in essentie vnitate. ibi (P̄oponamus ergo t c̄.) Modū autez inuestigandi oñdit q̄tū ad tria. P̄imo q̄tum ad ingrenduz conditionem: scōo q̄tum ad intentiōem ibi (Omnes autem catholici) 3° q̄tum ad inquirendi ordinem ibi (Ceterum vt in libro

primo ꝛc.) Inquirentiuꝫ aūt conditionem in prima pte describit triplr. Primo q̄tum ad ipsoꝝ puritatem que necessaria ē ad tante veritatis ꝓtemplatiōem: scōo q̄tū ad reuerētiā ꝛ attentiōem. ibi (De hac igr re ꝛc.) Tertio q̄tū ad mutuā charitatē: qz vn⁹ indiget alterius auxilio pp difficultatē mās. ibi (Perinde oīs q audit ꝛc.)

¶ Oēs aūt catholici ꝛc.) Dic oīdit intentōem ingrentium de trinitate. Et primo oīdit qd doctores itēderūt docer. Scōo ꝓcludit qd oporteat nos tenere. ibi (Teneamus igitur ꝛc) ¶ Propōam⁹ g ꝛc.) Dic oīdit trinitatē personaꝝ in vnitate eētie. ꝛ primo p auctes. scōo per rōnes. 3ª distinctio. ibi (Apo. nāq3 ait) Prima in duas. p̄ ostēdit ꝓpositum per auctes veteris testi. scōo p auctes noui. ibi (Nūc vo post testimonia) Prima in tres. i prīa ostēdit spāliter eētie vnitatē. scōo cōiter vnitatē ꝛ trinitatē. p̄ p auctē legis. scōo ꝓphaꝝ ibi (Personaꝝ quoq3 plalitate ꝛc.) Tertio spāliter personarum distinctiōem ibi (Dicēdū quoq3 eternā ꝛc.) Et p̄ scōm ꝓcessionē fily a pre. scōo q̄tū ad ꝓcessionē spūs sci ab vtroq3.

Qō. I.

A Deuidentiam eoꝝ que h̄ dicūt quinq3 querunt. Primo de vnitate diuine eētie. scōo vtruꝫ in illa vnitate sit īuenire diuersitatē attributoꝝ. 3° vtrū plalitas rōnum fm q̄s attributa dr̄nt sit aliquo mō in deo vel tm̄ i intellectu rōcinantis: q̄rto vtꝝ illa vnitas ꝓpatiat pluralitatem personarum. Quīto si ꝓpatit: Utꝝ pluralitas illa sit pluralitas realis vel rationis tantum.

¶ Utrum deus sit tm̄ vnus. I.

A B primum sic ꝓcedit. vr̄ q non sit necessariū ponere vnuꝫ deū. ¶ Ab vno. n. p̄ ꝛ simplici ꝓcedit tm̄ vnū fm ph̄m: fz ples bonitates inueniūtur ptici pare in creaturis: sic sapia bonitas paꝝ ꝛ h̄. g̊ vr̄ q ꝓcedāt a plib⁹ ꝑmis ꝓncipijs: ꝛ sic ē ponere ples deos: ꝛ h̄ vr̄ fuisse erroꝝ gētiliū: vt dic̄ Dion. li. de dīnis noīb⁹. qō ēt p3 ex h̄ q ponebāt vnū deū sapie: ꝛ aliā deā pacē: ꝛ sic de alijs. Jtez sic dr̄ 4° metheoroꝝ perfectum vnūquodq3 ē qū pōt pducere sibi sile i nā: fz dīna eētia ē pfectissima: g̊ vr̄ q possit pducere aliā eētiā sibi silez ita q sint ples dīne eētie. ¶ Jtē prīa mā q̄ ē pura pō ē vna: ꝛ q̄to forme sibi sūt ꝓpingoꝝ inueniūt pauclores nūero: p̄ enī pficit p q̄tuoꝝ formas elemētares: p⁹ p plurimas formas mixtoꝝ corpoꝝ: g̊ in vltimo remotiōis a mā dz inueniri maxima plalitas: ꝛ ita vr̄ q cum deus sit maxime remot⁹ a materia: q natura diuīa sit maxime multiplicata: et sic sunt plures dy.

Contra oīs natura que īuenit in plurib⁹ fm prī⁹ et posteri⁹: oz q descēdat ab vno prīo i q̄ pfecte habeatur. vnitas. n. ꝓncipiati attestat vnitati ꝓncipy: sicut oīs caloꝝ originat ab vno calidissimo qō ē ignis: fz entitas inuenit in plurib⁹ fm prī⁹ ꝛ posteri⁹. g̊ oz eē vnū ꝑmū ens pfectissimū: a q̄ oīa entia hūt esse: ꝛ h̄ est de⁹: ē igr vn⁹ de⁹. ¶ P̄. si sint ples dy per eētiam distincti: oz q eoꝝ essē tie diuidātur abinuicez eētiali dr̄ia: sicut q̄ differūt specie vel gñe: vel que differant numero. Si aūt differunt gñe vel spē: oz q aliq̄ dr̄ia differāt: illa āt dr̄ia aut pertinet ad bonitatē aut nō: si non. g̊ de⁹ in quo erat dr̄ia non h̄z purā bonitatē: ꝛ sic nō ē puꝝ bonū: si āt ptinet ad bonitatē ꝛ illa nō inuenitur in alio: g̊ ille i quo nō inuenitur nō erit pfect⁹ i bonitate: oz aūt deū eē summū bonuꝫ qō sit ꝛ purū ꝛ perfectū in bonitate. g̊ ipse ē esse ples deos. ¶ Si dicaꝝ q illa dr̄ia ē eadē fz ipēm in vtroq3: fz dr̄ns nu mero. ¶ Contra. quicquid est eiusdem spēi non dividitur fm numerum nisi fm diuisionem materie vel alicuius potentialitatis. ergo ꝛ illa dr̄ia ē eadem fz spēz differēs nūero: oportebit g̊ q i ōo sit aliqd pōle: ꝛ sic ens diminutū: ꝛ dependēs ad aliud qō ē ꝓtra rōnem ꝓmi entis. ¶ P̄. eius i quo nō differt suū esse ꝛ sua quiditas nō potest pticipari quiditas sua siue eētia: nisi ꝛ eē participetur: sed q̄cunq3 diuiditur eētia alicuius per participationez. participatur essentia eadem fm rationem: et nō fm idem esse. ergo impossibile est eius in quo nō differt essentia ꝛ esse: essentialē participatiōem diuidi vel multiplicari: ꝛ tale aūt ē deus: alias eēt suū eēt acqsitū ab aliquo: g̊ impole est q diuinitas multiplicetur vl̄ diuidatur: ꝛ ita erit vnus tm̄ deus.

Respondeo dōz q cum oīs multitudo ꝓcedat ab vnitate aliqua: vt dicit Dionysi⁹: oz vniuersitatis multitudinem ad vnū ꝓncipium entiū p̄ reduci qō est deus. hoc eniꝫ ꝛ fides supponit ꝛ rō demō

Ad primuꝫ g̊ dōm. q q̄uis bōitates p (strat. ticipate in creaturis sint differētes rōne: tamen hūt ordinē adinuicē: ꝛ vna includit alteraꝫ ꝛ vna fundatur super alterā: sicut i itelligere includitur viuere: ꝛ i viuer̄ icludit eē: ꝛ iō nō reducūt i diuersa ꝓncipia fz i vnū: si ēt ordinē nō haberent: non ꝓp h̄ excludere tur vnitas primi ꝓncipy: qz qō in ꝓncipio vnitum ē in effectib⁹ multiplicatur: semp. n. in cā est aliqd nobili⁹ q̄z i causato. vnde primū ꝓn̄ fz sit vnū ꝛ simplex re: sunt tm̄ in eo plures rōnes perfectionū. s. sapie vite ꝛ bō: fm q̄s diuerse perfectiones re differētes in creaturis cāntur.

¶ Ad scōm dōm: q hoc ē de perfectione dīne eētie q sibi similis ꝛ eq̄lis alia eētia eē nō pōt: si. n. ab ipsa esset oporteret q esse illius eēt dependens ab ipa: ꝛ sic incideret i illam eētiaꝫ potentialitatis: per quā distingueret ab eētia dīna: que est actus purus: nō aūt opz q qcqd ē de nobilitate creature: sit de nobilitate creatoris q̄ ipaz ꝓportionaliter excedit: sicut aliquid est de nobilitate canis: vt eē furibūdum: q eēt ad ignobilitatez hominis. vt dicit Dion. ¶ Ad 3ᵐ dōz: q simplex ꝓncipiū hz rōez vnitatis: ꝛ quia mā est potentia tm̄: ideo est vna nūero: nō per vnā formā quā hēat: sed per remotiōem oīuz formaꝝ distinguentiū: ꝛ per eādem rōnem act⁹ pur⁹ ꝛ ꝑm⁹ est vn⁹ nō multiplicabilis: sicut mā multiplicat p aduētum formaꝝ: fz oīo ipossibilis ad diuersitatem.

¶ Utrum in deo sint plura attributa.

CJrca secūdum. sic ꝓceditur. vr̄ q in dīna eētia nō sit pluralitas attributoꝝ. ¶ Illud. n. est maxime vnū q oīo a plalitate remouet. albius enī est fz ph̄m qō est nigro impmixti⁹: sed diuina eētia est summe vna que est principium totius vnitatis. ergo in ea nulla pluralitas attributoꝝ cadere poterit. ¶ Jtem vnius simplicitatis ē opatio vna: fz dīna eētia est vna ꝛ simplex: g̊ hz tm̄ vnā opationem diuersoꝝ autem attributoꝝ sūt opationes diuerse: sicut scie scire: ꝛ voluntatis velle: ꝛ sic de alijs. ergo in deo nō īuenitur diuersitas attributoꝝ.

Contra sicut dicit Augustinus. Omne qō simpliciter melius est esse q̄z non esse deo est attribuendū: fz sapia bonitas et hꝺ simpliciter sunt melius esse q̄z non esse. g̊ sunt in deo. ¶ P̄. omne qō dr̄ fm quid originatur ab eo qō ē simplr ꝛ absolute: fz inuenim⁹ quedā eē pfecta nō absolute. fz fm suā nām: quedā plus ꝛ quedā minus. g̊ opz eē aliquod pfectū absolute ꝛ simplr a quo oīa alia pficiātur. fz sicut dicit ph̄s in qnto metaphice pfcōn sim plr ē i q̄ inueniūt oēs nobilitates repte in oīb⁹ generibus. ꝛ ꝓmentatoꝝ dicit ibidē: q ℔ ē de⁹: g̊ in deo ē repire pōm bonitatem: ꝛ quicquid aliud est nobilitatis i q̄cunq3 re.

Respondeo dōz:q̄ qcqd ē entitatis ⁊ bonitatis in creaturis totū ē a creatore:impfectio āt nō ē ab ipso:sed accidit ex pte creaturax: inq̄tuz sūt ex nihilo:qō āt ē cā alicui⁹ bz illud excellētius ⁊ nobilius. vñ oz q̄ oēs nobilitates oīum creaturax inueniāt in deo nobilissimo mō ⁊ sine aliqua impfectiōe:⁊ iō que in creatur sūt diuersa in deo pp sūmā simplicitatē sūt vnū. sic g̃ dōm ē q̄ deo ē sapia bonitas ⁊ hꝺ:q̄x quodlibet ē ipa dina eēntia:⁊ ita oia sūt vnū re:⁊ qz vnūquodq; eox ē in deo fm sui vltimā rōnē:⁊ rō sapie nō ē rō bonitatis i quātū hꝺ.relingt̄ q̄ sūt diuersa rōne:nō tñ ex pte ipsi⁹ rōcinātis:sz ex ꝓpetate ipsi⁹ rei:⁊ inde ē q̄ ipse nō est cā rex oio eq̄uoca:cū fm formā suā ꝓducat effcūs siles nō nō vniuoce sz analogice:sic̄ a sua sapia dcr̄uat oīs sapia: ⁊ ita de alys attributis fm doctrinā Dionysij. Uñ ipse ē exēplaris forma rex:nō tñ q̄tū ad ea q̄ sūt in sapia sua .s. fm rōnes ydeales:sed ēt q̄tū ad ea que sūt in nā sua. s. attributa. ¶ Quidam āt dicūt q̄ ista attributa nō drīt nisi penes ꝺnotata i creaturis:q̄ nō pōt eē:tum qz causa nō bēt aliquid ab effectu.sz eꝰ: vñ deꝰ nō dr̄ sapiēs:qz ab eo est sapia:sz potiꝰ res creata dr̄ sapiēs inq̄tū imitat dīnā sapiam:tū qz ab eterno creaturis nō exñtibꝰ etiā si nūquā future fuissēt fuit vex dre q̄ ē sapiēs bonꝰ ⁊ hꝺ. nec idē oio signāt p vnū ⁊ p aliō:sic̄ idē signāt p noia sy/ ¶ Ad ꝓmum ergo dicēduz:q̄ pl'alitas attri/ (nonima. butox in nullo ꝓiudicat summe vnitati:qz ea que i alys sunt vt pl'a i eo sūt vnū ⁊ remāet pl'alitas tñ fm rōnē q̄ nō opponit̄ summe vnitati i re:sz nēcio ipsa ꝓsequtur si sil' assit pfectio. ¶ Ad zm dōm q̄ opatio dei ē sua eēntia: vñ sicut eēntia ē vna:ita opatio ē vna in re:sz pl'icatur per diuersas rōnes:sic̄ ēt est ex pte eēntie:que lz sit vna: ꝓsiderātur tñ i ea plures rōnes attributox.

¶ Utx pluralitas rōnū gbꝰ attributa differūt sit tantuz in intellectu vel etiam in deo. III.

Circa tertium sic ꝓcedit: vr̄ q̄ pl'alitas rōnū fz q̄s attributa differūt nullo⁹ sit in deo:sz tñ in itellcū rōcinātis. ¶ Dicit.n. Dionysi⁹ ꝑ cap⁹ de dīnis noīb⁹. Oēm sctox theologox hymnum: iuenies ad bonos thearchie ꝓcessus manifestatīe ⁊ laudatiue dei noiatiōes diuidētē. ¶ Et ē sensus q̄ noia q̄ i laudē dinam sci assumunt fm diuersos dīnitatis ꝓcessus:gbꝰ ipse deꝰ mānifestat diuidūt:g̃ ista pl'alitas ñ ē ex pte dei:sz ex pte diuersox effectuū:ex gbꝰ itellcūs nr̄ deū diuersimode cognoscit ⁊ noiat. ¶ ꝑ. Diony. dicit i epla ad Haiū:si aligs vidēs deū intellexerit qō vidit.non ipz vidit:sz aligd eox q̄ sunt eiꝰ:si g̃ predcā noia differūt fz diuersas rōnes q̄s de eis itellexim⁹ istis rōnibꝰ nihil re/ spōdet q̄ i deo sit:sz in bis q̄ dei sunt. s. creaturis. ¶ ꝑ. ꝰmētatoz dicit. iz. metaphice. loquēs de huiꝰ noībus:q̄ multiplicitas quā ista noia ptēdūt ē i deo fm intellectū ⁊ nullo mō fm rem. g̃ vr̄ q̄ pl'alitas hax rōnū sit fz itel/ lectū nr̄m tñ. ¶ ꝑ. q.eqd est in deo deꝰ ē:si g̃ iste rōnes fm q̄s attributa differūt sūt in deo:ipse sūt deꝰ:sed deus ē vnꝰ ⁊ simplex. g̃ iste rōnes fz q̄ i deo sunt nō sunt ples ¶ ꝑ. illud qō in se ē vnū oibꝰ modis nō ē radix alicui⁹ multitudinis in eo exñtis:sz eēntia dīna ē vna oibꝰ mo/ dis:qz ē summe vna:g̃ nō pt eē radix alic⁹ multitudinis in ea exñtis:pl'alitas g̃ dictax rōnū nō radicat̄ in essētia dīna sz in itellectu tñ. ¶ ꝑ. Dam. dicit q̄ in deo oia sūt vnū pter in gñatiōe ⁊ gñationem ⁊ ꝓcessionē: si g̃ sapia ⁊ bonitas ⁊ hꝺ attributa sūt i deo:fm q̄ in ipso sūt nō ba bēt aliquā pl'alitatē:g̃ pl'alitas rōnū quā noia signāt ñ

Sed contra ē i deo:sz in intellcū nr̄o tñ. diony. vltimo capō de diuīs noibꝰ dicit q̄ deus dicitur perfectus sicut omnia in seipso com prehendēs:⁊ hꝺ ē ēt qō pbs ⁊ ꝰmen. dicit in .5ꝰ. metaph. q̄ deꝰ dr̄ pfectꝰ:qz oēs pfectiōes q̄ sūt in oibꝰ gñib⁹ rerum in ipo sūt:hꝺ āt perfectio q̄ deꝰ pfcūs ē fm rē ⁊ nō fm itel lectū tñ. g̃ ista attributa q̄ pfectiōem demāant nō sūt tā tū in itellectu:sz i re q̄ deus ē. ¶ ꝑ. Diony. 9. cap. de diui nis noīb⁹. dic̄ q̄ creature dicūt deo siles:inq̄tū imitant deū q̄ pfecte imitabilis nō ē a creatura:ista āt imitatio ē fm pticipatiōem attributox:g̃ creature sūt deo siles:fz sapiam bonitatē ⁊ hꝺ:sz ꝺ nō posset eē nisi predcā eēnt i deo fm ꝓpas rōnes. g̃ rō sapie ⁊ bonitatis ꝓprie in deo est. ⁊ ita hꝺ rōnes nō sunt tñ ex pte itellectus. ¶ ꝑ. sa/ piētia nō dr̄ equoce de deo ⁊ creatura:alias sapia creata nō duceret in cognitionez sapie increate:⁊ sil'r ē de pō et bonitate ⁊ de alys hꝺ:sed ea que ꝑdicāt̄ de plib⁹ fm rō/ nes oīno diuersas equoce ꝑdicātur:g̃ aliquo mō rō sapie fm q̄ de deo dr̄:⁊ de creaturis ē vna:non gdē p vniuoca tionē sz p analogiā. ⁊ sil'r est de alys:sz rō sapie fm q̄ de creaturis dr̄: non est eadē rō cū rōne bonitatis ⁊ pōe: g̃ ēt fm q̄ ista de deo dicunt̄ non sūt eedē rōnes:sz diuer/ se. ¶ ꝑ. sic̄ deꝰ vere ē pr̄:ita ēt vere ē sapiēs:sz ex ꝺ q̄ ve re deꝰ est pr̄:non pt dici q̄ rō pr̄nitatis sit in intellcū tñ. g̃ nec ex ꝺ q̄ deꝰ vere est sapiēs:pt dici q̄ rō sapie sit in itellectu tñ:sz rō pr̄nitatis q̄ real'r in deo est non ē eadē cū rōne diuinitatis. Uñ nec pr̄nitate est deꝰ: nec dīnita/ te ē pr̄:⁊ tñ ista pl'alitas rationū nō tollit simplicitatē di uinā: ꝓ ꝺ q̄ eēntia ⁊ pr̄nitas idē sunt in re:g̃ sil'r si pona/ mus sapiam ⁊ eēntiam eē idem re oīno:⁊ rationes eoruz diuersas non tollet̄ simplicitas dīne eēntie:sed dīne essē tie simplicitas est tota cā q̄re ista attributa in deo non differūt:g̃ non ē iconueniēs ponere q̄ sapie ⁊ bonitatis rō in deo est:⁊ tñ vna nō ē altera:si res oīno vna ponatur ¶ Si dicat̄ q̄ nō ē sil'e de relationib⁹ ꝑsonalibus:⁊ ō at/ tributis eēntialib⁹:qz in deo nō sūt nisi duo predicamen ta. s. suba ⁊ relatio:vñ rō rel'onis est alia a rōne subē:non tamen rō sapie ⁊ alioꝝ absoluto⁹ est alia a substantia.

¶ Contra. relatio i dīnis habz dupliceem comparationē vnam ad suum correlatiuum:fm quā ad aliqd dr̄. Aliaz ad eēntiam fm quā est idē re cū ea:sed fm id qō aliquid est idē alteri:nō facit numex cū eo. g̃ q̄ relatiōes ad ali/ ud predicamentum ptineāt q̄z ad ꝑdicamtū subē est p ꝓpa ratiōem ad suū relatiuū. g̃ adhuc manet eadē ꝓpatio sa piētie ⁊ pr̄nitatis ad eēntiam.

Respōdeo dōm:q̄ sicut supra dcm̄ ē sapia ⁊ boni tas:⁊ oia hꝺ sunt oīno vnū re in deo:sz drīt rōne:⁊ hꝺ ratio nō ē tñ ex pte ipsi⁹ rōcinātis: sed ex ꝓpetate ipi⁹ rei. ¶ Ad cuius rei euidentiaz vt diligēter explicet̄:qz ex ꝺ pendet totꝰ itell's eox q̄ in p̄ libro dicū tur. 4. opz videre. ¶ Primo gd sit rō fm quā dicim⁹ at/ tributa rōne differre. ¶ 2ꝰ quo dicat̄ aliq̄ rō i aliqua re eē vl' nō eē. ¶ 3ꝰ. vtx iste rōnes diuerse attributox sint i deo vel nō. ¶ 4ꝰ vtx pl'alitas istax rōnū sit tñ ex pte intellectus nr̄i: vel aliquo modo ex pte rei.

Quantum ad ꝓmū pertinet:sciendum ē q̄ rō put ꝺ sumit̄ nihil aliud ē q̄z id qō apphen dit itellectꝰ de significatione alic⁹ noīs:⁊ ꝺ in bis q̄ bēnt diffōnem ē ipsa rei diffō fm q̄ phs dicit 4ꝰ metaphice. rō quā signāt nomen est diffō:sz q̄dā dicūt bre rōnez sic dictā q̄ non diffiniuntur:sicut q̄titas ⁊ q̄litas ⁊ hꝺ q̄ non diffiniūtur:qz sunt gña gñalissima: Et tñ ratio q̄litatis ē id qō significat̄ noīe q̄litat⁹:⁊ ꝺ ē illud ex quo q̄litas hz q̄ sit q̄litas. vñ non refert. vtx illa q̄ dicunt̄ bre rōnem habeāt vl' non bēant diffōnem. Et sic pz q̄ ratio sapie q̄ de deo dr̄ est id qō concipit̄ de significatione hꝰ nominis q̄uis ipsa sapia dīna diffiniri non possit:nec tñ ꝺ nomen ratio signāt ipam conceptionez:qz ꝺ signāt p nomen sa/

pientie:vel per aliud nomen rei:sed signat intentionez huius ꝯceptionis:sicut ꝛ ß nomẽ diffõ:ꝛ alia noia secũde

Et ex hoc patet (i positiõis. zm.ſ.qđ rõ dicaꝫ eẽ ī re:nõ enī ß dr̃ q̃si ipa intentio quã signat nomen rõnis sit in re: aut ẽt ipa ꝯceptio cui ꝯuenit talis itẽtio sit in re ex̃ aiam:cuz sit ī aia sicut in subo:ſz dr̃ eẽ in re inq̃tũ in re ex̃ aiam ẽ aligd qõ rñdet ꝯceptiõi aie:sicut signatuz signo. ¶ Uñ sciẽdũ ꝙ ipa ꝯceptio itellꝰ triplr̃ se hz ad rez que ẽ extra aiam. ¶ Aliqñ . n. ß qõ itellectꝰ ꝯcipit ẽ silitudo rei existentis ex̃ aiam:sicut ß qõ ꝯcipitur de ß noie hõ: ꝛ talis ꝯceptio itellectꝰ hz fũdamẽtũ in re imediate:inq̃tuz res ipa ex sua ꝯformitate ad intellectũ facit ꝙ itellꝰ sit verus:ꝛ ꝙ nomẽ signans illũ intellcm̃ ꝓprie de re dicaꝫ. ¶ Aliqñ aũt ß qõ signat nomẽ nõ ẽ silitudo rei exĩtis ex̃ aiam:ſz ẽ aligd qõ ꝙsequitur ex mõ intelligẽdi rem que est ex̃ aiam:ꝛ hm̃ sũt intẽtiões q̃s intellꝰ nr̃ adinuenit:sic signatum hꝰ noĩs genꝰ:nõ est silitudo alicuiꝰ rei ex̃ aiam exĩtis:ſz ex ß ꝙ intellectꝰ itelligit aiã:vt in plibꝰ spẽbꝰ attribuit ei intẽtiõem gñis ꝛ hm̃ intẽtionis ſz ꝓmũ fũdamẽtum nõ sit in re ſz in itellcũ:tñ remotũ fundamentũ ẽ res ipa . Uñ itellꝰ nõ ẽ falsus q̃ has itentiões adinuenit:ꝛ silr̃ est de oibꝰ alys:qui ꝙsequũt̃ ex mõ itelligendi:sicut est abstractio mathẽaticoꝝ ꝛ hm̃ . ¶ Aliqñ vero id qõ significaꝫ per nomẽ nõ hz fundamẽtum ī re: neqz ꝓmũ neqz remotũ:sicut ꝯceptio chimere:qz neqz ẽ silitudo alicuiꝰ rei ex̃ aiam:neqz ꝙsequitur ex modo itelligẽdi rẽ aliquã nãe.ꝛ iõ ista ꝯceptio ẽ falsa. ¶ Unde pz zm.ſ.ꝙ rõ dr̃ eẽ ī re inq̃tũ signatũ noĩs cui accidit eẽ rõez in re:ꝛ ß ꝓtingit ꝓpr̃e qñ ꝯceptio intellcũs est silitudo rei

Quantum aũt ad 3m.ſ.vtz rõnes attributoꝝ in deo sũt. Sciẽdum est ꝙ circa ß vr̃ eẽ duplex opinio. Quidã enī dicũt vt Aui.ꝛ Raby moyses ꝙ res illa que deꝰ ẽ:est quoddã eẽ subsistẽs: nec aligd aliud nisi eẽ in deo ẽ. vñ dicũt ꝙ ẽ eẽ sine essentia:oĩa aũt alia que deo attribuũtur ỽificãt̃ ꝺ deo duplr̃ ſm eos. Uel per modũ negatiõis. Uel per modũ cãlitatis. Per modũ negõnis duplr̃. Uel ad remonendũ ꝓuationẽ seu defectũ oppositũ:vt dicimꝰ deuz sapiẽtẽ:vt removeaꝫ defcũs q ẽ ī carẽtibꝰ sapĩa. Uel ſm ꝙ aliquid ex negatiõe cõsegtur:sic ẽ de ß noĩe vnꝰ:qui ex ß ipso ꝙ nõ ẽ diuisus ẽ vnꝰ. Silr̃ ex hoc ipo ꝙ ẽ imãlis ẽ itelligens. vñ ſm eos oĩa ista noĩa potius sunt ĩuenta ad remouendum:q̃z ad ponẽdũ aligd in deo. Itẽ per modũ cãlitatis duplr̃. Uel inq̃tũ ꝓducit ista in creaturis:vt dicaꝫ deus bonꝰ:qz bonitatẽ creaturis influit:ꝛ sic de alys. Uel inq̃tum ad modũ creature se hz:vt dicaꝫ deus volens vel pius inq̃tũ se hz ad modũ volentis vel py in mõ ꝓducẽdi effcm̃:sicut dr̃ iratus:qz ad modũ irati se hz. Et ſz hãc opinionem segtur ꝙ oĩa noĩa q̃ dicũt̃ de deo ꝛ creaturis dicãtur equoce:ꝛ ꝙ nulla silitudo sit creature ad creatorem ex ß ꝙ creatura ẽ bona vel sapiens:vel hm̃ aliquid: ꝛ ß expresse diẽ Raby moyses. Scõm ß illud qõ ꝯcipiꝫ de noĩbꝰ attributoꝝ nõ referr̃ ad deũ:vt sit silitudo alicuiꝰ qõ in eo est:vñ segtur ꝙ rõnes istoꝝ noĩum nõ sunt in deo quasi fundamẽtũ ꝓmũ hẽant in ipso:sed remotum:sicut nos dicimus de relatiõibꝰ q̃ ex tpe de deo dicũtur. hm̃. n. relones in deo ſm rẽ nõ sunt:ſz sequunt̃ modũ intelligẽdi:sicut dcm̃ est de intentionibꝰ:ꝛ sic ſz hãc opinionẽ rõnes hoꝝ attributoꝝ sunt tñ in intellectu et nõ in re:q̃ deꝰ est:ꝛ ĩtellectus eas adĩuenit ex cõsideratione creaturaꝝ vel per negatiõem vel p cãlitatẽ:vt dcm̃ est. ¶ Alỹ vero dicũt vt Diony.ꝛ Anſ.ꝙ in deo preeminenter existit quicquid perfectionis in creaturis est:ꝛ ß eminẽtia attẽdit̃ q̃tũ ad tria.ſ.q̃tũ ad vtilitatem:qz in-

de sunt oẽs pfectiões adunate que non ꝯgregant̃ in alicꝫ vna creatura. Item q̃tum ad plenitudinẽ:quia est ibi sapientia sine omni defectu:ꝛ similiter de alys attributis quod non est in creaturis. Item q̃tum ad vnitatem. que enim in creaturis diuersa sunt:in deo sunt vnum:ꝛ qz in illo vno hz oĩa:ideo ſm illud vnuz causat oĩa cognoscit oĩa:ꝛ oĩa sibi per analogiam silantur:ſm g̃ hanc opinionem cõceptiones quas itellectus noster ex noĩbꝰ attributoꝝ cõcipit sũt vere silitudines reique deus est:q̃uis deficiẽtes ꝛ nõ plene:sicut ẽ de alys rebꝰ q̃ deo silantur. Uñ hꝰ rõnes nõ sũt tñ ī itellcũ:qz hñt ꝓmũ fundamẽtũ ī re q̃ deꝰ est.ꝛ ex ß cõtingit ꝙ qcgd segtur ad sapiam inq̃tũ hꝰ:recte ꝛ ꝓpr̃e conuenit deo. ¶ De aũt opiniões q̃uis in superficie diuerse videãtur:tamen nõ sunt ꝛie siquis dictoꝝ rõnes ex causis assumit dicẽdi. Quia ꝓmi cõsideraverunt ipsas res creatas quibus imponunt̃ nomina attributoꝝ:sicut ꝙ hoc nomen sapientia imponit̃ cuidam qualitati:ꝛ hoc nomen eẽntia cuidam rei q̃ non subsistit:ꝛ hec longe a deo sunt:ꝛ ideo dixerunt ꝙ deꝰ est eẽ sine eẽntia:ꝛ ꝙ nõ est in eo sapĩa ſm se. ¶ Alỹ vo consideraverũt modos perfectiõis ex quibus dicta nomĩa sumũtur:ꝛ quia deus ſm vnum simplr̃ eẽ oĩbus modis perfectus est qui ĩportãtur p hm̃ noĩa:ideo dixerũt ꝙ ista noĩa positiue deo cõueniunt. ¶ Sic g̃ ꝓz. ꝙ quelibet harum opinionum nõ negat hoc qõ alia dicit: qz nec ꝓmi dicunt aliquẽ modũ pfectionis deo de esse:nec scõi qualitatẽ aut res nõ subsistẽtes in deo ponerẽt. ¶ Sic g̃ pz tertiũ.ſ.ꝙ rões attributorum sũt vere in deo:quia ratio noĩs magis se tz ex parte eius a quo imponitur nomen: q̃z ex parte eius cui imponitur.

Quantum vero ad q̃rtuz.ſ.vtz plalitas istaꝝ rõnuz sit tñ ex pte intellectus nr̃i: vel aliquo modo ex parte rei. Sciẽdum est ꝙ ista pluralitas rõnum contingit ex hoc ꝙ res que deus est:superat itellectum nostrũ: Intellectus enī noster nõ potest vna conceptiõe diuersos modos perfectiõis accipe:tũ qz ex creaturis cognitiõem accipit:ī gbus sunt diuersi modi pfectionũ ſm diuersas formas:tum qz ß qõ ī deo est vnum ꝛ simplr̃:plurificatur in intellectu nostro etiã si immediate a deo reciperet:sicut mltiplicatur ꝓcessio siue bonitatis in alys creaturis. vnde cum deus ſm vnam ꝛ eandẽ rem sit omnibus modis perfectus:vna conceptione nõ potest integre perfectionez eius apprehendere:ꝛ per cõsequens nec nominare:ꝛ ideo opz ꝙ diuersas conceptiones de eo habeat:que sunt diuerse rationes:ꝛ ꝙ diuersa nomina imponat significantia rationes illas . vnde nomina illa non sunt synonima inq̃tum significant rationes diuersas. Si autem intellectus nr̃ deũ per seipsũ videret:illi rationi posset imponere nomen vnum:qõ erit ī patria:ꝛ ideo dicitur Zacha. vltimo. In illa die erit dominus vnus:ꝛ nomen eius vnum. Illud autem nomen vnum non significat bonitatem tñ:nec sapientiam tñ: aut aliquid hm̃.sed significata omnium istoruz icluderz. ſz tñ si itellectus vidẽs deum per essẽtiam impõeret nomẽ rei quã videret ꝛ nominaret mediãte ꝯceptiõe quã de ea habet:oporteret adhuc ꝙ imponeret plura nomina:quia impossibile est ꝙ cõceptio intellectus creati repñtet totam perfectionem diuine essentie. vñ de vna revisa diuersas conceptiones formaret ꝛ diuersa nomina imponeret:sicut etiam Chrys. dicit: ꝙ angeli laudant deum:quidã vt maiestatẽ:quidam vt bonitatem:ꝛ sic ꝺ alys in signum ꝙ ipsum non vident visione comprehẽdẽte:sed conceptio perfecte repzesentans eum ẽ vbũ increatũ.ꝛ ideo est vnũ tñ. ¶ Sic g̃ pz ꝙ plalitas noĩum venit ex ß ꝙ ipse deus nostrum intellectum excedit. Ex

aũt deus excedat intellectum nostrum est ex parte ipsius dei ꝓpter plenitudinẽ ꝑfectionis eius: ⁊ ex parte intellectus nr̃i qui deficiẽter se hz ad eã cõprehendẽdã. vñ pz q̃ pluralitas ista ꝓnoz rõnuz nõ tm̃ est ex parte itellect⁹ nostri: sz ẽt ex parte ipsius dei: inquãtũ sua perfectio supat vnãquãq; cõceptionẽ nr̃i itellectus, ⁊ iõ pl̃alitati istaruz rõnum r̃ndet aliquid in re que de⁹ est: nõ quidẽ pl̃alitas rei: sz plena ꝑfectio ex q̃ ꝟtingit vt oẽs iste cõceptiões ei aptent̃. ¶ Qui ergo dixerunt q̃ pluralitas ista ẽ tantuz ex parte intellectus nostri: vel ex parte effectuum quodammodo verum dixerunt ⁊ quodãmodo nõ. Si enim hoc referatur ad causam multiplicationis sic veruz dicunt q̃ est ex parte itellectus nr̃i ⁊ effectuũ quodãmodo ex eo q̃ itellect⁹ noster nõ põt ꝟcipe diuinã ꝑfectionem vna ꝟceptõe: sz pluribus: cui⁹ vna rõ est ex h̃ q̃ est assuefactus ad res creatas. Si aũt referat̃ ad moduz quo iste rõnes attribuunt̃ deo: falsuz dicũt. nõ. n. ex hoc q̃ bona facit: vel q̃ ad modũ bonoꝝ se hz bon⁹ est: sz q̃ bon⁹ est iõ bona facit. ⁊ alia participãdo ei⁹ bonitatẽ ad modum ei⁹ se hñt. vñ si nullã creaturã fecisset nec facturus esset ipse in se talis esset vt posset vere ꝟsiderari ſm oẽs istas ꝟceptões quas habz nũc itellectus noster ipsiuz ꝟsiderãdo. ¶ Et sic pz 4m̃ q̃ pluralitas istoꝝ nominũ nõ tm̃ est ex pte itellectus nr̃i formantis diuersas conceptiões de deo que dicunt̃ diuerse rõnes: vt ex dictis pz: sz ex parte ipsi⁹ dei: inquãtũ. ſ. est aliqd in deo cozrespõdẽs oib⁹ istis cõceptionib⁹. ſ. plena ⁊ oĩmoda ipsius perfectio: ſm quã cõtingit q̃ qõlibet nominũ significantiũ istas cõceptiones de deo vere ⁊ ꝓprie dr̃: nõ autẽ ita q̃ aliq̃ diuersitas vel multiplicitas ponat̃ in re que deus est rõne istoꝝ attributoꝝ. ¶ His visis facile est r̃ndere ad obiecta.

¶ Ad ꝓmum g̃ dõm: q̃ intẽtio Diony. est dicere q̃ ſm diuersas bonitates quas creaturis influit de⁹ nominat̃ manifestat̃ ⁊ laudat̃: nõ aũt ita q̃ rõnes illaꝝ bonitatuz ex hoc verificent̃ de deo: q̃ creaturis eas ifluit: sed magis ecõuerso: vt dcñ est. quãuis. n. conditio cause cognoscat̃ ex cõditionibus effectus. nõ tm̃ conditio cause verificat̃ ꝓpter cõditiones effectus: sed ecõuerso. ¶ Ad 2m̃ dõm: q̃ itellectus noster id q̃ concipit de bonitate vel de sapiẽtia nõ refert in deũ quasi in eo sit per modũ quo ipse cõcipit: q̃ h̃ esset cõprehendere eius sapiam vel bonitatem: sed itelligit ipsaz bonitatẽ diuinã cui aliqualiter sĩmile est q̃ itellectus noster concipit esse supra id q̃ de eo cõcipit̃. vñ per hꝺ cõceptões nõ vr̃ ipse deus ſm q̃ in se est: sz itelligit̃ supra itellectũ: ⁊ h̃ vult dicere Diony. in illa auctoritate. ¶ Ad 3m̃ dõm: q̃ multiplicitas ista attributoꝝ nullo modo ponit̃ in deo q̃si ipse ſm rem sit multiplex: sed tm̃ ipe ſm suã simplicẽ perfectionẽ multitudini istoꝝ attributoũ cozrespõdet: vt vere de deo dicant̃: ⁊ h̃ intẽdit cõmentator. ¶ Ad 4m̃ dõm: q̃ sicut ratio hominis nõ dr̃ esse in hoĩe quasi res q̃dã in ipso: sz est sicut in subo in itellectu: ⁊ est in homine sicut in eo q̃ ꝓstat fulcimẽtũ veritati ipsius: ita etiã rõ bonitatis diuine est in itellectu sicut in subo: in deo aũt sic̃ in eo q̃ cozrñdet ꝑ quãdã similitudinẽ isti rõni faciẽs eius veritatem. vñ pz q̃ rõ ꝓcedit ex malo itellectu ei⁹ q̃ dr̃. ¶ Ad 5m̃ dõz: q̃ aliqd dr̃ fundari vl̃ radicari i aliquo metaphorice. ex q̃ firmitatẽ hz. Rõnes aũt intellecte hñt duplicẽ firmitatẽ. ſ. firmitatez sui esse. ⁊ hãc hñt ab itellectu. sicut alia accñtia a suis subiectis. ⁊ firmitatẽ siue veritatis: ⁊ hanc habent ex re cui cõformant̃. ex eo. n. q̃ res est vel nõ est locutio ⁊ intellectus veritatẽ vl̃ falsitatẽ habet. Rationes g̃ attributoꝝ fundant̃ vel radicant̃ in itellectu q̃tũ ad firmitatẽ sui esse: q̃ vt dcñ est intellectus est earum subm. In essentia aũt diuina quãtũ ad firmitatẽ siue veritatis: ⁊ hoc in nullo repugnat dine simplicitati. ¶ Ad 6m̃ dõm: q̃ in deo oĩa sunt vnũ re ꝓter in generationem: generationẽ ⁊ ꝓcessionẽ que cõstituunt ꝑsonas re distinctas. Nõ aũt opz q̃ quicqd ꝓter ista de deo dr̃ sit vnũ ratõe. Et similiter itelligendũ est qõ dicit Boetius: q̃ sola relatio multiplicat trinitatẽ. ſ. pluralitate reali. tũc. n. aliquid est vnũ re ⁊ rõne multiplr: qñ vna res respondet diuersis cõceptionib⁹ ⁊ nominibus: vt de ea verificent̃. sicut pũctũ: qõ cũ sit vna res: r̃ndet ſm veritatẽ diuersis cõceptionibus de eo factis. siue ꝓut cogitat̃ in se. siue ꝓut cogitat̃ centrũ: siue ꝓut cogitat̃ ꝓncipiũ linearũ: ⁊ he rõnes siue ꝟceptiones sunt in itellectu sicut in subo: ⁊ in ipso pũcto sicut in fundamẽto vitatis istarũ ꝟceptionũ: q̃uis istud exẽplũ nõ sit vsquequaq; ꝟueniens. sicut nec alia que in diuinis inducuntur.

¶ Utrum in diuinis sint plures persone. IIII.

Ad quartum sic ꝓcedit: vr̃ q̃ in vnitate diuine essentie nõ sit pl̃alitas ꝑsonaruz. In oĩbus. n. creaturis ita est q̃ ad multiplicatõez suppositoꝝ sequit̃ multiplicatio essentie ſm numeꝝ. sicut alia humanitas est numero i sorte ⁊ platone: sz creature sunt exẽplate a deo. cuz igit̃ dĩnã essentiã impossibile sit multiplicari: vt supra oñsum est: vr̃ q̃ impossibile sit esse ibi pluralitatẽ suppositoꝝ vel ꝑsonaꝝ. ¶ Itẽ coꝝ que sunt idem: si vnũ multiplicat̃ vel cõmunicat̃ ⁊ reliquum: sed in deo idẽ est quo est ⁊ qõ est: siue essentia ⁊ suppositus. si ergo eẽntia nõ multiplicat̃. ergo nec suppositũ. ergo ⁊c̃.

¶ Itẽ natura ſpeciei ad hoc multiplicat̃ in pluribus ĩdiuiduis: q̃ nõ põt totam perfectionem hẽre in vno: eo q̃ indiuiduum est cozruptibile ⁊ species incozruptibilis. vñ in incozruptibilibus est tm̃ vnũ idiuiduũ in vna specie. sicut sol: sed natura diuina habet oẽm perfectionẽ in vno supposito. ergo vanũ est esse pluralitatez suppositorum: ⁊ h̃ nõ potest esse in deo.

Contra. sicut dicit Diony. Bonũ ẽ cõicatiuũ sui: sz deus est summe bonus. g̃ summe se cõmunicabit: sz ĩ creaturis nõ summe se cõicat: q̃ nõ recipiũt totã bonitatẽ suã. g̃ oz q̃ sit cõicatio ꝑfecta: vt. ſ. totã suã bonitatẽ alij cõicet. hoc aũt nõ põt eẽ in diuersitate eẽntie. g̃ opz esse plures distinctos in vnitate dine essentie. Hoc idẽ arguit̃ ex ꝑfectõe dine beatitudis q̃ ponit summũ gaudiũ qõ sine cõsortio hẽri nõ põt. ¶ Hoc ẽt arguitur ex ꝑfectione dine charitatis. perfecta. n. charitas est amoz gratuit⁹ q̃ tẽdit in aliũ: sz nõ erit amoz summus: nisi summe diligat. summe aũt nõ diligit creaturã q̃ nõ sũme diligẽda ẽ. g̃ opz q̃ in ipa creatrice eẽntia sit summe diligẽs ⁊ sũme dilect⁹ distincti in essentie vnitate.

Respondeo cõcedẽdũ est absq; vlla ambiguitate esse in deo pluralitatẽ suppositorum vel ꝑsonaꝝ in vnitate eẽntie: nõ ꝓpter rõnes iductas q̃ nõ necio ꝟcludũt: sz ꝓpter fidei veritatẽ.

¶ Ad ꝓm̃ g̃ dõz: q̃ i creatura differt eẽntia rei ⁊ eẽ suũ: nec hz eẽntia esse nisi ꝑ ꝟpatõez ad hñtẽ eẽntiã. ⁊ iõ q̃ eẽntia creata cõicat̃: cõicat̃ tm̃ ſm rõnẽ suã ⁊ nõ ſm eẽ: q̃ ſz illud eẽ nõ est nisi in vno tantũ hñte. dina aũt eẽntia est idẽ qõ suũ esse. ⁊ iõ q̃ ꝟmunicat̃ eẽntia cõicat̃ ẽt esse. vñ eẽntia nõ tm̃ est vna ſm rõnez sz ſm eẽ. ⁊ ꝑ hoc põt esse vna numero in plurib⁹ suppositis. creature aũt q̃uis exẽ plent̃ a deo: tm̃ deficiũt a repũtatõe eius. ¶ Ad 2m̃ dõm: q̃ essentia ⁊ suppositũ sunt in deo idẽ re. nihilominus tm̃ differũt rõne. sicut de attributis dictũ est. vñ Lõmen. in xi. metaph̃. dicit q̃ vita ⁊ viuẽs nõ significãt idez in deo. sicut noĩa synonima. ⁊ iõ ꝟtra rõnẽ suppositi est q̃ cõmunicet̃: nõ aũt ɔ rõnẽ essentie. Iõ vna essentia cõmunicat̃ pluribus suppositis. ¶ Ad 3m̃ dicendum: q̃ necessitas fi-

nis est necessitas cõditionata ꝛ ex suppõne. vñ nõ queri/
tur in illis q̃ sunt necessaria absolute: ꝛ multo min⁹ in il/
lis q̃ sunt p se necessaria nõ hñtia necessitatez ab aliquo.
vñ dico q⁹ pluralitas suppositorũ in diuina essentia nõ ẽ
ꝓpter aliquẽ finẽ: imo propter seipsam est necessario: cũ
ipse deus sit finis omniũ. vñ nõ põt cõcludi q⁹ sit vana:
qz vanũ est qõ est ordinatũ ad finẽ quẽ nõ ꝓsequit.

¶ Utꝛ diuine psone differãt realr aut tñ rõne. V.

Ad quintum sic ꝓcedit: vr q⁹ pluralitas suppo/
sitorꝫ in diuinis nõ sit realis: sz tñ
ratiõis. Sicut.n. dicit Dama. Tres psone re idẽ sunt: ra/
tione aũt ꝛ cognitõe distinguunt. g̃ vr q⁹ nõ sit ibi plura/
litas realis. ¶ P. Augu. dicit q⁹ tres psone in nullo abso
luto distinguunt: sed tñ in his que sunt ad aliqd. res aũt
nõ est ad aliquid: sed est absolutũ. g̃ vr q⁹ tres psone non
sunt tres res: ꝛ ita nõ est ibi realis distinctio. ¶ Itez ps/
one distinguunt ꝓ ꝓpietates: ꝓprietates aũt ille nõ addũt
supra essentiam fm rem: sed tñ fm ratiõez. g̃ videt q⁹ di
stinctio psonarꝫ quã faciũt sit tñ distinctio rõnis. ¶ Itẽ
sicut paternitas ꝛ essentia differũt ratione: ita sapiẽtia ꝛ
essentia. si g̃ hoc sufficit ad distinctõez realẽ suppositorꝫ:
videtur q⁹ etiam fm diuersa attributa distinguant realı
ter suppositа: ꝛ ita sunt tot psone quot attributa. hoc aũt
est inconueniens. ergo ꝓprietates non faciunt realez di/
stinctionem suppositorum.

Contra. Augu. dicit res qui bus fruẽdũ est sunt pa/
ter ꝛ filius ꝛc. g̃ tres psone sunt plures res.
g̃ eorꝫ plitas est pluralitas realis. ¶ Itẽ distictio ratõis
nõ sufficit ad distinctõez suppositorꝫ: cũ vnus ꝛ idem hõ
possit in se diuersas rõnes bre: ꝛ cũ suppositũ dicat quid
reale. si g̃ nõ est in diuinis nisi distinctio rationis nõ erit
ibi vera plalitas personarũ: qõ est hereticus.

Respondeo dõm: q⁹ dicere psonas distingui tñ
ratõe sonat heresim sabellianã. ꝛ iõ
simplr dõm est q⁹ plalitas personarus est realis: quo mo
do aũt hꝫ possit esse videndũ est. ¶ Sciendus est igit q⁹
ꝓprietas psonalis. s. relatio distinguẽs est idẽ re q⁹ diuina
essentia: sed differẽs ratiõe: sicut ꝛ de attributis dcm est.
ratio aũt relatiõis est vt referat ad alterus. ꝓtest g̃ du
pliciter cõsiderari relatio in diuinis: vel ꝑ cõparationez
ad essentiã: ꝛ sic est rõ tñ vel per cõparatõez ad illud qõ
refertur: ꝛ sic per ꝓpriam rationẽ relationis. relatio rea/
liter distinguit ab illo. Et per comparationez relationis
ad suũ correlatiuus oppositũ distinguunt persone: ꝛ non
ꝑ comparatõem relationis ad essentiã. ꝛ ideo est plurali
tas personarꝫ realis: ꝛ nõ tñ rationis.

¶ Ad ꝑm g̃ dõm q⁹ auctoritas Dama. sic itelligẽda est ra/
tione. i. relatõe. ꝛ dicit relatio ratio per comparationem
ad essentiã: vt dcm est. ¶ Ad zm dõm: q⁹ res est de tran/
scendẽtibus. ꝛ ideo se hz cõiter ad absoluta ꝛ ad relata. ꝛ
ideo est reseſſentialis fz quã persone nõ differũt. Et est
res relatiua siue personalis fm quaz psone distinguunt.
¶ Ad 3m dõm: q⁹ quãuis relatio ꝑ cõparationẽ ad essen/
tiam sit rõ tñ: tamẽ per comparationẽ ad suuz correlati
uum est res ꝛ realiter distinguẽs ab ipo. ¶ Ad 4m dõm:
q⁹ lz sapientia fm suã rõnem differat ab alys attributis:
nõ tñ opponit ad aliqd aliud attributũ: cũ sapiẽtiã boni
tatem ꝛ alia attributa secũ compatiat in eodẽ subiecto. ꝛ
ꝛ iõ nõ hz rõnẽ distiguẽdi suppositа diuine nãe. sicut ha/
bẽt relatões oppositе: sz sicut sapiẽtia dina realr facit ef/
fectũ sapie ꝓ veritatẽ rõnis ipsi⁹q̃ manet: ita relatio fa/
cit verã distinctõez ꝓpter rõnẽ relationis verꝫ que sal/
uatur. ¶ Expositio textus.

Substantie vel essentie: qz non ꝓprie dr substan/
tia vt infra. 8. distinctiõe dr. ¶ Credit
ꝛ itelligitur.) ista ordinantur fm q⁹ acquirit fides in cre
dẽte. ꝓmũ.n. est ꝓdicatorꝫ verbũ. sicut dr Io. io. Quo
modo credẽt ꝛc. Secũdũ est assensus fidei in ipso credẽ
te: ꝛ vltimo ꝑ fidẽ deuenit in ītellectũ. Isa. 7. Nisi credi
deritis ꝛc. (Purgatis mẽtib⁹) sed diuersimode. Ad hoc
enim q⁹ videat nãli cognitõe: opz mẽtẽ purgari a sensibili
bus ꝛ fantasmatib⁹. ad hoc aũt q⁹ ꝑ fidẽ cernat: opz men
tem purgari ab errorib⁹ ꝛ nãlibus rõnibus. Ad hoc autẽ
q⁹ videat essentiã opz mentẽ purgari ab omni culpa ꝛ
miseria. (In taz excellẽti luce.) logt de ituitu mẽtis ad
similitudinẽ visus corporalis. sicut. n. nõ possimus defi/
gere oculũ in excellẽs luminosiz: ita etiã mens nra nõ fi
git in excellẽtia diuine lucis: vt aliqd determiate cogno
scat nisi ꝑ fidẽ. vnde etiaz phi in diuersos errozes ꝓlapsi
sunt. ꝛ iõ dicit phus in. z. metaphꝫ. sicut se habz oculus no
ctue ad lucẽ solis: ita se hz intellcus noster ad mãifestissi
ma nãe. (Per iniusticiã fidei.) iusticia hic sumit ꝓ iusti
cia generali q̃ est rectitudo aie in cõparatõe ad deũ ꝛ ad
ꝓximũ ꝛ vnius potẽtie ad aliã: ꝛ dr iusticia fidei: qz in iu
stificatiõe ꝓmus motus ẽ fidei. sicut dr Heb. xi. Accedẽ
tẽ ad deũ opz credere ꝛc. (Nõ approbo) ista notula affi/
git ad excludẽdũ falsiz itellcm g̃ posset ex predictis ha
beri. s. q⁹ deus nullo mõ a peccatoribus cognosci posset.
¶ Nec periculosius) hoc.n. est fundamentũ totiꝰ fidei:
quo destructo totũ edificiũ subruit. vñ etiã dicit phus in
ꝓmo celi ꝛ mun. q⁹ paruus erroꝛ in ꝓn⁹ maximus est in fi
ne. (Nec fructuosius) cognitio. n. trinitatis in vnitate ẽ
fructus ꝛ finis totius vite nostre. (Ubi dixit de patre.)
ista notula apponit ad corrigendũ hoc qõ posuit in litte/
ra hoc vbũ suz es est singulariter ꝑdicari de tribꝰ psonis.
ꝛ rõ fuit: qz significat subam q̃ est vna triũ psonarꝫ: sz po
stea retractauit: qz q̃uis significet subaz: tñ significat eã
ꝑ modũ actus: ꝛ actꝰ numerant fm suppositа. vñ dz plu/
raliter ꝑdicari tribꝰ psonis. (Primoz. legis.) vbi. s. ꝓmo
legis ꝓcepta poni icipiunt. Exo. zo. Deutro. 6. (Deus. n.
dñs) vr q⁹ deꝰ nõ sit nomẽ nãe ꝑ derivatões huiꝰ nomis
theos q̃s Dama. ponit. Dicit. n. q⁹ theos qõ est deꝰ dr ab
ethiz q⁹ est ardere: qz deꝰ noster ignis ꝓsumẽs ẽ. Deutro.
4°. dr ẽt atheaste: q⁹ est considerare vel videre: qz oia vi/
det. Uel a thein q⁹ est currere vel fouere: qz ꝑ oia vadit
omnia saluãs ꝛ cõtinẽs que omnia operatiõe ꝓportant⁹
ergo ꝛc. ¶ Item dominus fm esse suũ est relativũ. g̃ nõ
significat potestatem: sed relationem.

¶ Ad ꝓmum g̃ dõm: q⁹ hꝫ nomẽ deus potest ꝓsiderari du
pliciter. Uel quãtũ ad id a quo nomẽ imponit qõ est q̃si
q̃litas nominis: ꝛ sic est nomẽ operationis fm Dama. Uel
quãtũ ad id cui imponit qõ est suba significata ꝑ nomẽ:
ꝛ sic est nomen nature: qz ad significandũ diuinam nãm
est impositũ. ¶ Ad zm dõm: q⁹ relationes fundãtur sup
aliquid qõ est causa ipsarꝫ in subiecto sicut equalitas su/
pra quãtitatez: ita ꝛ dominiũ supra potestatẽ. vnde dicit
Boeti⁹: q⁹ dominium est potestas coercendi subditos. ꝛ
Diony. dicit q⁹ dominiũ ẽ nõ peiorꝫ. i. subditorꝫ excessus
tñ: sed bonorꝫ ꝛ pulchriorꝫ omnimoda ꝛ perfecta posses
sio. vera ꝛ nõ cadere valẽs fortitudo. Ad hꝫ. n. q⁹ aliquis
sit dominus requirunt diuitie ꝛ potẽtia: ꝛ super hec duo
fundat relatio dominy. (Personaruz quoq; plura ꝛc.)
Sciendum q⁹ Augu. ꝛ Hyl. ex hac auctoritate. Faciam⁹
ho. ꝛc. nituntr ostendere vnitatem essentie ꝛ personaruz
pluralitatẽ. Exo. 4. verbis ibi positis: sed differenter: qa
Augu. considerat tantũ cõsignificationez numeri in eis.
vñ per hꝫ duo. Faciamus ꝛ nostrã. ostẽdit trinitatẽ perso
narum. per hꝫ vero duo Imaginẽ ꝛ similitudinẽ. vnitatẽ
essentie. ¶ Hyl. aũt ex quolibet horꝫ quattuor intendit
ostẽdere ytrũqꝫ hꝫ mõ. Similitudo. n, significat relatõez

causatã ex vnitate qualitatis:que relatio regrit distincta suppositа.est.n.similitudo rez differentiũ cadẽ q̃litas. vñ rõne eiꝰ qõ cãt similitudinẽ oñdit vnitatẽ eẽntie:qz ẽ eadẽ bonitas ⁊ sapia: vel qcqd aliud p modũ q̃litatis significaẽ:nec põt ibi esse diuersitas bonitatis ſm numerum:vt pbatuz est.Sz ex pte relatõis designaẽ suppositoz distinctio.Et eadẽ est ratio de hoc nomine imago:q̃ dicit imitatõez vniꝰ ad altez ſm aliqd vnũ:⁊ hoc tangitur vbi dicit Dil'.(Quocũqz ⁊c.)silr etiã ex parte baruz duarũ dictionũ.Faciamus ⁊ nostrã.accipit vtrũqz:plaritatẽ gdẽ psonaz rõne pluralis numeri: sz vnitatẽ eẽntie rõne cõsortij qõ designaẽ in vtroqz.Cõsortiũ.n.opz q̃ sit in aliquo vno:⁊ qz nõ põt esse in dinis vnũ in specie ⁊ diuersuz in numero:opz q̃ sit vnũ numero. ⁊ hoc tãgit ibi. (Jtẽ idẽ ⁊c.)differũt etiã q̃tũ ad aliud:qz Augu. videẽ accipe similitudinẽ ⁊ imaginẽ tñ hoïs ad deũ: sz Hyla. accipit similitudinẽ ⁊ imaginẽ vnius persone ad aliaz:⁊ q̃ homo accedat ad illam similitudinez quãtum potest. (Diuersitas)ppter diuisionẽ essentie.(Singularitas) ppter incõmunicabilitatez diuine nature.(Solitudo) ne remoueatur societas personarũ que est per vnionem amoris.(Similitudo.)cõtra diuersitatẽ.(Pluralitas) contra singularitatẽ.(Distinctio)cõtra solitudinẽ.(Significatio efficientis)q̃tũ ad ℔ q̃ dicit faciamus(Operatio cõstitutionez)in ipsuz operatũ.(Maximus ppheta.)quãtum ad moduz reuelationis:que est per intellectualem visionẽ ⁊ quãtum ad ꝓuilegiuz ꝓmissi seminis. (Dominꝰ possedit me.)loquit de filio inquãtum appꝛopꝛiatur sibi sapiẽtia.dicit autẽ deus possidere sapientiã: quia ipse solus eam perfecte habet:possideꝫ enim qõ ad nutũ habetur.vnde philosophus in ꝓncipio metaphysi. dicit q̃ diuina scientia est possessio diuina ⁊ nõ humana. (Uiarũ.).i.creaturarũ per quas in ipsum itur.(Ordinata.)secundũ ordinem nature qui est filij ad patrem: ⁊ secundũ ordinẽ cause qui est idee ad ideatũ.(Cõcepta)dicitur cõcipi:quia claudit in vnitate eẽntie patris.(Parturiri.)inquãtum exit a patre per distinctionez personarũ.(Cardines.).i.extremitates terre.ſm Jsido.vel cause in quibus terra ⁊ ea que in terris quasi voluunt ⁊ conseruant.(Delectabar.)cõsoꝛs paterne glozie.(Per singulos dies.)quãtum ad ratiões creaturaruz que in deo sunt. (Lux)quãuis creature i seipsis sint tenebze(Ludens.)ppter ocium cõtemplationis sapientie. sicut enĩ operationes ludi nõ appetuntur ꝓpter aliud: sed in seipsis habent delectationez: ita ⁊ cõtemplatio sapientie. (In medio duuz animaliũ.)hoc sumit de abacuc.3. ſm aliam litteraz:⁊ per duo animalia significant duo testamenta.(Sorcipẽ de altari)hoc dicit Jsaie.6.⁊ p sorcipẽ q̃ hz duo brachia significant duo testamenta.⁊ p calculũ vitas sacre scripture.vñ i ps.dr. Jgnitũ eloquiũ tuũ ⁊c.

¶ Jncipit oñdere quo mõ per creaturã potuerit cognosci creator. ¶ Distin. III.

Apostolus nãqz ait q̃ inuisibilia dei a creatura mũdi p ea q̃ facta sũt intellecta ꝓspiciũt:sempiterna quoqz virtꝰ ei⁹ ⁊ dinitas: p creaturaz mũdi itelligit hõ pp excellẽtiã qua excellit iter alias creaturas: vel pp ꝓuenientiã quã hz cũ omni creatura. hõ igit inuisibilia dei itellectu mẽtis ꝓspicere potuit: vel ẽt cõspexit p ea q̃ facta sunt.i.p creaturas visibiles vel inuisibiles. A duobus.n.inuabat.s.a nã q̃ rõnalis erat: ⁊ ab opibꝰa dõ factis vt mãifestareẽ hoïs vitas. Jõ Apls dicẽ: qz dꝰ reuelauit illis.s.dũ feẽ opa i qbꝰ artificis aliq̃tenꝰ relucet idiciũ ẽ.

¶ Prima rõ vl modis qũo potuit cognosci deꝰ.

Nam sic ait Amb. Ut ds q̃ nã inuisibilis est etiã a visibilibus possz sciri opus fecit qõ opifice visibilitate sui manifestaut vt per certũ incertum possz sciri: ⁊ ille deus oium esse crederẽ q̃ hoc fecit qõ ab hoie impole est fieri. Potuerũt g̃ cognoscere siue cognouerunt vltra oẽz creaturã illũ esse q̃ ea fecit q̃ nulla creaturaz facere vel destruere valz. Accedat quecũqz vis creatura ⁊ faciat tale celũ ⁊ talez terrã: ⁊ dicã:qz deꝰ est. Sed qz nulla creatura talia facere valet:cõstat supꝛa oẽm creaturam illum esse qui ea fecit:ac p hoc illũ esse deuz humana mens cognoscere potuit.

¶ Scõa rõ q̃ potuit cognosci vel modus quo nouerunt.

Alio ẽt mõ dei vitatez ductu ratõis cognoscere potuerũt vel ẽt cognouerũt. Ut.n. Aug. ait in lib. d ciui. dei. Uiderũt sũmi phi nullũ coꝛpꝰ deũ esse. ⁊ ideo cũcta coꝛpoꝛa trãscẽderũt q̃rentes deũ. Uiderunt ẽt qcqd mutabile est nõ esse summũ deũ omniũqz pncipiũ. ⁊ iõ oẽm animam mutabilesqz spũs trãscẽderũt. Deinde viderũt omne qõ mutabile est nõ posse esse nisi ab illo q̃ incõ mutabiliter ⁊ simplr est. Jntellexerũt igit euz ⁊ omnia ista fecisse ⁊ a nullo fieri potuisse:

¶ Tertia rõ vel modus.

Onsiderauerũt etiã qcqd ẽ i substãtijs vel coꝛpꝰ esse vel spũz. meliusqz aliqd spũz esse q̃z coꝛpus: sz lõge meliozem qui spiritum fecit ⁊ coꝛpus.

¶ Quartus modus vel rõ.

Jntellexerũt etiã coꝛpoꝛis spẽm itelligibilez: ⁊ itelligibilẽ spẽm sensibili ꝓtulerũt.sensibilia dicimus q̃ visu ⁊ tactu coꝛpis sentiri queunt:itelligibilia q̃ ꝓspectu mẽtis itelligi.Cũ g̃ in eoꝛ cõspectu ⁊ coꝛpus ⁊ aius magis minusqz speciosa eẽnt.si aũt omni spẽ carere possent oino nulla eẽnt: viderũt esse aliqd quo illa speciosa facta sũt: vbi ẽ ꝓma ⁊ icõmutabilis spes. iõqz incõparabilis: ⁊ illud eẽ rez ꝓncipiũ rectissime crediderũt:qõ factũ nõ esset: ⁊ ex quo cũcta facta essent:ecce tot modis potuit cognosci veritas dei.Cũ g̃ deꝰ vna sit ⁊ simplex eẽntia q̃ ex nulla diuersitate partiũ vel accidentiuz consistit: plaliter tñ dicit aplus inuisibilia dei:qz pluribꝰ

modis cognoscit̄ xpitas dei p ea q̄ facta sūt. Et pperuitate nāq; creaturaꝝ itelligit̄ ꝯditor eternus et magnitudie creaturaꝝ oipotēs: et ordine ⁊ dispōne sapiēs: et gubernatione bonus. Oia aūt h̄ ad vnitatē ōitatis ptinēt mōstrādā.

¶ Q̄uo i creaturis appet vestigiū trinitatis.

Nunc restat ostēdere an p ea q̄ facta sūt aliq̄ trinitatis vestigiū vel indiciū exiguū hēri potuerit. Dic h̄ Aug. i. vi. d̄ tri. Opz vt creatorē p ea q̄ fcā sunt itellcū ꝯspiciētes trinitatē itelligamus. Hui⁹. n. trinitatis vestigiū i creaturis appet. Hec. n. q̄ arte dīna fcā sunt ⁊ vnitatē quādā i se oīdūt ⁊ spēz ⁊ ordinē. Mā q̄d q; hoꝝ creatoꝝ ⁊ vnū aliqd ē. sic̄ sunt nāe corpoꝝ ⁊ aiarū: ⁊ aliq̄ spē formant̄ sic̄ sunt figure vel q̄litates corpoꝝ ac doctrie vl̄ artes aiarū: ⁊ ordinē aliquē petit aut tenet: sic̄ sunt pōdera vel collocatōes corpoꝝ ⁊ amores vel delectatiōes aiarū. Et ita i creaturis plucet vestigiuz trinitat⁊. In illa. n. trinitate sūma origo ē oium rerꝝ ⁊ pulchritudo pfectissima ⁊ btissima delectatio. Sūma aūt origo: vt Aug. oñdit i lib. de xa religiōe itelligit̄ de⁹ pr̄ a quo sunt oia: a quo fili⁹ ⁊ spūs scūs: pfectissima pulchritudo itelligit̄ fili⁹. s. xpitas pr̄is nulla ex pte ei dissimilis: quē cū ipso ⁊ i ipo pr̄e veneramur: q̄ forma ē oiuz q̄ ab vno fcā sunt ⁊ ad vnū referunt̄. Que tñ oia nec fierēt a pr̄e p filiū: neq; suis finib⁹ salua eēnt nisi deus sūme bon⁹ eē q ⁊ nulli nāe q̄ ab illo bona cēt inidit. ⁊ vt in bono ipso maneret alia q̄stū vellet alia q̄stū posset dedit. Que bonitas spūs scūs itelligit̄ q ē donū pr̄is ⁊ filij: q̄re ipz donū dei cū pr̄e ⁊ filio eq̄ icommutabile colē ⁊ tenē nos ꝯuenit. Per ꝯsiderationez itaq; creaturaꝝ vni⁹ subē trinitatē itelligimus. s. vnū deū pr̄ez a quo sum⁹: ⁊ filiū p quē sumus: ⁊ spūz scūz i quo sumus. s. principiū ad q̄d recurrimus: ⁊ formā quā segmur: ⁊ grāz qua reꝯciliamur vnū. s. quo auctore ꝯditi sumus: ⁊ filiatiōne eius p quā ad vnitatē reformamur: ⁊ pacē q̄ vnitati adheremus. s. deū q dixit fiat: ⁊ xpuz p q̄d fcm̄ est oē q̄d subalt̄ ⁊ nāliter ē: ⁊ donuz benignitatis ei⁹ q̄ placuit q ab eo p xpm̄ fcm̄ est ⁊ reꝯciliatū auctori vt nō iteriret. Ecce oñsuz ē q̄liter i creaturis aliq̄tenus imago trinitatis idicat̄. Nō. n. p creaturarū ꝯtemplatōez sufficiēs noticia trinitatis pōt hēri vel potuit sine doctrie vel iteriozis ispiratiōis reuelatiōe. Uñ illi antiq phi q̄si p vmbrā ⁊ de lōginquo viderūt xpitatē deficiētes i ꝯtuitu trinitatis: vt magi pharaōis in tertio signo. adiuuamur tñ i fide inuisibiliū p ea q̄ facta sūt.

¶ Quomodo in aīa sit imago trinitatis.

Nunc xo ad eā tā pūciam⁹ disputatōz vbi i mēte hūana q̄ nouit deū vel pōt nosse trinitatis imaginē reperiamus. Ut. n. Aug. i. xiiij. li. de tri. Et hūana mēs nō sit ei⁹ nāe cui⁹ de⁹ ē: imago tñ illi⁹ quo nihil meli⁹ ē ibi q̄rēda ⁊ iuenīēda ē quo nā nra nihil hz meli⁹. i. i mēte. In ipsa. n. mēte et añq̄z sit pticeps dei ei⁹ imago repit̄: ⁊ si. n. amissa dī ptcipatiōe deformis sit: imago tñ dei ꝑmānet. Eo. n. ipso imago dei ē mens quo capaz ē ei⁹. eiusq̄z ee pticeps pōt. Jā g̃ i ea trinitatē q̄ ōs ē ingram⁹. Ecce g̃ mēs sui meminit itelligit se. h̄ si cernim⁹ cernim⁹ trinitatē: nōdū qdē deuz. nz imaginē dei. Hic. n. q̄dā appz tritas memorie itelligētie ⁊ amoris. Hec g̃ tria potissimum tractemus memoriā itelligētiā ⁊ volūtatē. h̄ g̃ tria: vt ait Aug. i. io. li. d̄ tri. nō sūt tres vite: nz vna vita: nec tres mentes: nz vna mēs vna eēntia. Memoria xo dr̄ ad aliqd. ⁊ itelligentia ⁊ voluntas sine dilectio silr̄ ad aliqd dr̄. vita xo dr̄ ad seipaz ⁊ mēs ⁊ eēntia. h̄ g̃ tria eo sr̄ vnū quo vna vita vna mēs ⁊ vna eēntia: ⁊ qcqd aliō ad seipa singula dñr ēt silr̄: nō pliter: nz singulariter dñr: eo xo tria sūt quo ad se iuicē referūt̄.

¶ Q̄uo eq̄lia sint: q; capiūt̄ a singul' oia ⁊ tota.

Equalia ēt sr̄ ñ solū singula singulis: nz ēt singula oib⁹ aliogn nō se iuicē capent: se aūt iuicē capiūt̄: capiunt̄. n. ⁊ a singul' singula: ⁊ a singul' oia. Memini. n. me hr̄e memoriā ⁊ itelligētiā ⁊ voluntatē: ⁊ itelligo me intelligere ⁊ velle atq; me minisse: ⁊ volo me velle ⁊ memisse ⁊ itelligē.

¶ Q̄uo illa tria memoria capiat.

Totāq; meā memoriā ⁊ itelligentiā ⁊ voluntatē sil' memini. Q̄d. n. memorie mee nō memini illud nō ē i memoria mea. Nihil aūt tā in memoria ē q̄z ipsa memoria: totā g̃ memini. Jtē qcqd itelligo itelligere me scio ⁊ scio me velle qcqd volo: quicquid aūt memini scio. Totā igit̄ intelligētiaz totāq; voluntatem meā memini.

¶ Q̄uo illa tria tota capiat itelligentia.

Similr̄ cū hec tria itelligo tota sil' itelligo: neq; n. qcq̄z itelligibiliū ē q̄d ñ itelligā: nisi q̄d ignoro: q̄d aūt ignoro nec memini nec volo. Quicquid aūt itelligibiliū nō itelligo: ꝓnter etiā nec mmini nec volo: qcqd aūt itelligibiliū memini ⁊ volo consequenter intelligo.

¶ Quomodo illa tota capiat voluntas.

VOlūtas mea ēt totā itelligētiā totāq; memoriā meā capit dū vtor eo toto qđ itelligo t memini. Cū itaq; iuicez a singulis t oia tota capiant eq̄lia sunt tota singla totis singulis: t tota singula sil' oib⁹ totis: t hec tria vnuz: vna vita: vna mēs vna eētia. Ecce illius summe vnitatis atq; trinitatis: vbi vna est essentia t tres psone. imago est mēs hūana licz impar. Adens aūt hic p aio ipso accipit vbi est imago illa trinitatis. Propzie xo mens dr: vt ait Augu. nō aia ipsa: ħ qđ in ea est excellentius: q̄liter sepe accipit. Illud ēt sciēdū ē q̄ memoria nō solū absentiū est t preteritoz: sed etiam presentiū: vt ait Aug. in q̄rtodecimo libro de trinitate. alioquin non se caperet.

¶ Ex quo sensu illa tria dicantur vnum esse t vna essentia queritur.

HIc attēdēdū ē diligēter ex quo sensu accipiēduz sit qđ supza dixit illa tria .s. memoriā itelligētiā t volūtatē eē vnū. vnā mētē vnā eētiā: qđ vtiq; nō vr vez esse iuxta ppzietatē sermōis. Adēs .n. i. spūs ratiōalis essentia spūalis est t icorporea. Illa xo tria naturales propzietates seu vires sunt ipsius mentis t a se inuicez differūt: qa memoria nō est itelligentia vel voluntas: nec intelligentia voluntas siue amoz.

¶ Quod etiā ad se inuicem dicunt relatiue.

ET hec tria ēt ad se iuicē referunt: vt ait Aug. in nono lib. de trini. Adens .n. amare seipsam vel meminisse nō pōt: nisi ēt nouerit se. Nā qūo amat vl meminit qđ nescit? Adiro itaq; mō ista tria iseparabilia sunt a semetipsis: t tñ eoz singulum t simul omnia vna essentia est: cum t relatiue dicantur adinuicem.

¶ Hic aperitur qđ supza querebat .s. qūo hec tria dicantur vnum.

SEd iā vidēdū est qūo hec tria dicantur vna suba. ió. s. qz in ipsa aia vel mēte subaliter existūt. nō sicut accidētia in subiectis q̄ pñt adesse t abesse. Uñ Aug. i lib. nono de trini. ait. Ammonemur si vtcunq; videre possumus hec in aio existere subaliter: nō tāq; in subiecto vt color in corpore: qz t si relatiue dñr adinuicē singula tñ subaliter sunt i sua suba. Ecce ex quo sensu illa tria dicant vnum eē vel vna suba. Que tria: vt ait Aug. in lib. decimoqnto de trini. in mēte nāliter dinitus istituta q̄sq; vinaciter p̄spicit: t quā magnū sit in ea. Uñ pōt ēt sempiterna imutabiliscq; nā recoli ?spici cōcupisci. Reminiscit. n. p memoriā itueī p itelligētiaz. amplectit per dilectionē pfecto reperit illius summe trinitatis imaginem.

¶ Qz in illa silitudine est dissimilitudo.

VErūtñ caueat ne hāc imaginē ab ea dē trinitate factā ita ei ?pareat vt oīno existiet silez: ħ potī⁹ i q̄licūcq; ista silitudie magnā quocq; dissilitudinē cernat. ¶ Prima dissilitudo.

QUod breuiter oñdi pōt. Dō vn⁹ p illa tria itelligit meminit diligit. qui nec mēoria ē. nec itelligētia. nec dilectio: ħ ó bz. Un⁹ q̄ bō est q bz ó tria: nō tñ ipe ē hec tria. In illi⁹ xo sūma simplicitate nāe q̄ de⁹ é: q̄uis vn⁹ sit de⁹: tres tñ psone sunt pr̄ t fili⁹ t spūs scūs: t he tres vn⁹ de⁹. Aliud ē itaq; trinitas res ipsa. aliud imago trinitatis i re alia. pp quā imaginē ēt illud i quo sūt ó tria imago dr̄. s. hō: sic imago dī t tabula t pictura q̄ ē i ea: ħ tabula noie imaginis appellat pp picturā q̄ ē in ea. ¶ Altera dissilitudo.

RUrsus ista imago que ē hō bñs illa tria vna psona ē. illa xo trinitas non vna psona ē: ħ tres psone: pr̄ filij: t fili⁹ pr̄is t spūs pr̄is t filij. Itaq; in ista imagie trinitatis nō ó tria vnus hō: ħ vni⁹ hois sūt. In illa xo sūma trinitate cui⁹ ó imago ē ñ vni⁹ dei sūt illa tria: ħ vn⁹ ós: t tres sūt ille p̄sone: ñ vna psona. illa. n. tria ñ hō sūt: ħ hois sūt vel i hoie sūt. Sz nūqd possum⁹ dicē trinitatē sic eē i ō: vt aliqd dei sit: nec ipa sit de⁹. Absit vt ó credam⁹. Dicam⁹ q̄ in mēte nr̄a imagiez trinitatis: ħ exiguā t q̄lēcūcq; eē q̄ sūme trinitatis ita gerit silitudinez vt ex maxia pte sit dissimilis. Sciēdum xo q ó trinitas mētis: vt ait Aug. i. xiiij. li. ó tri. ñ ppea tñ imago dei ē: qz sui memierit mēs t itelligit ac diligit se: ħ qz pt ēt meminisse t itelligē t amare illū a q̄ fcā ē.

¶ Alia assignatio trinitatis in aia. s. mens noticia amoz.

PRo est ēt alio mō alijsq; noib⁹ distingui trinitas i aia: q̄ ē imago illi⁹ sūme t ieffabil' trinitatis. Ut. n. ait Aug. i ix. li. ó tri. mēs t noticia ei⁹ t amoz tria q̄dā sūt. Adēs. n. nouit se t amat se: nec amar se pt nisi ēt nouerit se. Duo q̄dā sunt mēs t noticia ei⁹. Itē duo q̄dā sūt mēs t amoz ei⁹. Cū g̃ se nouit mēs t amat se māet trinitas. s. mēs amoz t noticia. Adēs aūt ó ñ accipit p aia: ħ p eo qđ in aia excellenti⁹ ē. Hec āt tria cū sint distincta a se inuicē: dñr tñ eē vnū: qz in aio subaliter existūt.

¶ Quia mēs vice patris: noticia filij: amor spiritus sancti accipitur.

Est ipsa mēs q̄si p̄rens: & noticia ei⁹ q̄si ples ei⁹. Ades.n. cū se cognoscit noticiā sui gignit: & ē sola parēs sue noticie. tertiꝰ est amor q̄ de ipsa mēte & noticia ꝓcedit dū mēs cognoscēs se diligit se. nō.n. posset se diligere nisi cognosceret se: amat etiā placitā ꝑplem. i. noticiā suaz: & ita amor qdā cōplexꝰ est parentis & ꝑlis.

¶ Quod nō est minor mēte noticia: nec amor vtroq̄.

Nec minor est ꝑples parente dum tantam se nouit mens quāta est: nec minor est amor parente & ꝑle. i. mente & noticia: dum tantū se diligit mens quantū se nouit & quanta est.

¶ Quod hec tria in seipsis sunt.

Sunt etiam hec singula in seipsis: qa & mēs amans in amore est: & amor in amantis noticia: & noticia in mente noscēte est. Ecce in his tribꝰ qualecūq̄ trinitatis vestigiū apparet.

¶ Quō mēs ꝑ ista ꝓficit ad itelligendū deum.

Mens itaq̄ rōnalis ꝓsiderās hec tria: & illā vnā eēntiā in qua ista sunt: extendit se ad ꝓtemplationē creatoris & videt trinitatez in vnitate: & vnitatem in trinitate. Intelligit.n. vnū deū esse vnā essentiā vnū principiuz. Intelligit quia si duo essent vel vterq̄ insufficiēs esset: vel alter supflueret: qa si aliquid deesset vni qđ alter haberet: nō eēt ibi summa ꝓfectio. Si vō nihil vni deesset qđ haberet alter cuz in vno essent oia: alter supflueret. Intellexit ergo vnū esse deuz vnū oiuz auctorē: & vidit q̄ absq̄ sapia nō sit q̄si res fatua. & iō itellexit eum bēre sapiam q̄ ab ipso genita est: & qa sapiētiam suam diligit intellexit etiam ibi esse amorem.

¶ Hic de summe trinitatis vnitate.

Quapropter iuxta istaz ꝓsideratōez: vt ait Aug. i lib. ix. de tri. credamus patrē & filiū & ſpūm scm̄ vnū eē deū vniuerse creature conditorē & rectorē: nec patrē eē filiū nec ſpūz scm̄: vel patrē eē vl̄ filiū: ꝫ trinitatē relataz adinuicē ꝓsonaruz. Ut.n. ipse ait i libr. de fide ad petrū. Una ē nā sine eēntia p̄ris & filij & ſpūs sci nō vna ꝓsona. Si.n. sic esset vna ꝓsona sicut ē vna suba p̄ris & filij & ſpūs sci: ꝺaciter trinitas non diceret. Rursus qdē trinitas eēt vera: ꝫ vnꝰ deus trinitas ipsa nō eēt. si quēadmodū p̄ & filius & ſpiritus scūs ꝓsonarū sunt abinuicē ꝓprietate distincti: sic fuissent nāturaz quoq̄ diuersitate discreti. Fides aūt patriarcharū ꝓpharū atq̄ apl̄orū vnū deū ꝑdicat eē trinitatē. In illa ergo sancta trinitate vnꝰ deꝰ ē p̄ q̄ solus eēntialiter de seipso vnū filiū genuit: & vnꝰ filiꝰ q̄ de vno patre solus eēntialr natus: & vnus ſpūs scūs qui solus essentialr a p̄re filioq̄ ꝓcedit. Hoc aūtē totū nō pōt vna persona. i. gignere se & nasci ō se & ꝓcedere de se. Ut.n. ait Augus. in primo libro de trinita. Nulla res est que seipsam gignat vt sit.

¶ Diuisio p̄me partis textus.

In parte ista ostendit magister vnitatem essentie & trinitatem ꝑsonaz ꝓpr̄ones & silitudines quasdā: & didit in ptes duas. In pª oñdit vnitatē eēntie dine ꝓpr̄ones nāles. In zª oñdit trinitatē ꝑsonaz ꝓ silitudies creaturaz. ibi (Nūc restat ostēdere) ¶ Circa pm̄ tria facit. pº oñdit ꝓ auctē apl̄i ꝓbantis vnitatis dine essentie possibilitatē. zº iducit ꝓbōnē ibi (Nā sicut ait Amb.) ȝº excludit q̄dā obiectōem. ibi. (Cū g̃ deꝰ vna &c.) zª aūt ps in q̄ ponit ꝓbōnē: diuidit in q̄tuor p̄m. 4. rōnes q̄s ponit. harū aūt diuersitas sumit̄ p̄m vias deueniēdi ex creaturis i deuz: q̄s Dyo. ponit. 7. capº de dīnis noibº. dic̄. n. q̄ ex creaturis tribº modis deuenimus i deū. s. ꝓ cālitatē ꝓ remotōez ꝓ eminētiā. Et rō bº est: qz eē creature ē ab altero. vñ p̄m B ducimur i cām a q̄ ē. B aūt pōt eē dupl̄r: aut q̄tū ad id qđ receptū ē: & sic ducimur ꝓ modū cālitatis: aut q̄tū ad modū recipiēdi: qz impfecte recipit̄. & sic habuimus duos modos. s. ꝫ remotōez impfectōis a deo: & p̄m B q̄ illud qđ receptū ē i creatura ꝓfectiº & nobiliº est in creatore: & ita est modus eminētiam. ¶ Prima g̃ rō sumit̄ ꝓ viā cālitatis: & formaī sic. Oē qđ hz eē ex nullo oz q̄ sit ab alio a q̄ esse suū fluxerit: ꝫ oēs creature hñt esse ex nihilo: qđ manifestaī ex eaz imperfectōe & potentialitate. g̃ opz q̄ sint ab aliquo vno p̄mo: & hoc est deus. ¶ Secūda rō sumit̄ ꝓ viā remotionis & est talis. Ultra omne impfectuz opz esse aliqđ ꝓfectū: cui nulla quidē impfectio admisceaī: sed corpus est impfectū: q̄ est terminatū & finitū suis dimēsionibus & mobile. g̃ opz vltra corpora esse aliqd qđ nō ē corpus. ¶ Itē omne icorporeū mutabile de sui nā ē imperfectuz. g̃ vltra omnes spēs mutabiles. sicut sunt aīe & angeli opz eē aliqđ ens incorporeū & imobile & oīno ꝓfectū: & hoc est deus. ¶ Alie due rōnes sumunt̄ ꝓ viā eminētie: ꝫ pōt dupl̄r attendi eminētia: vel quātum ad esse: vel quātum ad cognitionē. ¶ Tertia g̃ sumit̄ rō ꝓ viaz eminētie in esse: & est talis. Bonū & melius dicunt̄ ꝓ comparationē ad optimū: ꝫ in subys inuenimus corpus bonū & ſpūm creatū melius: in quo rn̄ bonitas nō est a seipso. g̃ opz esse aliqđ optimū a q̄ fit bonitas in vtroq̄. ¶ Quarta sumitur per eminentiā in cognitione: & est talis. In q̄ buscūq̄ est inuenire magis & minus speciosuz est inuenire aliqđ speciositatis p̄ncipium: per cuius ꝓpinquitatem aliud alio dicit̄ speciosius: sed inuenimus corpora eē speciosa sensibili specie: species aūt speciosiores specie intelligibili. ergo oportet eē aliqd a quo vtraq̄ speciosa sint: cui spiritus creati magis appropinquant. (Nunc restat ostendere.) hic ostendit trinitatem personarum per similitudines in creaturis. & primo per similitudinem vestigy. scōo ꝓ similitudinē imaginis. ibi (Nūc aūt ad eā)

¶ Circa p^m duo facit. ꝑmo. n. oñdit p auctez Aug. qũo in vestigio creaturarũ repñtaꝫ trinitas ꝓsonaruꝫ. z^o ex ipsa silitudine vestigy ꝛcludit ꝓsonarũ distinctõez: ibi. (Per ꝛsideratõez creaturaꝝ) vbi distinguit tres ꝓsonas. ꝑmo quo ad nos. ꝛ hoc triplr ꝺm exitũ nostrũ a deo: ꝛ ꝺm reditũ in ipsum: ibi. s. (Principiũ ad qõ.) Et ꝺm bñficiũ ipsi^9 dei: ibi (Unũ. s. qũo aut q̃re.) z^o cõcludit p cõparationez ad oĩa: ibi. s. (Deuz q dixit) vltimo oñdit vestigy repñtationẽ eẽ ĩsufficiẽtẽ: ibi (Ecce oñsuz ꝛc.) ¶ Qõ. I.

Quia autem in pte ista ostẽdit q̃liter venit in cognitõez dei p vestigiũ creaturarũ. ideo duo querunt. ꝑmo de dĩna cognitõe. z^o de creaturaꝝ vestigio. ¶ Circa p^m q̃runt q̃ttuor. ꝑmo vtruz de^9 sit cognoscibilis a creaturis. z^o vtꝝ deũ esse sit p se notuz. 3° vtrũ possit cognosci p creaturas: ꝛ quoꝝ sit deum per creaturas cognoscere. 4° qd de deo philosophi p creaturas cognoscere potuerunt.

¶ Utrum deus possit cognosci ab ĩtellectu creato. I.

Ad primum sic ꝓcedit: vr ꝙ de^9 nõ sit cognoscibilis a creato intellectu. Dicit enim Dyo. õ dĩnis noĩbus: ꝙ deũ nec dicere nec ĩtelligere possumus: qõ sic ꝓbat. Cognitio est tm̃ exñtiũ: sz de^9 ẽ supra oĩa exñtia. g̃ est supra oẽm cognitõez. ¶ Itẽ de^9 plus distat a quolibet exñtiũ ĩtelligibiliũ notoꝝ nobis q̃ distet ĩtelligibile a sensibili: sz sensus nõ põt ĩtelligibile cognoscere. g̃ nec de^9 põt a nr̃o intellcũ cognosci. ¶ Itẽ ois cognitio est p spẽm aliquã: p cui^9 ifoꝛmationẽ fit assimilatio cognoscẽtis ad rẽ cognitã: sz a deo nõ põt abstrahi aliqua spẽs cũ sit simplicissimus. ergo nõ est cognoscibilis. ¶ Itẽ vt dicit phs: omne ĩfinitũ est ignotũ: cui^9 rõ est: ga de rõne ĩfiniti ẽ vt sit extra accipiẽtẽ ꝺm aliqd sui: ꝛ tale est ignotũ: sz de^9 est ĩfinit^9. g̃ est ignot^9. ¶ Itẽ phus dicit ꝙ ita se hñt fantasmata ad ĩtellectũ. sic̃ colozes ad visuz: sz visus coꝛpalis nihil videt sine coloꝛe. g̃ intellcũs nr̃ nihil ĩtelligit sine fantasmate: cũ igit̃ de deo non possit foꝛmari aliqõ fãtasma: vt dr̃ Isaie. 40. Quã imaginẽ ponetis ei. vr ꝙ nõ scit cognoscibilis a nr̃o ĩtellectu.

Contra. Jere. 9. dicitur. In hoc glozieꝫ qui glozianꝫ scire ꝛ nosse me: sed ista non est vanaglozia ad quã de^9 hortaꝫ. ergo videtur ꝙ possibile sit deum cognoscere. ¶ Itẽ vt supra dcñ est: ẽt ꝺm phos vltimus finis humane vite ẽ ꝺtẽplatio dei. si igit̃ ad hanc hõ nõ posset ptingere in vanũ eẽt ꝛstitut^9: qz vanũ est ꝺm phm qõ ad aliquẽ finẽ est quẽ nõ ĩcludit: ꝛ hoc ẽ incõueniẽs: vt dr̃ in ps. nũqd. n. vane ꝛstituisti eũ. ¶ Itẽ vt dicit phs. 3. õ aĩa in hoc differt ĩtelligibile a sensibili: qz sensibile excellẽs destruit sensuz. ĩtelligibile aũt maximuz nõ destruit: sed ꝛfortat ĩtellcm̃. cũ igit̃ de^9 sit maxime ĩtelligibilis q̃tuz in se est: qz est ꝑmũ ĩtelligibile: vr ꝙ a nr̃o intellcũ possit ĩtelligi. nõ. n. ipediret nisi ꝓp suam excellentiam.

Respondeo dõm: ꝙ nõ est hoc qõ vtrũ de^9 in eẽntia sua ĩmediate videri possit. hoc enĩ alteri^9 ĩtẽtõis ẽ: sz vtruz quocũq̃ mõ cognosci possit. ꝛ iõ dicimus ꝙ de^9 cognoscibilis ẽ: nõ aũt ita ẽ cognoscibilis vt essentia sua cõprehẽdaꝫ: qz omne cognoscẽs hoc cognitionẽ de re cognita: nõ p modũ rei cognite: sz p modũ cognoscẽtis: modus aũt nullius creature attingit ad altitudinem diuine maiestatis. vnde oz ꝙ a nullo perfecte cognoscatur. sicut ipse seipsum pfecte eognoscit.

¶ Ad p^m g̃ dõm: ꝙ de^9 nõ est hoc mõ exñs sicut ista exñtia: sz ĩ eo ẽ nã entitatis eminẽter. vñ sic̃ nõ ẽ oĩno exps entitatis: ita ẽt nõ oĩno ẽ exps cognitiõis qn cognoscaꝫ: sz nõ cognoscit̃ p modũ alioꝝ exñtiũ q̃ ĩtellcũ creato cõprehẽdi pñt. ¶ Ad z^m dõm: ꝙ q̃uis plus distet de^9 a quolibet ĩtelligibili ꝺm nãe ꝓprietatẽ q̃z ĩtelligibile a sensibili: tm̃ plus ꝛuenit in rõne cognoscibilis. oẽ. n. qõ est separatũ a mã hoc rõnẽ vt cognoscaꝫ sic̃ ĩtelligibile: qõ aũt mãle ẽ cognoscit̃ vt sensibile. ¶ Ad 3^m dõm: ꝙ spẽs p quaz fit cognitio ẽ in potẽtia cognoscẽte ꝺm modũ ipsi^9 cognoscentis. vñ coꝝ q̃ sunt magis mãlia q̃z ĩtellcũs. spẽs ẽ ĩ ĩtellcũ simpliciꝛ q̃z in reb^9. ꝛ iõ hoc dr̃ cognosci p modũ abstractiõis: de^9 aũt ꝛ angeli sunt simpliciꝛes nr̃o ĩtellcũ. ꝛ iõ spẽs q̃ in nr̃o ĩtellectu efficit: p quã cognoscunt̃: est min^9 simplr. vñ nõ dicimur cognoscere ea p abstractõez: sed p ipꝛessionẽ ipsoꝝ ĩ itelligẽtias nr̃as. ¶ Ad 4^m dõm: ꝙ ifinitũ dr̃ duplr. s. ꝓuatiue ꝛ negatiue. Jnfinitũ ꝓuatiue est qõ ꝺm suũ gen^9 ẽ natũ hr̃e finẽ nõ hñs: ꝛ tale cũ sit impfectũ ex sui impfectiõe pfecte nõ cognoscit̃: sz ꝺm qd. Jnfinitũ negatiue dr̃ ꝙ nullo mõ finitũ ẽ: ꝛ hoc ẽ qddã qõ se ad oĩa extẽdit pfectissimũ nõ valẽs in ĩtellcũ creato cõprehẽdi: sz tm̃ attigi. ¶ Ad 5^m dõm: ꝙ phs logt̃ de cognitione ĩtellectus ꝛnãli nobis ꝺm statuz vie: ꝛ hoc mõ de^9 nõ cognoscit̃ a nobis nisi p fantasmata: nõ suiipsi^9: sz cãti sui p qõ in ipm deuenimus: sz p hoc nõ remouet̃ qn cognitio aliq̃ possit eẽ ĩtellcũs nõ p viã nãlẽ nobis: sz altioꝛẽ. s. p ĩfluentiã dĩni lumĩs: ad quã fantasma nõ ẽ necessariũ. ¶ Alia ꝛcedimus. ¶ Tm̃ ad vltimũ: qz ꝛcludit ꝙ deus ẽt nũc maxie cogscaꝫ a nobis: respondẽdũ est ꝙ quodãmõ est sile in ĩtellcũ ꝛ sensu: ꝛ quodãmõ dissimile. in hoc enĩ sile ẽ: ꝙ sic̃ sensus nõ põt in id qõ nõ est ꝓportiõatũ sibi: ita nec ĩtellcũs: cũ ois cognitio sit p modũ cognoscẽtis ꝺm Boe. Jn hoc aũt dissimile ẽ ꝙ ĩtelligibile excellens nõ coꝛrũpit. sic̃ excellẽs sensibile. vñ itellcũs nõ deficit a cognitõe excellẽtis ĩtelligibilis: qz coꝛrũpaꝫ: sed qz nõ attingit. ꝛ iõ nõ pfecte deũ videre põt ĩtellcũs creatus.

¶ Utrum deus esse sit per se notum. II.

Ad secundum sic ꝓcedit: vr ꝙ deuz esse sit p se notuz. Illa. n. dicũtur p se nota: quoꝝ cognitio nãliter est nobis ĩsita: vt omne totũ ẽ maius sua parte: sz cognitio existẽdi deũ ꝺm Dama. nãliter est oĩbus ĩsita. g̃ deũ esse est p se notuz. ¶ Itẽ sicut se hz lux sensibilis ad visuz: ita se hz lux ĩtellectualis ad ĩtellectũ: sz lux visibilis seipsa vr̃: immo nihil vr̃ nisi mediãte ipa. g̃ de^9 seipso ĩmediate cognoscit̃. ¶ Itez oĩs cognitio est p vnionẽ rei cognite ad cognoscẽtẽ: sed deus ẽ p seipz intrinsecus aie etiã magis q̃z ipsa sibi. g̃ p seipsum cognosci põt. ¶ Ꝑ. illud est p se notũ: qõ nõ põt cogitari nõ eẽ: sed deus nõ põt cogitari nõ esse. g̃ ipm esse p se est notuz. ꝓbatio medie est per Ansel. deus est quo maius cogitari nõ põt: sz illud qõ nõ põt cogitari nõ esse est maius eo qõ põt cogitari nõ esse. g̃ deus nõ põt cogitari nõ esse: cuz sit illud q̃ nihil mai^9 cogitari põt. ¶ Ꝑ põt aliter ꝓbari. nulla res põt cogitari sine sua quiditate. sicut homo sine eo ꝙ est aĩal ratiõale mortale dei: sz gditas est ipz suũ esse: vt dicit Auicẽna. g̃ deus nõ põt cogitari nõ esse.

Contra. Ea q̃ p se sũt nota: vt dicit phs: ꝛ si exteri^9 negent̃ coꝛe: nũq̃z iterius negari pñt coꝛde. sed deum esse põt negari coꝛde. ꝑs. Dixit insipiens in coꝛde suo nõ est deus. g̃ deũ esse nõ est per se notũ. ¶ Item qcqd est ꝛclo demr̃atõis nõ est p se notũ: sed deũ esse demõstraꝫ etiã a phis. ergo deũ esse nõ est per se notum.

Respondeo ꝙ de cognitõe alicuius rei põt aliquis duplr loqui: aut ꝺm ipsaz rez: aut quo ad nos. Loquẽdo igitur de deo ꝺm seipsum esse est per se notuz: ꝛ ipse est per se intellectus nõ per hoc ꝙ faciamus ipm intelligibile. sicut materialia facimus intelligibilia in actu. Loquendo aũt de deo per cõparationem ad nos. sic iterũ dupliciter põt cõsiderari. Aut secũdum suã similitudinem ꝛ participatiõem. Et hoc modo

ipsum esse est p se notū. nihil. n. cognoscit nisi p veritatē suā q̄ est a deo exēplata. veritatē aūt esse est per se notū. Aut fm suppositū. i. ꝯsiderādo ips deū fm q̄ est in nā sua qd incorporeū: ⁊ hoc mō nō est p se notū: imo multi iueniū tur negasse deū esse. sicut oēs phi q nō posuerūt causam agētē: vt Democrit⁹ ⁊ qdā alij. Et hui⁹ rō est: qa ea q̄ p se nobis nota sunt: efficiunt nota statiz p sensuz. sicut visis toto ⁊ pte statim cognoscimus q̄ oē totū est maius sua pte sine aliq̄ inq̄sitōe. vñ phs. i. poste. ⁊principia cognoscim⁹ dū terminos cognoscimus: sed visis sensibilib⁹ nō deue nimus in deū nisi ꝓcedendo fm q̄ ista cāta sunt: ⁊ q̄ oē causatū est ab aliq̄ causa agēte: ⁊ q̄ ꝑmū agēs nō pōt esse corpus: ⁊ ita in deū nō deuenimus nisi arguēdo: ⁊ nulluz tale est p se notū: ⁊ hoc est ratio Auicen.

¶ Ad ꝑmuz g̃ dōm: q̄ auctas Dani. intelligēda est de diuina cognitōe nobis insita fm ipsius similitudinē: ⁊ non fm q̄ ē i sua nā. sic ēt dr̄ q̄ oia appetūt deum nō qdē ipm put ꝯsiderat in sua nā: sz i sui silitudie: qa nihil ōsiderat nisi iquātū hz simlitudinē ipsius: ⁊ etiā nihil cognoscit.

¶ Ad 2m dōm: q̄ visus noster est ꝓportionatus ad vidē dū lucē corpalē p seipsaz: sed itellect⁹ noster nō est ꝓportionatus ad cognoscēdū nāli cognitiōe aliqd nisi p sensibilia. ⁊ iō in itelligibilia pura deuenire nō pōt nisi arguēdo.

¶ Ad 3m dōm: q̄ cuius de⁹ sit in aīa p essentiā pñtiaz ⁊ potētiā: nō tū est i ea sicut obm itellect⁹: ⁊ hoc regritur ad cognitōez. vñ ēt aīa sibiipsi ꝑsens est: tñ maxima diffi cultas est in cognitōe aīe: nec deuenit in ipsaz nisi rōcinā do ex obiectis in act⁹: ⁊ ex actib⁹ in potentias.

¶ Ad 4m dōm: q̄ rō Anſ. ita intelligēda est: postq̄z itelligimus deū nō pōt itelligi q̄ sit de⁹: ⁊ possit cogitari nō esse: sed tū ex hoc nō sequit q̄ aliqs nō possit negare vel cogitare deum nō esse. pōt. n. cogitare nihil hoc esse quo maius cogitari nō possit. ⁊ ideo rō sua ꝓcedit ex hac suppōne q̄ suppo: natur aliquid esse quo maius cogitari nō pōt.

¶ Et similr etiā dōm ad aliam probationem.

¶ Utrū deus possit cognosci ab hoīe p creaturas. III.

Ad tertium sic ꝓcedit: vr̄ q̄ deus possit cognosci p creaturas ab homie. ¶ Ro. i. Inuisibilia ⁊c. creatura aūt vr̄ homo fm exponez magr̄i. g̃ per creaturas ab hoīe pōt cognosci.

¶ Itez vr̄ q̄ ab angelo. Cognitio. n. dei p creaturas fit p hoc q̄ vr̄ dīna bonitas relucēs in creatura: sed angelus cognoscēs res i ꝓpo genere videt dīnā bonitatē in ipsis. g̃ cognoscit creatorem ex creaturis.

¶ Itē vr̄ q̄ ēt bruta. ¶ Nulli. n. fit ꝑceptuz nisi ei q̄ cognoscit ꝑceptuz: sz Jone. 3°. dr̄: q̄ ꝑcipit dns vmi q̄ ꝑcuteret hederā. g̃ vmis pōt cognoscere dīnū ꝑceptuz: ⁊ ita pōt ēt cognoscere ꝑcipiētē.

¶ Itē vr̄ q̄ ēt a peccatoribus possit cognosci. Dr̄. n. Ro. i. Cū deū cognouissent nō sicut deū glorificauerūt. tales aūt pctōres fuerūt. g̃ ⁊c.

Contra. oīs effectus ducens in cognitōez sue causē est aliquo modo proportiōatus sibi: sed creature nō sunt ꝓportionate deo. ergo ex eis nō pōt hō in suā cognitiōez venire.

¶ Itē vr̄ q̄ nec angeli. Qō. n. p se cognoscit: nō cognoscit p aliquid aliud: sed deū cognoscunt angeli p se videtes ipsuz in sua essentia. g̃ nō cognoscunt ipm per creaturas.

¶ Itē vr̄ q̄ nec etiaz a brutis. nulla. n. potētia affixa organo hz vtutē ad cognoscēdum nisi spēm mālem: eo q̄ cognitio sit in cognoscēte fm modū ipsius: sed bruta nō hnt vtutes cognoscitiuas nisi sensitiuas q̄ sunt affixe orgāo. g̃ nullo modo pñt cognoscere deū q̄ oino est imālis.

¶ Itē vr̄ q̄ nec etiam a peccatoribus. Ambr. n. dic̄ sup illud Mat. 5. beati mūdo corde ⁊c. siqui mundo corde sunt deum videbunt. ergo alij nō videbunt. neq̄. n. maligni deum videbunt: neq̄ is q̄ deum videre noluerit pōt videre deum.

Respondeo dōm: q̄ cū creatura exēplariter ꝓcedat a deo sicut a cā quodāmō sili fm analogiā: eo. s. q̄ quelibet creatura eū imitat fm possibilitatez nāe sue. ex creaturis pōt in deū deueniri trib⁹ illis modis q̄bus dcm̄ est. s. p causalitatē: remotionē: eminentiā.

¶ Ad b aūt q̄ aliqs ex creaturis in deū deuēiat duo regrunt. s. q̄ ipm deuz possit aliquo mō cape. ⁊ ideo brutis nō cōuenit talis ꝓcessus cognitōis. 2°. regrit q̄ cognitio dīna in eis icipiat a creaturis ⁊ terminet ad creatorē. ⁊ iō angelis nō ꝓuenit deū cognoscere p creaturas: neq̄ beatis hoībus q̄ a creatoris cognitione ꝓcedunt in creaturas: sed ꝓuenit iste ꝓcessus hominibus secundū statum vie bonis ⁊ malis.

¶ ¶ Primū g̃ cōcedimus. ¶ Ad 2m dōm: q̄ q̃uis angelus cognoscat dīnā bonitatē relucere i creatura: nō tñ ex creatura venit in creatorē: sed e⁹.

¶ Ad 3m dōm: q̄ ꝑceptum dei nō deuenit ad vltimē: ita q̄ intētionē ꝑcepti apprehenderet: sed qz dīna virtute mota est eius estimatiua naturali motu ad explēdū illud qō de⁹ disponebat.

¶ Quartum concedimus.

¶ Ad 5m dōm: q̄ creatura est effectus nō ꝓportionat⁹ creatori. ⁊ iō nō ducit in pfectā cognitionē ipsi⁹: sed in imperfectā.

¶ 6m ⁊ 7m cōcedimus.

¶ Ad 8m dōm: q̄ Amb. loquit de visione dei per essentiā q̄ erit in pria ad quā nullus malus poterit puenire. Silr ēt ad cognitionez fidei nullus venit nisi fidelis: sz cognitio nālis de deo cōis est bonis ⁊ malis: fidelib⁹ ⁊ ifidelib⁹.

¶ Utrum philosophi naturali cognitōe cognouerint trinitatem ex creaturis. IIII.

Ad quartuz sic ꝓcedit: vr̄ q̄ phi nāli cognitione ex creaturis i trinitatē deuenerūt.

¶ Dicit. n. Arist. in ꝑn°ce. ⁊ mun. ⁊ p hūc qdē numerū. s. trinariū adhibuimus nosipos magnificare deū vnū eminentez, ꝓprietatib⁹ eoz q̄ creata sunt. silr ēt plato loquit multa de pmo itellectu ⁊ multi alij phi.

¶ ¶ Phi potuerunt deuenire in cognitionē eoz q̄ in creaturis relucent: sz in aīa est expssa silitudo trinitatis ꝓsonaz. g̃ vr̄ q̄ ꝑ potentias aie q̃s phi multū ꝓsideraverūt: potuerūt in trinitatē ꝓsonarū deuenire.

¶ Itē Ricardus de scō victore: dicit. Credo sine dubio q̄ ad quācūq̄z explanatōez veritatis q̄ necesse est esse: nō mō ꝓbabilia: imo ⁊ necia argumēta nō desunt: sz necessariū ē cognoscere trinitatē. g̃ vr̄ q̄ ad ipsi⁹ cognitionē phi rōnez hēre potuerūt.

¶ Qō ēt vr̄ ex pbationib⁹ supra iductis. di. z. qbus trinitas pbat.

¶ Itē dr̄ Ro. i. in glo. q̄ phi nō puenerūt ad noticiā ꝓsone 3ę. s. spūsci. ⁊ idez hētur sup Exo. 8. vbi dr̄ q̄ magi pharaonis defecerūt in 3°. signo. g̃ vr̄ ad min⁹ q̄ ad noticiam duarum personarum venerunt.

Contra. Heb. xi. fides ē suba spādaz rez argumēntū nō apparētiū: sed deū esse trinum ⁊ vnū est articulus fidei. g̃ nō est apparēs rationi.

Respondeo dōm: q̄ p nālē rōnem nō pōt puenire in cognitionē trinitatis ꝓsonaruz: ⁊ iō phi nihil de hoc sciuerūt: nisi forte p reuelatōez vel auditū ab alys.

¶ Et hoc rō est: qz nālis rō nō cognoscit deū nisi ex creaturis: oia aūt q̄ dīr de deo p respectū ad creaturas ptinēt ad essentiā: ⁊ nō ad ꝓsonas. ⁊ iō ex nāli rōne nō venit nisi in attributa diuine essentie: tamē personas fm appropriata eis phi cognoscere potuerūt: cognoscentes potentiam sapientiam bonitatem.

¶ Ad ꝑm g̃ dōm: q̄ fm expōnem cōmēti Arist. nō intendit trinitatē ꝓsonarū in deo ponere: sz pp hoc q̄ in oībus creaturis apparet pfectio i trinario sicut in pn°. medio ⁊ fine: iō antiq̄ honorabāt deū i sacrificijs ⁊ ofonib⁹ triplicatis. ¶ Plato aūt dr̄ multa cognouisse de dīnis legēs libros veteris legis quos iuenit i egypto: vel forte itellexū pmum

noīat intellectū diuinū ſm q̄ in ſe quodaz modo ꝯcipit ideam mūdi que eſt mūdus archetip⁹. ¶ Ad ſcām dōz: q̄ ſilitudo trinitatis relucens ī aīa ē oīo impfecta: ⁊ deficiens: ſicut infra dicet magr: ſed dr̄ expſſa per ꝯpatiōez ad ſilitudinem veſtigy. ¶ Ad 3m dōm: q̄ ſi dictū Ricardi intelligat vl̄r q̄ oē vez poſſit probari p rōnem: eſt ex preſſe falſum: q⁊ prima p̄n⁹ per ſe nota nō ꝓbātur: ſi aūt aliqua ſūt ī ſe nota q̄ nobis occulta ſūt: illa ꝓbātur p notioza quo ad nos: notioza āt quo ad nos ſūt effcūs p̄ncipioz: ex effectib⁹ aūt creaturaz trinitas pſonaz ꝓbari nō pōt: vt dcīm eſt: ⁊ iō relinquit q̄ nullo mō poſſit ꝓbari. ⁊ oēs rōnes inducte ſūt magis adaptatiōes quedaz q̄z neceſſario ꝯcludentes: remoto.n.p impole itellectu diſtictionis perſonaz adhuc remanebit in deo ſumma bonitas ⁊ beatitudo ⁊ charitas. ¶ Ad quartū dōz: q̄ phi nō puenerunt in cognitiōem duaz perſonaz q̄tum ad propria: ſz ſolū q̄tum ad appropata: nō inq̄tum appropata ſunt: q⁊ ſic eoz cognitio ꝯpenderet ex ꝓpriis: ſed inq̄tū ſūt attributa dine nāe. ¶ Et ſi obyciat q̄ ſil̄r ꝺuenerūt in cognitiōem bonitatis que appropatur ſpūi ſcō: ſicut ī cognitionem pōe ⁊ ſapientie q̄ appropantur patri ⁊ filio: Dōm q̄ bonitatē nō cognouerūt q̄tum ad potiſſimum effectum ipſi⁹: icarnatiōem. ſ. ⁊ redēptiōem. Uel q⁊ non tm̄ intenderūt veneratiōni bonitatis diuine: quā etiam nō imitabāt ſic venerati ſūt pōaz ⁊ ſapiētiaz. Qō II.

DEindē querit de veſtigio. ¶ Circa qō querūt tria. primo qd ſit veſtigiū. z⁰ de ꝓtibus veſtigy. z⁰ vt⁊ in oī creatura veſtigiū inueniatur.

¶ Utrū ſilitudo dei in creaturis poſſit dici veſtigium. I.

AD primū ſic ꝓcedit vr̄ q̄ ſilitudo creatoris repta in creatura nō pōt dici veſtigiū. Per veſtigiuz enim res inueſtigat: ſed dīna maieſtas eſt iueſtigabilis. vnde dicitur Roma.xi. O altitudo ꝛc̄. Et ps. Et veſtigia tua non cognoſcentur. ergo vr̄ q̄ ſilitudo creatoris in creatura non ſit veſtigiū. ¶ P. veſtigiū ē impſſio quedā ꝯns motum ei⁹ cui⁹ ē veſtigiū. ſz deus res ꝓduxit ſine aliq̄ ſui motu. Jacobi.i. Apud quē nō eſt trāſmutatio ꝛc̄. q̄ veſtigiū nō poteſt dici de diſſilitudine creature que a creatore ꝓducitur. ¶ Itē veſtigiū ſm q̄ h̄ ſumit inducit in cognitiōez perſonaz: ſz per creaturas nō pōt hr̄i cognitio trinitatis vt dcīm eſt. q̄ ſilitudo reperta in creaturis nō dz dici veſtigiū: vel veſtigium nō ducit in trinitatem. ¶ Itē Grego. dicit ſup illud Job.xi. Forſitā veſtigia dei ꝓprehendas ꝛc̄. Benignitas viſitationis q̄ viā nobis oñdit ei⁹ veſtigia dicūtur. q̄ vr̄ q̄ veſtigiū non ſit ſilitudo dei repta in creaturis.

Reſpondeo dōm: q̄ veſtigiū ſm q̄ h̄ ſumit metaphorice accipit: ⁊ ſumit a ſilitudiné veſtigy. ꝓpe dicti q̄ eſt impreſſio quedā ꝯfuſe ducēs in cognitiōem alicui⁹ cū nō repūtet ipm niſi ſm partē. ſ. pedē: ⁊ ſm inferiorez ſuperficiē tm̄. Tria ergo ꝯſiderāt in rōne veſtigy. ſ. ſilitudo: iperfectio ſilitudinis: ⁊ q̄ p veſtigiū in rē c⁹ eſt veſtigiū deuenitur. Scām h̄ q̄ q⁊ in creaturis inuenit ſilitudo creatoris per quā ī ipſi⁹ cognitiōez deuenire poſſim⁹ ⁊ ē impfecta ſilitudo. iō in creaturis dicitur veſtigiū creatoris. Et q⁊ magis deficiūt a repūtatione diſtinctionis perſonarum q̄ eēntialium attributoz: ideo magis ꝓpe dicitur veſtigium creatura ſm q̄ ducit in pſonas q̄ ſm q̄ ducit in diuinam eſſentiā.

Ad primum q̄ dōz: q̄ dine vie dicūt iueſtigabiles: q⁊ non ad plenuz ipſius opera comprehendere poſſumus: nō q̄ ex creaturis nullo modo in ipſas deuenire poſſimus. ¶ Ad ſcām dicendū: q̄ in his que dicuntur p tranſlatiōem ſufficit q̄ attēdat ſilitudo q̄tum ad aliqd ⁊ non opz q̄ q̄tū ad oīa: alias eēt idētitas ⁊ non ſilitudo. ¶ Ad 3m dōm: q̄ per veſtigium nō deuenimus in cognitionem perſonarum niſi valde ꝓfuſe: q⁊ niſi per appropata perſonis magis q̄ per ipſaz ꝓpria: ſicut pz ex littera. Appropata āt ſunt eēntialia: q̄tuis ſilitudinez habeāt cū ꝓpriis perſonarū. ¶ Ad quartū dōm: q̄ vni rei pōt eſſe multa ſimilia: vnde nō eſt incōueniens q̄ ab eodē tranſumat aliq̄ diuerſa ſm diuerſas ſilitudines: ⁊ iō pōt eſſe q̄ ſilitudo repta in creaturis dicatur veſtigiū inq̄tuz cō fuſe repūtat: ⁊ opera diuine bonitatis in myſterio incarnationis oīa dicāt veſtigia dei inquātum per ea nob⁹ via paratur ad veniendum in ipſum.

¶ Utrum partes veſtigy ſint tres tm̄ vel due. II.

AD ſecundū ſic ꝓcedit: vr̄ q̄ debeāt eē tm̄ due ptes veſtigy. Veſtigiū.n.ē ꝓpetas q̄dā creature: ſz creatura hz tm̄ duas ptes eēntiales. ſ. māz ⁊ fōmā. g̃ vr̄ q̄ ſm has ptes due tm̄ ſunt ptes veſtigy. ¶ Itē vr̄ q̄ tuor: p veſtigiū.n.nō tm̄ repūtat pſonarū trinitas. ſz ēt vnitas eēntie. g̃ oz eē tria rādētia trib⁹ pſonis: ⁊ quartū reſpondēs vnitati eēntie. ¶ Itē veſtigiū dr̄ in creatura ſm q̄ repſentat creatorez: cum igr̄ in creaturis repſentent plima attributa ipſius dei que ptcipāt a creaturis: ſicut pz per Dionyſiū. vr̄ q̄ ſint plurime ptes. ¶ Itē a diuerſis inueniūtur ptes diuerſe aſſignate: ſicut Sap̄.xi. dr̄ oīa in numero pōdere ⁊ mēſura diſpoſuiſti. ⁊ Augu. ponit modum ſpēm ⁊ ordinē: ⁊ multi alios modis ſm diuerſos. ¶ Queritur g̃ de rōne diuerſitatis aſſignationum.

Reſpondeo dōm: q̄ veſtigiū inuenitur in creatura inq̄tū imitatur dīnā perfectiōem. Perfectio autez creature nō ſtatim hr̄ ī ſuis p̄ncipijs que impfcā ſunt: vt pz ī mā ⁊ forma: quoz neutrū hz per ſe eē pfcm̄: ſz ī ꝯiunctione ipſi⁹ creature ad ſuū finem. Diſtātia āt nā nō cōiungit ſine medio: ⁊ iō in creaturis inuenit p̄n⁹ mediū ⁊ finis: ſm q̄ tria ponebat Pythagoras pfectionem cuiuslibet creature. Et ſm rōnem ēt hoz trium repūtatur in creaturis diſtinctio dīnaz perſonaz: in quib⁹ filius ē media pſona: ſed ſpūs ſcūs eſt in quo terminatur ꝓceſſio pſonaz. Cōtingit āt iter duo extrema eſſe plura media: ⁊ iō ctigit q̄ p̄n⁹ ⁊ mediū ⁊ finis diuerſimode pōt aſſignari ſm q̄ ex bis oīb⁹. ſ. p̄ncipio medio ⁊ fine ⁊ multis medijs quedā pōt accipi vt p̄n⁹. ⁊ quedā vt mediū: ⁊ quedā vt finis diuerſimode cōbinādo: ⁊ ideo contingit q̄ a diuerſ ptes veſtigy diuerſimode ſūt aſſignate. Uerbi gr̄a primū qō ptinet ad pfectiōem rei ſunt p̄n⁹ ipſius rei: vltimū aūt ē perfectio ipſi⁹ rei ſm ꝓpatiōem ſuam ad alias res: nō tm̄ ꝓput in ſe pfcā eſt: iter h̄ āt multa ſunt media. Eſt.n. diſpō p̄ncipioz ſiue inclinatio ad eē p̄ncipiati. Eſt ēt limitatio p̄ncipiozum ſub forma p̄ncipiati. Et ē forma ipſi⁹ p̄ncipiati. Et ē vtus ⁊ opatio ⁊ multa hȝ. Pōt g̃ aſſignari veſtigiū vt ꝓ p̄n⁹ ſumat ſolū illud qō p̄m eſt. ſ. ipſa ſuba p̄ncipioz: ⁊ p medio illud qō ē imediate ſequēs. ſ. diſpō p̄ncipioz ſiue inclinatio ad eē p̄ncipij: ⁊ p fine illō totū qō ꝓſequtur. Et ſm h̄ ſumit illud qō dr̄ Sap̄.xi. Numer⁹ pondus ⁊ menſura: q⁊ numer⁹ ptinet ad plalitatez p̄ncipioz: pondus ad inclinatiōem p̄ncipioz in eē p̄ncipiati: menſura ad terminatiōem principioz ſub eē creati terminat ita q̄ in iſta termiatiōe ſumatur ⁊ termiatio eē: ⁊ in opari: ⁊ in oīb⁹ alijs. ¶ Itē pōt alr̄ ſumi vt pro p̄n⁹ ſumat ipa ſuba p̄ncipioz ⁊ incliatio: ⁊ qcqd aliud ptinet ad p̄ncipia: ⁊ p medio ſumat ipſa forma p̄ncipiati: ⁊ p vltimo ſumat ipſa compatio ipſi⁹ rei ad ea que ſunt

ex̄ rez. Et sic sumū̄ illa ꝟba Augu. lib. 83. qōnū̄ q' cō̄stat qō discernitur: qō ꝓgruit: ꝓstat. n. res p̄r ipsa sua p̄ncipia discernitur per formā: ꝓgruit p ꝓpatiōem ad alterum: ꝛ .q. silr sumūtur ista modus spēs ꝛ ordo: ita q' modus pti neat ad p̄ncipia ōterminata sub eē p̄ncipiati: spēs ad formā: ordo ad compatiōem ad altez̄: nisi q' ista sūt abstracta: ꝛ pria concreta. Et. q. silr accipiū̄ ista: vnū vez̄ ꝛ bonū: ꝛ vnitas rei ptineat ad suā determinationem ꝓput ex p̄ncipys ꝓstituta ē: ꝛ vitas ꝑm q' hz formā: ꝛ bonū ꝑm q' ordinaī ad finē. ¶ Itē ēt pōt sumi ꝑ p̄ō tota res ꝑm q' ē ēt pfecta p formā. ꝛ p medio vtus: ꝛ p fine operatio: et sic sumiī illa Diony. eēntia vtus ꝛ opatio. Et sic pz q' ꝑz q' pfectio rei pōt intelligi terminari ad diuersa: ꝛ ꝑm q' vnum mēbrum pōt multa vel pauca includere: inueniī diuersitas partiū vestigy in oībus ꝑm vnā cōem rōnem

Ad primū (p̄ncipy medy ꝛ finis assignatam. g̃ dom q' q̃uis sint due partes eēntiales creature: nihilomin⁹ tū ē accipe hitudinem vni⁹ ad altez̄: ꝛ multas ēt pfectiōes ꝓntes ꝑz q̃s partes vestigy assignari pñt. ¶ Ad 2ᵐ dōm: q' sicut in deo eēntia no facit numez̄ cū personis: ita ꝛī creatura ē q' trib⁹ partib⁹ vestigy subsłat ipm eē creature repñtās eēntiam: nō cōnumeratū trib⁹ partib⁹ vestigy. ¶ Ad 3ᵐ dōm: q' ꝓprietates creaturaz̄ ex q̃b⁹ ducimur in dīna attributa q̃uis sint plā: hūt tū ordinē adinuicē p̄ncipy medy ꝛ finis: sub q̃z rōnib⁹ ī tres psonas ducūt q̃litercūq; diuersificenī.

¶ Utz̄ in omni creatura sit vestigiū. III.

A D tertium sic ꝓcedit vr q' nō in oi creatura sit vestigiū. Similitudo. n. vestigy diuidit ꝺ silitudinē imaginis: sed q̃dā creature sūt in q̃b⁹ est silitudo imagis. sic i boie. g̃ q̃ ill'ñ ē vestigiū. ¶ Itē vestigiū ē silitudo ipfecte repñtans: ꝛz aliq̃ creature sūt pfcā silitudo dine bōitatis: sic gre gratū faciētes: cū q̃b⁹ de⁹ dr inhitare ī boie: g̃ ī illis non ē vestigiū. ¶ Item si accipiam⁹ singulas ptes vestigy: q̃libet eaz̄ creatura ē: sic modus vel spēs: si igr ī qualibet creatura ē vestigiuz: tūc modi erit modus spēs ꝛ ordo: ꝛ ita erit abire in infinitū: qō nec itells nec nā patiī. ¶ Itē Ambrosi⁹. dicit ī exameron. Lucis nā ē vt non sit ī numero pōdere ꝛ mēsura sicut alia creatura. in his āt trib⁹ attēditur vestigiū ꝑm Aug. vt dciñ ē. cū igr lux sit creatura: vr q' nō in q̃libet creatura sit vestigiū. ¶ Itē Ber. modus charitatis ē nō hr̄e modū. g̃ charitas cū sit creatura nō hz modum spēm ꝛ ordinē: ꝛ sic idem qō prius.

Con tra Sap. xi. Oia in numero ꝛc̄. ¶ Item Aug. li. de nā boni loquens de mō spe ꝛ ordie dicit. vbi hec tria magna sunt bonum est. vbi parua paruum: vbi nulla nullū: ꝛz oīs creatura ē aliq̃ bonuz: g̃ oīs creatura

Respondeo (habet hec tria. dōm: q' vestigiū inueniī ī creatura ꝑm q' ꝓsequtur esse pfectū a deo vt supra dictum est: vñ in his tñ simplr ē iñeire vestigiū que perfcā sunt in se: ꝛ hꝺ sūt tñ idiuidua in gñe subē: accītia āt non hūt eē nisi dependens a suba. vñ ēt in accītib⁹ nō ē vestigiū nisi ꝑm ordinē ad subam: ita q' accītia magis sint modi spēs et ordines subaz̄ q̃z ipsa hēant spēm modū ꝛ ordinē: nisi effective de⁹ dicat spēs modus ꝛ ordo accītium. Tñ cum ꝑm quodlibet accidēs addaī aliq̃ esse ipi subē: erit ꝑm illud eē aliquo mō ꝓsiderare vestigiū. vñ qō p̄mat illō accidēs p̄uat partes vestigy. s. modū spēm ꝛ ordinē q̃tū ad illō eē: sic pctñ qō p̄uat gr̄az dr̄ p̄uatio mōi spēi ꝛ ordinis ꝑz eē gratuitū: nihilomin⁹ tñ manēt ꝟ tria ꝑz eē nāe.

Ad primū g̃ dō: q' ī superiori semp includiī virt⁹ inferiozis sicut ī ania etiā est ꝟtus nature: anima enim est natura ipius corporis qō per ipsam mouet ꝛ dat sibi eē nāle: ꝛ sup ꝟ hz ꝓprias operationes suas: ꝛ iō cū silitudo imaginis seq̃t aiam ꝑm id q' intellectualis est: nō excludiī ab ea rō veistgy que ꝓsequitur ipaz ꝑm q' nā q̃dā ē creata. ¶ Et silr ēt dōm ad scōz q' gr̄a gratū faciēs ꝑz id qō additur alys creaturis dicitur pfecta silitudo: non qdē simplr: ꝛz respcū aliaz̄ creataz̄ silitudinuz: ꝛz ꝑm id in quo cōicat cū alys creaturis hēt rōnem vestigy. ¶ Ad 3ᵐ dōm: q' aliqd dr̄ modificari aliquo duplr. vl formalr: ꝛ sic res dr̄ modificari suo modo g in ipsa ē: vel effectiue: ꝛ sic oīa modificātur ab eo g modum reb⁹ ꝺponit: ꝛ hinc ē q' de⁹ dr̄ effectiue modus oīuz rez̄: ꝑm ꝟ g̃ dico q' modus creature non hz modū q̃ formalr modificeī: ꝛz modū modificātē effectiue: ꝛ ita ē in oīb⁹ alys p̄tib⁹ vestigy. ¶ Ad 4ᵐ dōm: q' lux in se ꝓsiderata creata ē in nūero pōdere ꝛ mēsura cū hēat finitū eē ꝛ posse: sicut ꝛ alie creature: ꝛz respcū aliaz̄ creaturarū corpaliū hz indeterminatā vtutem eo q' per lucē oīa corpa aliq̃ modo informāt: ꝛ p ipsam oīa corpa inferiora pficiūt in suis naturis: ꝛ ꝟ accidit sibi inquātum ē forma vlis ꝛ p̄mi alterātis. s. celi: ꝛ p tanto nō dr̄ in nūero. pōdere ꝛ mēsura eē creata. ¶ Ad vltimū dōm: q' charitas pōt duplr ꝓsiderari: aut ꝑm eē qō hz in subo: ꝛ ꝟ modo modū hz ꝑm mensurā capacitatis recipientis: vel ex nā vel ex conatu. Aut ꝑm inclinatiōem in obm: ꝛ sic ītelligitur nō hr̄e modū: qz obm cū sit infinitum non ꝓportionatur volūtati nr̄e: vñ nūq̃ tñ pōt amare deū qn amplius amandus sit ꝛ se amare velit.

¶ Expositio p̄me partis textus.

Inuisibilia q̃tū ad attributa q̃bus de⁹ in se pfect⁹ (Uirt⁹) ꝑm quā creaturas ꝓducit (Diuinitas) ꝑm q' creature recurrunt in ipm vt in finē (vel inuisibilia) Dicit q̃tum ad opera (Uirtus) q̃tuz ad pōm (Diuinitas) q̃tū ad eēntiā (Propter ex

¶ Contra anglś p̄cessit hoiem: vt in ps. (cellentiā. Minuisti eum paulo. ꝛc̄. ¶ Dicēdū q' hō ꝛ angelus pñt triplr ꝓsiderari. Aut p relōnē ad finem: ꝛ sic sūt equales erūt. n. hoies sicut anglī ī celo. sic hr̄ Math. xx. Aut q̃tū ad repatiōem dīnā: ꝛ sic hō maior ē āgelo inq̃tū humana nā assūpta ē ī vnitatē psone dine. Aut q̃tū ad vtrāq; nām in se. ꝛ sic nā angeli nobilior ē. ¶ Uel dōm: q' mūdus accipitur ꝟ ꝑm q' ē ōtinētia visibiliū tñ: ꝛ ita inter creaturas mūdi q̃s hō excellit nō ꝓputatur anglś (Ex p petuitate ꝛc̄) Quia cā sp ē nobilior cāto. vñ si cātum est ꝑpetuū: oz q' cā p̄ma sit eterna: ꝛ sic de alys (Perfectissima pla) Pulchritudo consistit in duob⁹. s. in splendore ꝛ ptiū ꝓportione: vitas autē hz splēdoris rōnem: ꝛ equalitas tz locum ꝓportionis.

¶ Diuisio scōe partis textus.

Nunc vero iā ad eam ꝛc̄) In pte ista oñdit trinitatē psonaruz ꝛ vnitatē eēntie p silitudinē imagis: ꝛ diuidi tur in ptes tres. In p̄ma oñdit subam imagi nis: in 2° oñdit ꝑm qd attēdatur imago. ibi. (Ecce g̃ mēs me.) in 3ª ex silitudie imagis ducit in trinitatē psonaz̄ ibi (Quapropter iuz̄ istā ꝓsideratiōem. Ecce g̃ mēs me) Dic igrit ꝑz qd attēdatur imago in mēte. ꝛ p̄mo assignat imaginem ꝑm potentias. 2° ꝑm habitus ibi (Pōt ēt alio mō) Circa p̄m tria faī. p̄mo ptes imagis assignat. 2° oñdit ī eis silitudinē triū psōaz̄. ibi (Hec igr tria) 3° oñdit dissilitudinem ibi (Uerūtñ caueat ꝛc̄.)

¶ Hec igr tria) Dic oñdit ī trib⁹ potētys assignatis silitudinē psonaz̄. Et p inducit ꝓbatiōem. 2° ponit dictoz manifestatiōem ibi (Mēs āt h ꝛc̄.) 3° excludit obiectio

nē ibi (Dic attēdēdū ē diligēter) Jn ꝑ duo facit. ꝑ oñdit silitudinē quo ad ꝓsonaꝝ distinctiõem ⁊ eēntie vnitatē. 2° q̄ ad ꝓsonaꝝ eq̄litatē: ibi (Eq̄lia ēt sūt) Quā eq̄litatē oñdit tali rõne. Quecūq3 se ĩcludūt ĩuicē sūt eq̄lia: ſz q̄libet dictaꝝ põꝝ capit aliā: ⁊ quelz capit oēs: ḡ q̄lz ē eq̄lis alteri: ⁊ q̄libz ē eq̄lis oīb⁹ sil: sic̄ ē de dīnis ꝓsonis: minorē ꝑbat ibi (Totāq3 meā me.) Et ꝑ de mēoria. 2° de itelligētia. ibi (Silr cū h̄ tria) 3° ō volūtate. ibi (Uolūtas ēt) Primū oñdit sic. Quicqd ē pñs mēorie illud ē ĩ memoria: ſz ipsa tota memoria ē sibi pñs: ḡ totā se canit. ¶ Itē qcqd itelligo ⁊ volo: scio me itelligere ⁊ velle: sed qcqd scio me itelligere ⁊ velle ē in memoria. ḡ qcqd itelligo ⁊ volo ē ĩ memoria. ḡ memoria capit se totā ⁊ inllcm ⁊ volūtatē. ¶ 2° ꝑbat idē de itelligētia h̄ mō. Oē quod nō ē ignotū ē in ītellectu: ſz qcqd ē volitū vl' intellectum vel ĩ memoria exīs ē nō ignotū. ḡ oē hꝺ est in ītellectū: intelligētia ḡ capit oēs tres. ¶ 3° oñdit idez de volūtate. Oē illud q̄ ꝯtoꝝ est ĩ volūtate mea q̄cūq3 opatione ꝯtoꝝ qꝝ volūtas ē vlis motoꝝ viriū: ſz oī eo quo volo vel itelligo vl' mēoroꝝ: ꝯtoꝝ. ḡ oē hꝺ est in volūtate mea: ⁊ sic volūtas capit oēs: q̄ facto ꝓcludit silitudinē ibi (Cū itaq3 ĩuicē). (Mēs āt ⁊c.) h̄ māifestat q̄daꝝ q̄ dixerat. Et ꝑ qūo accipiaꝝ mēs. 2° quō accipiaꝝ mēoria. ibi (Illō ēt sciendū). (¶ Dic attēdēdū) Dic remouet obiectiõez ꝫ illō qꝺ dcm̄ ē tres dictas pōs eē vnā eēntiā. Et ꝑ põit obz. 2° solutionē. ibi (Sz iā videdū ē ⁊c.) Obiectio āt sumit̄ ex duob⁹. Prio ex h̄ q̄ nulla ꝑpetas ē eēntia ei⁹ cui⁹ ē ꝑpetas: ſz põe sunt ꝑpetates nāles ipsi⁹ anīe. ḡ nō sūt vna essentia aīe. 2ª ponit̄ ibi (Et h̄ tria ⁊c.) Et sumit̄ ex hoc q̄ iste põe dicūt relatiue adinuicez: vñ ⁊ differūt adinuicē: ḡ miꝝ vr̄ qūo oīa pñt eē vna eēntia. (Uerūtm̄ ea) Dic oñdit dissilitudinē ⁊ diuidit̄ ĩ duas. ſm duas dissilitudines. 2° ibi (Rursus istas) (Pōt ēt alio) hic assignat imaginē ſm hīt⁹. Et ꝑ assignat ptes imagis. 2° ꝑbat silitudinē ibi (Hec autez tria) 3° ꝓcludit suam intentionem: ibi (Mēs itaq3 rōnalis) Oñdit āt silitudinē q̄tum ad tria. Primo q̄tū ad ꝓsonaꝝ distinctiõez in eēntie vnitate. 2° q̄tum ad ꝓsonaꝝ ꝓcessionē. ibi (Et est ipsa mēs) 3° q̄tū ad equalitatē ibi. (Nec minor est) Quā oñdit duplr primo qꝝ q̄ta ē mens tanta se intelligit ⁊ amat. 2° qꝝ h̄ tria mutuo se ĩcludūt ibi (Sunt ēt h̄ ⁊c.) Qō. III.

AD intelligētiam h⁹ partis duo q̄runtur. ꝑmo de subiecto imaginis. sc̄o de partibus imaginis enumeratis.

¶ Utꝝ tñ mens sit subm imaginis. I.

AD primum sic ꝓceditur vr̄ qꝺ non tñ mens sit subz imaginis. Augu. n. ostēdit lib. de tri. imaginē trinitatis in visu corꝑali ſz tria que necessaria sunt ad visionē. s. res exteriorꝫ imago ei⁹ in oculo ⁊ intentio videntis: que ista duo ꝓiungit: visus aūt corꝑis⁹ nō ptinet ad mentē. ḡ ⁊c. ¶ Item Da. assignat imaginē in libero arbitrio. qꝺ ēt nō vr̄ esse de ptinentib⁹ ad mentē. ¶ Itez Aug. imago trinitatis ibi querenda ē in aīa nr̄a quo nihil hz meli⁹. hec āt vr̄ esse rō supior ſm quā eternis cōtemplandis inheret: ḡ vr̄ qꝺ in rõne superiori sit imago. ¶ Item Dio. 4. cap. de di. no. angelus ē imago diuina. ḡ vr̄ qꝺ nō tñ in mente nr̄a sit imago.

Contra videtur qꝺ in nulla creatura sit imago. Imago. n. vt dicit Hyl. est rei ad rem coequãdam discreta et vnica silitudo: sed nulla res creata coequat creatorez: ergo in nulla creatura ꝑt imago creatoris ĩueiri.

Respondeo dōz qꝺ imago ĩ h̄ differt a vestigio: qꝺ vestigiū ē ꝓfusa silitudo alic⁹ rei ⁊ imperfecta. imago autem repñtat rem magis determinate ſm oēs ptes ⁊ dispões ptiū ex quib⁹ ēt aliquid de interioribus rei ꝓcipi põt: ⁊ ideo in illis tñ creaturis dr̄ esse imago dei que ꝓp sui nobilitatem ipm ꝑfecti⁹ imitãtur ⁊ repñtant: ⁊ ideo ĩ angelo ⁊ hoīe tñ dr̄ imago diuinitatis: ⁊ in hoīe ſm id qō est in ipso nobilius. Alia autez q̄ plus ⁊ minus participãt de dei bonitate magis accedũt ad rationem imaginis.

Ad primū ergo dōm: qꝺ Augu. in multis ostendit silitudinē trinitatis eē. sed in nullo eē perfectã silitudinē: sicut ĩ potentys mentis. vbi inuenit distinctio ꝓlubalis: ⁊ equalitas: ꝓstat enī illa tria in visu dcã non eē ꝓlubalia: ⁊ iō solum in mente ponit imaginē. ¶ Ad scām dōz qꝺ in libero arbitrio nō põt esse ꝑfcã silitudo cū nō inueniaꝝ ibi aliqua distinctio põꝝ: nec ēt ē excellētior pars aīe. cum sit tñ opatiua: ꝓstat aūt qꝺ cōtemplatiua nobilior est ꝓte opatiua. sed Dam̄. assignat ibi imaginem large vocans imaginem q̄cunq3 silitudinem: imitaꝝ autem liberū arbitrium inq̄tū est p̄mum p̄ncipiū suoꝝ opeꝝ nō potens cogi. ¶ Ad tertiū dicēdū qꝺ ratio supior inheret eternis cōtemplãdis inq̄tuz sūt regula ⁊ norma agendoꝝ: put. s. ex diuinis rõnib⁹ dirigimur in nostris opib⁹. vnde ibi nō est imago: ſz in illa ꝓte q̄ ē eterna ſm se ꝓtẽplatur. ¶ Ad q̄rtuz dōm: qꝺ imago trinitatis põt attendi triplr. Uel q̄tum ad expressam rem ñtatiõem dinoꝝ attributorum: ⁊ sic cum diuine bonitates copiosius effulgeãt in ãgelo q̄ in hoīe: angelus est expressior imago dei q̄ hō. vñ ēt signaculū dicit Ez. 28. ſm expõnem Grego. Uel q̄tum ad distinctiones personaꝝ: ⁊ sic expressior est similitudo ĩ hoīe q̄ in anglo: qz ĩ angelo siue põe sunt minus distincte. Uel inq̄tum ipe ⁊us est p̄ncipiū rerum: ⁊ sic imago inuenitur in homine: ⁊ non in angelo: inq̄tū vnus hō est p̄ncipium oīum hoīuz: sicut deus oīum reꝝ: ⁊ inq̄tū aīa est in toto coꝝpore tota sicut deus in mũdo. Sed qz ista representatio ē q̄tū ad exteriora: simplr ꝓcedendū est: qꝺ angelus magis est ad imaginem q̄ homo. ¶ Ad vltimū dōm: qꝺ imago inuenit̄ in filio ⁊ in creatura differenter: vt dicit Augu. sicut imago regis in filio ⁊ in denario. filius enī dei est ꝑfecta imago patris ꝑfecte representãs ipsum: creatura autem ſm qꝺ deficit a representatione deficit a perfecta ratiõe imaginis. vnde etiã dicit̄ imago: ⁊ ad imaginē: qō ō filio non dicit̄. ⁊ iō non opz qꝺ creatura simplr adequet creatorem. h̄ enim tñ veꝝ est de filio qui est ꝑfcã imago. sed sicut ſz quid representat vt imperfecta imago: ita ēt ſm quid coequat. Qō. IIII.

DEinde queritꝰ de partib⁹ imagis Et ꝑ de ꝓma assignatione. 2° de sc̄da. ¶ Circa ꝑmã querũtur qnq3. ꝑmo de ptib⁹ imaginis qd vnaq̄q3 sit: ⁊ q̄liter adinuicē differãt. sc̄o quo se hēant ad eēntiã. vtꝝ sint ipa eēntia aīe. 3° quo se hēant adinuicē vtꝝ. s. vna ex alia oriatur. 4° de ipsis per compationem ad obm. s. respectu cui⁹ obi attenditur ipsis imago trinitatis. qnto de ipis per compationem ad actuz. vtrũ. s. sp sint in suis actibus dicte potentie.

¶ Utrum memoria ptineat ad imaginem. I.

AD primū sic ꝓcedit̄. vr̄ qꝺ memoria nō ptineat ad imaginē: sic̄. n. dicit Aug. qō in aīa repies cōe cuz brutis ad sensualitatē ptinet: memoria āt ē cōis nobis ⁊ brutis. igr̄ cū imago non sit ĩ sensualitate: vr̄ qꝺ mēoria ad imaginē nō ptineat. ¶ Itē ois pō apprehēdēs determinatā tpis dr̄iam ptinet ad sensitiuā partē ⁊ nō ad intellectū: q ē vlium que abstrahunt

a quolibet tpe: ſz memoria ꝓcernit tempus ꝑteritū. g̃ nō pertinet ad intellectiuā ptē ī q̃ ē imago: ſed ad ſenſitiuā

¶ Item. iij° metaph̄. dr̄ a Com. q̄ nā intellectiua diuidit in intellectū ⁊ volūtatez. nec vllus vnq̄ ph̄s in intellectiua pte posuit memoriā q tī potētias aīe ꝓſideraverunt. ergo memoria nō ptinet ad imaginē.

¶ Jtē vr̄ q̄ nec intelligētia ptineat ad imaginē. ſm. n. Diony. diſtinguunt q̄tuor gradus entiū. ſ. intellectualia: rōnalia: ſenſibilia et ſimplr̄ exītia. hō āt nō ptinet ſub intellectualibus ſz ſub rōnalib⁹: cū igr̄ h̄ querat̄ qd ſit imago ſm q̄ eſt in hoie. vr̄ q̄ intelligētia ad imaginē non pertineat.

¶ Jtez pōe diſtinguunt p act⁹: ſed noſſe ⁊ intelligere nō differūt niſi forte ſicut hr̄e in hītu ⁊ intueri in actu ſm que nō diuerſificāt pōe: cum eiuſdē pōe ſit hr̄e hītū ⁊ elicere actum. g̃ intelligentia c⁹ act⁹ aſſignatur ītelligere nō eſt alia pō a memoria c⁹ act⁹ aſſignat̄ noſſe.

¶ Jtē vr̄ q̄ nec volūtas. volūtas. n. eſt p̄n̄ opatiuū: ſz imago q̄renda eſt in parte ſup̄ma q̄ eſt ſpeculatiua: ergo volūtas nō ptinet ad imaginem. Item Aug. Jmago eſt in pō cognoſcēdi: ſilitudo in pō diligendi. ſz volūtas nō ē pō cognoſcēdi ſz magꝫ diligendi: g̃ nō pertinet ad imaginē ſz ad ſilitudinē.

¶ ℙ. illud q̄ impat alys ⁊ mouet alia eſt pri⁹ eis. ſz voluntas mouet oēs pōs alias vt dicit Anſ. g̃ eſt prior q̄ memoria ⁊ intelligentia: ⁊ ita nō reſpondet ordini perſonaruꝫ iſta aſſignatio: cū volūtas ſpūi ſancto appropꝛietur.

Reſpondeo dīm: q̄ oīs ꝓpetas ꝓnis cētiā aīe ſm ſuā nām vocatur h̄ pō aīe: ſiue ſit ad opandū ſiue non: cū igr̄ nā aīe ſit receptibilis inq̄ntuꝫ hz aliquid de poſſibilitate: eo q̄ oē hīs eē ab aliquo ē polē in ſe: vt ꝓbat Auic. ⁊ nō ſit impſſa ꝛgano corpali: cū hēat opatiōem abſolutā a corpe. ſ. intelligere: ꝓſequit ipſaꝫ q̄daꝫ ꝓpetas vt impſſa retineat. vñ dr̄. 3° d anīa q̄ aīa ē loc⁹ ſpēr̄ ꝑter q̄s nō tota ſz intellectus: iſta g̃ vt⁹ retinēdi dr̄ h̄ pō memorie: vlteri⁹ q̄ aīa ē īmunis a materia ⁊ oīs talis nā ē intellectualis: conſeqtur vt id quod ī ipſa tenetur ab ea intelligatur: ⁊ ita p⁹ memoriam ſequitur ītelligētia.

¶ Jtē q̄ id qō ītelligit̄ accipit̄ vt ꝓueniens ītelligēti: iō ꝓſequit̄ volūtas q̄ tendit in ipm conueniens: nec pōt vltra ꝓcedere: q̄ voluntas eſt reſpcū finis cū eius obm ſit bonū: ⁊ rei perfectio nō extēdatur vltra finem. Et ſm h̄ ſunt tres pōe diſtincte abinuicē: mēoria intelligētia volūtas.

Ad primū g̃ dīm: q̄ memoria ſm q̄ h̄ ſumit̄ non ē cōis nobis ⁊ brut] : vt pz ex auctē phi inducta: q̄ ſola ītellectiua aīa ī ſe retinet q̄ accipit: ſz ſenſitiua ī ōrgano corpali.

¶ Ad 2m dīm: q̄ equocat̄ nomē memorie: memoria. n. ſm q̄ h̄ accipit̄ abſtrahit a q̃libet dr̄ia tpis: vt in lr̄a dr̄: q̄ ē p̄ſentiū ꝑteritoꝝ ⁊ futuroꝝ. vñ ſumit̄ h̄ ꝓ memoria q̄ ē pō ſenſitiue ptis: que hz ōrganum in poſtrema parte capitis: ⁊ eſt theſaurus intētionum ſenſibiliū cū ſenſu nō a ſenſu acceptaꝝ. vt dic̄ Aui.

¶ Ad 3m dīm q̄ phi accipiebant pōs illas tm̄ que ordinantur ad aliquē actum: ꝓpetas aūt retētiua ipſius anime nō hz aliquē actum: ſz loco act⁹ hz h̄ ipm q̄ eſt tenere: ⁊ iō de memoria ſic dcā nō fecerunt mentiōem inter pōs aīe.

¶ Ad 4m dōz: q̄ ſicut dicit Diony. 7° cap. de diuinis noīb⁹. nā inferior ſm ſuprēmū ſui attingit ī fimum nāe ſuperioris. ⁊ iō nā aīe in ſui ſuprēmo attingit infimuꝫ nature angelice: ⁊ iō aliquo mō ꝑticipat intellectualitatem in ſui ſummo: ⁊ q̄ ſm optimū ſui aſſignat̄ imago in aīa. ⁊ iō poti⁹ aſſignatur ſm ītelligētiā q̃ ſm rōnez. rō. n. nihil aliud ē niſi nā ītellectualis obūbrata. vnde ingrēdo cognoſcit ⁊ ſub ꝓtimo ⁊ tpe q̄ intellectui ſtatim ⁊ plena luce ꝓfertur. ⁊ iō dr̄ eſſe intellectus p̄ncipiorum ꝓriorum q̄ ſtatim cognitiōi ſe offerūt.

¶ Ad qntū dīm: q̄ intelligere ⁊ noſſe differūt: noſſe enī ē noticiā rei apō ſe tenere: ītelligere āt dicit ītueri: q̃uis aūt cuiuslibet pōe ſit tenere ſuū hītū ⁊ obm. h̄ tm̄ nō ē eaꝫ: niſi inq̃ntum ē ī eis vīrt⁹ memorie q̄ imediate ſeq̄t̄ eētiā nāe: ſicut vt⁹ prioris ſemp ē in poſteriori.

¶ Ad 6m dīm: q̄ volūtatis obm eſt bonū: bonū āt hz rōnem finis: finis āt ē ⁊ ꝓplatiōis ⁊ actionis: ⁊ iō volūtas nō tm̄ ſe hz ad ptē actiuam: ſz ēt ad ꝓtemplatiuā. vñ ptinet ad ſup̄maz ptem aīe.

¶ Ad 7m dīm: q̄ Aug. vocat large pōm cognoſcēdi ſiue q̄ ordinatur ad cognitiōem ſicut memoria: ſiue q̄ cognoſcit̄ ſic intelligētia: ſiue que cognitiōem ꝓſequitur ſicut voluntas pōm aūt diligendi noīat hīt⁹ gratuitos quib⁹ deum meritorie diligimus: ⁊ iō dr̄ q̄ hō per pctm̄ amittens dei ſimilitudinē abyt in regionem diſſilitudinis ſz nō amiſit imaginē.

¶ Ad 8m dīm: q̄ ſicut in artibus eſt q̄ illa que conſiderat finē impat ⁊ mouet artes conſiderātes ea q̃ ſunt ad finē: ſicut medic⁹ impat pigmentario vt ſupra dictū eſt. ita ēt ē in potentys aīe: volūtas. n. q̄ conſiderat finem mouet alias oēs pōs que ordinātur ad finem ⁊ iperat eis act⁹ ſuos. vñ q̃uis prior ſit in mouendo: non tm̄ ſequitur q̄ ſit prior in eē: ſicut etiam finis eſt vltimus ī eſſe: ⁊ tamen mouet efficientem.

¶ Utrum potentie anime ſint eētia eius. II.

Ad ſecundum ſic ꝓceditur: videt̄ q̄ eētia aīe ſit ſue pōe.

¶ Primo p h̄ qō dr̄ in lr̄a. iſta tria ſunt vna mēs: vna vita vna eētia.

¶ Jtē idem ē p̄n̄ eēndi ⁊ opandi: ſz aīa ē p̄n̄ eē cū ſit forma ſubalis corpis: g̃ p ſeipam ē p̄n̄ opationū: nō oz g̃ eē pōs medias.

¶ Item forma ſubalis nobilior eſt q̃ accidentalis: ſz forma accītalis facit opationes ſuas ſine alia qua vtute media: g̃ ⁊ forma ſubalis: ⁊ ſic idem qō prius.

¶ ℙ. mā pria eſt ſua pō: ſz ſicut ī mā eſt pō paſſiua ita in forma pō actiua. g̃ ēt forma eētialis eſt ſua pō actiua: et ſic idez qō prius.

¶ ℙ. oē illud qō nō ē de eētia rei ē accidēs: ſz ſenſus ⁊ rō q̃ ſunt pōe quedā nō ſūt accītia cuz ſint p̄n̄ dr̄iaꝫ ſubaliū. g̃ ſunt de eētia ipius aīe.

Contra ſicut ſe hz poſſe ad eē: ita ſe hz pō ad eētiaz: ſed in ſolo deo verū ē dicere q̄ ſuum eē ſit ſuum poſſe. g̃ in nullo alio ſua eētia ē ſua pō: ⁊ ita nec in aīa.

¶ ℙ. Oē agens qō agit p eētiaz ſuā ē agens p̄mum vt dicit Aui. c⁹ rō eſt: q̄ oē 2m agens agit inq̄ntū ꝑticipat aliquid. ⁊ ita agit p aligd additū eētie: ſz aīa nō eſt agens p̄m. g̃ nō ē agens p ſuā eētiā ſz p ſuā pōm. g̃ ſua pō non ē ſua eētia.

¶ ℙ. cū pfectio ⁊ pfectibilia ſint ꝓportiōata oz q̄ pfectibilia diuerſaꝫ ꝓportionū recipiant diuerſas pfectiones. ōrgana aūt corpis aīati diuerſa ſunt diuerſarum ꝓportionū in ꝓmixtione: g̃ diuerſimode perficiuntur ab aīa: nō aūt q̃tum ad eē: q̄ aīa cū ſit forma ſubalis dat vnū eē toti corpi. g̃ oz q̄ diuerſimode pficiant q̃tū ad perfectiōes ꝓſites eſſe ſm quas hūt diuerſas operationes. has aūt pfectiōes q̃ ſunt p̄ncipia opationum aīe. vocamus pōs. g̃ oz pōs aīe diuerſas eſſe ab eſſentia: vt

Reſpondeo (pote emanantes ab ipſa.

dīm: q̄ effcūs ꝓprius ⁊ imediatus oz q̄ ꝓportionet̄ ſue cāe. vñ oz q̄ in oīb⁹ illis in quibus p̄n̄ opatiōis ꝓprimū ē de gñe ſube q̄ opatio ſua ſit ſuba: ⁊ h̄ ſolū in deo ē: ⁊ iō ipe ſolus ē q̄ nō agit p pōm mediaz differentē a ſua ſuba. Jn oīb⁹ aūt alys opatio eſt accīs ⁊ iō oz q̄ primū p̄n̄ opatiōis ſit accīs: ſicut videm⁹ in corpib⁹ q̄ forma ſubalis ignis nullā opatiōez hz niſi mediantib⁹ q̃litatib⁹ actiuis ⁊ paſſiuis q̃ ſunt q̃ſi vtutes et pōe ipſius. Silr dico q̄ ab aīa cum ſit ſuba nulla opatio egredit̄ niſi mediāte pō: nec ēt a pō perfecta operatio niſi mediante hītu. De aūt pōe fluunt ab eētia ipſius aīe

quedã vt perfectiones partiũ corporis quax opatio efficit mediãte corpore vt sensus imaginatio ⁊ hꝺ: ⁊ q̃dã vt exñtes in ipsa aĩa quax opatio nõ idiget corpore: vt itellect⁹ volũtas ⁊ hꝺ. ⁊ iõ dico q̃ sunt accñtia: nõ q̃ sint cõia accñtia: q̃ nõ fluunt ex p̃ncipys spẽi sed cõsequunt̃ p̃n⁹ i diuidui: sed sic ꝓpria accñtia q̃ cõsequunt̃ spẽm originata ex p̃ncipys ipsius: nihil tñ sunt de integritate ipsi⁹ aĩe inquãtũ est totũ potẽtiale: hñs quãdã pfectionẽ põe que cõficitur ex diuersis viribus.

Ad primuz g̃ dõm: q̃ cũ dicit̃ tres põe sunt vna mẽs ⁊c. nõ est p̃dicatio eẽntialis sed totius ptãtiui de suis ptib⁹. vñ de potẽtys imaginis ꝓpriquius ⁊ p̃us p̃dicat mẽs: q̃ mentis inq̃tũ b⁹ sũt iste põe in q̃bus ꝓsistit itegritas imaginis: ⁊ min⁹ ꝓprie vita: q̃ tñ icludit potẽtias in gñali: q̃ sunt p̃n⁹ operuz vite. ⁊ adhuc min⁹ ꝓprie dñr vna eẽntia in q̃ fm id qõ ẽ eẽntia nõ icludunt̃ potẽtie nisi sic in origie: eo q̃ ab eẽntia oriunt̃ põe in q̃bus attẽdit imago. totũ. n. põle. q̃si mediũ ẽ iter integrale ⁊ vle. vle. n. adest cuilibz parti subiectiue fm esse ⁊ pfectã vtutẽ: ⁊ iõ ꝓprie p̃dicat̃ de pte sua: sz totũ itegrale nõ adest cuilz pti neq; fm eẽ neq; fm vtutẽ. nõ. n. totũ esse dom⁹ ẽ in pariete: neq; tota virt⁹: ⁊ iõ nullo⁹ p̃dicat̃ de pte. totũ aũt põle adest cuilibz pti fm se ⁊ fz aliqd virtutis: sz nõ fm pfectã: imo fz pfectã vtutẽ adest tñ supre me põe: ⁊ iõ p̃dicat̃ qdẽ sz nõ adeo ꝓprie sicut totuz vle. ¶ Ad z⁹ dõz: q̃ eẽntia ipsi⁹ aĩe est ẽt p̃n⁹ opandi: sz mediãte vtute. p̃ncipiũ aũt eẽndi ẽ imediate: q̃ cẽ nõ ẽ accidens. ¶ Ad tertiũ dõz q̃ forma accñtalis ẽ vtus alteri⁹ p quã pducit̃ opatio q̃ est effect⁹ ꝓportionat⁹ sibi sic cãe ꝓxime. forma aũt subalis nõ ẽ hꝺ mõ ꝓportionata opationi vt dictũ ẽ. ¶ Ad q̃rtũ dõz q̃ si p potẽtiã passiuã itelligat̃ relatio vel ordo mãe ad formã: tũc mã nõ ẽ sua põ: q̃ eẽntia mãe nõ ẽ relatio. Si aũt itelligat̃ põ fm q̃ est p̃n⁹ in gñe subẽ fm q̃ põ ⁊ act⁹ sunt p̃ncipia in q̃libz gñe. vt dr̃ in. 9. meta. sic dico q̃ mã ẽ ipsa sua põ: ⁊ hꝺ mõ se hz mã ꝓma q̃ est p̃mũ recipiẽs ad potẽtiã passiuã: sicut se hz ꝺs q̃ ẽ p̃mũ agẽs ad potẽtiã actiuã. ⁊ iõ mã ẽ sua põ passiua: sic ⁊ de⁹ sua põ actiua. oĩa aũt media hñt vtranq; potentiã participatiue. ⁊ põ mãe nõ est ad aliquã operatiõnẽ: sed ad recipiẽdũ tñ. ¶ Ad q̃ntũ dõz q̃ sensus fm q̃ est nomẽ põe nõ ẽ p̃ncipiũ h⁹ dr̃ie q̃ est sensibile: sz fm q̃ nominat nãm sensitiuam: ⁊ ita est de alys.

¶ Utrum vna potentia oriat̃ ex alia. III.

A tertium sic ꝓcedit̃. videt̃ q̃ vna põ nõ oriat̃ ex alia. Quecunq; n. sil'sũt vnũ ex altero nõ oriũt̃: sed oẽs põe sil'sũt in aĩa ex creatiõe: g̃ vna nõ oriũt̃ ex alia. ¶ ꝑ. oẽ accñs cãtur ex suo subo: sz vna põ nõ ẽ subz alteri⁹: q̃ accñs nõ ẽ subm accñtis. g̃ vna potentia non oritur ex alia.

Contra potẽtie determinant̃ fm act⁹: sz act⁹ vniuspõe sequit̃ nãliter ad actũ alteri⁹ põe: ⁊ originat̃ ex ipsa: sic̃ itelligere sequit̃ ad hꝺ q̃ est tenere notiti㠃. g̃ ita est ẽt in potẽtys. ¶ Si dicas q̃ ordo ẽ in actib⁹ rõne oboz ⁊ nõ rõne potẽtiaz in idẽ redibit: q̃ oba sunt pfectiones potentiaz ⁊ forme ipsaz: pfectio aũt proportionat̃ perfectibili: ⁊ sic idẽ qõ ꝓus.

Respondeo dõz q̃ ois numerositas q̃ descendit nãl'r ab aliq̃ vno. oz q̃ descẽdat fm ordinẽ: q̃ ab vno nõ exit nisi vnũ: ⁊ iõ cũ multe põe egrediant̃ ab eẽntia aĩe: dicim⁹ q̃ i potẽtys aĩe ẽ ordo nãlis: ⁊ cũ oẽs fluãt ab eẽntia: vna tñ fluit mediãte alia: ⁊ ide ẽ q̃ posterioz põ supponit i diffõne sui ꝓxẽ: ⁊ act⁹ posterioris depẽdet a ꝓxi. Si. n. diffiniam⁹ itellectuz diffinict̃ p suũ actũ g̃ intelligere ⁊ i diffõne act⁹ ei⁹ cadet act⁹ ꝓxis põe ⁊ ipsa põ. Opz. n. q̃ i diffõne h⁹ act⁹ g̃ ẽ itelligere cadat fantasma: q̃ ẽ obm ei⁹ vt in. 3° de aĩa dr̃. q̃ per actuz imaginationis repꝛesentat̃ itellectui. ⁊ hoc ẽt videm⁹ in accñtib⁹ corpoz: q̃ oĩa alia accñtia elementoz fluũt ab eẽntia mediantib⁹ p̃mis qualitatibus.

Ad primum g̃ dõz q̃ q̃uis sint sil'tpe: nihilominus tñ vna nãl'r ꝓxi ẽ altera. ¶ Ad z⁹ dõz q̃ accñs ex seipso nõ hz vtutẽ, pducẽdi aliõ accñs sz a suba põt vnũ accñs ꝓcedere mediãte alio: fm q̃ illõ p̃supponit̃ in subo: ⁊ ita ẽt accñs nõ põt eẽ p se subz accñtis: sz subm mediante vno accñte subyciat̃ alteri: pp q̃õ dr̃ superficies esse subiectum colozis.

¶ Utr̃ imago attendat̃ in potẽtys rõnalib⁹ respectu quozumlibet obiectoz. IIII.

A quartuz sic ꝓcedit̃. vr̃ q̃ imago attẽdat̃ in istis potentys respectu quozũlibz oboz. Potentia. n. ex nã põe se hz sil'r ad oĩa sua oba: sed p habit⁹ diuersos restringit̃ ad hec vel ad illa: cũ igit̃ assignatio ꝓme imaginis sit fz potẽtias nõ fz hĩt⁹. vr̃ q̃ sit respcũ q̃rũlibz obor̃. ¶ ꝑ. Aug. li. de tri. cũ in nã mẽtis hũane q̃rim⁹ trinitatẽ in tota q̃rim⁹ nõ sepantes actionẽ tpaliũ a cõtẽplatione eterno z: oĩa aũt obiecta vel sunt eterna vl'tpalia: g̃ respectu quozũlibet obiectoz attẽdit̃ imago.

Contra ad rõnẽ imaginis exigit̃ eq̃litas: sz nõ i oĩb⁹ obiectis iuenit̃ eq̃litas. nõ. n. q̃tũcũq; cog̃sco aliqd tñ volo illud. g̃ vr̃ q̃ nõ respectu oĩuz attẽdat̃ imago. ¶ ꝑ. fm istã assignationẽ imaginis itelligentia sequit̃ memoriã: sz in illis q̃ p acquisitionẽ cognoscimus ex itelligẽtia sequit̃ memoria. g̃ vr̃ q̃ ista assignatio imaginis nõ attẽdit̃ respectu quozũlibz obiectoz.

Respondeo dõz q̃ sic̃ dcñ ẽ imago dic̃ exꝑssam repñtationẽ. Exꝑssa aũt repñtatio ẽ in ipsis potẽtys pp gnaz. quoz duo se tenẽt ex pte ipsius aĩe. s. cõsubalitas ⁊ distictio potẽtiaz. ⁊ iõ se hñt idifferẽter respectu q̃rumlibet oboz. Alia vo tria. s. eq̃litas ⁊ ordo ⁊ actualis imitatio respiciũt obiecta. vñ se hñt diuersimode respectu diuersoz obiectoz: põt aũt attẽdi in potẽtys aĩe duplex eq̃litas. s. põe ad potẽtiã ⁊ põe ad obiectum. ⁊ hꝺ z° eq̃litas saluat̃ hic diuersimode respectu diuersoz obiectoz. in illis. n. q̃ per habitũ acq̃sitũ discunt̃ nõ seruat̃ ordo vt dcñ est: q̃ itelligẽdi ex⁹t⁹ ꝓcedit actuz memorãdi: ⁊ itez nõ est ibi actualis repñtatio ipsi⁹ trinitatis: fz q̃ itẽdit illis obis q̃ nõ exꝑmũt trinitatẽ. fuat̃ ãt ibi eq̃litas q̃dã. s. põe ad potẽtiã. q̃ q̃cũq; ꝓhẽdũt̃ vna põ ꝓhẽdunt̃ alia: nõ q̃ qcqd itelligim⁹ simpl'r velim⁹: sz aliq̃ mõ i volũtate sũt inq̃tũ volum⁹ nos ea itelligere: sz nõ fuat̃ eq̃litas põe ad obm: q̃ res corpales sũt i aĩa nobiliori mõ q̃ in seipsis: cũ aĩa sit nobilioz eis. vt dic̃ Aug. Si ãt ꝓsiderent̃ iste põe respectu h⁹ obi qõ ẽ aĩa: sic saluarent̃ ordo: cũ ipsa aĩa nãl'r sit sibi pñs. vñ ex notitia procedit itelligere ⁊ nõ ecõuerso: fuat̃ ẽt eq̃litas põe ad potẽtiã simpl'r: q̃ q̃tũ se itelligit tñ se vult ⁊ diligit: nõ sic̃ in alys q̃ velit se tñ itelligere sz simpl'r. fuat̃ ẽt ibi eq̃litas põe ad obm: fuat̃ ẽt ibi actual'imitatio ipsius trinitatis. inq̃tũ. s. ipa aĩa ẽ imago exꝑsse ducẽs i deũ. Si ãt cõsiderent̃ respectu h⁹ obi q̃ ẽ de⁹: tũc fuat̃ ibi actual'imitatio. maxie ãt seruat̃ ordo: q̃ ex memoria ꝓcedit intelligẽtia eo q̃ ipse est per eẽntiã in aĩa ⁊ tenet̃ ab ipsa nõ per acq̃sitionem: seruat̃ ẽt ibi eq̃litas potẽtie ad potẽtiã simpl'r: sz nõ potẽtie ad obm: q̃ deus est altioz q̃ sit aĩa. vñ dico q̃ imago quodãmõ attẽdit̃ respectu quozũlibet obiectoruz. veri⁹ aũt respectu sui ipsi⁹: ⁊ verissime respectu hui⁹ obiecti qõ ẽ deus: nisi tñ q̃ deest eq̃litas potẽtie ad obz q̃ ẽt nõ multum facit ad imaginem.

Ad primū ḡ dōz: q̄ q̄uis ista assignatio imaginis attēdat ſm pōs absolute: nihilominus tñ ꝑcipue attēdit ſm id qō ē altissimū in eis. ⁊ h̄ ē respectu eoꝝ oboꝝ q̄ p sui eēntiā sunt in aīa. ¶ Ad 2m dōm q̄ Aug. vult q̄ respectu q̄rumlibz oboꝝ sit aliq̄ mō imago: sz ꝑcipue respectu hⁱ obiecti q̄ ē deⁱ ⁊ qō ē aīa. ipse.n. in multis regrit filitudinē trinitatis: vt ad pfectā imaginez deueniat. ¶ Ad aliud pz respōsio p ea q̄ dicta sunt.

¶ Utruz potētie rōnales sint semp in actu respectu obiectoꝝ in qbⁱ attēdit imago. V.

Ad quintum sic ꝓceditur. vī q̄ iste pōe non sp sint in suis actib⁹ respectu hoꝝ oboꝝ in qbⁱ ꝑcipue attē dit imago. Dic.n. pḥs q̄ vna pō exīte i actu altera abstrahit ab actu suo: sz iste tres sūt diuerse pōe. ḡ ipole est q̄ qlibz sp sit in suo actu respectu cuiuslibz obi. ¶ Itē pḥs dic q̄ nō ꝓtingit mlta sil' itelligere: sz aīa q̄z itelligit q̄dā alia. ḡ tūc nō itelligit sil' scipaz ⁊ deū. ¶ Itē ad⁹ q̄ aīa itelligat vel videat ꝑz Aug. regrit itētio cogscētis p quā spēs cogscibilis in rē ōducat: sz q̄z aīa itelligit ex itētiōe se itelligere: cū igit nō ꝑcipiam⁹ nos itelligere sp aīaz ⁊ deū: vī q̄ itellect⁹ noster nō semp sit i actu respectu bonum obiectoꝝ.

Contra pḥs dic 3° de aīa: q̄ itellus agēs sp itelligit: maxie aūt h̄ vī respectu eoꝝ q̄ sp sibi sunt pñtia: sicut ania ⁊ deⁱ. ḡ videt q̄ intellect⁹ hoꝝ respectu semp sit in actu. ¶ p̄. dic Augu. q̄ qcqd est in memoria mea illud memini: sz ania ⁊ deⁱ semp est pñs memorie. ḡ memoria sp ē in actu eoꝝ: ⁊ sil'r est in alys.

Respondeo dōz q̄ ꝼz Aug. dr̄nt cogitare discernere ⁊ itelligere. Discerneī ē cognoscere rē p dr̄iaz sui ab alys. Cogitare āt ē ꝯsiderare rē ꝼz ptes ⁊ ꝓpetates suas. vñ cogitare dr̄ q̄si cogitare. Intelligere āt dic nihil aliō q̄z simplicē ituitū itells in id qō si bi ē pñs itelligibile. Dico ḡ q̄ aīa ñ sp cogitat ⁊ discernit de deo nec de se: q̄z sic qlibz sciret nāl'r totā nām aīe sue: ad qō vix magno studio puenit: ad talē. n. cognitionē nō sufficit pñtia rei q̄libet mō: sz oz vt sit ibi in rōe obi: ⁊ exigit itentio cogscētis: sz ſm q̄ itelligere nihil aliud dic q̄z ituitū: q̄ nihil aliud est q̄z pñtia itelligibil' ad itellz q̄cūq̄ mō: sic aīa sp itelligit se ⁊ deū ideterminate: ⁊ ꝯsequt q̄dā amoꝝ ideterminat⁹. Alio tñ mō ꝼz pḥs itelligit q̄ aīa sp se itelligit: eo q̄ oē qō itelligit nō itelligit nisi illustratū lumīe itells agētis: ⁊ receptū in itellectu poli. vñ sic in oi coloze vī lumē corpale: ita in oi itelligibili vī lumē itells agētis: nō tñ in rōne obi: sz in rōne medy cognoscendi.

Ad primū ḡ dōz q̄ h̄ ē itelligēdū q̄n pōe opantur circa diuersa oba. tē. n. vna ipedit aliā in actu suo: vl' ex toto retrahit: sz q̄n ordinant⁹ ad idē obz tunc vna iuuat aliā: sic illud qō videm⁹ facilius imaginamur. ¶ Ad 2m dōm q̄ pḥs loquit⁹ de itelligere ſm q̄ est opatio intellect⁹ ꝯpleta distinguētis vel cogitātis: ⁊ non ſm q̄ h̄ sumit⁹ itelligere. ¶ Ad 3m dōz sil'r q̄ itētio itelligētis nō regrit⁹ ad tale itelligere: sic dcm̄ ē.

¶ Utr be ptes imaginis mēs notitia ⁊ amoꝝ differant ab alys partibus. Qō. V.

Deinde queritᵉ de alia assignatiōe imaginis. s. īnte notitia amoze. ⁊ vī q̄ ista non differat a ꝓdcā: si dr̄ q̄ ista assignatur ſm habitus illa ſm pōs. Imago.n. attēdit i aīa ꝑcipue respcū hⁱ obi qō ē aīa: ⁊ hⁱ obi qō ē deⁱ: sz aīa nō cognoscit seipaz tali mō cognitiōis de q̄ h̄ logmur mediāte hitu: sz p sua eēntiā. ḡ nō vī q̄ ꝼz aliq̄s habit⁹ assignet⁹ imago. ¶ p̄. nll⁹ hit⁹ ē ꝯsubal': cū oīs hit⁹ sit accūs: sz notitia ⁊ amoꝝ sūt ꝯsubales ipsi mēti vt h̄ dr̄. ḡ nō sūt habit⁹. ¶ Itē mēs supi⁹ fuit accepta nō ꝑ habitu: sz ꝑ potētiaꝝ subo: cū igit⁹ codē mō notificet⁹ h̄ sic supza a magro. s. ꝑ eo qō i aīa est excellēti⁹: vī q̄ nō sit habit⁹: ⁊ ita hec assignatio nō ē ſm habit⁹. ¶ p̄. ꝯstat q̄ habit⁹ nō opaī: sz ē pn̄m opandi: cū igit⁹ h̄ dicat q̄ mēs nouit se ⁊ amat se: vī q̄ non sumaī ꝑ habitu.

Contra cuilibz pōe rñdet sū⁹ hit⁹. si igit⁹ mēs nō sit habit⁹ sz ipsa eēntia anime ſm q̄ h̄ sumit⁹ erunt. 4. ptes imaginis. s. mens: ⁊ tres habit⁹ triū potentiarū ⁊ ista nō representabunt trinitatem.

Respondeo dōz q̄ mēs multiplr dr̄ ſm q̄ṡdam. Qñq̄z. n. dr̄ ipsa nā intellectiua: sicut Diony. vocat angelos dīnas mētes. Qñq̄z dr̄ ipse itellus examinās res ſm q̄ mens dr̄ a metioꝝ metiris: ⁊ iuxta h̄ ēt supza sumit⁹ q̄ mēs ē supioꝝ ps aīe. Qñq̄z dr̄ ꝑ memoria a reminiscēdo dcā. ⁊ ita dñt q̄ sumit⁹ h̄. vñ dicunt q̄ mēs h̄ sumit⁹ ꝑ hitu memozie: ⁊ notitia ꝑ hitu itelligentie: ⁊ amoꝝ ꝑ habituvolūtat⁹. ¶ Sz q̄z ista opio ñ ꝓcedit ſm magr⁹ itētionē ⁊ nimis extorta ē. iō alr dōz ē q̄ mēs sumit⁹ h̄ sic ⁊ supza ꝑ ipa supioꝝ pte anie q̄ ē subz ꝓdicte imaginis: ⁊ notitia ē hit⁹ memozie: ⁊ amoꝝ habit⁹ volūtatis: ⁊ ita h̄ assignatio sumit⁹ ſm eēntiā ⁊ hit⁹ ꝯsubales: ꝓdicta aūt ſm potētias. vñ in ista nō ē tāta ꝯformitas sic i ꝓdicta: nec ita ꝓꝑa assignatio: pp qō ēt vltimo ponit⁹.

Ad primū ḡ dōz q̄ ad eē habit⁹ itellectiui duo cō currūt. s. spēs itelligibil' ⁊ lumē itellus agētis: qō fac eā itelligibilē in actu. vñ si aliq̄ spēs eēt q̄ i se bret lumē: illud bret rōnē hit⁹: q̄tū ptinet ad h̄ q̄ eēt p̄n̄m act⁹: ita dico q̄ qñ ab aīa cognoscit aligd qō ē in ipa nō p sui silitudinē: sz p suā eēntiā: ipsa eēntia rei cognite ē loco hit⁹. vñ dico q̄ ipsa eēntia aīe ꝓut ē nota a seipsa hz rōnē hit⁹: ⁊ sumit⁹ h̄ notitia māl'r ꝑ re nota. ⁊ sil'r ē dicēdū de amoze. ¶ Uñ ēt pz solo ad 2m. qz hit⁹ isti erunt ꝯsubales cū ipsa suba sint aīe: nec sunt ibi aly hit⁹. si autē dicerem⁹ q̄ p notitiā ⁊ amozē significant⁹ act⁹ ⁊ nō hit⁹ plani⁹ ēēt: ⁊ tūc dr̄ent ꝯsubales: sic ⁊ de potētys supza dictū ē. ¶ 3m ⁊ q̄rtuz ꝓcedim⁹. ¶ Ad 5m dōz q̄ hit⁹ ē p̄n̄m elicitiuū opōnis. vñ qz memoria nō hz p se actū q̄ sit simplr opatio nō rñdet sibi aligs habit⁹ sz eodē habitu. s. notitia memoria ⁊ itelligētia reducunt⁹ in vnā opōnē.

¶ Expositio secunde partis textus.

Aequā sit pti. per gratiaz. Imago tñ dei p.) ꝺ ps. Dñe in ciuitate tua. ima. ipsoꝝ tē. ¶ Dōz q̄ sic dic glo. super illud ps. Signatū ē tē. Triplex ē imago dei in hoīe. s. creatiōis q̄ ē rō inq̄tū approp̄inq̄t ad imitatiōnē diuine itellectualitatis ⁊ dr̄ imago ꝑ modū q̄ trūc⁹ in corpalib⁹ pōt dici imago. ¶ Itē alia ē imago silitudis q̄ ꝯsistit in distinctiōe potētiaꝝ repñtantiū trinitatē psonaruz. ⁊ hec assimilat imagini in corpalib⁹ ſm q̄ distincta est ꝑ rōnes ptiū. ¶ Itē est imago recreatiōis q̄ ꝯsistit in habitib⁹ gratuitis ⁊ actu imitat deū: ⁊ hec assilat imagini in corpalib⁹ q̄tū ad colozes ⁊ alia q̄ imaginē decorat: ⁊ sic dcā imago nō remanet post pctā. sz alys duob⁹ modis (¶ Quo capar) vī falsū. Dē. n. qō capit aligd ē maius vel eāle sibi. sic Aug. arguit de potētys mutuo sese capiētib⁹. ḡ vī q̄ mēs nra non possit cape deū. ¶ Si dicas q̄ dr̄ cape inq̄tū deⁱ ē in aīa: cū ipse sit in q̄libz creatura ꝑ eēntiā pñtiā ⁊ pōz: vī ēt q̄ creature īsensibiles capiant deuz. ¶ Ad qō dōz q̄ mēs nra dr̄ cape deū sic pfectibile suā pfectionē. obiectū. n. opatiōis aliquo mō est pfectio opantis. mens aūt nra hz opationē circa deū p cognitionem ⁊ amozez: quā nō hñt creature irrōnales. ⁊ iō capit⁹ a mente sic a pfectibili: nō tñ sic a pfectibili ꝓportionato ⁊ iō nō cōprehendit⁹ sz attingit⁹. vñ nō segt⁹ q̄ adequet⁹.

Memoria ꝺo ꝺr ad aliqd non ꝑm esse sed ꝑm dici. (Ad seinuicez refe.) ꝟ falsuz ꝙ memoria non ꝺr ad voluntatem. ¶ Ꝺöz ꝙ ꝗtuis nō dicaꝫ ad eā sub noīe volūtatis: tñ referꝫ ad eā inꝗtū voluntas ē memorabilis. ¶ Uel ꝺöm ꝙ referunꝫ adinuicē ꝑm relationē oziginis inꝗtū vna hz nālē ordinē ad aliā vt ꝺcm̃ est. (Totūqz tē.) Ur male dicere: qz totū ꝺr respectu ptiū. pōe. n. anīe nō hñt ptes cū sint simplices. ¶ Ꝺöz ꝙ ē duplex ꝗtitas. s. molꝫ vel ꝺimensiua. z hꝺ totalitas attendiꝫ respectu ptiū in ꝗs diuidiꝫ. est ēt q̄dā ꝗtitas vtutis cuiꝰ totalitas attendiꝫ respectu obozꝫ: z talis est totalitas in potentys aīe. ¶ Itē ꝟ ꝙ vna nō sit eq̄lis in oibꝰ: qz oē totuz est maiꝰ sua pte. ¶ Ꝺöz ꝙ ẞ vez est de totalitate quātitatis. Ꝺimensiue vel nūeraliq̄ einsdez rōnis sunt z nō de totalitate ꝗtitatis vtualiter. pōt. n. contingere ꝙ vna vtꝰ pōt in tot oba quot alie plēs. q̄rū q̄libz in oīa illa oba pōt: tñ vna eaꝝ nō tot modis pōt in illa obiecta sicut alia.

¶ Hic queritur vtrum concedendum sit ꝙ deꝰ se genuerit. Distinctio. IIII.

Hic oꝛitur qō satis necessaria. Constat z irrefragabiliꝛ vezꝫ ē ꝙ deꝰ ꝑ genuit filiū. Ꝺō q̄ritur vtꝛ ꝛceden dū sit ꝙ deꝰ genuit deū. Si. n. deꝰ genuit deū vī ꝙ aut se deū aut aliū genuerit. Si vero aliū deū genuit nō ē tñ vnꝰ deꝰ. si aūt seipm̃ deū genuit aliquaꝝ res seipam genuit. Ad qꝺ rñdētes ꝺicimꝰ sane z catholice cōcedi: ꝙ vnꝰ vnū genuit: z ꝙ deꝰ deū genuit: qz deꝰ ꝑ deū filiū genuit. In ſymbolo quoqꝫ ſcriptū ē: lumē de lumie deū verū de deo ꝛo. Qꝺ ꝛo addiꝫ. ergo genuit se deuz vel aliū deū: neutrū ꝛcedendū eē ꝺicimus. Qz aliū deū nō genuit manifestū ē: qz vnꝰ tñ deus est. Qz aūt seipm̃ nō genuit: oñdit Aug. i li. primo de tri. ꝺicēs. Qui putāt eiꝰ potēcie eē deū vt seipm̃ ipse genuerit: eo plus errāt ꝙ nō solū deꝰ ita nō est: ſz nec ſpūalis nec coꝛpalis creatura. nulla. n. res ē q̄ seipam gignat vt sit: z iō nō est credēdū vel ꝺicēdū ꝙ deꝰ genuit se.

¶ Alia questio de eodem.

Sed adhuc opponunt garruli rōcinatoꝛes ꝺicētes. Si deꝰ ꝑ genuit deū: aut genuit deū q ē deꝰ ꝑ: aut deuz q nō ē deꝰ ꝑ. Si genuit deū q nō ē ꝺs ꝑ: ꝙ ꝺs ē q nō ē ꝺs ꝑ: nō ꝙ tñ vnꝰ ꝺs est. Si ꝛo genuit deū q ē deꝰ ꝑ: ꝙ genuit seipm̃. Ad qꝺ rñdemꝰ ꝺterminātes illā ꝓpōnez q̄ sic ꝓponūt. Si ꝺs ꝑ genuit deū aut deū q ē ꝺs ꝑ: aut deū q non ē ꝺs ꝑ. ẞ. n. sane z praue itelligi pōt: z iō rñdē dū ē ita. Deꝰ ꝑ genuit deuz q ē ipse ꝑ: ẞ ꝺicimus eē falsū: z ꝛcedimꝰ alterā. s. genuit deū q nō ē ꝑ: nec tñ genuit alterū deū: nec ille q genitus est aliꝰ ꝺs ē ꝗ ꝑ. ſz vnꝰ ꝺs cuz ꝑre. Si ꝛo addiꝫ: gēnit deū q nō ē ꝺs ꝑ. ẞ distiguimꝰ: qz duplīr ꝓt itelligi genuit deū q nō ē ꝺs ꝑ. s. deū filiū: q filiꝰ ñ ē ꝑ q ꝺs ē: ẞ sensus verꝰ ē. Si ꝛo itelligaꝫ sic: genuit deū q nō est ꝺs ꝑ. i. q nō ē ꝺs q est ꝑ. ẞ sensus falsus ē. Unus. n. z idem ꝺs ē pater z filiꝰ z ſpūs sanctꝰ: z ecōuerso pr̃ z filius z ſpūs sanctus est vnus deus.

¶ Opinio quoꝛūdā ꝺicētiū tres ꝑsonas eē vnū deum vnā ſubam. ꝗz nō ecōuerso. s. vnū deum vel vnā ſubaz eē tres ꝑsonas.

Quidā tñ aduersarij veritatis ꝛcedūt patrē filiū z ſpūz scm̃: siue tres ꝑsonas eē vnū deū vnā ſubaz: ꝗz nolūt cō cedeī vnū deū siue vnā ſubaz eē tres ꝑsonas: ꝺicēres ſubaz ꝺinā ꝓdicari ꝺ tribꝰ ꝑsonis: nō tres ꝑsonas ꝺ ſuba ꝺina. Fides aūt catholica tz ac ꝓdicat z tres ꝑsonas eē vnū deū vnā ſubaz siue eēntiā siue ꝺinā nāz: z vnū deū siue eēntiā ꝺinā eē tres ꝑsonas. Uñ aug. i primo li. ꝺ trinitate ita ait. Recte ipse ꝺs trinitas ītelligiꝫ btūs z solus potēs. Ecce ꝗz exꝑsse ꝺixit ipse ꝺs trinitas: vt oñderet z ipz deū eē trinitatē: z trinitatē eē ipz deū. Itē i eodē. In verbis illis ingt apl̄i: qbꝰ ꝺ aduētu xꝑi agēs ꝺicit. quē oñdet btūs z solus potēs rex regū z ꝺns ꝺnantiū: q solus hz imoꝛtalitatē z tē. nec pr̃ ꝓpꝛie noiatꝰ est nec filiꝰ nec ſpūs ſcūs: ꝗz solus z btūs potens. i. vnꝰ z solus ꝺs verꝰ qui est ipa trinitas. Ecce z ẞ apte ꝺicit vnū solū vezꝫ deū esse ipaz trinitatē: z ſi vnꝰ ꝺs ipa trinitas est. ꝙ vnꝰ ꝺs est tres ꝑsone. Idē in li. v. de tri. Non tres deos ꝗz vnū deū ꝺicimꝰ esse ipaz ꝑſtātissimā trinitatez. Idez in li. ꝺ fide ad petrū i exꝑne ſymboli. Satis est xꝑiano rex creatoꝛ cāz visibiliū siue iuisibiliū nō nisi bonitatez credere creatoꝛis: q est ꝺs vnꝰ z verus: nullāqz eē nāz q̄ nō aut ipse sit aut ab ipso: eūqz eē trinitatem patrez. s. z filiū z ſpūm scm̃. Itez Aug. in sermone de fide. Credimꝰ vnuz deuz vnā eē ꝺiuini noīs trinitatē. Idē in li. vi. ꝺ trinitate. Ꝺicimus deū soluz esse ipaz trinitatē. Ecce his z alīs plibꝰ auc̄toritatibꝰ euidēter oñdit ꝺöz esse z ꝛcedendum ꝙ vnꝰ ꝺs est trinitas: z vna ſuba tres ꝑsone: siē econuerso trinitas ꝺr esse vnus ꝺs: z tres ꝑsone ꝺicunt vna ſubstātia.

¶ Redit ad premissam questionem. s. an deus pater se deum an alium genuit deum.

Nunc ad premissaz questionez reuertamur: vbi querebaꝫ an deus pater genuerit se deum an aliuz deuz. Ad qꝺ ꝺicimus neutrum foze concedēdum. Ꝺicit tamen Augu. in epiſtola. ad maximum ꝙ deus pater se altez genuit bis verbis. Pater vt haberet filium de seipso

non minuit seipsum: sed ita genuit de se alterū se: vt totus maneret in se: ⁊ esset in filio tātus: quātus ⁊ solus. Qó ita intelligi pōt. i. de se alterū a se genuit: nó vtiqz alterū deū ꝛ alteram psonā: vel genuit se alterum. i. genuit alterū q est hoc qó ipse. Vnaz ⁊ si alius sit pater q̄ filius: non est tamen aliud: sed vnum.

¶ Diuisio textus.

POstquā ꝓbauit trinitatez psonaꝝ in vnitate essentie auctatibus: rōnibus: ⁊ similitudinibus. Hic incipit ōtermiare qōnes incidentes circa p̄determinata. Diuidit aūt in ptes duas. cū. n. psonaruz trinitas distinguat̄ p ꝓcessionem vni⁹ psone ab alia. in p̄ma monet qōnes circa hāc ꝓcessionez q̄tū ad supposituz ⁊ terminū. in scōa q̄tuz ad p̄n̄. 6ª distictiōe. ibi (Queri solet vtrū pr̄.) Sciendū est aūt q ꝛ magr̄ moueat has qōnes de gñatiōe filij a pr̄e: tū eedē qōnes p̄t fieri de ꝓcessione spūs sancti. ⁊ silr determinant̄. Prīa aūt ps diuidit̄ i duas. in p̄ª ingrit vtꝝ noīa eēntialia ꝓcreta possint significari vt suppositū act⁹ gnātiōis vel vt termin⁹. in zª ingrit de noīb⁹ eēntialib⁹ in abstractiōe significātib⁹. 5ª distictiōe. ibi. (Post B q̄rit̄ vtꝝ ꝛc.) De psonalib⁹. n. nō ē dubiū suppositā distictiōe psonaꝝ p act⁹ notiōales. Prīa in duas. in p̄ª ōtermiat qōnē. in scōa obycit ꝛ ōtermiata. ibi (Nūc ad p̄missa) Circa p̄mū ingrit vtꝝ hec sit vā. de⁹ genuit deū. ⁊ diuidit̄ in ptes duas ſm q ꝛ duab⁹ vys ex ista ꝓpōne ꝓcedit. scōa icipit ibi. (Sz adhuc opponūt) Que diuidit̄ i duas. In p̄ma ponit ꝓcessuz ex dicta ꝓpōne ad ipole ⁊ soluit: ⁊ qz in sua sol̄one supponit q nomē psonale possit p̄dicari de eēntiali: vt dicat̄. de⁹ ē pr̄. ideo in scōa excludit errorē ꝛdicentiū p multas auctates. ibi. (Quidam tamen veritatis.) Qō. I.

AD intellectū hui⁹ ptis de duob⁹ q̄rit̄. p̄ de dīna gnātiōe. zº ō diuina p̄dicatiōe. ¶ Circa p̄m tria q̄runt̄. p an i dīnis sit gnātio. zº supposito q sit. an hec sit vera. deus genuit deum. Tertio de alys locutiōib⁹ que ex ista littera concluduntur.

¶ Utrum generatio sit in deo. I.

AD primum sic ꝓcedit̄. vī q ꝛ in deo ñ sit gnātio. Heneratio. n. ē spēs mutatōis ꝛ phz: sz a deo remouet̄ mutatio. Jacobi. i. apud quez nō est ꝛc. g̃ nec gnātio. ¶ P. quāto creature sūt nobiliores magis accedūt ad dīnā silitudinē: sz i creaturis nobiliorib⁹ nō iuenit̄ gnātio sic in angel'⁹ i corpib⁹ celestib⁹: sed tū in inferiorib⁹. g̃ vī q nec in deo inueniat̄. ¶ Itē vbicunqz est gnātio ops q sit aliqd in genito cōicatū a gnāte: sed p illud q sibi a gnānte cōicat̄ nō distinguit̄ a genrante. g̃ oz ibi esse aliqd aliud per qō ab ipso distinguat̄: cū oē genitū a generante distictū sit. g̃ omne qō generat̄ est cōpositū: cū sit ibi aliqd ⁊ aliquid. sed in deo nō est cōpositio. ergo nec gnātio. ¶ Itē gnātio ē act⁹ medius inter generantē ⁊ genitū: sz inter p̄rem ⁊ filiū nō ē aliquid mediū. g̃ videt̄ q nō sit ibi generatio.

Contra Isa. vlti. Ego q gnātōez tribui ꝛc. ¶ Itē oē qō cōicat se: cōicat se rone act⁹ q ē in ipso: qz pō nō agit nec cōicat se: sz diuīa eēntia ē p̄m⁹ ⁊ pur⁹ act⁹. g̃ vī q sūme cōicet se: sz nō cōicat se sūme in creaturis: cū non terminet̄ in eandē naturam talis cōmunicatio. ergo videtur q cōmunicet se per generationē in filio. hec enī est maxima cōmunicatio.

Respondeo dōm q gnātionē eē in dīnis rōne efficaciter ꝓfirmari non pōt: sic̄ supra dictū est. sed auctate ⁊ fide tenet̄. vñ simplr ꝓcedēdū est gnātionē eē in dīnis. ¶ Sciēdū tī ē q cū ois pfectio sit in deo ⁊ nulla iperfectio: qcqd pfectionis iuenit̄ in creatura de deo dici pōt q̄tum ad id qō est pfectionis in ipsa omni remota iperfectione. Si aūt nomē iponit̄ ab eo qō iperfectionis est. sic̄ lapis vel leo: tūc dr̄ de deo symbolice vl metaphorice. Si aūt iponit̄ ab eo qō est pfectionis dicit̄ ꝓprie: q̄uis ꝛ modū eminētioꝛē. Dicit aūt nomē iponi ab eo qō est q̄si dr̄ia cōstitutiua ⁊ non ex rōne generis: ⁊ iō q̄cunqz aliqd ſm suum genꝰ dicit iperfectionez: ⁊ ſm dr̄iam pfectionē iuenit̄ in deo q̄tuz ad rōnē dr̄ie: ⁊ nō q̄tuz ad rōnē generis. Sicut scia nō est in deo q̄tum ad rōnē habitus vel q̄litatis: qz sic hz rōnē accītis: sz solum ſm id qō cōplet rōnē scie. s. cognoscitiuuz certitudinaliter aliquoꝛ. Silr dico q si accipiam⁹ genus generationis ſm q ꝛ iuenit̄ in iferiorib⁹ iperfectionis est. mutatio enī q̄ est gen⁹ ipsi⁹ ponit exitū de potētia ad actuz. ⁊ p ꝓñs ponit mālitatē in genito. ⁊ per ꝓñs diuisionē eēntie: q̄ oia diuine generatiōi nō competūt. Si aūt ꝓsideretur ſm dr̄iam suā per quā cōplet̄ rō generatiōis sic dicit aliquā pfectionē. passiue. n. accepta dicit acceptationē eēntie iperfecta silitudine: cui⁹ cōicationē dicit si sumat̄ active: quoꝛū neutruz imperfectionē dicit: cōicatio. n. cōsegtur rōnem actus. vñ omnis forma quantū est de se cōicabilis est. ⁊ ideo cōicatio pertinet ad nobilitatē. Et B modo accepta generatione est per p̄us in deo: ⁊ omnis generatio in creaturis descēdit ab illa: ⁊ imitat̄ eam quantuz pōt: q̄uis deficiat. vñ ad Ephe. 3. Exquo omnis paternitas in ce. ꝛc. ¶ Si aūt accipiat̄ ſm rōnē vsitataz in noīe: ſm quā dicimus generationē in creaturis sic nō cōuenit deo nisi transumptiue: sic̄ ⁊ alia corpoꝛalia.

Et per hoc iam patet solutio ad p̄muz. qz generatio ſm suum genus qō est mutatio in diuinis non inuenit̄. vnde in deo non ē mutatio sed operatio diuine nature: ſm Dama. differt autem operatio a motu ſm philosophū ethi. io. quia operatio ē actus perfecti: sed motus est actus imperfecti: qz existentis in potentia. ¶ Ad scōm dicendum q nulla creatura susceptibilis est generationis sine eo qō est imperfectōis in ipsa. cum enim in omni creatura differat essentia ⁊ esse: nō potest eēntia cōmunicari alteri supposito nisi ſm aliud eē: qō est actus essentie in qua est: ⁊ ideo opz essentiam creatam cōmunicatione diuidi: qō imperfectionis est: ⁊ ideo in perfectissimis creaturis nō inuenitur: sed in his q magis remouentur a diuina similitudine. ¶ Ad tertiū dicēdum q in diuina generatione nō est aliquid additū eēntie in genito per qō differat a generante: sed ex B ipso q accipit essentiam a generante distinguitur ab eo relatione dantis ⁊ accipientis: que relationes non differunt ab essentia realiter: sed tū ratione: vt dictum est. ⁊ ideo nō sequitur ibi compositio. qō in alys esse non potest: qz nulla relatio est substantia secundū rem in creaturis. vnde oportet q omne generatum sit compositus. ⁊ sic iterum patet q generatio in creaturis sine imperfectione eē nō potest. ¶ Ad quartum dicendum q generatio realiter non est aliquid medium inter patrem ⁊ filiū: cum generatio scōm rem passiue accepta sit ipsa filiatio que est ꝓprietas filij ⁊ est in filio. ⁊ cum in patre accipiatur actiue est ipsa paternitas que est in patre: ⁊ est ipse pater: tamen significat proprietatem per modum actus: ⁊ ista significatio fundatur aliquo modo supra rem in acceptione vnius ab altero.

¶ Utrū ista ꝓpositio, deus genuit deū, sit falsa. II.

AB secundus sic ꝓcedit: vr̃ q̃ b̃ sit falsa. de⁹ genuit deus. Hñatio. n. ipoꝛtat relonē distiguētē psonas: vt deus ē. si igr̃ ꝓcedit q̃ de⁹ genuit deū: opꝫ q̃ ꝓcedat q̃ de⁹ distiguit a deo: ꝛ q̃ deus est ali⁹ a deo: qđ nō ꝓcedit. ¶ P. termin⁹ in pdicato positus nō trahit terminū i subo posituꝫ extra suā significatōez: sꝫ tm̃ restrigit ipm rone ꝓsignatōis tpis: vt stet ꝑ pntib⁹ ꝓteritis ꝛ futuris: gn potius est eꝫ fm Bo^m. li. de trini. q̃ talia sūt pdicata q̃lia pmiserit subiecta. Sꝫ b̃ nomē de⁹ significat essentiā. g̃ ꝑ vbū qđ pdicat nō trahit ad stādū ꝑ psona: sed supponit essentiā. b̃ aūt est falsa. essentia genuit essentiā: vt infra dicet. g̃ ꝛ b̃. de⁹ genuit deū. ¶ Itē si de⁹ genuit deū. g̃ de⁹ est gñans: ꝛ de⁹ est genit⁹: sed qcqd dr̃ de singulis psonis pōt dici de deo: sꝫ de pte dr̃ q̃ ē generās: ꝛ de filio q̃ nō ē gñans. g̃ pōt dici q̃ de⁹ gñat ꝛ de⁹ nō gñat: qđ falsuꝫ ē. g̃ ꝛ pma ē falsa: de⁹ genuit deū.

Contra. in symbolo dr̃ deū de deo genitū: sꝫ nō generat de deo: nisi sicut de gñante. g̃ de⁹ generat deū. ¶ P. de⁹ dicit hñtē deitatē. g̃ qcqd dr̃ de habēte deitatē pōt dici de deo: sꝫ pōt dici. hīs deitatē gñat hñtem deitatē. g̃ pōt dici deus generat deum.

Respondeo dōm: q̃ ista est simplr̃ vera ꝛ ꝓcedēda. deus generat deū: sꝫ circa ꝑitatē ei⁹ est duplex opio. Quidā. n. dicūt q̃ b̃ nomē de⁹ significat eēntiā: ꝛ supponit eēntiā q̃tū est de se: sed ꝑpter idifferentiaꝫ eēntie ad psonas in dīnis ex adiūcto notionali trahit ad supponēduꝫ ꝑ psona. Alꝫ dicūt q̃ hoc nomen deus significat essentiā ꝛ supponit q̃tū est de se psonaꝫ: tm̃ idistincte. vñ pōt supponere vnā tm̃ vel ples psonas. vnā cū dr̃ deus generat: plures vt cuꝫ dr̃ de⁹ est trinitas. ꝛ hec opinio vr̃ verioꝛ ē. Quāuis. n. vt dr̃ lib. de causis. Omne nomen deficiat significatōe dīni esse: ꝑpter b̃ q̃ nullū nomē significat sil'aliqd pfectū ꝛ simplr̃: q̃ abstracta nō significāt ens ꝑ se subsistens: ꝛ concreta significāt ens compositū: nihilomin⁹ tamē abyciētes id qđ īperfectionis ē vtimur vtrisq; noīb⁹ in dīnis: abstractis ꝑpter simplicitatē. ꝛcretis ꝓpꝫ pfectionē. Vñ b̃ nomē de⁹ significat ꝑ modū pfecti ꝛ ꝑ se subsistētis. sic̃ ꝛ hoc nomē hō. vñ sic̃ ꝛ b̃ nomē hō i se ipoꝛtat nō tm̃ eēntiā: sꝫ ēt suppo^m sꝫ indistincte: alꝫ nō pdicaret de idiuiduis: ita ꝛ b̃ nomē de⁹. Et iō de se bꝫ q̃ possit supponere ꝑ psona: ꝛ nō bꝫ q̃ supponat ꝑ eēntia ex mō significādi noīs: sed tm̃ ex rōne dīne simplicitatis in q̃ idē ē re eēntia ꝛ suppositū.

Ad primus g̃ dōm: q̃ gñari significat ꝑpetatē ꝓ modū actus. actus aūt ē suppositoꝝ tm̃. humanitas. n. nō generat: sꝫ hō. ꝛ ideo cū dr̃ deus generat deū. locutio simplr̃ ē vera: q̃ act⁹ nō pōt referri nisi ad suppositū: sed referri ꝛ distingui nō significāt actus nisi grāmatice loquēdo. ꝛ ideo pñt referri ad eēntiā ꝛ ad suppositus. ꝛ iō nō simplr̃ ꝓcedit. de⁹ distinguit a deo: ne distinctio referat ad eēntiā. ꝛ ꝑcipue cū hoc nomē deus īportet suppositū idistictū: qđ nō distinguit nisi psonali ꝓprietate adiuncta vt pr̃nitate vel filiatione. ¶ Ad 2^m dōm: q̃ quāuis hoc nomē deus significet eēntiā: tm̃ quātum ē de se supponit habētē eēntiā ꝛ rē nāe ēt nō intellectis psonis quas fides distinguit. vñ pōt supponere pro psona ēt si ab alio nō restringat: ꝛ q̃ supponit psonaꝫ idistincte. iō pōt stare in locutione ꝑ q̃cūq; psona: ꝛ sic reddit locutionē verā. vñ in hac ꝓpōne. deus generat deus. in supposito stat ꝑ pte: in appōsito ꝑ filio. ¶ Ad 3^m dōꝫ. q̃ b̃ nomē deus proꝑie loquendo nec est vle nec singulare: sed bꝫ aliqd de rōne vlis. s. q̃ pdicat essentialiter ō pluribus suppositis: ꝛ inde bꝫ q̃ ea q̃ pdicant de singulis suppositis pdicant de ipso. bꝫ aūt de rōne singularis hoc q̃ nō multiplicat ad multitudinez suppositoꝝ. dicimus enim q̃ pr̃ ꝛ filius sunt vnus deus: sed soꝛ. ꝛ pla. sunt plures homines: ꝛ ex parte ista bꝫ hoc nomē deus: q̃ negatio ꝛ affirmatio opponunt̃ contradictoꝛie. vnde sicut iste non possunt simul eē vere. soꝛ. currit. ꝛ nō currit. nec iste. de⁹ generat. ꝛ non generat.

¶ Utꝝ de⁹ genuit se deū: vel aliū deū. III.

AB tertius sic ꝓcedit: videt̃ q̃ de⁹ genuit vel se deū vel alium deū. idē. n. ꝛ diuersuꝫ vl'r diuidūt ens: sꝫ se ē relm identitatis. alius aūt importat diuersitatē. ergo opꝫ dicere q̃ genuit vel se deū vl' aliū deū. ¶ Itē vt supꝛa dcm̃ est. b̃ nomē deus trahit ad stādū ꝑ psona ex notiōali adiūcto: sed alius importat distinctionē notionalē. g̃ ly alius hoc nomē deus facit stare ꝑ psona: sed hec est vera. deus genuit aliā psonā dīnā. ergo ꝛ hec. deus genuit aliū deū. ¶ Itez vr̃ q̃ hec sit vera. deus genuit se deū. idē. n. vt dicit pb̃s est vnū in subā sicut equale vnū in quātitate: sed sicut yna magnitudo ē pr̃s ꝛ filius. sic ꝛ yna subā. ergo sicut cōcedit ista. deus genuit equalē deū: ita dꝫ cōcedi ista. de⁹ genuit eūdē deus. vñ simil'r ꝛ hec. deus genuit se deū: cū se sit relm idētitatis. ¶ Itē queritur de alys duabus ꝓpōnib⁹. s. genuit deū q̃ est deus pater: vel deū q̃ nō est deus pater. Uidet̃. n. q̃ hec sit falsa. genuit deū qui est deus pr̃. qui. n. cū sit relm facit secundā noticiā suppositoꝝ: sed iste terminus deus ad quē referr̃: stabat ꝑ psona filij. ergo ꝛ relatiuū supponet psonā filij: sed hec est falsa: filius ē de⁹ pr̃. ergo ꝛ hec. deus genuit deū q̃ ē deus pr̃. ¶ Itē videt̃ q̃ ēt negatiua sit falsa. negatio. n. respicit terminū sequētē formalez. g̃ cū dicit. deus genuit deū q̃ nō est deus pater: a filio quē refert relm ꝑ negationē remouet̃ ly deus: qui in pdicato ponit: nō tm̃ quātū ad suppositū: sed quātū ad formaꝫ. ꝛ ita dīna eēntia remouebit̃ a filio: qđ falsum est.

Respondeo dōꝫ: q̃ magr̃ in littera negat vtrāq; ꝓmissarū: eo q̃ alius cū notet diuersitatem ponit formā suā circa terminū cui adiungit̃: cuꝫ sit adiectiuuꝫ: ꝛ ita designabit̃ diuersitas in forma diuinitatis. Li se aūt cuꝫ sit relm idētitatis: refert idem suppositū. ꝛ ita cum dico genuit se deum ponit̃ indistinctio suppositi inter patrē ꝛ filium: ꝛ cū dicit̃ genuit aliū deuꝫ ponit̃ diuersitas nature: ꝛ ideo vtraq; neganda ē. ¶ Sꝫ sunt aliqui qui distinguunt istā. genuit aliuꝫ deum: q̃ ly alium potest teneri subst̄atiue vel adiectiue. si adiectiue tunc erit locutio falsa: q̃ ponet diuersitatem circa hunc terminū deus. si substantiue tunc erit cōstructio appositiua: ꝛ locutio erit vera ꝛ erit sensus: genuit aliuꝫ qui est deus. Sed quia nō inuenit̃ q̃ adiectiuū in masculino genere substantiuet̃: ꝛ maxime cum adiungit̃ sibi substantiuum. ideo hec distinctio nō videt̃ multū valere nisi forte subintelligatur b̃ participiū ens vt dicatur aliuꝫ entē deum: sed hoc erit nimis extoꝛtū. ꝛ ideo dicendum cum magistro q̃ vtraq; falsa est.

Ad primus ergo dōm: q̃ idē ꝛ diuersum sufficiēter diuidūt ens creatū: ꝓpter b̃ q̃ vbicūq; in creaturis est diuersitas suppositoꝝ est diuersitas essentie: sꝫ in deo in diuersis suppositis est yna eēntia. ꝛ ideo nec idētitas competit ꝑpter diuersitatem suppositoꝝ: nec diuersitas ꝑpter idētitatez essentie: sed tm̃ vnitas. ¶ Ad secundū dōm: q̃ alius importat distinctionez in cōmuni: nō magis personalē q̃ essentialez. ꝛ ideo quando adiungit̃ termino personali importat distinctionem personalem: quādo aūt adiungit̃ termino eēntiali ipoꝛtat diuersitatē eēntie fm exigētiam forme illius termini: cuꝫ termini ꝑcipue subales recipiant diuersitatē ꝛ

plalitatē ex pte sue forme. ¶ Ad 3m dōz: q idē significat vnitatē ī suba: ⁊ pter ꝟ: qz relin est: ⁊ hz articulatōez ipliciā. ipozrat vnitatē suppositi: ⁊ multo plus ꝟ pnomē se: qō ē ēt relin recipzocū: qō nō ē repire in ꝟ noie eqle. ⁊ iō nō ē sile qō p sili inducit. ¶ Ad 4m dōm: q magr distinguit vtrāqz illaz ꝓpōnū. si. n. cū dr de⁹ genuit deū q ē ōs pr. ly pr cōstruit appositiue ad ly de⁹. locutio falsa est: qz tūc ly ōs restrīget ad stādū p psona pris: ⁊ sic erit sensus: genuit deū q ē ipe pr: ⁊ sic affirmatiua fla ē: ⁊ negatiua va. si āt itelligant nō p appōnē. sz mediate ꝓiūgi illi duo termini. s. de⁹ ⁊ pr vt sit sensus. genuit deū q est de⁹: ⁊ de⁹ est pr. tūc affirmatiua va est ⁊ negatiua falsa. ¶ Prepositinus tñ dixit q vtraqz falsa ē: nec sunt ꝺdictoꝛie pp diuersam suppōnē hꝰ relatiui q. in affirmatiuis. n. refert tñ suppositū añcedēt: ⁊ cū añcedēs supponat p psona fily. referret psonā fily: de q̄ nō est verū dicere q fit de⁹ pr. In negatiua vo relatiuū refert nō tñ suppositū: sz ēt essentiā. vñ oporteret q ꝟ ꝺdicatū de⁹ pr remouereť nō tñ a supposito fily: sz ēt ab eēntia. ⁊ ita falsa est. Sz qz hac distinctiōe facta adhuc hz locū distinctio magri: ⁊ ꝑcipue ī affirmatiua. Et iteruz qz nō vr nec̄iuz esse q in negatiuis relin referat aliter q̄z in affirmatiuis: nisi forte pp negationē cuius est ꝺfundere terminū ⁊ facere cū teneri simpliciter: qō tñ nō hz respcū ꝑcedētis: sz tñ respcū sequentis. iō vr efficacioꝛ via magri ⁊ fm ipm ꝺcedēdum est q vtraqz pōt eē va ⁊ falsa. fm cuiꝰ distictiōez pz solo ad 4m arguntū. ¶ Ad 5m dōz: q qñ duo termini ꝺbunt p appositionē terminꝰ appositꝰ efficit q̄si forma ei cui apponit. vñ si itelligat appositiue genuit deū q nō ē de⁹ pr. negatio nō remouebit formā dīnitatis: sz pr̄nitatis a filio.

¶ Questio. II.

Deinde q̄rit de dīna ꝓdicatione. ¶ Et circa hoc duo q̄runt. ꝓmo vtrū possit fieri ꝓdicatio in dīnis p ꝓpōnez aliq̄z. scōo vtz possit psona ꝓdicari de eēntia.

¶ Utz de dīnis possit formari ꝓpō. I.

Ad primuz sic ꝓcedit: vr q ī diuinis nō possit aliq̄ formari ꝓpositio in q̄ aliqd de ipo ꝓdiceť. Ueritas. n. signi ꝺsistit ī ꝺformitate signi ad signatuz: sz ois ꝓdicatio fit p aliquā ꝺpōnē: cū igit ī deo nulla sit ꝺpō: vr q de ipo nulla possit formari va ꝓdicatio. ¶ Itē Dio. in deo negatōes sunt vere affirmatōes incōpacte. Appellat aūt icōpactū illud qō nō est debito mō ordinatū nec est cōpetēs. sz talis iordiatio inducit falsitatē ī ꝓpōnib⁹. g̃ vr idē qō ꝑs.

Contra. Fidei nō pōt subesse flm: sz multe ꝓpōnes affirmatiue enūciant nobis de deo fm fidē nr̄am. s. q de⁹ ē trinus ⁊ vn⁹. g̃ vr q de deo possit formari va ꝓpō. ¶ Itē fm boetiū nulla ꝓpō ē verioꝛ illa in q̄ idē de se ꝓdicat: sz qcqd est ī dīnis ē idē re: cū in deo sit idē hīs ⁊ hituz: ⁊ qō ē ⁊ quo ē. excepto q vna psona nō ē alia. g̃ vr q ī deo possint formari vissime locutōes.

Respondeo dōz: q enūciatio seq̄t apphēsionē. vñ fm q intelligimus aliq̄ opz q enūciemus illa. Apphēsio aūt fit fm ptātē apphēdētis. ⁊ iō ea q̄ sunt simplicia itellect⁹ noster enūciat p modū cuiusdā ꝓpōnis. sic̄ ecōtrario de⁹ itelligit res cōpositas mō simplici: ⁊ ide ē q itellect⁹ nr̄ de deo formet ꝓpōnes ad modū rez ꝓpositaz a gb⁹ nāl̄r cognitiōez accipit.

Ad primuz g̃ dōm: q itellect⁹ noster deficit a cognitōe dīne maiestatis. sil̄r ēt ⁊ enunciatio ōficit a significatiōe pfecta. nihilomin⁹ tñ ē vitas: iquātū itellcūs formās enūciatōez accipit duo q̄ sunt diuersa fm modū ⁊ idē fm rē, vñ fm diuersitatē rōnū format ꝑdicatū ⁊ subm: ⁊ fm idētitatē componit. ¶ Ad 2m dōm. q affirmatiue ꝓpōnes p tāto dīr icōpacte ī dīnis: qz nihil eoꝛ q̄ ꝑdicant de ipso significant ipm p modum quo ipse est: sz p modum quo itellect⁹ noster accipit ex rebus creatis iformat⁹. vñ opz q noīa illa ꝑdicata de deo intelligant ꝑdicari remotis illis modis gb⁹ de creaturis ꝑdicant. vñ Diony. Oēs dīnas ꝑdicatōes ita docet exponere. de⁹ est sapiēs: ⁊ nō ē sapiēs. s. sicut alia: vt differat in eo sapia a sapiēte: sz est sup sapiēs iquātū est in ipso nobiliozi mō sapia q̄z significeť per nomen.

¶ Utz psona possit ꝑdicari de essentia. II.

Ad secundum sic ꝓcedit: vr q psona nō possit ꝑdicari de eēntia. ¶ Predicatuz. n. hz rōnē forme: sed psona est suppoⁿ forme vel nāe. g̃ psona nō hz rōnē q ꝑdiceť de nā vel essentia. ¶ Itē ꝑdicatuz semp significat ineē subo. persona aūt nō significat vt inherēs eēntie: sz e⁹. g̃ psona nō pōt ꝑdicari de eēntia. ¶ Itē supi⁹ p se ꝑdicat de suo iferiozi sicut hō de sorte: sz sor. accītali ꝑdicatōe ꝑdicat de boie. accidit. n. homini esse sortē: sz sicut sor. ē suppoⁿ humane nāe: ita pr ē suppoⁿ nāe dīne. g̃ vr q ꝟ nō sit va: de⁹ est pr nisi forte p accīs. ¶ Itē sicut dcm est. hoc nomen deus quatū est de se supponit psonā: sz hec est falsa. vna psona est pr ⁊ filiꝰ ⁊ spūs scūs. g̃ ꝟ ēt. vnꝰ deus est pr ⁊ filiꝰ ⁊ spūs scūs. ¶ Itē vr q ꝟ ēt sit falsa: de⁹ ē trinitas. nihil. n. ꝑdicat de boie: qō nō ꝑdiceť de aliquo supposito hois: sz trinitas ꝑdicatur: neq̄z de pre: neq̄z de filio: neq̄z de spū scō. g̃ p eādē rōnē nō pōt dici q deus sit trinitas.

Respondeo dōm: q in dīnis est oīno idēntia nature ad suppositū. ⁊ iō nec est ibi vle neq̄z pticulare. ⁊ iō sicut ve ꝑdicat eēntia de psona: ita ⁊ e⁹. ¶ Sed verū est q q̄tū ad modū significādi plus hz de ꝓpetate ꝓpō in q̄ ꝑdicat essentia q̄z in q̄ ꝑdicat psona cum ꝑdicatū se hēat loco forme.

Ad primum g̃ dōz: q q̄uis psona sit suppoⁿ: nihilomin⁹ tñ pp idēntiaz suppositi ad nām psona ē eqlis simplicitatis cū nā. ⁊ iō de se ꝺuersim ꝑdicant. ¶ Et p ꝟ ꝑs solo ad 2m: qz ī deo hīs ⁊ hītū sunt idē re. ¶ Ad 3m dōz: q ī dīnis nō est aliqd accītale: nec ē ibi vle ⁊ pticulare. ⁊ iō nihil dr ibi p accīs: neq̄z per ꝺnās sic̄ ī creaturis: sz tñ attēdit ibi ali⁹ ⁊ alius modus significādi. ¶ Ad 4m dōz: q ꝟ nomē de⁹ q̄tū ē de se quāuis supponat p psona: nihilomin⁹ tñ nō supponit p aliq̄ psona distincte: imo ideterminate: nec forma significata p nomē de⁹ a q̄ nomē iponit ē ꝓpetas psonalis: sz nā cōmunis. ⁊ iō vnitas significata p ꝟ adiectū vnius referť ad formā dīnitatis: ⁊ nō ad suppoⁿ: sz ꝟ nomē psona ipponit a psonali ꝓpetate q̄ est forma significata p terminū. ⁊ iō ꝟ ē falsa. vna psona ē pr ⁊ filius ⁊ spūs scūs: qz significaret vna psonalitas triū psonaz. ¶ Ad 5m dōz: q pater supponit psonā distinctā. sil̄r ⁊ filiꝰ ⁊ spūs scūs: sz ꝟ nomē de⁹ supponit psonā ideterminate. ⁊ iō rōne ideterminationis aliqd pōt ꝑdicari de deo qō de nulla distinctaruz psonaz ꝑdicat. sicut ēt de homine dr: q nulli singulariū cōuenit esse cōe vel spēm vel aliqd hꝰ: q aūt plures psone hominū nō pūt simul ꝑdicari de ꝟ noie homo: rō est: qz plures psone nō sunt vnus hō: sicut plures psone sunt vnus deus ⁊ trinitas. ⁊ ideo ꝓuenienter dr deus est tres persone. ¶ Expositio textus.

Deus pater se alterum genuit.) hoc dupl̄r soluit magr: qz ly se. pōt eē ablatiui casus. ⁊ tūc simpl̄r vera ē: ⁊ ē sensus ge. al. se. i. alteꝛ a se. vl pōt esse accusatiui casus. ⁊ tūc vel facit simplicē relōnez: ⁊ sic iterū vera est, refert. n, idētitatez nāe: tñ erit impro-

ꝓia: vel faciet relationez ꝑsonalē: ⁊ sic est falsa: qz refert idē suppoⁿ. ¶ Pōt tñ dici ꝙ ēt si refert idē suppositū: quodāmodo erit vera: sed erit emphatica locutio: vt sit sensus. genuit alterꝫ se. i. simile sibi. sicut dicit poeta. Dy faciant sine me ne moriatur ego.

¶ Hic queritᵉ an pater genuit diuinā essentiaz: vel ipsa filiuz: an essentia genuit essentiam: vel ipsa nec genuit nec genita est. ¶ Di. V.

QOst hec q̄ritᵉ vtꝫ ꝓcedēdū sit ꝙ pᵉ genuit dinā eēntiā: vel ꝙ dina eēntia genuit filium: vel eēntia genuit eēntiā: an oīno nō genuit nec genita ē dīna eēntia. Ad qđ catholicis tractatoribꝫ ꝓsentiētes dicimus ꝙ nec pᵉ dinā essentiā: nec dina eēntia genuit filiuz: nec dina eēntia genuit eēntiaz. Hic aūt noīe eēntie itelligimus dinā nām: q̄ cōis ē tribꝫ ꝑsonis ⁊ tota i singulis. Jō nō ē dicēdū ꝙ pᵉ genuit dinā eēntiā: qz si pᵉ diceret genuisse dinā eēntiā: eēntia dina relatiue diceret ad pᵉz: vel ꝓ relatiuo poneret. Si aūt relatiue diceret vl ꝑ relatiuo pōeret ñ idicaret dinā eēntiaz. Ut. n. ait Aug. in. v. li. ō tri. qđ relatiue dᵉ nō idicat subaz.

¶ Secunda ratio.

ITez cū deꝰ pᵉ sit dina eēntia: si eius eēt genitor eēt vtiqꝫ genitor ei⁹ rei q̄ ipse ē. ⁊ ita eadē res seipsaz genuissz: qđ Aug. negat: vt supra oñdimus.

¶ Tertia ratio potior.

ITem si pᵉ est genitor eēntie dine: cū ipse eēntia dina sit: ⁊ deus sit: eo ꝙ ꝙ gñat: ⁊ ē. ⁊ deꝰ est. Ita ꝙ nō illud qđ gñat ē a pᵉ deꝰ: ꝫ pᵉ eo ꝙ gñat: ⁊ ē: ⁊ deꝰ est: ⁊ si ita ē: nō genito gignēs: ꝫ gignēti genitū cā est: vt ⁊ sit: ⁊ deꝰ sit. Sili rōne ꝓbat Aug. i li. vij. de tri. ꝙ pᵉ nō ē sapiēs sapia quā genuit: qz si ea sapiēs ē: ea est. B. n. est ibi eē qđ sape: qđ si B est ibi eē qđ sape: nō ꝓ illā sapiaz quā genuit sapiēs pᵉ ē. Quid. n. aliud dicimus: cū dicimꝰ B illi ē eē qđ sape: nisi eo ē: quo sapiēs ē? Ergo q̄ cā illi ē vt sapiēs sit: ēt ipa illi cā ē vt sit. Si ꝙ sapia quā genuit illi cā est vt sapiēs sit: ⁊ cā illi est vt sit. Sed cām pᵉi q̄ sit: a pᵉe genitā nullo mō dixerit q̄ſꝫ sapiam. Quid. n. ē isani⁹? Ita ergo si pᵉ genuit eēntiā q̄ est. eēntia quā genuit cā est illi vt sit. nō ꝙ ipsaz: qua ē: eēntia genuit. Nā in illa simplicitate inqt Aug. qz nō est aliō sape q̄ꝫ eē: eadē est ibi sapia q̄ eēntia. iōꝫ qđ ō sapia B de eēntia dicimus. Sicut ꝙ nō genuit sapiam qua sapiēs ē. ita nec eēntiā q̄ est. Ut. n. sapia sapiēs est ⁊ potētia potēs. ita ⁊ eēntia ipe est: eadēꝫ ē sapia ⁊ potētia q̄ eēntia. ꝙz itaqꝫ ex ꝓdictis ꝙ pᵉ eēntiā dinā nō genuit.

¶ Hic videᵗ aduersari Aug.

HIc aūt vᵉ ꝟriū qđ Aug. ait in li. de fide ad petrū. Deꝰ cū ꝟbū genuit id qđ ipse est genuit: nec de nihilo nec de aliq̄ iā facta cōditaqꝫ nā: ꝫ de seipso id qđ est ipe. Jtē deꝰ pᵉ q̄ verissime se idicare animis cognituris ⁊ voluit ⁊ potuit: B ad seipm indicādū genuit. i. ꝙ ē ipse q genuit. Ecce apte dicit his ꝟbis deū pᵉm genuisse illud qđ ipse est. illud aūt qđ ipse est nō est nisi essentia dina. Videᵗ ꝙ dinā eēntiā genuisse. Ad qđ rñdemus illa ꝟba sic itelligenda esse dicentes. Pater de seipso genuit illud qđ ipse est. i. filiū q est illud qđ pᵉ est. naz qđ pᵉ est: ⁊ filius B ē: sed nō qui pater ē: ⁊ filius hic est.

¶ Alias partes qōnis exequitur.

ITa ēt nō ē dicēduz ꝙ dina eēntia genuit filiū: qz cū filiꝰ sit dina eēntia: iā eēt filiꝰ res a q̄ gñatur. ⁊ ita eadē res seipsaz gñaret. Jta etiaz dicimus ꝙ eēntia dina nō genuit eēntiā. Cū. n. vna ⁊ sūma q̄dā res sit dina eēntia. si dina eēntia eēntiā gēuit: eadē res seipaz gēuit: qđ oino esse nō pōt: ꝫ pater solus genuit filiū. ⁊ a pᵉe ⁊ filio ꝓcedit spiritus sanctus.

¶ Que videant ꝓdictis eē ꝟria.

PRedictis aūt vᵉ ꝟriū eē qđ dicē Aug. i li. vij. ō tri. B igt ē ꝺo eē qđ sape. vñ pᵉ ⁊ filiꝰ sil sūt vna sapia: qz vna eēntia. ⁊ sigillati sapia ō sapia sic eēntia de eēntia. Ecce bis ꝟbis apte dicē Aug. sapiaz de sapia ⁊ eēntiā ō eēntia. vbi vᵉ significare ꝙ sapia sapiaz ⁊ eēntia eēntiā genuerit. Jdē i li. ō fide ad petrū ait. Sic ꝟpz ꝺi filiū. i. vnā ex trinitate ꝑsonā deū vez crede: vt dinitatē eiꝰ de nā pᵉis natā eē nō dubites. Hic vᵉ dicē ꝙ nā filij sit nata de nā pᵉis. Jdē ēt i li. xv. de tri. ait. Bᵉ filiꝰ ꝟsiliū de ꝟsilio. ⁊ volūtas de volūtate. sic ē suba ō suba: sapia de sapia: ⁊ B vᵉ dicē ꝙ suba sit genita de suba. ⁊ sapia de sapia. Sed B ita determiamus: sapia de sapia: ⁊ suba ō suba ē. i. filiꝰ q ē sapia: q ē suba: ē ō pᵉe: q ē eadē suba ⁊ sapia. ⁊ filiꝰ q ē dinitas: natꝰ est de pᵉe q ē nā dina. Et vt exꝑssiꝰ dicamus. dicimus filiū sapiētiā eē de pᵉe sapia. ⁊ dicimus filiū subaz eē genitū de pᵉe ⁊ a pᵉe suba. Qđ aūt ita itelligi debeat. Aug. oñdit i. vij. lib. de tri. dicēs. Pᵉ ipse sapia est. ⁊ dᵉ filiꝰ sapia pᵉis qūo dᵉ lumē pᵉis. i. sicut lumē de lumie: ⁊ vterqꝫ vnum lumē. Sic itelligaᵗ sapiētia de sapiētia: ⁊ eēntia de eēntia: ⁊ vterqꝫ vna sapia ⁊ vna eēntia. Jtē ideo ꝟps dicitᵉ virtꝰ ⁊ sapia dei: qz de pᵉe vir-

tute ⁊ sapia: etiã ipsa virt⁹ ⁊ sapia est. sicut ipe lumẽ de pfe lumine ẽ: ⁊ ipse fons vite ẽ apud deũ patrẽ fontẽ vite. Filiꝰ ꝯ sapia de patre sapiẽtia ẽ. sicut filiꝰ lumẽ de lumine pẽ. ⁊ deus filiꝰ de deo patre: vt ⁊ singulis sit lumẽ: ⁊ singulis sit sapia: ⁊ singulis sit deꝰ: ⁊ simul vnuꝫ lumẽ: vnus deus ⁊ vna sapia. Ecce bis ꝙbis manifeste apit Augu. ex quo sensu accipiẽda sint ꝓdicta ꝙba ⁊ bis silia. s. cũ dr̃ suba ō substantia: vel substantia genuit substãtiam.

¶ Qō videt ꝓdicte exponi cõtrariũ.

HIc ꝙo ẽt id ꝙtrariũ videt qō Hyl. ait in. iiij. lib. de trini. Nihil inqt nisi natũ hꝫ filiꝰ: ⁊ geniti honoris ãmiratio in honore gnãntis est. Cũ ꝯ filiꝰ habeat essentiã. tota. n. i eo ẽ dina essentia: vr̃ ꝙ ipsa dina essentia nata sit. Itẽ i li. v. ait. Natiuitas dei nõ põt eã ex q̃ ꝓfecta ẽ nõ tenere naturã. Nec. n. aliud q̃ꝫ deꝰ subsistit: qō nõ aliũde q̃ꝫ ō deo subsistit. Ecce hic dicit natiuitatẽ dei ꝓfectã ex nã: ⁊ ita vr̃ ex his ꝙbis atq; ꝓdictis nã dei ⁊ genita ⁊ genuisse. Qō aptiꝰ dic̃ in lib. ix. de tri. Nos inqt vnigenitũ deũ in forma dei manẽtem in nã dei mansisse ꝓfitemur. Nec vnitatẽ forme seruilis in nãm dine vnitatis refundimus. Nec rursus coꝛpali isinuatõe patrẽ in filio ꝓdicamus: sed ex eo eiusdẽ gñis genitã nãm nãliter in se gignentez habuisse naturã: q̃ in forma nãe se gignẽtis manẽs: formã nãe ⁊ ifirmitatis coꝛpalis accepit. Nõ. n. defecerat dei nã ne eẽt: hꝫ i se humilitatẽ terrene natiuitatis manẽs sibi dei nã susceperat: gñis sui ꝓtãtẽ in hitu assumpte bũilitatis exercẽs. Ecce h apte dic̃ ⁊ nãm genuisse: ⁊ nãm genitã: ⁊ naturã assumpsisse nãm: qō a plerisq; negat. Itẽ i eodẽ. Nunqd vnigenito deo cõtumelia est pẽm sibi inascibilẽ deũ esse: cũ ex inascibili ō natiuitas vnigenita i naturã vnigenitã subsistat. Ecce ⁊ h dicit vnigenitã naturã.

¶ Qũo sint itelligenda ꝓdicta ꝙba Hylarij.

SEd qꝛ hec ꝙba sane vult itelligi: ipe idẽ dicit i. iiij. li. Intelligẽtia dictoꝛũ ex causis ẽ assumẽda dicẽdi: qꝛ nõ sermoni res: hꝫ rei ẽ ꝓmo subiect⁹. Hec ꝯ ꝙba ita itelligi pñt. Nihil hꝫ filius nisi natũ. i. nihil hꝫ ꝑm ꝙ est ōs nisi qō nascendo accepit: ⁊ ipse nascẽdo pẽs i se subsistẽtez habuit naturã. Vñ idẽ Hyl. addit i. v. li. Eandẽ nãm hꝫ genit⁹ quã ille q̃ genuit: ita tñ vt natus nõ sit ille q̃ genuit. Nã qũo erit ipse cũ genit⁹ sit. Sꝫ i bis ipsis subsistat ille q̃ genit⁹ est: in q̃bus totus est ille q̃ genuit: qꝛ nõ est aliũde q̃ genitus est. ⁊ iõ nõ referr̃ ad aliud qō i vno subsistit ex vno. Ac si i gñatõe filij ⁊ naturam suã: vt ita dicã. sequtur idemutabilis deꝰ. indemutabilẽ gignens deũ: nec naturã suã deserit ex idemutabili deo idemutabilis dei ꝓfecta natiuitas. subsistentẽ ꝯ i eo dei nãm itelligamus cũ in deo deꝰ isit: nec ꝓter eũ q̃ est deꝰ q̃ꝫ deꝰ aliꝰ sit: qꝛ ipse deꝰ ⁊ i eo ōs. Nature ꝯ dei patris ꝙitas i deo filio esse docet: cũ i eo ōs itelligit cẽ q̃ ōs ẽ. Est. n. vnꝰ i vno ⁊ vnꝰ ab vno.

¶ Qō legit pater de sua substantia genuisse filium ⁊ filius substantie patris.

DIcit quoq; ⁊ frequnter i scꝛiptura sacra legit: pẽz ō sua substãtia genuisse filiũ. Vñ Aug. i li. ō fide ad petrũ ait. Pater deꝰ ō nullo genitꝰ deo semel ō sua nã sine initio genuit filiũ deũ sibi eq̃lẽ: ⁊ eadẽ q̃ ipse naturaliꝛeternꝰ ẽ diuinitate coeternũ. Ecce h dic̃ Augu. filiũ genitũ ō natura pẽis. Est aũt vna natura pẽis ⁊ filij ⁊ spũs sci. Si ꝯ ō natura pẽis genitꝰ ẽ filius: genitꝰ ẽ ō natura filij ⁊ spũs sci: imo ō natura triũ ꝑsonaꝝ. Idẽ quoq; Aug. i li. xv. ō tri. dic̃ xꝑm cẽ filiũ sube pẽis: ⁊ ō suba pẽis genitũ: tractãs illud ꝙbũ apli loq̃ntis ō deo pfe sic. Qui eruit nos ō ptãte tenebraꝝ ⁊ trãstulit i regnuꝫ filij charitatis sue. Qō inqt dcm̃ est filij charitatis sue nihil aliud intelligat q̃ꝫ filij sui dilecti q̃ꝫ filij sube sue. Charitas qppe pẽis q̃ i nã dei est ieffabiliꝛ simplici nihil aliud est: q̃ꝫ ipa natura atq; suba: vt sepe diximus: ⁊ sepe iterare nõ piget. Ac per hoc filius charitatis eius nullus est alius q̃ꝫ q̃ de substãtia eiꝰ est genitus. Ecce aperte h dicit Aug. filiũ esse genitũ de substãtia pẽis ⁊ filiũ substãtie pẽis. Idẽ quoq; Aug. i. ij. lib. cõtra maximinũ hereticũ. substãtiã dei genuisse filiũ: ⁊ filiũ genitũ de substãtia patris asserit dicens. Carnalibus cogitatõibus pleni dei substantiã ō sciẽa gignere filiũ nõ putatis: nisi h patiat qō substantia carnis patit quãdo gignit. Erratis nescientes scripturas neq; virtutez dei. nullo. n. modo verũ filiũ dei cogitatis. si eum natũ esse ō substãtia patris negatis. Nõ. n. iam erat homis filius: ⁊ deo donãte factus est dei filius ex deo natus gratia nõ natura. An forte ⁊ si nõ hominis filius erat: tamen aliqua iam erat qualiscunq; creatura: ⁊ in dei filium deo mutante conuersa est: sed nihil horum est. ergo aut de nihilo aut de aliqua substantia est. Sed ne crederemus vos putare ō nihilo esse dei filium. affirmastis non vos dicere de nihilo esse dei filium. De aliqua ergo

ſuba eſt. ⁊ ſi nō de pr̄is de q̄ ſit dicite: ꝫ nō iue nietis. Jā ꝙ vnigenitū dei filiū ieſuꝫ x̄pꝫ de patris eē ſuba nō vos nobiſcū pigeat ꝓſiteri. Jtē in eodē vtriqꝫ legimus vt ſimus in x̄o filio ei⁹ ieſu x̄po. Dicite ꝙ nobis: vtr̄ iſte verus dei filiꝰ ab eis q gr̄a ſunt filij quadā ꝓprietate diſcretus: de nulla ſuba ſit an de aliq̄. Nō dico ings de nulla: nec dicā de nihilo: de aliq̄ ꝙ ſuba eſt: q̄ro de q̄. Si nō de pr̄is ſuba ē: aliā q̄re. ſi aliaꝫ nō inuenis: pr̄is agnoſce ſubaꝫ: ⁊ filiū cū pr̄e homouſion cōfitere. Jtē in eodē. Cōfiteor deū pr̄eꝫ oīno ico⁊ruptibiliter genuiſſe: ꝫ qō ē ipſe genuiſſe. Jtē dico q ſepe dicēdū ē: aut de aliq̄ ſuba natus eſt dei filiꝰ: aut de nulla. ſi de nulla ergo ō nihilo: qō vos iā nō dicitis. ſi x̄o de aliqua: nec tñ ō pr̄is ſuba: nō eſt verus filiꝰ. ſi x̄o de pr̄is ſuba vniꝰ eiuſdēqꝫ ſube ſunt pr̄ ⁊ filiꝰ. Vos aūt nec filiū de ꝓ⁊is ſuba genitū vultis: ⁊ tñ euꝫ nō ex nihilo: nec ex aliq̄ mā: ꝫ ex pr̄e eſſe cōceditis: nec videtis q neceſſe ſit: vt q nō ē ex nihilo: nec ex aliq̄ re alia: ſed ex deo. niſi ex dei ſuba eſſe nō poſſit: ⁊ hoc eē qō de⁹ eſt: de quo eſt: id eſt de⁹ de deo natꝰ ē: q⁊ nō aliꝰ ꝓ⁊ fuit: ſed natura coeterna de deo eſt.

¶ Colligēs ſummā p̄dictoꝝ aperit ex quo ſenſu accipienda ſint.

His x̄bis p̄miſſis inui videt q dīna ſuba filiū genuerit: ⁊ q filiꝰ ſit genitꝰ ō ſuba pr̄is: ⁊ q ō deo ē nā coeterna: ⁊ q pr̄ id qō ipſe ē genuit. id aūt qō ipe eſt eēntia dīna ē: ⁊ ita putari p̄ōt dinaꝫ eēntiā genuiſſe. Uehemēter mouēt nos h̄ x̄ba: q̄ quo itelligēda ſint mallē magis ab alijs audire q̄ꝫ tradere: vt tñ ſine p̄iudicio ac temeritate loq̄r ex h̄ ſenſu dicta p̄ñt accipi. Nā coeterna de deo eſt. i. filiꝰ coeternꝰ pr̄i de pr̄e ē: ita q eſt eadē cū eo nā vel eiuſdē nāe. Quē ſenſuꝫ cōfirmat Augu. ibidē ſubijciēs ⁊ qō dixerat q̄ſi explanās. Dicto. n. nā coeterna de deo eſt: addidit nō ē aliud filiꝰ q̄ꝫ illud de quo ē. i. vniꝰ eiuſdēqꝫ ſube eſt. Deide aptiꝰ talē itellectū ex p̄dictis x̄bis foꝛe habēdū apit i eodē li. ꝯ maximinū dicēs. Trinitas h̄ vniꝰ eiuſdēqꝫ ſube ē: q⁊ ñ de aliq̄ mā vel de nihilo ē filiꝰ: ꝫ de quo ē genitus. itēqꝫ ſpūs ſcūs nō de aliq̄ mā vel de nihilo eſt: ꝫ ide ē vñ ꝓcedit. His vtriqꝫ x̄bis apte oſtēdit ea rōne dici filiū eē de ſuba pr̄is: q⁊ ē de patre genitꝰ: ita q eſt eiuſdeꝫ ſube cū eo. ⁊ ſpūm ſcūm eſſe de ſuba pr̄is ⁊ filij: qa ab vtroqꝫ ꝓcedit: ita q eſt eiuſdem ſubſtantie.

¶ Q⁊ nec filius nec ſpūs ſcūs eſt de nihilo: ſed de aliquo: non tamen de materia.

Ostēdit quoqꝫ ex illis x̄bis filiū ⁊ ſpiritū ſcūꝫ nō ee de nihilo: ꝫ de aliquo: nec tñ de aliq̄ mā. Uñ ēt Hyla. ait in xij. li. de tri. Unigenitꝰ deꝰ cū natꝰ ſit p̄rem teſtat auct⁊ē: cū ex manēte natꝰ eſt nō ē natꝰ ex nihilo. ⁊ cū añ tps natꝰ eſt: oēm ſenſuꝫ ꝓuenit naſcēdo. Hic apte dr̄ q filiꝰ nō eſt natꝰ ex nihilo. ſil⁊ ⁊ ſpūs ſcūs nō ē dicēdus eſſe vel ꝓcedere ex nihilo: q⁊ filiꝰ de ſuba p̄is natꝰ eſt. i. a pr̄e ē: cū quo ē eiuſdē ſube ⁊ eadē ſuba. Ex quo ſenſu ēt illud accipiēduꝫ ē. pr̄ genuit id qō eſt ipe. i. filiū q ē h̄ qō pr̄. Et h̄ ita debere itelligi Aug. apit dicēs i ꝓ⁊io li. ꝯ maximinū. Hoc pr̄ genuit qō ē: aliogn nō ē verus filiꝰ ſi qō eſt pr̄ nō ē filiꝰ. Jtē ſuba dei genuit filiū. i. pr̄ ſuba genuit filiū q ē eadē ſuba ⁊ eiuſdeꝫ ſube: qō ſic eē itelligēdū Aug. oñdit dicēs ad maximinuꝫ. Sicut dicis ſpūs ſpūm gēuit: ita dic ſpūs eiuſdē nāe vl ſube ſpūm genuit. Jtē ſic dicis deus deū genuit: ita dic deus eiuſdē nāe vl ſube genuit deū. h̄ ſi crediderīs ⁊ dixeris: nihil ō hac re ulteriꝰ accuſaberis. His. n. x̄bis apito quo p̄dicta debeāt itelligi. Sil⁊ filiꝰ natꝰ ē de ſuba pr̄is: vel pr̄ genuit filiū de ſua nā ſiue eēntia. i. de ſe nā ⁊ eēntia genuit filiū eiuſdē eſſentie ac nāe: ⁊ q ē eadē eēntia ac natura. Sil⁊ expone illud: filius ſube pr̄is. i. filiꝰ pr̄is ſube. i. q ē ſubſtātia: cū quo ⁊ filius eadē ſuba ē: q⁊ ꝓſubalis ē pr̄i filius. Et h̄ ſenſus adiuuat ex x̄bis Aug. q i. v. lib. de trini. ait. Tres pſonas eiuſdē eēntie: vl tres pſonas vnā eſſentiā dicimꝰ. Tres aūt pſonas ex eadē eēntia nō dicimus: q̄ſi aliō ibi ſit qō eēntia eſt: aliud qō pſona. His x̄bis oñdit: nō eſſe dicēdū pſonā eē ex eēntia niſi ex ſenſu p̄dicto: q ſenſus ꝓfirmat etiaꝫ ex eo qō i x̄v. lib. de tri. idē Augu. ait. Sicut nr̄a ſcia ſcie dei: ſic ⁊ noſtrū x̄bū qō naſcit ex nr̄a ſcia diſſimile eſt illi x̄bo dei: qō natū ē de pr̄is eēntia. Tale eſt aūt ac ſi dicerē de pr̄is ſcia de patris ſapia. Uel qō eſt ex̄pſſius de pr̄e eēntia: de patre ſcia: ō pr̄e ſapia. Et hoc itaqꝫ itellectu verbū dei pr̄is vnigenitus filius per oia patri ſimilis ⁊ equalis recte dr̄ deus de deo lumē de lumie: ſapientia de ſapiētia: eſſentia de eſſentia: q⁊ eſt hoc oīno qō pater: nō tamen pater: quia iſte filius ille pater.

¶ Quare x̄bū pr̄is dicat filius nature.

Inde ē q ſolus vnigenitꝰ dei dr̄ filiꝰ nā: q⁊ eiuſdē nāe ē ⁊ eadē nā ē cū patre. Uñ Hyl. de x̄po loquēs ait i lib. de tri. Nā filiꝰ eſt: q⁊ eandē naturam quā ille q genuit habet.

¶ Diuisio textus.

HIc ponit magr̄ qōnē de noīb⁹ significā-tib⁹ essentiā in abstracto: vtz aliqō eoz possit se hr̄e ad generatōez vt subz vl terminus. Et circa B tria facit. ꝑmo mouet qōnē. zo determiat eā. ibi (Ad qō catholicis) 3o determiatōez ꝺfirmat. ibi (Jō nō ē dōz.) ⁊ B dicit in duas ptes. In ꝑmā oñdit q dīna eēntia nō hz se ad gñatōz sic̄ termin⁹ vt dicaī gñata. In zam q nō se hz ad ipsam sic̄ subm vt dicaī gñans. ibi (Jta ēt nō ē dōz ⁊c.) ꝓma in duas. in ꝑmā iducit ꝓbōnē. in zam excludit ꝺrietatē. ibi. (Huic aūt vr̄.) ꝓmū oñdit tripl̄r. Uno⁰ sic: qz oē qō in dīnis gñat aliqd relatiue dr̄ ad illud: ⁊ eō. Si igit̄ pr̄ gñat dīnā eēntiā: eēntia dr̄ relatiue ad pr̄ez: ⁊ ita nō significaret subaz �something Aug. ¶ zo sic. Pr̄ ē dīna eēntia. si igit̄ pr̄ gñaret dīnā eēntiā: pr̄ gñaret illud qō ipse ē: qō nō pōt eē ꝑm Aug. ibi (Jtē cū de⁹ ⁊c.) 3o sic. pr̄ hz eē p dīnā eēntiā. si igit̄ pr̄ gñaret dīnā eēntiā pr̄ hr̄et esse p id qō ē gñatū ab ipso: cuius ꝺriū vr̄ magis: ⁊ B ibi. (Jtē si pr̄ ⁊c.) (Jta ēt nō ē dōz) h ꝓbat aliā ptē qōnis. s. q eēntia ñ sit suppo^m gñatiōis: ⁊ B dupl̄r. s. q nec eēntia gñet eēntiā: nec gñet filiū: ⁊ dīcit ī duas. ꝑmo ponit ꝓbōnes vtriusqz. In zam iducit ꝺrietatē. ibi (Predictis aūt ⁊c.) ⁊ h dīcit ī duas. ꝑmo iducit ꝺrietates oñdētes q eēntia gñat eēntiā. In zam oñdit q eēntia gñet filiū. ibi (Dr̄ quoqz freqnter ⁊c.) Circa ꝑmū duo facit. ꝑmo obycit p auctes Aug. zo p auctes Hyl. ibi (Hinc vo idē ēt) ⁊ vtraqz dīcit ī obiectiōez ⁊ sol'onē. sil̄r ēt seqns ps dīcit in obiectōez ⁊ sol'onē. ¶ Qō. I.

AD itelligentiaz b⁹ ptis de tribus q̄rit. ꝑmo vtruz eēntia se hēat ad gñatōez sic̄ gñans. zo vtz se hēat. sic̄ id ō quo ē gñatio. 3o vtrū se hēat. sic̄ id qō ē termin⁹ gñatiōis. ¶ Circa ꝑm duo querunt. ꝑ vtruz eēntia gñet. zo dato q ñ vtruz sil̄r sit in oīb⁹ alys essentialib⁹ noībus.

¶ Utrum essentia generet. I.

AD ꝑmuz sic ꝓcedit: vr̄ q eēntia gñet. Maioz. n. ē oppositio affirmatōis ⁊ negōnis: q̄s rel'onis: sz oppō rel'onis facit in dīnis vt vna ꝑsona nō sit alia. g̃ fort⁹ faciet B ꝺdictio: sz ꝑsona pr̄is ē gñans. si igit̄ eēntia nō gñet: pr̄ nō erit eēntia: qō ē ipole. ¶ Ꝑ. q cq̄d ꝑdicaī de aliquo pōt supponere illud: sz eēntia ꝑdicaī de pr̄e vē. g̃ pōt supponere ꝓ pr̄e: ⁊ ita pōt recipe ꝑdicatiōez pr̄is. g̃ pōt ꝓcedi q essentia gñet. ¶ Jtez si eēntia est pr̄. g̃ est pr̄ filij: sz rel'iua dr̄ ad ꝓuertētiā. g̃ ⁊ fili⁹ erit fili⁹ eēntie. g̃ essentia generat. ¶ Jtē eēntia ē res generās: sz res gñans est gñans. g̃ eēntia ē gñans. ¶ Jtē sic̄ se hz eēntia ad ꝑsonā: ita ꝑsona ad eēntiā: sz de ꝑsona ꝑdicanī attributa eēntie. sic̄ po⁰ bonitas ⁊c. g̃ ⁊ ō eēntia.

Con (ꝓpetates ꝑsone. g̃ pōt dici q eēntia ē gñans. trarium ostenditur per rationes magistri.

Respondeo dōm: q ī creaturis act⁹ sunt suppositoz: ⁊ eēntia nō agit: sz ē ꝑn^m act⁹ in supposito. nō. n. būanitas gñat: sz soz. vtute sue nāe. ī creaturis aūt eēntia realr differt a supposito. ⁊ iō nullus act⁹ ꝓprie de eēntia ꝑdicaī nisi causaliter. in diuinis aūt eēntia realr nō differt a supposito: sz solū rōne siue q̄tū ad modū significādi: qz suppositū est distinctuz: ⁊ eēntia est cōis. Et iō in dīnis quecūqz ꝑdicanī de supposito nō ꝑm modū quo differt ab essentia ꝑdicanī ēt de essentia. dicimus. n. q eēntia creat ⁊ gubernat. ⁊ hō. Sed actus q dicit̄ de supposito ꝑm modū ꝑm quē differt ab essentia nō pōt de essentia ꝑdicari: ⁊ hō est actus generādi: q ꝑdicaī de supposito pr̄is ꝑm q distinctuz est a supposito filij. vñ nō est cōcedendū q essentia generat: sz q pater generat virtute essentie vel nature. vñ etiam dicit Damas. q generatio est opus diuine nature existēs.

Ad primuz g̃ dōm: q affirmatio ⁊ negatio dicūtur maxime opponi: qz in eis nō importaī aliq̄ ꝓueniētia: ī ꝓuatiue. n. oppositis ipoztaī ꝓuenientia q̄tū ad subm: qz nata sunt fieri circa idē. in ꝺrijs aūt relatiuis ēt q̄tū ad gen⁹: qz. s. sunt in eodē gñe. vñ in vtraqz oppōne vtrūqz extremoz significaī p modum entis ⁊ nature cuiusdā. illud aūt ī quo iuenīt aliqd nō permixtū ꝺrio est maximū ⁊ ꝑmū in genere illo: ⁊ cā omniū alioz. ⁊ iō oppō affirmatōis ⁊ negatōis cui nō admisceī aliq̄ cōueniētia ē ꝓma ⁊ maxima oppō: ⁊ cā ois oppōnis ⁊ distinctiōis. ⁊ iō opz q in qualibet alia oppōne icludaī affirmatio ⁊ negatio sicut ꝑmū in posteriozi. vñ plura regrunt ad alias oppōnes q̄ ad oppōnē ꝺictōis: qz se hñt ex additōe ad ipsaz. vñ nō oz q fi ꝺrietas nō iueniaī nisi in diuersis realiter: q affirmatio ⁊ negatio iueniatur in diuersis realiter: imo sufficit etiā distinctio rōnis ad affirmationē ⁊ negationē: cū quelibet distinctio: vt dictū est icludat affirmationē ⁊ negationē: ⁊ talis distinctio. s. rōnis est iter eēntiā ⁊ ꝑsonā: sed opposita relatiue aliq̄ requirūt diuersitatē vel distinctionē realem: ⁊ talia sunt q̄ diuinas ꝑsonas distinguūt. aliq̄ aūt distinctionē ratōis tm̄: vt cū dr̄ idē eidez idē. ⁊ hoc melius dicet in tractatu de rel'onibus. ¶ Ad zm dōm: q eēntia: nō ꝑdicaī de supposito rōne modi significandi in vtroq: sed rōne indifferentie ꝑm rem ꝓpter simplicitatē diuine nature. ⁊ iō nō opz q supponat patrē. ¶ Ad 3m dōm: q cuz dicit̄ eēntia est pater: est duplex locutio: ex eo q ly pr̄: pōt teneri q̄si adiectiue vt ponat formā suā circa eēntiā: ⁊ sic falsa ē: qz ꝓpetates ñ ōterminānt eēntiā. Uel pōt sumi substātiue: ⁊ tūc supponit pater in ꝑdicato ꝓ persona patris: ⁊ sic vera est: nec opz q fiat hoc mō cōuersio. ergo filius ē filius eēntie: sed g̃ filius ē filius patris q est eēntia. ¶ Ad 4m dōz: q cū dicit̄. eēntia ē res generās. ly res. pōt supponere eēntiā vel ꝑsonā. si eēntiā sic falsa ē: qz sic adiectiuum poneret formā suā circa eēntiā. si ꝑsonā sic vera ē. ⁊ tunc nō sequit̄. ergo eēntia est generās: qz tūc nō circa idē poneī forma adiectiui. ¶ Ad 5m dōm: q cū eēntia ⁊ ꝑsona differāt in modo significādi. illud qō ꝑdicaī de ꝑsona ratiōe modi significādi ꝑm q ab eēntia distinguit̄: nō ꝓdicaī de essentia: vt gñans generatū. als sil̄r etiaz est ex parte eēntie. illud. n. qō ꝑdicaī de essentia rōne modi significādi quo differt a supposito distincto nō ꝑdicaī de supposito. sicut essentia est cōmunis tribus: tñ nō pōt dici hoc de aliqua personarum.

¶ Utz act⁹ gñandi ꝑdiceī de aliq̄ noīuz eēntialiū. II.

AD secunduz sic ꝓcedit: vr̄ q act⁹ gñandi ō nullo nominū eēntialiū ꝑdiceī. Sicut. n. tres ꝑsone sūt vna eēntia: ita ēt sunt vn⁹ de⁹: sz ꝑm rōnem magr̄i nō pōt dici eēntia gñare ne noteī eēntie distinctio. g̃ sil̄r nō pōt dici de⁹ gñat: ne sequaī deoz pl'alitas. ¶ Jtē ꝑsona ⁊ hypostasis ⁊ suba nō dīr relatiue: sz ꝑm magr̄m iō eēntia nō pōt dici generare: qz relatiue nō dr̄. g̃ simil̄r nec persona vel hypostasis. ¶ Jtē ista noīa nā bonitas ⁊ hō sunt eq̄lis abstractiōis. sic̄ eēntia. si igit̄ eēntia ꝓp modū significādi ī abstracto ñ

Con (pōt gñare. g̃ vr̄ q nec aliqō alioz. trarium oñdit̄ per multas auctoritates in lr̄a.

Respondeo dōm sicut dctm est: gñare ꝓpe cōuenit supposito inquātum distinctuz. ⁊ ideo quāto magis appropinquat nomen ad suppositum distinctum: tanto verius potest ꝑdicari de ipso actus ge-

nerãdi. vñ ℔ est ꝑpriissima. pr̃ gñat: qz ꝓponit nomẽ pr̃is a ꝑpietate distiguẽte. Et silr põt dici. psona generat: qz nomẽ psone imponit a ꝑpietate cõi q̃ dr̃ psonalitas. 7 ꝓse quẽter minus ꝑpe dr̃. de⁹ gñat: qz q̃uis claudat in se supositũ: nõ tñ suppositũ distinctũ: nec imponit nomẽ a ꝑpietate distinguẽte: sz ab eẽntia cõi. ¶ In oib⁹ aũt abstractis ẽt est ordo: qz q̃dã ordinẽ dicũt ad actũ. sicut vt⁹ bonitas lux nã 7 hõ: 7 qz act⁹ sunt supposito⁊. ió in istis inuenit dcm̃ q sapia gñat vel nã gñat: tñ hõ lationes nõ sunt extẽdẽde: sed pie itelligẽde. Quedã vo noia sunt q̃ nõ dicunt ordinẽ ad opatiõez: sz tñ ponunt fm rõnẽ nois ab actu substandi. sic̃ suba. vnde ℔ nomẽ suba ad ℔ accedit ad rõnez suppositi. Sz hoc nomẽ eẽntia remouet oino a rõne suppositi. 7 ió minime põt dici q eẽntia gñet. Si tñ inueniret eẽt exponẽda eẽntia gñat. i. pr̃ q est essentia.

Ad primũ g̃ dõz: q ℔ nomẽ de⁹ icludit i se suppositũ ideterminate. 7 rõne eius a q̃ nomẽ ponit icludit i se nãz. vñ rõne modi significãdi ẽ q̃si mediũ iter eẽntiã 7 psonã distictã. 7 ió nec pugnat sibi modus eẽntie rõne ideterminatõis: nec mõus distincte psone rõne suppositi. 7 ió põt dici de⁹ gñat: 7 de⁹ est cõis tribus ponis. ¶ Ad z^m dõm: q relatiuuz in dinis multiplr̃ dr̃. proꝑissime. n. relatiuũ est qõ fm suũ nomẽ ad aliud refert: vt pr̃. Aliud aũt dr̃ relatiuuz qõ seq̃t vel cãt relonẽ sicut generatio 7 gñare. Aliud autẽ qõ implicite claudit in se relationẽ: sicut trinitas psonas distinctas relatõe. 7 hoc nomẽ psona icludit in se relatõez distinguẽtẽ. Aliud aũt põt dici relatiuũ iquãtũ ꝑ relatõe ponit: sic̃ de⁹: 7 ẽt quedã noia abstracta: cui⁹ rõ dicta est. ¶ Ad 3^m dõm: q maiozis abstractõis est eẽntia q̃ bonitas vel sapia: quia q̃uis eq̃liter abstrahãt a supposito: tñ eẽntia sup hoc abstrahit etiã ab actu. illa vo dicũt ordinẽ ad actum.

¶ Questio. II.

Deinde querit vtrũ eẽntia se bẽat ad generationẽ sicut id de quo est generatio. ¶ Et circa ℔ duo q̃runt. ꝓmo vtrũ filius generet de substantia patris. secundo vtrum sit ex nihilo.

¶ Utrum filius sit genitus de suba patris. I.

Ad primuz sic ꝓcedit: vr̃ q filius nõ sit genit⁹ de suba patris. Dis. n. prepõ trãsitiua est. trãsitio aũt regrit diuersitatẽ vel distictõez: cũ igit̃ filius nõ distinguat ab eẽntia pr̃is: nõ põt dici de eẽntia ei⁹ natus. ¶ Itẽ sicut se hz nã humana ad sortẽ: ita dina eẽntia ad filiũ: sz sor. nõ põt dici de eẽntia humana. g̃ nec fili⁹ de eẽntia pr̃is. ¶ Itẽ de. semp dicit ordinẽ: sz iter filiũ 7 eẽntiã nõ ẽ ordo neq; tpis neq; nãe: cũ eẽntia nõ sit gñans: sz pr̃: neq; cãlitatis. g̃ vr̃ q nullo⁹ sit ẽ eẽntia pr̃is. ¶ Si dicas q hoc dr̃ ꝓp ꝓsubalitatẽ fily ad pr̃ez. ¶ Cõtra. sic̃ eẽntia pr̃is ẽ eẽntia fily: ita tota eẽntia fily ẽ i pr̃e.

Con (g̃ eadẽ rõne põt dici pr̃ de suba fily. sic̃ e⁹. trarium ostendit ꝑ auctoritates in lr̃a.

Respondeo dõz: q ℔ ꝓpõ de. ꝑpe designat p̃n^m 7 ꝓsubalitatẽ. ℔ aũt ꝓpõ ex. õsignat tñ ordinẽ p̃ncipy. vñ gcgd dr̃ eẽ de aliquo ex illo ẽ: sz nõ ꝓuertit. sicut dr̃ ifra. 36. di. Uñ ℔ ꝓpõ ex. q̃nq; notat ordinẽ tpis tñ: vt ex mane fiat dies: q̃nq; ordine p̃ncipy agẽtis. sicut artificiata sũt ex artifice. q̃nq; p̃n^m mãle: vt cultellus fit ex ferro. Sz de. cũ notet cõsubalitatẽ semp notat vel p̃n^m mãle. sicut cultellus est õ ferro: vel agẽs consubale. sicut dicimus q hõ fili⁹ gñat de pr̃e suo: cũ sit generatio ꝑ decisionẽ sube. Et fm istũ modũ fili⁹ dr̃ de pre 7 de essentia pr̃is: tñ de pr̃e sicut de generãte. 7 de eẽntia sicut de p̃n^o generatõis cõicato, vñ ẽt accedit ad silitudinẽ fm mãm: si a materia remoueat totum qõ est imꝑfectiõis: 7 remaneat ℔ sola de cõditiõib⁹ mãe q est manẽs in re: 7 ꝑ eã res subsistit: 7 ꝑcipue res artificiata q̃ ẽ in genere substãtie ꝓpter suã mãm 7 nõ ꝓpter suam formã: vt dicit cõmentato⁊. in secũdo de anima.

Ad primũ g̃ dõz: q de vt deductũ ẽ dic̃ ꝓsubalitatẽ 7 ordinẽ ad p̃n^m: 7 ꝓsubalitas respic̃ eẽntiã: 7 ordo rõne cui⁹ ẽ trãsitio respicit psonã gñantez. nõ. n. dicimus q fili⁹ sit de eẽntia: sz q sit ℔ eẽntia pr̃is. 7 ió nõ opz eẽ distictõez fily ab essentia: sz a pre. ¶ Ad z^m dõz: q silr̃ soz. dr̃ nasci de natura pr̃is vel suba sicut fili⁹ dei: tñ differẽter: qz fili⁹ dei ẽ de tota suba pr̃is: sed soz. est de ꝑte sube. ¶ Itẽ ad aliud: qz soz. subsistit nõ tñ ꝑ eẽntiaz: sz ẽt ꝑ mãm ꝑ quã idiuiduat̃ natura humanitatis in ipso: sz fili⁹ dei subsistit ꝑ eẽntiã pr̃is cũ eẽntia pr̃is nõ sit ps fily: sz totũ qõ est fili⁹. ¶ Ad 3^m dõm. sic̃ ad p̃^m. ¶ Ad 4^m dõz: q nõ notat̃ ibi tñ ꝓsubalitas: sz ẽt ordo ad p̃n^m g nõ saluat̃ si diceretur pater est de essentia fily.

¶ Utrum filius sit ex nihilo. II.

Ad secundum sic ꝓcedit: vr̃ q fili⁹ sit ex nihilo. illõ. n. dr̃ ex nihilo eẽ qõ nõ ẽ ex ꝓpiacẽti mã: sz fili⁹ est hõ: qz nõ ẽ ℔ aliquo sic̃ de mã. g̃ 7c. ¶ Itẽ gcgd nõ hz esse nisi ab alio q̃tũ est i se est nõ ens: cum inter esse 7 nõ esse nõ sit mediũ: sed filius nõ hz esse nisi a patre. g̃ de se hz nõ esse: sz omne tale fm Auic̃. est ex nihilo. g̃ filius est ex nihilo.

Contra. oẽ qõ ẽ ex nihilo ẽ creatuz: sz fili⁹ est icreat⁹. ergo 7c. ¶ Itẽ fz Dama. omne qõ est ex nihilo est vertibile in nihil: sed fili⁹ nõ est hõ. ergo 7c.

Respondeo dõm: q differt dicere aliqd nõ eẽ ex aliq̃: 7 aliqd eẽ ex nihilo. Cũ. n. dr̃ nõ esse ex aliquo sicut ex mã nihil ponit: 7 hoc cõuenit filio dei. Luz aũt dr̃ esse ex nihilo remanet ordo affirmat⁹ ad nihil. Sz aliqd hz ordinẽ ad nihil dupl̃r. s. ordinez tpis 7 ordinẽ nãe. Ordinẽ tpis ex eo q ꝓus fuit ñ ens: 7 postea est ens: 7 ℔ nulli eterno ꝓuenit. Ordinẽ nature q̃ aliqd hz esse depẽdẽs ab alio. ℔. n. ex ꝑte sui nõ hz nisi nõ eẽ cũ totũ esse suũ ad alterũ depẽdeat: 7 q ẽ alicui ex seipo nãliter ꝓcedit id qõ ẽ ei ab altero. Et ió supposito q celuz 7 hõ fuerit ab eterno. Adhuc tñ est vez dicere q est ex nihilo: sicut ꝓbat Aui. Neutro aũt mõ fili⁹ hz ordinẽ ad nihil. nõ. n. hz ordinẽ tpis: qz etern⁹ est: non hz ordinẽ nãe: qz suũ esse est absolutũ nõ depẽdẽs ab alio.

Ad primum ergo dõm: q quãuis nõ sit de materia: nõ tamen sequit̃ q nõ de aliquo: qz est de suba pr̃is: quo etiam remoto adhuc non seq̃ret q eẽt ex nihilo: vt dcm̃ ẽ: qz pr̃ nõ ẽ de aliq̃: 7 tñ nõ ẽ ex nihilo. idẽ aũt ẽ eẽ pr̃is 7 fily. ¶ Ad z^m dõz: q fili⁹ q̃uis totũ eẽ suũ bẽat ab alio: nihilomin⁹ tñ eẽ suũ nõ ẽ depẽdẽs: qz accipit a pre idẽ nũero eẽ qõ ipe hz. 7 ió ñ ẽ depẽdẽs eẽ suũ: neq; pole: neq; ex nihilo: qõ nec̃io seq̃ret si aliud in numero eẽ recipet.

¶ Utr̃ essentia sit termin⁹ gñatõis. ¶ Qõ. III.

Deinde q̃rit vtr̃ eẽntia sit termin⁹ gñatõis: vr̃ q nõ. Hñatio. n. est iter duos termios. s. terminum a q̃ 7 terminũ ad quez: sz gnõ fily nõ hz terminũ a q̃: qz nõ ẽ ex nõ esse. g̃ ẽt nõ hz terminũ ad quẽ. ¶ Item. Omne qõ est terminus gñatiõis est gñatũ ꝑ se vel ꝑ accidẽs: ꝑ se sicut ipsa res gñata: ꝑ accñs sicut forma ei⁹: sed eẽntia nullo mõ gnãta ẽ sicut nec gñans: qz seq̃ret distinctio. g̃ nõ ẽ termin⁹ gñatiõis. ¶ ℘. si eẽt terminus ℔ nõ eẽt nisi sic̃ acceptũ ꝑ gñatõz: sz fili⁹ nõ accepit eẽntiã. g̃ eẽntia est termin⁹ gñatõis. ꝓbatio medie, accipe. n. cũ

nõ ꝓueniat tribus ꝓsonis ꝫ est actus notiõalis: sed nullus actus notiõalis terminat ad eẽntiã. sicut ꝑz q ꝑr nõ generat eẽntiã. g̃ nec filius accepit essentiam.

Contra. illud in quo est generatio est terminus generatiõis: ſz Dyl'. dicit q natiuitas vnigenita ī nãm ingenitã subsistit. g̃ nã vel eẽntia est termin⁹ generatiõis. ¶ Ꝟ. generatio iuenit in dīnis: vt. s. dcñ ẽ ſm id qõ est ꝓfectionis in ipa: ſz tota ꝓfectio generatõis est ex termino ad quẽ. g̃ in generatõe dīna est terminus ad quẽ: ſz hoc nõ est aliud q̃ essentia. g̃ ꝛc.

Respondeo dõm: q terminus generatõis ī creaturis põt accipi dupl'r. sicut ẽt ꝛ ꝓncipiũ. dr. n. ꝓn^m g̃nationis ipm generãs: ꝛ huic ꝓn⁹ cozrespondet sicut termin⁹ ipm genituz. Dicit ẽt ꝓn^m generationis a quo ĩcipit generatio. ꝛ hoc mõ ꝓn^m vel initiũ generatiõis est ꝓuatio fozme iducẽde: ꝛ huic ꝓn⁹ terminus oppositiuus est fozma p generatõez iducta. Sicut etiã ī ẽalbatõe termin⁹ a quo ẽ nigredo: ꝛ termin⁹ ad quẽ ẽ albedo: ꝛ sil'r ī dīnis termin⁹ g̃natiõis q̃uis nõ sit ibi actio vel mutatio põt accipi dupl'r. ſ. ipsuz generatum. ꝛ hoc ẽ filius vel essentia accepta a filio per generationem.

¶ Ad ꝓm g̃ dõm: q g̃natio ꝛ q libz motus totã impfectionẽ hz ex termio a quo: qõ est ꝓuatio vl' ꝛriũ icludẽs ꝓuationẽ. ꝛ iõ in g̃natiõe dīna nõ est termin⁹ a quo: ſz tñ termin⁹ ad quẽ: a quo est tota ꝓfectio g̃natõis. ¶ Ad ꝛm dicendũ: q eẽntia dīna nõ est genita in filio: neq̃z p se neq̃z p accñs: q̃ eadẽ eẽntia est ī g̃nante ꝛ genito. Si aũt eẽntia esset diuisa. tũc sequeret necessario q eẽt genita p accidẽs: q̃uis nõ p se sicut in reb⁹ creatis. ¶ Ad ꝛm dõm: q q̃uis accipe fit actus notionalis: põt tñ terminari ad eẽntiaz: qõ sic ꝑz: q ꝛ in generatiõe dīna sicut in q̃libz alia est tria ꝟsiderare. ſ. g̃nantẽ ꝛ genitũ ꝛ nãm cõicatã p generationẽ. ꝓñt g̃ vba notiõalia designare comparationẽ generantis ad genitũ: sicut g̃nare vel dare: vel g̃nantis ad eẽntiã: vel geniti ad eẽntiã vt accipe: vel geniti ad generantẽ sicut nasci. ¶ Sciẽdũ igit q cũ omne vbũ notiõale significet actũ ꝓsone vt distincta est: opz q semp egrediat a ꝓsona distincta. ꝛ iõ nullũ vbũ tale exit ab eẽntia vt dicat essentia g̃nare vel dare notionalr vel accipe vl' nasci. Uerba aũt q̃ designãt cõparationẽ generantis ad essentiã vel geniti ad eẽntiã terminant ad eẽntiã: ga ex pte illa non sunt distinctiua: ꝛ hꝫ vba sunt accipe ꝛ dare. Sed vba q̃ designãt opationez geniti ad g̃nantẽ: vel eꝫ sunt distincta ex vtraq̃z pte. ꝛ iõ ex neutra parte põt eis adiungi essentia: q nec essentia g̃nat: nec pater generat essentiã: qõ ꝑz ẽt ex significatiõe vbozꝫ: q g̃nans inquantum g̃nans distinguit a genito: ꝛ ecõuerso. Sz dãs distinguit gdẽ ab eo cui dat: sed non ab eo qõ dat: q aliqs põt dare sciẽm. sil'r ꝛ accipiẽs distinguit ab eo a quo accipit: ſz nõ ab eo qõ accipit de necitate. aliqs. n. accipe sciẽm põt sicut ꝓuus manumissus. ¶ Expõ textus.

Si autem relatiue di. ꝛc.) vr falsuz: q ꝟ nomẽ de⁹ ꝓ relatiuo põit: ꝛ cũ ꝟ idicat eẽntiã. Dicenduz q q̃uis idicet eẽntiã ex pte significati: tñ ex pte suppositi idicat ꝓsonã. vñ tota rõ diuersitatis in istis rõnibus est q nõ ꝟcludũt. sil'r de ꝟ noie deus sicut õ ꝟ nomie eẽntia. ẽ diuersus modus supponẽdi. ¶ (Hoc ad se iudicãdũ.) Cõtra g̃natio fily: vt. s. dcñ ẽ: nõ ẽ pp aliquẽ finẽ: cuz finis sit dignioz eo qõ est ad finẽ. g̃ nõ ẽ pp manifestationẽ ꝓis. Dõz q ly. ad hoc est cõsecutiuũ ꝛ nõ finalẽ cãm designãs. manifestatio. n. patris ꝟsecuta est ad generationẽ fily. (Cõsiliũ de ꝟsi.) Cõtra ꝟsi^m. est quedã qõ ſm p̃m. vbi aũt nõ est dubitatio. ibi nõ est qõ. g̃ in diuinis nõ est ꝟsiliũ. Dõm q ꝟsiliũ põt sumi passiue: q̃tum. ſ. ad illũ qui petit vel accipit ꝟsiliũ: ꝛ hoc nõ põt esse ī deo qz hoc importat dubitationẽ: dr etiã actiue quantũ ad illũ q dat ꝟsiliũ: ꝛ ꝟ mõ est in dīnis ꝛ significat abũdantiã cognitionis ipsi⁹ de rebus dubys agibilib⁹: de qb⁹ est cõsiliũ. (Nihil hz filius nisi natũ). i. nisi q nascendo accepit: sed aliqd accepit nascẽdo sicut cõicatuz sibi p natiuitatẽ vt eẽntiã. ꝛ aliqd sicut ꝟ natiuitatẽ ſm modũ intelligẽdi sicut relationẽ filiationis. (Et ãmiratio bo. ip. ge. xi.). i. ille q honorat filiũ ãmirãdo ipsuz q̃si adeo magnũ supra se honorat etiaz pr̃em: ꝛ eꝫ. Jo. 5. vt oẽs bo. ꝛc. (Natiuitas dei) ꝟ dupl'r põt exponi vt per natiuitatem ītelligamus ipm deũ natũ: vel melius possumus ītellige re g̃nationẽ passiuã: ꝛ dr generatio tenere aliq̃z nãm q p generationẽ iducit sicut oĩs motus ꝛ mutatio terminat p terminum ad quẽ: a quo spẽm hz. vult g̃ dicere Dyl'. q cũ in omni generatione vniuoca oporteat idem esse ꝓn^m generatõis: ꝛ qõ p generationẽ cõicat: sicut in generatione ignis. fozma ignis est ꝓn^m: ꝛ eadẽ est per generationez acqsita: ſz nõ ſm numez eadẽ: ita opz q cũ generatio diuina sit virtute nãe dīne q p generationez genitus accipiat nãm dīnã: ꝛ opz q eandẽ numero: qz vt. s. ꝓbatũ ẽ: dīna nã nõ põt dici ſm numerũ. (Unitatez fozme ſm). i. nõ ponimus nãm humanã cuz dīna vnũ effectũ in nã. (Nec rursus cozporali ꝛc.). i. ꝟ qõ dñs dicit Jo. i4. Ego in pr̃e ꝛ pr̃ in me est. nõ debet ītelligi ꝟ modo vt pr̃ sit in filio: ꝟ mõ quo ĩsinuat. i. manifestat cozpus esse in cõpore. Sed ex eo. i. ex pr̃e genitaz nãz eiusdẽ generis. i. eiusdem virtutis ꝛ rõnis sicut humanitas est eiusdẽ generis in soz. ꝛ ī platone. i. ipz genitũ hñtem talez nãm dicimus. (Habuisse in se nãm gignẽtis). i. pr̃is gignentis. ¶ Uel põt exponi natura genita: qz p generationẽ accepta in filio: ꝛ gignẽs: qz est ꝓn^m g̃nationis in pr̃e. (Nũquid ĩgenit⁹ deo.) hoc dicit Ꝺ arrianos q dicebãt filiũ minoreꝫ patre: qz nõ est ingenitus sicut pr̃: sed nõ sequit: qz ipse est vnigenitus pr̃is ꝛ p generationẽ totã naturã patris accepit: ꝛ ꝟ est q dicit. Jn nãm vnige. ꝛc. (Nõ est aliunde). i. ab alio q̃z a patre. ꝛ ideo nõ refertur ad aliud. i. ad aliaz ꝓsonã q̃z ad pr̃eꝫ iquãtũ fili⁹ est: qz ad ſpũz scñ referr̃ inquãtuz ſpiras est. Uel aliter. Aliũde. ſ. q̃z de eẽntia pr̃is. (Ad aliud) simpl'r quãtum ad eẽntiã vel nãm. q. nõ habẽs diuinã naturã: sed aliam. (Jn vno subsistit ꝛc.) in vnitate nature diuine. (Ex vno.). i. ex patre vel ex vnitate nature pr̃is. (Ac sic in generatõe fily ꝛc.) vult oñdere quo filius sit in pr̃e: ꝛ ecõuerso. ꝟ mõ pr̃ p generationẽ dat nãz suã filio. g̃ cũ pr̃ imutabilis nõ amittit naturã: sed sequit eam: qz vbi est natura sua est ꝛ ipse. vñ cũ nã sua sit ī filio ipse ẽ in eo. similr eꝫ fili⁹ accepit nãm quã pr̃ hz: ꝛ cũ ipe pater sit imutabilis nõ dimittit nãm suã. vñ cũ nã eadez numero. q̃ filio dat remaneat in pr̃e: filius manet in pr̃e. ꝛ dr Indemutabilis ex in ꝛ demutoz. aris. (In regnum fily charitatis) col'. i. dupliciter exponit. põt. n. caritas teneri eẽntialr: ꝛ tũc erit sensus fily charitatis. ſ. i. fily substãtie siue: qõ qualiter intelligẽdũ sit magister infra ostẽdet. põt ẽt teneri notiõaliter. ꝛ tũc erit locutio emphatica sicut ꝟsuetũ est in scriptura: q aliqs dicat filius alicuius: qõ maxime sibi competit: sicut Jsa. 5⁰. Jn coznu filio olei. Ad lr̃am oñdẽs locũ oleo abundãtẽ. ꝛ ꝑmo Re. 27. Fily mortis estis. i. dignissimi morte. ꝛ similr dr vnigenitus dei filius charitatis: qz in ipso maxime charitas pr̃is gescit. (Dis vbis ꝑmissis ꝛc.) ꝟ ex ꝑmissis auctozitatib⁹ elicit. 4. ꝓpositiões q̃ sue sñe videtur cõtrarie: quarum vna est q nã coeterna deo ẽ in quo videt loqui de natura genita: ꝛ hãc exponit: ibi. (Ut tamẽ sine ꝓui.) scõa est pater genuit id qõ ipe est: quaz exponit: ibi. (Ex quo sensu ꝛc.) tertia est q ſuba dei genuit filiũ: quã exponit: ibi. (Itẽ ſuba dei ge. ꝛc.) quarta est q fili⁹ natus est de ſuba

patris:quã exponit.ibi. (Similiter filius natus est ꝛc.) Et addit quintam:q̄ filius est substãtia patris quã exponit.ibi.(Similiter expone illud ꝛc.)

¶Utꝝ pater volũtate sua genuit filiũ an necessitate.an volẽs vel nolẽs sit deꝰ. ¶Bi. VI.

Reterea solet q̄ri vtꝝ p̄ genuerit filiũ volũtate an necessitate. Be hꝺ Orosiꝰ ad Aug.ita ait. Volũtate p̄ genuit filiũ vl̃ necessitate:ſz nec volũtate nec necessitate: qz necessitas in deo nõ ẽ:p̄ re volũtas sapiaz nõ põt. Quocirca vt ait Aug.i.xv.li. ꝺ trini. Rideda ẽ dialetica eunomij:a quo eunomiani heretici orti sũt:q̄ cũ nõ posset itelligere : nec credere voluisſz vnigenitũ dei filiũ x̄bũ dei eẽ nã .i. de suba p̄is genitũ:nõ nãe vel sube dixit eẽ filiũ:ꝫ filiũ volũtatis dei:volẽs asserẽ accedẽ tẽ deo volũtatẽ q̄ gigneret filiuz: sic̃ nos aliqd aliq̃n volumꝰ qꝺ antea nõ volebamus: pp qꝺ mutabil' nã nr̃a itelligit:qꝺ absit vt i ꝺo eẽ credamꝰ. Dicamꝰ g̃ x̄bũ dei eẽ filiũ dei nã nõ volũtate: vt docet Aug.i.xv.li.ꝺ trini. vbi quẽdã catholicũ heretico rñdẽtẽ ꝛmẽdat dicẽs. Acute sane qdã rñdit heretico x̄sutissime iterrogãti: vtꝝ deꝰ volẽs an nolẽs filiũ genuerit: vt si diceret nolẽs:absurdissima dei miseria seq̃retur. Si aũt volẽs ꝛtinuo qꝺ itẽdebat ꝛcluderet.ſ. nõ nãe eẽ filiũ ſz volũtatis . At ille vigilantissime vicissim q̄suit ab eo. vtꝝ deꝰ p̄ volens an nolẽs sit ꝺs.vt si rñderet nolẽs seq̃reꝝ grandis absurditas t miseria quã de deo credẽ magna ẽ isania. Si aũt diceret volẽs rñderet ei.g̃ t ipe volũtate sua deꝰ ẽ nõ nã. Quid g̃ restabat nisi vt obmutesceret sua iterrogatiõe:obligatũ insolubili viculo se videṡ. Ex p̄dictis doceꝝ non eẽ ꝛcedẽdũ q̄ deꝰ volũtate vel necessitate: vel volẽs vel nolẽs sit ꝺs. Itẽ q̄ volũtate vl̃ necessitate vel volẽs vel nolẽs genuerit filiũ.

¶Oppositio contra p̄dicta.

Ed ꝫ hꝺ opponiꝝ sic. Volũtas dei ẽ nã siue eẽntia dei.qz nõ ẽ aliud ꝺo eẽ aliꝺ velle.t iõ sic̃ vna ẽ eẽntia triũ p̄sonaꝝ:ita t vna volũtas. Si g̃ ꝺs nã deꝰ:t volũtate deꝰ ẽ.t si x̄bũ dei nã deꝰ ẽ t volũtate filiꝰ dei ẽ:hꝺ aũt facile ẽ refellere. Nã t p̄scia dei siue scia q̄ scit vel p̄scit bona t mala diuina nã siue eẽntia ẽ:t p̄destiatio siue volũtas eiꝰ eadẽ diuina eẽntia ẽ:nec ẽ aliꝺ ꝺo scire vl̃ velle q̄ eẽ:t cũ sit vnũ t idẽ scia dei vl̃ volũtas:ñ tñ dr̃ de volũtate qcqd dr̃ de scia:t ecõuerso: nec oia illa sua volũtate ꝺs vult:q̄ sua scia scit: cũ scia sua nouerit tã bona q̄ mala. volũtate aũt nõ velit nisi bona.scia qppe dei t p̄scia de bonis ẽ t de malis. Volũtas x̄ot p̄destinatio ꝺ bonis ẽ tñ. t tñ vnũ t idẽ ẽ in deo scia t volũtas t p̄scia t p̄destinatio. Ita cũ vnũ sit nã dei t volũtas:dr̃ tñ p̄r genuisse filiuz nã nõ voluntate: t esse deus natura non voluntate.

¶Quomodo itelligẽda sint illa x̄ba. pater nec volens nec nolens est deꝰ:nec volens nec nolens genuit filium.

Redicta tñ x̄ba qbus p;udẽter dcñ est q̄ deꝰ p̄r nec volẽs nec nolẽs est deꝰ.nec volẽs nec nolẽs genuit filiũ: siue volũtate vel necitate: ex tali sensu mihi videñ accipiẽda: vt volũtatẽ p̄cedẽtẽ vel accedẽtẽ itelligamꝰ q̄liter eunomiꝰ itelligebat. Nõ.n.ipse ẽ deꝰ volũtate p̄cedẽti vel efficiẽti: vel volẽs priꝰ q̄ꝫ deꝰ.nec volũtate p̄cedẽti vel accedẽti genuit filiũ.nec priꝰ volẽs q̄ꝫ generãs:nec priꝰ generãs q̄ꝫ volẽs genuit filium. Volẽs tñ genuit sic̃ potẽs genuit. t bonus genuit: t sapiẽs genuit t hꝫ. Si.n. p̄r sapiens t bonꝰ dr̃ genuisse filiũ:cur nõ t volẽs. Cum ita sit deo idẽ eẽ volẽtẽ qꝺ est eẽ deũ:sic̃ idez ẽ esse sapientẽ qꝺ est esse deũ. Dicamꝰ g̃ qz p̄r sicut sapiens:ita volens genuit filiũ: ſz nõ volũtate p̄cedẽti vel accedenti quem sensũ aperit Aug. t cõfirmat ita dicens sup epl'az ad Epheseos Be filio dei.i.dño nr̃o ieſu x̄po scriptũ est : qz cũ p̄r fuit semꝑ: t nunq̄ eũ vt esset voluntas p̄ria p̄cessit: t ille qdez nã filius est.

¶Diuisio textus.

Hic magister ingrit de generatione q̄tũ ad p̄nm. t diuidit in duas ptes.in p̄ma ingrit qd sit p̄nm generationis.vtꝝ necessitas vel volũtas vel nã. in scõa ingrit de cõitate p̄ncipij gnãtõis. vtꝝ.ſ. potẽtia gnãndi sit cõis p̄ri t filio.in sequenti distinctiõe.Pria in tres. p̃.n. mouet qõnẽ t determiat. 2ºremouet dubitationẽ.ibi.(Sz ꝫ hꝺ opponiꝝ.) 3ºexponit determinationẽ ibi.(Predicta tñ vba.) ¶Circa p̃m tria facit. p̃ ponit qõnẽ. 2º determiat.ibi. (Nec voluntate.) 3º ex determiatiõe excludit errorẽ.ibi.(Quo circa vt ait.)Ubi p̃ ponit errorẽ. 2ºexcludit.ibi. (Propter qꝺ mutabil.)Ubi p̃ iprobat põnẽ errãtis.2º ꝓfirmat rationẽ.ibi.(Acute sane.) Qõ. I.

Bintelligẽtiã bꝰptis tria q̄runꝝ. p̃ vtrũ p̄r genuit filiuz nec̃itate. 2º:vtꝝ volũtate. 3º:vtꝝ nã. ¶Utꝝ pater genuit filiũ necessitate. I.

Bprimum sic ꝓcedit. vr̃ q̄ p̄r genuit filium necessitate. Necessariũ.n.t poſe diuidũt ens:si igr̃ p̄r nõ genuit filiũ necessitate: genuit ipz ꝓtingẽter vel possibiliter:qꝺ ẽ ipoſe. ¶ꝑ. Oẽ eternuz est necessariũ:ſz gnãtio filij a p̄re est eterna. g̃ necessaria. ¶ꝑ.sic̃ deꝰ ẽ p̃ se bonꝰ:ita ẽ p̃ se ens necessariũ. oẽ.n.qꝺ est p̃ ꝓticipationẽ reducit ad id qꝺ ẽ p̃ se: sed in p̃ se bono

nihil pōt eē nisi bonū.ḡ nec in p se necessario aliquid nisi necessariū:cū igit gnātio sit in deo.ḡ erit necessaria.

Contra oīs necessitas ē rōne alicui⁹ cogētis: vel ītrius vl exteri⁹:sz deo nō pōt eē aligd fortiꝰ.ḡ ibi nō pōt eē necessitas. ¶ P. Aug. diuidit necessitatē ī coactionē ⁊ phibitionē sz neutrū deo ꝓuenit.ḡ ⁊c.

Respondeo dōz q fm phz.5.meta.necessariū dr multiplr.Est.n.necessariū absolute: ⁊ nec̄iuz ex cōditiōe.⁊ hꝰ ē duplex.s.ex ꝺditiōe finis:vl ex ꝺditiōe agētis. Necessariū ex ꝺditiōe agētis ē necessariū p violētiā.nō.n.cū q violēter currit necesse ē currere:nisi sub hac ꝺditiōe si aliqs cū cogit. Necessariū ex ꝺditiōe finis est illud sine q̄ nō pōt ꝓseq aliqs finis: vel nō ita faciliter.finis aūt ē duplex vel ad esse:⁊ hꝰ mō cib⁹ vl nutrimētū dr eē necessaria.q2 sine eis nō pōt eē hō. vel pertinēs ad hū eē:⁊ sic dr eē nauis necessaria eūti vltra mare: q2 sine ea exercere nō pōt actionē suā. Necessariū autez absolute dr qō ē nec̄iuz p id qō in eēntia sua ē. siue illud sit sua eēntia sic in simplicib⁹: siue sic ī cōpositis illō pn̄m sit mā:sic dicim⁹ hoiez mortez est necessariū.siue forma:sic dicim⁹ hoiez eē rōnalē ē necessariū.hꝰ aūt absolute necessariū ē duplex.qōdā.n.est qō hz necessitatē ⁊ esse ab alio: sic in oib⁹ q̄ cām hñt. qōdā aūt ē cui⁹ necessitas nō depēdet ab alio:sz ipm ē cā necessitatis ī oib⁹ nec̄arys sic de⁹. ¶ Dōm ḡ q gnātio in dīnis nō ē ex necessitate ꝺditiōata:siue ꝺditionē ex fine:siue ex agēte:nō ex agēte cū ipe de⁹ sit pmū pncipiū ⁊ vltim⁹ finis: sz ē necessaria necessitate absoluta:sicut ē nec̄itas pme cāe. ¶ Et p hꝰ patz solo ad vtrāq; ptē.q2 pme rōnes ꝓcedūt de necessitate absoluta:⁊ alie de nec̄itate coactōis q̄ repugnat nec̄itati absolute:⁊ de ista ꝓcedebat heretic⁹:⁊ fm hꝰ negaꝝ in lra.

¶ Utz pr̄ genuit filiū voluntate. II.

Ad secundū sic ꝓceditur. vr̄ q pater genuit filium volūtate. Oē.n.bonū ē volitū a deo: sic oē vez scitū:sz gnātio filij ē optimū.ḡ ē volitū a deo:⁊ ita pr̄ genuit filiū volūtate. ¶ P.in gnātiōe humana ita ē q pm̄ iclinās ad gnandū ē volūtas: sz gnātio humana extrahiť a dīna.ḡ ⁊ filr erit ī gnātiōe dīna:⁊ ita vr̄ q pr̄ genuit filiū volūtate. ¶ P.Ozi.dic de pr̄e loquēs. Hermē ꝓferēs volūtatis fact⁹ ē vbi pr:sz illō qō ē germē volūtat[ē natū volūtate gnānt].ḡ pr̄ gēuit filiū volūtate

Contra volūtas ē pn̄m ꝓductiōis eoz q̄ p arte ꝓducuñť ī reb⁹ būanis:sz filiꝰ nō ꝓducit a pr̄e sicut artificiatū:imo sic̄ ars:sed creature sic̄ artificiata. ḡ vr̄ q pr̄ nō genuit filiū voluntate:sz voluntate creaturas ꝓduxit. ¶ P. Dyl.li.de synodis.Sigs volūtate dei filiū tanḡ fcm̄ dicat anathema sit.ergo ⁊c.

Respondeo dōz q voluntas pōt ꝺparari ad aliqd duplr.aut sic̄ potētia ad obz: aut sic̄ pn̄m.si cōpareť ad aligd sic̄ ad obm: tūc oē volitū a deo pōt dici eē voluntate ei⁹:⁊ sic pōt dici pr̄ ē de⁹ voluntate sua.vult.n.se eē deuz:⁊ filr pōt ꝺcedi q pr̄ genuit filium voluntate.Si aūt ꝺpareť voluntas ad aligd sic̄ pn̄m.hoc pōt eē duplr:q2 aut illud ad qō ꝺparať sic̄ pn̄m dicit rōnē pncipiādi. Aut dic̄ ipz pncipiatū. Si pmo mō sic ꝺparať voluntas ad ꝓcessionē.s.s.q ꝓcedit vt amor:ī q volūtas pncipiata oīa.s. amoze creaturas ꝓducit:⁊ fm hunc moduz ēt ītellis ī deo se hz ad gnātionē filij q ꝓcedit:vt vbū ⁊ ars.Si 2mō tūc pncipiatū voluntatis ꝓcedit a voluntate sz voluntatis ꝺditionē:voluntas ãt q̄tū ē in se libera ē.vñ pncipiata volūtatis sunt tñ ea q̄ pñt eē vl nō eē. ⁊ hꝰ mō ꝺstat q voluntas dīna ꝺparať ad creationē rez ⁊ nō ad gnātionē filij.⁊ hīc ē q qdā distīguūt voluntatē ī tria.s.ip voluntatez accedentē.q̄.s.de nouo accedit operi vel operanti:⁊ talis nō est in deo:fm aliquē triū dictorum modoz voluntatis.q2 oīs opatio ei⁹ est a voluntate eterna. ¶ Itē in voluntatez cōcōitantē que dicit fm cōparationem ad obiectū tñ:⁊ sic est in deo respectu generationis filij. ¶ Itez in voluntatez antecedentē.⁊ sic dicit comparationem pncipij ad pncipiatum:⁊ sic est respectu creaturarum.

Ad primuz ergo dōm q rō illa ꝓcedit fm cōparationē voluntatis ad obiectum tñ. ¶ Ad 2m dōz q gnātio būana nō est eterna:⁊ iō pōt hr̄e voluntatē añcedētē:qō nō pōt eē ī dīna. ¶ Ad 3m dōz q Ozi. vocat germē volūtatis id in q̄ gescit pr̄is bñplacitū. ⁊ hꝰ ē filiꝰ:sic ipse dixit Mat.3. Hic ē filiꝰ meus dilect⁹ ⁊c. Alie aūt rōnes ꝓcedunt de voluntate añcedēte:siue fm cōparationē pncipij ad pncipiatum.

¶ Utz pater genuit filiuz nāliter. III.

Ad tertium sic ꝓceditur. vr̄ q pr̄ nō naturaliter genuit filiū Dyl.de synodis. Nō nāli necessitate ductꝰ pr̄ genuit filiū.ḡ videť q non sit nālis generatio. ¶ P.in deo idē est volūtas ⁊ nā:sz pr̄ nō genuit filiū voluntate.ḡ nec genuit filiū nā. ¶ P.sic supra habitū est phi p rōnes creaturaz potuerunt deuenire in cognitionē dīne nāe:sz cognita nā cognoscit opatio nāe.ḡ potuerūt deuenire in cognitionē gnātiōis eterne.si pr̄ nālr genuit filiū:cui⁹ ꝺriū supi⁹ ē ostēsuz.

Contra Dyl.li.de synodis. Oībus creaturis subaz dei volūtas attulit.sed filio nā dedit. ergo videť q pater genuit filium nā. ¶ P. Dama. Gnātio est opus diuine nāe existens.ergo ⁊c.

Respondeo dōm q eēntia dīna vt dcm̄ est:ē pncipiū oīuz actuū dīnorum:sz eēntia sub rōne essentie nō dicat pn̄m actus q est opatio: sed q ē esse:sed cū in eēntia sit ꝺsiderare diuersa attributa q̄ sūt realr vnuz in ipa:rōne tñ distincta: act⁹ referť ad eēntiaz fm hꝰ attributū vl illō sz q exigit ꝺditio act⁹: sic̄ itelligere ē ab eēntia dīna inq̄ntū ipa ē itellīus:⁊ res volite q̄ pñt eē vel nō eē ꝓducuñť ab eēntia inq̄ntū ipa ē voluntas:⁊ q2 de rōne gnātiōis ē vt ꝓducať genitū in silitudinē generātis ⁊ hꝰ ꝓductiōis pn̄m ptinet ad nāz q̄ ē ex similib⁹ sil'ia ꝓcreans.iō dicit q pater nā genuit filium.

Ad primū ḡ dōz q Dyl.nālē necessitatē appellat qñ vtute nāe aligd agit qō ē ꝺriuz voluntati.sic̄ fames ⁊ sitis ī nobis.vñ voluntas patiť quasi q̄dā violentiā a nā ⁊ talis necessitas nō est in deo. ¶ Ad 2m dōz q q̄uis nā ⁊ voluntas sint idē re:dr̄nt tñ rōne.vt dcm̄ ē:⁊ iō eēntia dīna in rōne nāe ē pncipiū alicui⁹: cui⁹ pncipiuz nō ē ipsa eadē ꝓut hz rōnez voluntatis. ¶ Ad tertiuz dōz q nāz ē cognoscere dupl'r.vel pfecte ꝺpbendēdo ipaz.⁊ sic phi nō cognouerunt nām dīnā. q2 sic cognouissent oīa opa dīna ⁊ q̄cunq; sunt in ipa: Uel p effectus:⁊ ita phi cognouerunt. Quia vō creatura nō pfecte repsentat nāz dīnā sz q ē pncipiuz gnātiōis eterne ⁊ cōsubalis:iō gnātionē dīnā:q̄ ē ei⁹ opatio:nō cognouerunt phi.

¶ Expositio textus.

Voluntas sapiaz ꝑire nō pōt.) Hoc dicit q2 sapientia filio appropriať. ¶ Sz ꝺ voluntas est motoz aliaz viriū.ītelligim⁹.n.q2 volum⁹.ḡ volūtas vr̄ ꝓcedere cognitionē sapie. ¶ Dōm q voluntatē opz q ꝓcedat aliq̄ cognitio. Est.n.duplex act⁹ voluntatis.vn⁹ iperfectus.s. appetere:⁊ iste actus ꝓcedit cognitionē perfectā eoruz q̄ acquirunť in cognitione. Per appetituz.n. sciendi aligd mouet aligs ad cōsiderationē alicui⁹:cuius cognitionez considerādo accipit,sed tñ hunc actū voluntatis ꝓcedit

cognitio indeterminata: qua res scit in vñi: ⁊ per illã cognitionem iperfectam tendit appetit⁹ in perfectionem ipsi⁹. si. n. esset oino ignotũ nõ q̃reret. Est ⁊ ali⁹ act⁹ volũtatis ꝓfectus quo volũtas gescit ⁊ placet sibi in re iã habita: ⁊ ita voluntas sciendi sequtur cognitionẽ perfectam. ¶ Utrũ de⁹ filiũ volés aut nolés genuit. Uidet q̃ necessariũ sit alterũ dare: cũ fiat diuisio per affirmationẽ ⁊ negationẽ. ¶ Dõm q̃ nolés ⁊ volés nõ opponunt̃ ꝺdictorie: sz volés ⁊ nõ volés. Differt. n. nolo ⁊ nõ volo. q̃ cũ dr nõ volo neget act⁹. ⁊ ió opponit̃ sicut negatio ad affirmationẽ. sz in ℔ vbo nolo ⁊ in toto cõdeclinio eius remanet actus volũtatis affirmat⁹. ⁊ negatio fert̃ ad nolitũ. vnde sensus ẽ. nolo ℔. i. volo ℔ nõ eẽ. Uñ nõ oz dici nolens vel volens q̃ lapis nec volés est nec nolés. ⁊ silr in ꝓposito neutrũ dandum ẽ. Sz dãda ẽ ista nõ volés. si volés dicat voluntatẽ accedentẽ vel añcedentẽ. Si añt dicat voluntatem cõicantẽ: dãda est ista. volés genuit.

¶ Hic querit̃ an pater potuerit vel voluerit gignere filiũ. ¶ Bis. VII.

Hic solet q̃ri a quibusdã vtr̃ pr̃ potuerit vel voluerit generare filiuz. Si. n. inqunt potuit ⁊ voluit gignere filiũ. ergo potuit aliq̃d ⁊ voluit q̃ nõ nec potuit nec voluit filius. Nã fili⁹ nec potuit nec voluit gignere filiũ. Cui versutie facile respõdem⁹ dicẽtes: posse vel velle generare filiũ nõ ẽ aliq̃d posse vel velle subm volũtati vl̃ potẽtie. Est tñ aliq̃ potẽtia vel voluntas. s. posse vel velle gñare filiũ: ⁊ ió distiguẽda ẽ itelligentia ꝓpositi ꝟbi: posse vl̃ velle gignẽ filiũ ẽ posse vl̃ velle aliq̃d: neq̃ gnãtio filij aliq̃d eor̃ ẽ q̃ sunt subta diuine potẽtie ⁊ volũtati: nec ẽ aliquid iter oia vel de oib⁹: sed sup oia ⁊ añ oia. Nõ. n. ante voluit vel potuit q̃z genuit: sic̃ nec añ fuit q̃z genuit: q̃ ab eterno fuit ⁊ ab eterno genuit. Ex filiũ quoq̃ ℔ videre possum⁹. Pater. n. põt eẽ pr̃ ⁊ vult eẽ pr̃. fili⁹ añt nec põt nec vult eẽ pr̃. g̃ pr̃ põt vl̃ vult eẽ aliq̃d q̃ nõ põt vl̃ vult eẽ fili⁹. Nõ sequit̃: q̃ eẽ pr̃z nõ ẽ eẽ aliq̃d sed est eẽ ad aliq̃d vt in sequenti ostẽdet̃.

¶ Ponit quedã verba Augustini vñ moueri potest auditor.

Sed vehemẽter nos mouet quod ait Augustin⁹ in lib:o pr̃io cõtra maximinũ: q̃ asserebat pr̃z potentiorẽ filio: eo q̃ filiũ genuit deũ creatorẽ: filius añt nõ. Dicebat q̃z pr̃z potuisse gignere ñ filiũ: ⁊ ió potẽtiorẽ eẽ filio. Ad q̃ rñdẽs Augustinus dicere videt̃: q̃ fili⁹ ẽt potuit gignere: volés oñdere pr̃z nõ eẽ potẽtiorẽ filio his verbis. Absit vt ió potẽtior sit pr̃ filio sicut putas: q̃ creatorẽ genuit pr̃: fili⁹ autez nõ genuit creatorẽ. neq̃. n. nõ potuit: sed non oportuit. Uide ⁊ attẽde diligẽter hec ꝟba. nõ. n. potuit sed non oportuit. Uidet̃. n. dicere q̃ filius gignere potuit: sed non oportuit: ⁊ ita potuit q̃ nõ non oportuit. Quare añt non oportuit subdit dicẽs. Immoderata. n. eẽt diuina generatio: si genitus fili⁹ nepotẽ gigneret pr̃i: q̃ ⁊ ipse nepos nisi auo suo ꝓnepotẽ gigneret ℘m vestrã mirabilẽ sapientiam ipotẽs dicere t̃. Similiter ẽt ille si nepotẽ nõ gigneret auo suo. ⁊ ꝓnepotem proauo suo: nõ a vobis appellaret̃ oipotens: nec ipleret̃ gnãtiõis series: si semp alter ex altero nasceret̃. nec eã ꝓficeret vll⁹ si nõ sufficeret vn⁹ oipotẽs. Itaq̃z oipotẽtez genuit filium patris natura non fecit.

¶ Opponit̃ ꝓdictis verbis Augustini.

Hoc añt nõ vr̃ q̃busdaz posse stare. s. q̃ fili⁹ potuerit gignere. Si. n. filius potuit gignere potuit eẽ pr̃: ⁊ si potuit eẽ pr̃: poruit ergo eẽ pr̃ vel sui vl̃ pr̃is vel spũs sci vel alicui⁹ ali⁹: ℔ ali⁹ nõ: q̃ nll⁹ ali⁹ sp fuit. nec pr̃is: q̃ pr̃ ẽ igenit⁹ ⁊ inascibil̃. nec sui. q̃ nll⁹ res scipaz gignere põt. nec spũs sci: q̃ nasci nõ potuit. Si. n. nasci potuit: potuit eẽ fili⁹. ⁊ ita mutabilis eẽ potuit.

¶ Hic q̃rit̃ quo sint intelligenda. Uomodo ergo accipiet̃ qõ supra dictum est. Nõ. n. nõ potuit gignere ℔ non oportuit. q̃si potuit: ℔ non oportuit. Nõ ẽ nob ꝓspicuũ apire quo sit ℔ vez: ⁊ ió sub silẽtio pot⁹ eẽt ꝓtereũdum: nisi me sup ℔ aliq̃d loq cogeret istãtia querentiũ.

¶ Hic aperit̃ ex quo sensu sint accipienda.

Protest g̃ sic itelligi. Nõ. n. nõ potuit: ℔ non oportuit. i. nõ ex ipotentia sui fuit q̃ fili⁹ nõ genuit: ℔ ei nõ ꝓueniebat: sic̃ de⁹ fili⁹ nõ ẽ de⁹ pr̃: nec tñ ℔ ex ipotentia sui ẽ. Nã ⁊ pr̃ silr nõ ẽ fili⁹: nec ℔ ẽ ex ipotẽtia pr̃is. Sz q̃rit maximin⁹ arrianorũz epũs. vñ g̃ ẽ q̃ pr̃ nõ põt eẽ fili⁹: vel fili⁹ pr̃: non vtiq̃z ex ipotẽtia. Sz pr̃ ꝓprietate gnãtiõis pr̃ est: q̃ oz eũ nõ eẽ filiũ: ⁊ fili⁹ ꝓprietate nativitatis filius ẽ q̃ opz eũ nõ esse pr̃z: de q̃bus ꝓprietatibus plenius postea tractabitur.

¶ Utrũ pr̃ nã sit potens gignere filiũ. ⁊ an ℔ sit aliqua potentia que sit in filio.

Tez q̃rit̃ a quibusdã si pater potẽs sit nã gignere filiũ: ⁊ an ℔ sit aliq̃ potẽtia q̃ sit in filio: Ad q̃ dicim⁹ q̃ nõ est potens nisi nã. Eius. n. potentia nã est vel essentia. At inquiunt illi. Si potẽs est gignere. bz g̃ potẽtiã gignẽdi. filius añt nõ bz potẽtiã gignendi: si nõ põt gignere. bz ergo pater aliquã potẽtiã quã nõ habz filius. Nõ segt̃. Eãdẽ. n. potẽtiã penit⁹ bz filius

quā ⁊ pater: q̄ potuit pr̄ gignere ⁊ filiꝰ potuit gigni. Eadē.n. potētia ē in filio q̄ potuit gigni: q̄ ē in pr̄e q̄ potuit gignere. Sed ꝫ B opponit. Aliō ē posse gignere aliō ē posse gigni: qz aliō ē gignere aliud gigni. Hic ē distiguēdū. Si.n. cū dr̄: aliud est posse gignere aliud posse gigni. aliā significes potētiā q̄ pr̄ potens ē gignere: ⁊ aliā q̄ filiꝰ potēs est gigni falsus est intellꝰ. Si ꝯo dicas pr̄em posse hāc aliam ꝓprietatē siue notionē qua genitor est. ⁊ filiū aliā q̄ genitꝰ est: verus est itellectꝰ. aliā.n. ꝓprietatē hz pr̄ qua pater est. aliā filius qua filius est.

¶ Qūo sit itelligendū filius hz vel non habz potentiam generandi.

ITa ēt cū dr̄ filius nō hz potentiā generādi quā hz pr̄ dupl̄r pōt itelligi. si.n. dicat nō hz filiꝰ potentiaz gnāndi quā ⁊ pr̄. i. q̄ potēs sit ad gnānduz. i. vt genuerit vel generet sīc pr̄ verū ē. Si ꝯo itelligat sic nō hz potētiā q̄ possit gigni vl̄ genitus ee: q̄ eadē pr̄ ē potēs vt gennerit vl̄ vt generet falsū ē. Sicut dr̄ pr̄ hz potētiā q̄ pōt ee pr̄. filiꝰ ꝯo nō hz potētiā q̄ possit ee pr̄. ⁊ ecōuerso. filius hz potētiā q̄ pōt ee filiꝰ. pr̄ ꝯo nō hz potētiā q̄ pōt ee filiꝰ. hz ergo aliquā potētiā pr̄ quā nō hz filiꝰ: ⁊ econuerso. Absit qz eadē est potentia pr̄is q̄ pōt ee pr̄. ⁊ filiꝰ q̄ pōt ee filiꝰ. Ita ēt eadē est volūtas q̄ pr̄ vult ee pr̄ nō filiꝰ: ⁊ filius vult ee filius nō pr̄: ⁊ eadē est volūtas filiꝰ qua vult esse genitꝰ. ⁊ pr̄em genuisse: ⁊ patris q̄ vult esse genitor: ⁊ filiū genitum.

¶ Diuisio textus.

POstquā ostēdit ꝓncipiū diuine generationis ꝓprium qō est nā et non volūtas. h ingrit de cōmunitate ꝓncipy. vtrum. s. generandi potētia sit cōis patri ⁊ filio. ⁊ diuidit in duas. In ꝑma ingrit de cōitate potētie gnātiue sumpte in cōcreto. In scā de cōitate eiusdem sumpte in abstracto. ibi. (Itez querit a quibusdam ⁊c.) Prima in tres. ꝑmo determinat questionez. zo mouet dubitationem. ibi. (Sed vehementer.) Tertio ponit solutionez. ibi. (Quomodo ergo accipi ⁊c.) ¶ Circa ꝑmuz tria facit. Primo mouet questionez. Scdo ponit determinationē. ibi. (Cui versutie ⁊c.) 3o cōfirmat per similitudinez. ibi. (Ex simili quoq;.) (Sed vehemēter ⁊c.) Dic ponit dubitationē. Et ꝑmo ponit ad vnā ptē auctoritatez Aug. scdo ad partem cōtrariā inducit quorundaz rōnez. ibi. (Nec aūt nō videt.) (Quomodo g̃) Dic soluit. ⁊ primo insinuat soluendi difficultatē. zo prosequitur solutionē. ibi. (Potest ergo sic intelligi ⁊c.)

¶ Questio. I.

HIc querunt duo. ꝑmo de potentia gnāndi in deo. scdo de cōitate ipsi. ¶ Circa ꝑmū tria q̄runt. Primo vtrū in deo sit potētia ad gnāndū. zo qd sit illa potentia. an sit absolutum aliqd vel ad aliqd. 3o de cōparatione ipsius ad potentiā creandi.

¶ Utrum potentia generatiua sit in deo. I.

AD primum sic ꝓcedit. vr̄ q̄ in deo nō sit potētia ad gnāndum. Quicqd.n. exit ab aliq̄ potentia siue sit potētia agētis siue māe. ꝑus ē in potentia q̄ sit in actu. sed gnātio filij a pr̄e nō ē hō. cū sit eterna. g̃ nō exit ab aliq̄ potētia. g̃ in deo nō ē potētia ad generādū. ¶ P. illud qō per se est nāe nō exit ab ea mediante aliqua potētia. sicut aīa dat tale esse corpori nullo mediāte. sed gnātio est per se opus nāe. vt dicit Dama. g̃ nō est opus potētie. ⁊ sic idē q̄ pri. ¶ P. ois potētia vel est actiua vel passiua. sed in pr̄e nō est potētia passiua ad generādū filiū. Quia scōm eā magis diceretur mater q̄ pr̄. Nec est ēt in eo potētia actiua. Quia fm phm potētia actiua est ꝑn̄ trāsmutatiōis in aliud fm q̄ est aliud. vñ potētia actiua exigit mām in quā agat. Gnātio autē filij non est ex materia. ergo videtur q̄ in deo non sit potentia ad generandum.

CONtra Augustinus arguit. si pr̄ nō potuit generare filiū equalē ⁊ coeternum sibi ipotēs fuit. g̃ ex B videt q̄ potētia diuina ēt se extendat ad generationem filij. ¶ P. Ois operatio demōstrat potētiam ipsius operātis. cū igit̄ actꝰ generationis in ifinituz trāscendat ꝓductionē creaturarū: que tñ diuinā oipotētiā manifestat. videt̄ q̄ multo fortius generatio filij sit manifestatiua diuine potētie ⁊ nō nisi sicut actus eius. ergo videt̄ q̄ in deo sit potentia generandi.

RESpondeo dōm q̄ in creaturis aliquid ꝓducit per potētiā nālem: ⁊ hoc ꝓducit per similitudinē nāe ipsius ꝓducētis: sicut hō generat hominem. ꝓducit etiā aliquid per potētiā rōnalē: ⁊ hoc ꝓducitur in similitudinē ꝓducētis q̄tum ad spēm nō nature: sed in ratione existente cum oē agēs agat sibi simile aliq̄ modo: sicut domus ꝓducit ab artifice ⁊ recipit similitudinem spēi quā artifex hz in mente. Et fm hos duos modos aliqd ꝓducit a deo. Procedit.n. aliqd a deo in similitudinē nature recipiēs totā naturā: nec eādem spē tantum: sed eādem numero: ⁊ sic filiꝰ ꝓcedit a pr̄e per actuz generationis. Uñ in deo est potētia ad generādū similis potentie nāli. Procedit ēt aliqd a deo in similitudinem ydee existētis in mēte diuina: qō nō recipit naturā diuinam: sicut creature. Unde potentia operādi in creaturis est sicut potētia rōnalis in deo: ⁊ fm istam potētiā attenditur dei omnipotētia in deo. persona.n. diuina q̄ ꝓcedit per potētiā quasi nālem nō est aliqd cōnumeratū oībus. vñ potētia generādi nō cōtinet̄ sub oipotentia.

Ad primū ergo dōm q̄ illud est verū qñ actꝰ differt realr̄ a potentia a qua exit. tūc.n. ops q̄ ꝑus sit in potentia q̄ in actu vel tpe vel nā: sed in deo est oīno idē re. eēntia: potētia: ⁊ opatio. sed differunt tñ rōne: ⁊ iō in diuinis nō valz. ¶ Uel dōm q̄ in dīnis psonis est tñ ordo nāe quo fm Aug. aliquis est ex alio ⁊ nō ꝓr alio. vñ nō pōt cōcludi aliq̄ ꝓritas per hoc q̄ filius gnāt̄ ex potētia pr̄is. ¶ Ad scōm dōm q̄ natura vel eēntia cōparat̄ ad duo: ad hītez ⁊ ad id cui nā est ꝓncipium. iter eēntiaz igit̄ ⁊ hītez eēntiā nō cadit aliqua potentia media q̄tū ad actū ipsi eēntie in habentē q ē eē: sed ipsa eēntia dat esse hīti. ⁊ iste actꝰ est q̄si actꝰ ꝑmus. Egredit̄ ēt ab eēntia alius actꝰ q est ēt actꝰ hītis eēntiā sicut agētis: ⁊ eēntie sicut ꝓncipy agendi: ⁊ iste est actꝰ secundus ⁊ dicit̄ operatio: ⁊ inter eēntiā ⁊ talē operationē cadit virtus media differens ab vtroq; in creaturis etiā realiter: in deo rōne tñ: ⁊ talis actus est generare: ⁊ ideo fm modū intelligēdi nā nō est ꝓncipium ipsius nisi mediante potentia. ¶ Ad 3m dōm q̄ potētia dīna nullo mō

passiua est nec ēt vere actiua. sed sup actiua. actio.n.eiꝰ nō est per modū motꝰ: ꝫ per modū opatiōis: que differt a motu ſm phm in.io.ethi. sicut perfectum ab imperfecto: ꝛ ideo nō requirit mām in quā agat: qō non pōt esse in actione que est cū motu: cum oīs motus sit per exitus de potētia in actū: ꝛ iō nō opꝫ q creatio sit ex materia: et multo minus q generatio diuina. vnde Auicen. dicit q agens diuinū differt a naturali. agens enim naturale est causa motus. Sed agens diuinum est dans esse totum: sicut creatoꝛ mundi.

¶ Utrum potentia generatiua sit ad aliquid. II.

AD secundū sic ꝓcedit. videt q potentia generandi sit ad aliquid. ℞ remoto.n. itellectu distictaꝝ personarum a diuinis: adhuc manet intellectus oīum q̄ absolute dicunt: sicut bonitas sapia ꝛ hꝺ: sed remoto intellectu psonaꝝ nō remanet potentia gnandi: qz remotis psonis remouet gnātio: ꝛ remota generatiōe remouet potētia generādi. nō.n. pōt in diuinis esse aliqd in potētia qō nō sit actu. alꝰ deꝰ eēt mutabilis. g̃ nō est de absolutis: sed de ad aliqd dictis. ¶ ℘. potentie distiguunt̃ per actꝰ: sed generare in diuinis est ad aliquid dictū. qz gnātio est ꝓprietas ipsa relatiua vt supra dictū est: ergo ꝛ potētia generādi. ¶ ℘. oīs operatio ꝓpria alicuius rei egredit a forma ꝓpria eiusdē. sicut comburere a forma ignis: sed gnāre filiū in diuinis est ꝓpria opatio pris. g̃ ꝓncipiū illius erit ꝓpria forma pris: hꝺ autē est paternitas q̄ relatio q̄dā est. cū igit ꝓnm opationis sit potētia: vt q potētia generādi sit ad aliquid.

Contra cuius est actꝰ ei ē potētia ſm phm: sed ſm Dama. gnātio est actꝰ nāe. g̃ ꝛ potētia gnāndi est ipsi nāe: nā est absolute dictū. g̃ ꝛ potētia. ¶ ℘. in q̄libꝫ gnātione vniuoca idem est ꝓnm gnātōis ꝛ terminꝰ. sicut hō generat hoīem: sed terminꝰ generatiōis in diuinis est eēntia q̄ cōicat̃ per generationē vt supra dictū ē. ergo essentia ēt est ꝓncipium generationis: ꝛ sic videt q potentia generandi sit essentiale.

Respondeo quidā dixerūt q potētia generādi simplr est ad aliqd nō tātū ex parte actꝰ: sed ēt ex pte ipsiꝰ potētie. potētia.n. dicit relationē ꝓncipij. sed hꝺ nihil est: qz potētia nō ē relm ſm suum eē: sed solū ſm dici. imo potētia significat ēt illud qō ē ꝓnm ꝛ nō tm relonē ꝓncipij. Sic.n. q̄rimꝰ hꝺ de pō generandi. ꝓnm aūt cuiuslibet operatiōis dine vt supra dictū ē. ē eēntia dina: sed ab eēntia egredit aliqs actꝰ ſm q eēntia ē sapia: ꝛ aliqs ſm q est voluntas. ꝛ sic de alys attributis. Similiter dico q cū ꝓprietas realr sit eēntia: eēntia ꝫ q est ipsa pr̃nitas est ꝓnm huiꝰ actꝰ qui est gnāre: nō sicut agens: sed sicut quo agit̃. vñ ꝓnm gnātiōis ē eēntiale sub rōne relationis. vñ est q̄ſi mediū iter eēntiale ꝛ psonale. ex pte.n. illa q̄ pō q̄ est media inter eēntiā ꝛ opationē radicat̃ in eēntia est absolutū. ex pte aūt illa qua cōiungit̃ operationi est relatiuum.

Ad primū g̃ dōm q remoto itellectu psonaꝝ remanent̃ ea q̄ sunt pure absoluta: sed hꝺ nō est pō generādi vt dictū ē. ꝛ iō nō remanet subtractis psonis. ¶ Ad ꝫm dōm q ex q̄uis potētie inotescāt p actus: nō tm oꝫ q in eodē genere ponant̃ potētie ꝛ actꝰ. ꝛ ꝓcipue de potētys actiuis. vñ ex q̄uis generare sit ad aliquid. nō tm oꝫ q potētia gnāndi sit ad aliqd. sed verꝝ ē q posse gnāre est posse ad aliqd accusatiui casus. ¶ Ad ꝫm dōm q nā cōis in vnoquoq; opat̃ ꝫ ꝺitionē ipsiꝰ. vñ aīa sensibilis hꝫ in diuersis aīalibꝰ diuersas opatiōes: ꝛ ēt in diuersis oꝛganis sentiēdi. ꝛ hꝺ iō est: qz nā cōis determinat̃ ꝛ ꝺtrahit in vnoquoq; ſm ꝓprietates inuētas in illo. diuina aūt nā nō ꝺtrahit̃ neq; determinat̃ per ꝓprietates suppositoꝝ: tm nā diuina in pr̃e est ꝓprietas pris. ꝛ in filio est ꝓprietas fily: iō aūt nō ꝺhit̃: qz ꝓprietas nō ē aliō ab essentia vel ipsa nā vt adueniat sibi quasi dispositio ꝺhēs. iō ēt nā nō determinat̃ vel distiguit̃: qz relatio nō distinguit̃ ſm id qō ē. ꝫ ſm hꝺ tm cōperat̃ ad eēntiā: cuꝫ q̄ est idē re: sed ſm q ad alterū ē: ꝛ sic respicit psonā ꝛ distiguit eā: ꝛ iō in pr̃e est ꝓncipiū opationis ſm ꝓprietatem pris: ꝛ in filio ſm ꝓprietatē fily. vñ eadē opatio ē ꝛ nāe cōis ꝛ ꝓprie forme ipsiꝰ pris. ꝛ iō pō generandi vt dictuꝫ ē: est mediū iter absolutū ꝛ relatū. ꝛ hꝺ voluerūt q̄daꝫ dicere: dicentes potentiā gnāndi absolutuꝫ si cōsideret potentia remota vel idispositā: q̄uis ipꝛopꝛie locuti sint: qz ꝓprietas nō disponit eēntiā sed suppositū. ꝛ per ea q̄ dcā sunt patet etiam solutio ad sequentia.

¶ Utr pō dicat̃ vniuoce de pō gnāndi ꝛ pō creādi. III.

AD tertiuꝫ sic ꝓcedit. vr̃ q pō non ꝺ vniuoce de pō generādi ꝛ creādi. Potētie.n. distiguunt̃ p actꝰ: ꝛ actus per oba: sed filiꝰ deꝰ ꝛ creature nō vniuocantur in aliquo. g̃ nec gnātio ꝛ creatio. igit̃ vlterius nec pō generandi ꝛ creādi. ¶ ℘. pō creandi est simpliciter absoluta sed pō generādi est quodammō ad aliquid. cū igr̃ nihil vniuoceꝫ ad absolutū ꝛ relatū cū sint i diuersis p̄dicamētis vr̃ q pō nō vniuoce dicat̃ ō vtraq;.

Contra sicut dictū est pō gnāndi est ipsa dīna essentia. silr ēt pō creādi: cum deꝰ sit ꝓmū agēs: ꝛ oīs sua operatio sit per suā eēntiaꝫ. g̃ vr̃ q vtraq; sit vna potētia. ¶ Supposito q pō aliq̄ mō de eis dicat̃ ſm ꝓus ꝛ posteriꝰ: q̄r̃ q̄ istaꝝ potētiaꝝ sit ꝓor: ꝛ vr̃ q pō creādi. cōe.n. est aī ꝓpriū: ꝛ eēntiale ante psonale ſm rōnē itelligendi. Sꝫ pō creādi ē cōis tribꝰ personis. potētia aūt generādi vr̃ ꝓprie ptinere ad psonā pris. g̃ vr̃ q pō creādi sit ꝓor. ¶ Cōtra. ꝫ oꝛdinē actuū ē oꝛdo potētiaꝝ: ꝫ gnātio ē ꝓor creatiōe sic̄ eternū tpali. g̃ ꝛ pō gnāndi ē ꝓor.

Respondeo dōm q pō ē mediū ſm rōnē itelligēdi iter eēntiā ꝛ opationē nāe. pñt g̃ ꝛsiderari pō creādi ꝛ pō gnāndi ſm q radicant̃ in eēntia diuina: ꝛ sic est vna numero potētia: ne dū vniuoce dicta. possunt ēt cōsiderari ex parte q̄ cōiungunt̃ operationi. ꝛ ſm hꝺ potētia dr̃ de eis nō vniuoce: sed ſm ꝓus ꝛ posterius: ꝛ potētia generandi erit ꝓor ſm rōnem itelligendi q̄ potētia creandi: sicut generatio est ꝓior creatione. ¶ Et per hoc ꝫ solutio ad ꝓmū: qō ꝓcedit de potentia cōparata ad actū. Et similiter ad zm: qz potētia generādi non est ad aliqd nisi ex parte illa q̄ cōiungit̃ actui. Et similiter ad tertiū qō ꝓcedit ecōtrario de potentia ſm q se tenet a parte essentie. ¶ Ad quartū dōm q cōe in diuinis est ante ꝓpriuꝫ quādo cōe per se accipit̃ ſm rōneꝫ itelligendi. sed qñ cōe accipit̃ cuꝫ respectu ad creaturas rōne respectus adiuncti est posteriꝰ q̄ ꝓpriuꝫ alicuius persone ſm rationem intelligendi. Quintū ꝓcedimus.

¶ Questio. II.

DEinde querit̃ de cōitate hꝺ pōe: ꝛ circa hꝺ duo q̄runt̃. ꝓmo vtrum potētia generandi sit in filio. zo vtrum filius possit generare.

¶ Utrum potentia generandi sit in filio. I.

AD primuꝫ sic ꝓcedit. Sicut supra dictum est: potētia generādi includit in se rōnem paternitatis. sed paternitas nō est i filio. g̃ nec potētia generādi. ¶ ℘. cum potētia dicat rōnē ꝓncipij. potētia generādi dicit ꝓncipiū generatiōis: sed filio nullo mō ꝓpetit eē ꝓncipium gnātionis. esset.n. ꝓncipiū suiꝓsiꝰ. ergo in filio

nullo mō est potentia generandi.

Contra sicut supra dictū ē potētia generādi est ipsa diuina eētia:sz eētia pr̄is tota ē in filio.ḡ vr̄ q; ēt pō generādi sit in filio. ¶ Ꝑ.nulla scia vel volūtas ē pr̄is q̄ nō sit fily.ḡ nec ēt aliq̄ pō.cū pō illis duobus cōdistinidaī.sed pō generādi ē in pr̄e.ḡ ⁊ in filio.

Respondeo dōm q; potentia generādi dr̄ tripliciter:fm q; generandi pōt esse gerūdium verbi īpersonalis vel verbi psonalis actiui:vel verbi personalis passiui:si sit gerundiuz verbi impersonalis tunc potētia generandi est potētia qua ab aliquo generatur:⁊ ita est in filio potētia generandi.i.qua a patre generatur:si sit gerundiuz verbi personalis actiui:tūc potētia generādi dicit̄ potētia vt generet:⁊ sic nō est in filio:si sit gerundiuz verbi personalis passiui:tūc potētia generādi dr̄ potētia vt generet̄:⁊ ita est in filio:qz eadem potētia q̄ in pr̄e est vt generet:est in filio vt generet̄:⁊ ista distictio fundaī super id qō dictū est q; potētia generādi est eētia dīna a qua ꝓout in pr̄e est pr̄nitas est gnātio actiua:⁊ put in filio est filiatio erit gnātio passiua.

Ad primū ḡ dōm q; potētia gnāndi ex parte q̄ cōiungit̄ actui includit in se pr̄nitatem:⁊ fm hoc nō ꝯuenit filio:sed ex parte illa q̄ radicaī in essentia nō ĩcludit ⁊ ita cōuenit filio:fm q; generādi est gerūdium verbi īpersonalis vt sit sensus potētia generādi est in filio.i.essentia diuina per quā a patre fit gnātio. ¶ Ad 2m dōm q; potētia generādi nō est nisi in pr̄e fm q; habz rōnem p̄ncipij in se ĩclusam per modū pr̄nitatis:sed aliomō pōt esse in filio sicut dictū est:⁊ ex his ēt q̄ dicta sunt pz solutio ad tertiū. ¶ Ad q̄rtū dōm q; volūtas ⁊ scia nō hñt rōnem p̄ncipij respectu gnātiōis fily:qui ꝓcedit per modum nāe:sed tm̄ respectu creaturarū q̄ ꝓducunt a nō sicut artificiata:sed potentia etiā bz rōnē p̄ncipij ad gnātionē dīnā:⁊ iō magis pōt trahi ad psonale vt sit ꝓprium alicuius persone q̄z scientia ⁊ voluntas.

¶ Utr̄ filius possit generare alium filium. II.

Ad secundum sic ꝓcedit̄.vr̄ q; filius possit generare filiū aliū.Sēcz.n.potētiā nō ipeditā est aliqd potens operari:sed in filio est aliquo mō potentia generandi vt dictū est.cū igit̄ potētia dei nō possit ipediri.vr̄ q; filius possit gnāre aliuz filium. ¶ Ꝑ.filius est ymago pr̄is pfecte repr̄sentās ipm fm perfectā silitudinē:sed pater pōt generare.ḡ videt̄ q; etiā filius:alias nō pfecte assimilat̄ sibi. ¶ Ꝑ.quecunq; opatio est alicui⁹ nāe cōis si est in vno suoꝝ suppositoruz est ⁊ in alio:sicut ītelligere ⁊ rōcinari est opatio nāe būane in sorte ⁊ platone.sed generatio est opatio diuine nāe in pr̄e.ḡ ⁊ in filio.vr̄ ḡ q; filius possit generare filiū. ¶ Itē posse generare est aliqd dignitatis pr̄is alias nō eēt ꝓprietas psonalis:sed nulla dignitas est in patre q̄ non sit in filio cū sint oīno eq̄les in dignitate.ḡ filius pōt gnāre.

Contra fm Aug.minimū ĩcōueniens deo ē ipole:sz si filius gnāret filiū:seqret̄ in deo ĩcōueniēs: qz ille filius generaret aliuz:⁊ sic in infinitū.ḡ vr̄ q; filius nō possit gnāre. ¶ Ꝑ.nō eēt ibi sūma vnio ⁊ indistātia equalis:qz filius dei ꝓpingus se hret ad filiū q̄z ad pr̄ez:⁊ B non vr̄ in diuinis ꝓpetere. ¶ Ꝑ.q nō pōt eē pr̄ nō pōt generare:sed filius nō pōt eē pr̄:qz seqret̄ ꝯfusio psonaruz.ḡ ⁊c. ¶ Ulteri⁹ q̄rit̄ vtr̄ pr̄ possit generare aliū filium: ⁊ vr̄ q; sic:qz per gnātionē in nullo diminuit̄ ei⁹ potentia. ḡ qua rōne pōt generare vnū pōt ⁊ generare plures.

Respondeo dōz q; qdā dixerūt q; filius pōt gnāre aliū filiū:sed ista pō nūq̄ reducet̄ in actū pp ĩcōueniēs:qō Aug.iducit in lr̄a:sz B nihil ē:qz in perpetuis fm ph̄m nō differt esse ⁊ posse:⁊ multo min⁹ in diuinis.vñ qcqd nō ē in deo nō pōt eē ibi.als deus eēt mutabilis.vñ dōm simplr̄ q; filius nō pōt gnāre filiū. Et rō h⁹ est:qz ille filius in nullo distingueret̄ ab alio.cū.n.psone diuine nō distinguant̄ fm diuisionē māe:qz nō sūt māles: non remanet ibi alia distinctio nisi per relationes originis:impossibile est aūt q; vna relatio originis:sicut filiatio multiplicetur fm numerum:quia talis multiplicatio esset mālis.vñ in deo non pōt esse nisi vna filiatio:⁊ vna filiatiōe nō constituit̄ nisi vnus filius.⁊ ita in diuinis nō possunt eē plures fily nec plures patres:⁊ B pertinet ad perfectionem fily:qz nihil de filiatiōe est extra ipsum in diuinis.vnde est perfectus filius.

Ad primū ergo dōm q; in filio nō est potentia generandi nisi fm q; radicaī in eētia:et nō ex parte qua cōiungit̄ actui gnāndi:⁊ ideo nō sequit̄ q; sit actus ibi. ¶ Ad 2m dōm q; vbicūq; est silitudo opz q; ibi sit aliqua distinctio:qz fm boetiū similitudo ē rex differentiū eadem q̄litas.als nō esset similitudo sz identitas.vñ inter filiū ⁊ pr̄em saluaī perfecta similitudo:sz remanēte distinctiōe in oīb⁹ attributis cōueniūt.si autē filius generaret nō remaneret distinctio inter pr̄em ⁊ filium:cū nō sit ibi distinctio nisi per relationes originis:⁊ non possit ibi esse nisi vna pr̄nitas tātū vt dictū ē. ¶ Ad 3m dōm q; generare non est act⁹ diuine nāe nisi fm q; nā dīna est ipsa pr̄nitas:⁊ sub tali rōne natura dīna nō est in filio. ¶ Ad quartuz dōm q; dignitas est de absolute dictis.⁊ iō eadē ē dignitas pr̄is ⁊ fily nūero sic eadē eētia. vñ sicut pr̄nitas in patre est eētia:⁊ eadē essentia ē in filio nō paternitas sed filiatio:ita eadez dignitas numero que in patre est paternitas in filio ē filiatio.

¶ Ad id qō vlteri⁹ q̄rit̄ pz solo etiā per ꝓdicta:qz ipole est in diuinis plures esse filios.boc.n.nō est ex defectu potētie patris:sed ex distinctiōe suppositoꝝ diuine nature q̄ tolleretur vt dictum est. ¶ Expositio textus.

Immoderata eni esset ⁊c.) Ur̄.n. nō eē ĩcōueniens si genit⁹ semp aliuz gigneret:imo maximū bonum:qz q̄libet gnātio eēt ifinitū bonū.⁊ pōt dici q; eēt triplex ĩcōueniēs. ꝓmo qz si B in infinitū ꝓcederet cū oē ifinituz sit iperfectum gnātio dīna nūq̄ eēt pfecta.⁊ B sumit̄ ex lr̄a.2o qz nō posset eē distinctio inter plēs genitos vt dcm̄ ē.3o qz quāuis cōicatio sit de nobilitate ⁊ simplicitate nāe tm̄ ifinita cōmunicatio nō est nisi ex defectu nāe:qz.n. natura nō pōt conseruari fm eternū esse in vno indiuiduo nisi ēdit ꝓ infinitam successionem idiuiduoꝝ cōseruare perpetuitatē suam saltez fm idē in spē:⁊ B nullo mō deo cōuenit(Nō .n.nō potuit sz nō oportuit.i.nō ex impotētia ⁊c.) Videt̄ ista expositio nimis esse extorta ⁊ nō posse accipi ex verbis Aug. ¶ Sed dōm q; magister accipit istā expositionem ex eo q; ly non. potuit pōt sumi negatiue tm̄:⁊ sic ꝓcedebat obiectio:vel pōt sumi quasi p̄nnatiue vt nō potuit sit quasi terminus infinitus:⁊ tunc per hoc q; dicit. nō.n.nō potuit:negaī ipotētia. ¶ Sed videt̄ iterū q; ex ipotētia fily sit q; n̄ generet.ita.n.arguit Aug. si pr̄ nō potuit gnāre filiū coeternū ⁊ coequalem sibi:ipotēs fuit.ḡ videt̄ similr̄ q; si filius non potuit:ipotēs sit. ¶ Dōm q; generare filiū est de his q̄ pertinēt ad rōnez pr̄is:⁊ iō nihil posset deesse de his que sunt vel ptinēt de perfectiōe generatiōis:qn redundaret in ipotētiā pr̄is: sed generare nō pertinet ad rōnē fily:imo potius est oppositum filiationi:⁊ ideo ex B nō ostendit̄ filius impotēs:sicut homo non dicitur impotens nisi ex eo q; non potest ea que ad ipsum pertinent.

¶ De veritate ꝓprietate ⁊ icõmutabilitate ⁊ simplicitate essentie dei. ¶ Di. VIII.

NUnc de veritate siue ꝓprietate ⁊ incõmutabilitate atq; simplicitate dine nãe vel subę siue eẽntie agendũ ẽ. Est itaq; ꝺs: vt ait Aug. i. v. li. de tri. sine dubitatiõe subã vel sameli⁹ ß appellaẽ eẽntia: quã greci vsyã vocãt. Sic. n. ab eo qꝺ ẽ sape dicta est sapia: ⁊ ab eo qꝺ ẽ scire dcã est scia: ita ab eo qꝺ ẽ esse dicta ẽ essentia. Et qs magis est q̃ ille q̃ dixit famulo suo Moysi. Ego sum qui sum ⁊ dices filijs israel: q̃ est misit me ad vos. Ipse ꝟe ac ꝓprie dr̃ eẽntia: cui⁹ eẽntia nõ nouit ꝑteritũ vel futurũ. Ũñ Hieronym⁹ ad Marcellaz scribẽs ait. Be⁹ solus q̃ exordiũ nõ hz ꝟe eẽntie nomẽ tenuit. qz in ei⁹ ꝓparatiõe q̃ ꝟe ẽ: qz icõmutabil' ẽ: q̃si nõ sũt q̃ mutabilia sũt. Be quo. n. dr̃ fuit: nõ ẽ: ⁊ de quo dr̃ erit nõdũ ẽ. de⁹ aũt tm̃ ẽ q̃ nõ nouit fuisse vel futurꝫ eẽ. Solus g̃ de⁹ ꝟe ẽ: c⁹ essentie ꝓparatũ nr̃m esse non est.

¶ Querit q̃lr intelligẽda sint ꝟba hieronymi.

HIc diligẽter aduertẽdũ ẽ qũo intelligi debeãt ꝟba illa hieronymi. s. de⁹ tm̃ ẽ ⁊ nõ nouit fuisse tanq; nõ possit dici de deo fuit vel erit hz tm̃ ẽ: cum de deo freq̃nter scriptũ reperiam⁹: fuit ab eterno: fuit semp ⁊ erit in secula ⁊ hz. Ũñ vr̃ qz nõ ẽ tm̃ dicẽdũ de deo: fuit ẽ vel erit. Si. n. diceret tm̃ fuit putaret q̃ desierit eẽ. Si dicere tm̃ ẽ putaret q̃ nõ semp fuerit hz eẽ cepe rit. Si tm̃ erit putaret nõ eẽ mõ. Dicaẽ g̃ qz sp fuit est ⁊ erit vt itelligaẽ: qz nec cepit nec ꝺsijt nec desinit: nec desinet eẽ. Be hoc Augu. sup Joãnẽ ita ait: cũ de sempiterna re ꝓprie dicaẽ est. scõm nos bñ dr̃ fuit ⁊ erit. fuit qz nũquaz desijt: erit qz nũq; derit. ẽ qz sp ẽ. nõ ꝑterijt q̃si qꝺ nõ maneat. nõ oriet q̃si qꝺ nõ erat. Cũ ergo nr̃a locutio ꝑ tẽpora varieẽ: de eo vere dicunt ꝟba cuiuslibet tẽporis: qui nullo tpe defuit vel deest vl' deerit. Et iõ nõ mirũ si de spũ ꝟitatis veritas loquẽs dixit ꝑ futurꝫ. Quecũq; audiet loqueẽ. audiet. s. ab eo a quo procedit. Audire illi⁹ ẽ scire: idẽ ẽt eẽ. A quo g̃ ẽ illi cẽntia: ab illo audiẽtia. i. scia q̃ nõ ẽ aliud q̃ eẽntia. Audiet g̃ dixit ꝺ eo qꝺ audiuit. ⁊ audit. i. qꝺ semp sciuit scit ⁊ sciet. Ecce hic dicit Augu. ꝟba cuiuslz tpis dici de eo: sed tm̃ ꝓprie ẽ. Illud g̃ qꝺ hiero nym⁹ dic ita itelligẽdũ est. Nõ nouit fuisse vel futurꝫ eẽ hz tm̃ eẽ. i. cũ dr̃ de deo q̃ fuit vel erit nõ est itelligẽdũ q̃ ꝑterierit vl' futurus sit: hz q̃ existat simpliciter sine aliquo tpali motu: lz. n. verba subina diuersoꝝ tẽpoꝝ de deo dicant vt fuit erit est erat. nõ tm̃ tẽporales motus esse distinguũt. s. ꝑteritũ vel futurꝫ vel ꝑteritũ iperfectum vl' ꝑteritũ perfectũ. vl' ꝑteritũ pluscq; pfectum: hz eẽntiã siue existẽtiã diuinitatis simpl'r ĩsinuãt. Be⁹ g̃ solus ꝓprie dr̃ eẽntia vl' eẽ. Ũñ Hyl'. ita ait in. vii. li. de trini. Esse nõ ẽ accidẽs deo: sed subsistens veritas ⁊ manens causa: ⁊ naturalis generis ꝓprietas.

¶ De icõmutabilitate hic.

DEi ẽt soli⁹ eẽntia ꝓprie icõmutabilis dr̃: qz nec mutaẽ nec mutari ꝑt. Ũñ Aug. in. v. lib. de trinitate. Alie inqt eẽntie vel subę capiũt accidẽtia: qb⁹ in eis fiat vel magna vl' quãtacunq; mutatio. Deo aũt aliqd hꝺ accidere nõ põt: ⁊ ideo sola subã vl' eẽntia q̃ ẽ de⁹ icõmutabilis ẽ. Cui pfecto maxie ac ꝟissime cõpetit esse. Qꝺ. n. mutaẽ nõ seruat ipm̃ verũ eẽ: ⁊ qꝺ mutari põt ẽt si nõ mutẽ põt qꝺ fuerat non eẽ. Ideoq; illud solũ qꝺ nõ tm̃ nõ mutaẽ: vez ẽt oio mutari nõ põt: verissime dicit eẽ. i. subsiãtia patris ⁊ filij ⁊ spũs sancti. Jõ apostolus de deo loquens ait. Qui solus imortalitatẽ hz. Ut eni ait Augustinus in li. de trinitate. Cũ anima quodam mõ imortal' eẽ dicaẽ ⁊ sit. nõ diceret apl's solus hz imortalitatẽ: nisi qz ꝟa imortalitas ⁊ icommutabilitas ẽ: quã nulla põt hr̃e creatura: qm̃ solius creatoris est. Unde Jacob⁹ ait. Apud quẽ nõ ẽ trãsmutatio nec vicissitudinis obũbratio. Et Dauid. Mutabis ea ⁊ mutabuntur: tu autẽ idem ipse es. Jdeo Augustinus super genesim dicit q̃ de⁹ nec per loca nec per tẽpora moueẽ. Creatura vero per tpa ⁊ loca. ⁊ ꝑ tẽpora moueri est per affectiones cõmutari. Deus autẽ nec loco nec affectione mutari potest: qui per ꝓphetaz ait. Ego de⁹ ⁊ nõ mutor qui ẽ immutabilis solus. Unde recte solus dicit habere imortalitatẽ. In omni. n. mutabili natura vt ait Augustinus contra maximinum nõ nulla mors ẽ ipsa mutatio. quia facit aliqd in ea non esse: qꝺ erat. Unde ⁊ ipsa aia humana que in deo dicit imortalis: qz ꝑm modum suũ nunq; desinit viuere: hz tm̃ quãdã mortem suã. qz si iuste viuebat ⁊ peccat: moritur iustitie: si peccatrix erat ⁊ iustificatur: moritur peccato: vt alias eius mutatiões taceam: de qbus modo longuz est disputare. Et creaturarũ natura celestiũ mori potuit: quia peccare potuit. Nã angeli peccauerunt ⁊ demones facti sunt quoruz est diabolus princeps: ⁊ qui nec peccare ꝟerũt peccare potuerunt: ⁊ quicunq; creature

rationali p:estat vt peccare non possit: nō est hoc nature p:opr:ie: sed dei gr:atie. Et iō solus deus vt ait apostolus hz imo:talitatez: qui nō cuiusquā gr:atia sed natura sua nec potuit nec potest aliq̄ conuersiōe mutari: nec potuit nec poterit aliqua mutatiōe peccare. Proinde vt ait Augustinus in lib. i. de trinitate: substātiaz dei sine vlla sui cōmutatiōe mutabilia faciētez ⁊ sine vllo suo tpali motu tēpo:ralia creantez: intueri ⁊ nosse lz sit difficile: oz. Vere ergo ac ꝓp:ie icōmutabilis est sola diuinitatis eēntia q̄ sine sui mutatiōe cūctas cōdidit naturas.

¶ Hic de simplicitate.

Adem quoq; sola ꝓp:ie ac vere simplex ē: vbi nec partiū nec accidētiuz seu quarūlibet fo:maꝝ vlla est diuersitas sine variatio vl' multitudo. Ut aūt scias quomodo simplex sit illa substātia vt te docet Augustinus in li. vi. de tri. aniaduerte p:imo quare creatura sit multiplex ⁊ nullo modo ꝙ simplex. Et p:imo de co:po:ali postea vero de spirituali creatura. Co:po:alis vtiq; creatura partib⁹ cōstat: ita vt sit sibi alia pars mai o:. alia mino:: ⁊ maius sit totum q̄z pars quelibz. Et in vnoquoq; co:po:e aliud est magnitudo: aliud colo:: aliud figura: pōt enim ⁊ minuta magnitudine manere idez colo:: ⁊ eadem figura. ⁊ colo:e mutato manere eadem figura ⁊ eadez magnitudo: ac per hoc multiplex esse conuincit natura co:po:is. simplex autem nullo modo.

¶ Hic de spirituali creatura ostēdit quomō sit multiplex: non simplex.

Reatura quoq; spūalis vt ē aia: ī cōparatiōe q̄dē co:po:is ē simplex: sine cōparatiōe vero co:po:is multiplex est ⁊ nō simplex: q̄ iō simplex dicitur respectu co:po:is q: mole nō diffunditur per spaciuz loci: sed in vnoquoq; co:po:e ⁊ in toto tota est: ⁊ in q̄libet p:te eius tota ē: ⁊ iō cū fit aliqd in qualibet particula co:po:is exigua qō sentiat anima: q̄uis non fiat in toto co:po:e: illa tī tota sentit: q: totā nō latet. Sz tī nec in ipsa anima vera simplicitas est: cum aliud sit artificiosuz cē: aliud inertē: aliud acutum: aliud memo:ē: aliud cupiditas: aliud timo: aliud leritia aliud tristitia. Possūtq; hec ⁊ alia hmōi innumerabilia in anime nā inueniri: ⁊ alia sine alijs: ⁊ alia magis alia min⁹ manifestū ē nō simplicē cē lz multiplicē esse naturā. Nihil. n. simplex mutabile ē: ois aūt creatura mutabilis ē. nulla ergo creatura ꝙ simplex ē. Deus ꝙo etsi multiplr dicat. i. multis nominibus significet. ꝙ tī ⁊ sūme simplex ē. Dicitur eni magnus bonus sapiēs beatus verus: ⁊ qcqd aliud non indigne dici videt. sed eadez magnitudo eius ē que sapientia. Nō eniz mole magnus est sed virtute: ⁊ eadē bonitas que sapientia ⁊ magnitudo ⁊ veritas. ⁊ nō est ibi aliud ip̄z beatū cē. ⁊ aliud magnū aliud sapientez aliud verū aut bonū esse: aut oio esse.

¶ Qualiter cū deus sit simplex multiplex tamen dicatur.

Hic diligēter notādū est cū dicat Augustin⁹ solū deū vere simplicē cē cur dicat eūdē multipliciter dici: lz ꝑ nō ꝓpter diuersitatē accidētiū vel ptiū dicit: imo pp diuersitatē ac multitudinē noiuz q̄ de deo dicunt: que lz multiplicia sint: vnuz tī significāt. s. diuinaz naturam. hec. n. non ita accipiunt cū de illa icōmutabili eternaq; substātia icōparabiliter simplicioze ēt est humanus animus dicunt: quēadmodū cū de creaturis dicūtur. Unde Augu. in li. vi. de tri. Deo inquit hoc est esse q̄ forte cē vel sapiēte cē vel iustū cē. Et si qd de illa simplici multiplicitate vel multiplici simplicitate dixeris quo substātia ei⁹ significet: hūano autē aio nō ē hoc cē q̄ est forte cē aut prudētem aut iustū. pōt eni esse animus ⁊ nullā istarū habere virtutē.

¶ Tanta ē dei simplicitas ꝙ nulli predicamentorum subijcitur.

Quod aūt in dīna nā nulla sit accidētiū diuersitas nullaq; penit⁹ mutabilitas sed pfecta simplicitas: ostendit Aug. in. v. li. de trini. dicēs. Intelligamus deū quātū possum⁹ sine q̄litate bonū: sine quātitate magnū: sine idigentia creatorē: sine situ p:esentē: sine habitu omnia continentem: sine loco vbiq; totum: sine tempo:e sempiternuz: sine vlla sui mutatione mutabilia facientem nihilq; patiētē. Quisq; deū ita cogitat ⁊ si nōdū pōt inuenire oio qd sit: pie tamen caueat quātum pōt aliqd de illo sentire qō nō sit. Ecce si subtiliter itendas ex his atq; predictis aperitur illa p:edicamenta artis dyalectice dei nature minime conuenire: q̄ nullis subiecta est accidentibus.

¶ Q: de⁹ nō ꝓp:ie sed abusiue dicit suba.

Unde nec ꝓp:ie dr̄ suba: vt Augustinus li. vij. de trinitate ostēdit dicēs. Sic ab eo qō est eē appellat eēntia: ita ⁊ ab eo qō ē subsistere subaz dicimus: si tī dignū ē vt de⁹ dicat subsi-

stere. Hoc.n. de his reb⁹ recte itelligit: in quibus vt in subiectis sunt ea q̄ in aliquo: vt i subiecto esse dñr. sicut in corpe color atq; forma. Corp⁹.n. subsistit t iō suba est. Resp̄o mutabiles neq; simplices ꝓprie dicūtur sube. Be⁹ aūt si subsistit vt suba ꝓprie dici possit inest in eo aliqd tanq̄ in subo: t non est simplex. Nephas aūt ē dicere vt subsistat de⁹ t subsistit bonitati sue: t illa bonitas nō suba sit vel potius eēntia: neq; ipse de⁹ sit bonitas sua: ꝫ in illo sit tāq̄ in subiecto. Uñ manifestū est deus abusiue subam vocari: vt noie vsitatione itelligatur essentia: qō vere ac ꝓprie dī ita vt fortasse solum deū dici oporteat essentiā. Est.n. vere solus: quia incōmutabilis est.

¶ Qr nō est i deo aliqd qō nō sit de⁹.

Uius aūt essentie simplicitas ac sinceritas tāta est q̄ nō est i ea aliqd qō nō sit ipsa: sed idem est habens t qō habetur. Uñ Hylarius in. vij. lib. de trini. ait. Nō ex compositis inqt deus qui vita est subsistit: neq; qui virtus est ex infirmis continet: nec q lux ē ex obscuris coaptat: nec qui spiritus est ex disparibus formalis est. totum qō in eo est vnū est. Itē Hylarius in. viij. lib. de trini. Nō humano modo deus ex compositis ē: vt in eo aliud sit qō ab eo habet: aliud sit ipse qui habeat: sed totū vita est natura. s. perfecta t infinita t nō ex disparibus constituta: sed viuens ipsa per totū. Be hoc eodez Boetius in libro de trinitate ait. Quocirca hoc vere est vnum in quo nullus numerus: nulluz in eo aliud ꝓter id qō est. neq; eniz subiectū fieri pōt. Augu. quoq; in lib. de fide ad petruz dicit. In dei substantia nō est aliquid qō non sit suba: quasi aliud sit ibi substātia: aliud qō accidit substantie: sed quicqd ibi intelligi pōt substantia est. Uerū hec dici possunt t facile credi: videri autē nisi puro corde omnino nō possunt. Itē Augu. in. xv. lib. de trinitate. Sic habetur in natura vniuscuiusq; trium: vt qui habet hoc sit quod habz. sicut imutabilis simplexq; substātia. Unde Isidorus ait. Be⁹ simplex dicitur siue nō amittendo qō hz: siue qō aliud nō est ipse: t aliud quod in ipso est: t cū tante simplicitatis atq; sinceritatis sit natura diuina: est tamē in ea personarū trinitas. Unde Augustin⁹ in. xi. lib. de ciuitate dei ait. Nō ꝓpter hoc naturam summi boni simplici dicimus: quia pater est in ea solus: aut filius in ea solus: aut spiritus sanct⁹ solus. i. qz ē sola ista nominum trinitas siue subsistentia personarū sicut sabelliani putauerūt: sed ideo simplex dicitur: quia est hoc qō habet: excepto q relatiue queq; persona ad alteraz dicit: nec est ipsa. Nam vtiq; pater habet filium ad quem relatiue dicit: nec tamē ipse est filius: t filius habet patrem: nec tamē ipse ē pater. In quo vero ad semetipsum dicit nō ad alterū. hoc ē qō habet sicut ad semetipsum dicitur viuus habēdo vitam: t eadem vita ipa ē. ꝓpter hoc vtiq; natura hec dr̄ simplex q̄ non sit aliud hñs: t aliud id qō habet: sicut in ceteris rebus est. Nō eniz hñs liquorez liquor est: nec corpus color: nec aia sapientia est. Ecce quāta est idētitas: quanta est vnitas t imutabilitas simplicitas puritas diuine sube iuxta infirmitatis nostre valitudinem assignauimus.

¶ Diuisio ꝓme partis textus.

Ostensa trinitate personarū in vnitate eēntie h̄ incipit ꝓseq determinationez suā de his que pertinēt ad vtrūq; sunt aūt in dīnis tria. s. eēntia cōis psona distincta: ꝓprietas distiguēs. diuidit ḡ h̄ pars in duas. in ꝑma determinat de istis ꝑm se. in scōa quo adiuicē cōparant. 33. di. ibi. (Pōt supradicta ꝛc.) Prima i tres. In ꝑma determiat de eēntia. In scōa de personis. 9. dis. ibi. (Nec ad psonaz distinctionē) In 3ª determinat de proprietatibus. 26. di. ibi. (Nunc de ꝓprietatibus.) Prima in tres ꝑm tria attributa eēntie q̄ ꝓsequitur. ꝑmo. n. determinat de eēntie vnitate. scōo de icōmutabilitate. ibi. (Dei etiaz solius ꝛc.) tertio de simplicitate. ibi (Eadēq; sola ꝛc.) Circa ꝑmū duo facit. ꝑmo ostēdit veritatē diuine essentie. scōo removet dubitationē. ibi. (Dic diligenter aduertendum ꝛc.)

¶ Questio. I.

Circa ꝑmā partē distinctōis in qua agit de ꝓprietate dīni esse: duo q̄runt. Primo de ipso eē dino. Secūdo de mēsura eius. s. eternitate. In ꝑmo tria querunt. Primo vtz eē deo ꝓprie ꝓueniat. Secūdo vtz suū esse sit esse cuiuslibet creature. Tertio de ordine huius nominis qui est ad alia diuina nomina.

¶ Utrum esse ꝓprie dicat de deo. I.

Ad primuz sic ꝓcedit: vr q esse nō ꝓpe dicat de deo. Illud eni est ꝓpriū alicui qō sibi soli ꝓuenit: ꝫ esse nō solū ꝓuenit deo: imo ēt creaturis. ḡ vr q eē nō ꝓprie do ꝓueniat. ¶ P. nō possumus nomiare deū nisi ꝑm q ipsum cognoscimus. Uñ Dama. vbū est angelus. i. nunci⁹ itellect⁹: ꝫ nos nō possumus cognoscere deū in statu vie imediate: ꝫ tū ex creaturis. ḡ nec noiare: cū igit ḡ est nō dicat aliquē respectū ad creaturas: vr q nō ꝓpe nomiet deū. ¶ P. sicut sapiētia creata deficit a sapiētia icreata: ita t esse creatū ab esse icreato: sed ꝓpter hoc nomē sapiētie dicit deficere a perfecta significatiōe diuine sapiētie: qz est impositū a nobis ꝑm apprehēsionē create sapiētie. ḡ videt q cadē ratiōe nec h̄ nomē qui est ꝓprie significet deū esse: t ita nō opz dici magis ꝓpriū nomen eius q̄ alia nomina. ¶ Itē Dama. dicit: q qui est nō significat quid est deus: sed quoddam pelagus sube infinitū: sed infinitū nō est comprehensibile. t per cōsequens nō nominabile: sed ignotum. ḡ videt q qui est nō sit diuinum nomen.

Contra. exo.3. dñs dixit ad Moysen. Si quesierit nomē meū ꝛc.g ꝛc. ¶ Hoc idem vī q̄ per Dama. dicētem q̄ qui est maxime est ꝓpriū nomen dei. ¶ Et per rabi moysen qui dicit. Hoc nomē esse nomen dei ineffabile q̄ dignissimum habebatur.

Respondeo dōm: q̄ q est. est maxie ꝓpriū nomē dei inter alia noīa. ꝛ rō huiº pōt esse quadrupler. Prima sumit ex lra ex ver. Jo. fm pfectionē dīni eē. Illud. n. est pfectū cuiº nihil est extra ipm: esse aut nr̄m hz aliqd sui extra se. deest. n. aliqd: qō iaz de ipo pteryt. ꝛ qō futurū est: sz in diuio esse nihil preteryt nec futurū est. ꝛ iō totū eē suū hz pfectuz: ꝛ pp hoc sibi ꝓprie respectu alioꝝ conuenit esse. Secunda rō sumit ex verbis Dam̄. q dicit: q̄ q est significat eē ideterminate ꝛ nō qd ē: ꝛ qz in statu vie hoc tm̄ de ipso cognoscimus: qz est ꝛ non qd est nisi p negationez ꝛ nō possumus noīare nisi fz q̄ cognoscimus. ꝛ iō ꝓprissime noīat a nobis q est. Tertia rō sumit ex verbis Dionysij q dicit q̄ esse iter oēs alias diuine bonitatis participatōes sicut viuere ꝛ itelligere: ꝛ hz ꝑmū est: ꝛ quasi ꝓncipiū alioꝝ ꝓhabēs in se oīa ꝑdicta fm quēdā modū vnita: ꝛ ita etiā deus est ꝑn̄m diuinuz: ꝛ oīa sunt vnū in ipso. Quarta rō pōt sumi ex verbis Auic̄. in hūc modū: q̄ cū i omni qō est sit cōsiderare qditatem suā p quā subsistit i natura determiata: ꝛ esse suū p qō dicitur de eo q̄ est in actu. Hz nomē res imponit rei a quiditate sua fm Auic̄. Hz nomē qui est vel ens imponitur ab ipso actu eēndi. cū aūt ita sit q̄ in qualibet re creata eēntia sua differat a suo esse: res illa ꝓprie denomiat a qditate sua ꝛ nō ab actu eēndi. sicut hō ab humanitate. in deo aūt ipm esse suū est sua qditas. ꝛ ideo nomē qō sumit ab esse ꝓprie nominat ipm: ꝛ est ꝓpriuz nomē eius sicut ꝓpriuꝫ nomē hominis qō sumit a quiditate sua.

Ad primuz g̃ dōm: q̄ cū dr̄ aliqd ꝓprie cōuenire alicui hz pōt itelligi dupliciter: aut q̄ per ꝓprietatē excludat omne extraneū a nā subiecti: vt cū dicit ꝓpriuz hominis esse risibile: qz nulli extraneo a natura homis cōuenit. ꝛ sic esse nō dicit ꝓpriū deo: quia cōuenit etiaz creaturis. Aut fm q̄ excludit omne extraneum a nā p̄dicati: vt cū dicit hoc ꝓprie esse aurū: qz nō hz admixtionē alterius metalli. ꝛ hoc modo esse dicit ꝓpriuꝫ deo: qz nō hz admixtionē diuinū esse alicuius priuatōis vel potētialitatis: sicut esse creature. ꝛ ideo p eo dē in littera sumit ꝓprietas ꝛ veritas. verū eniz aūt dicimus esse qō ē extraneo impermixtū. ¶ Ad 2m dōm: q̄ ex creaturis ꝛingit deū noīari tripliciter. vno mō quādo nomē ipluz actualiter cōnotat effectū in creatura ꝓpter relationem ad creaturā importatā in nomine. sicut creator ꝛ dñs. Alio modo quādo ipm nomē nomiat fm suā rōnem ꝓncipiū alicuius actus dīni in creaturis. sicut sapiētia potētia ꝛ volūtas. Alio mō quādo ipluz nomen dicit aliqd representatū in creaturis. sicut viuēs. oīs enī vita exemplata est a vita diuina. ꝛ similr̄ hoc nomē qui est noīat deū per esse inuētuz in creaturis: qō exemplariter deductuz est ab ipso. ¶ Ad 3m dōm: q̄ cū esse creature impfecte representet dīnū esse ꝛ hoc nomē q est impfecte significat ipsum: qz significat p modū cuiusdā concretionis ꝛ cōpositiōis: sed adhuc imperfectius significatur p alia noīa. cū. n. dico deū esse sapiētem. tūc cū in hoc dicto icludat esse significat ibi duplex imperfectio. vna est ex parte ipsius esse cōcreti. sicut in hoc nomine qui ē: ꝛ supaddit alia ex ꝓpria rōne sapientie. Ipsa. n. sapientia creata deficit a rōne diuine sapientie: ꝛ ꝓpter hoc maioꝛ imperfectio est i alys noibus q̃ in hoc nomine qui est. ꝛ ideo hoc est dignius ꝛ magis deo ꝓpriū. ¶ Ad 4m dōm: q̄ alia omnia nomina dicūt esse determinatuz ꝛ particulatum. sicut sapiēs dicit aliqd esse: sz hoc nomē qui est dicit esse absolutū ꝛ ideterminatū p aliqd additū. ꝛ ideo dicit Damascen⁹ q̄ nō significat qd est deus: sed significat quoddā pelagus subē infinitū quasi nō determinatuz. vñ quādo in deū ꝓcedimus p viā remo tōis. ꝑmo negamus ab eo corporalia. ꝛ secūdo etiā itellectualia fz q̄ inueniūtur in creaturis vt bonitas ꝛ sapiētia. ꝛ tūc remanet tm̄ i intellectu nostro qz est ꝛ nihil amplius. vnde est sicut in quadā cōfusione. ¶ Ad vltimū aūt etiaz hoc ipsum esse fm q̄ est in creaturis ab ipo remouemus. ꝛ tūc remanet in quadā tenebra ignorantie: fm quā ignorantiam q̃tū ad statum vie pertinet optime deo cōiungimur: vt dicit Diony. ꝛ hec est quedā caligo in qua deꝰ habitare dr̄.

¶ Utꝝ deus sit esse oīum rerum. II.

Ad secundus sic ꝓcedit: videtur q̄ deus sit esse oīuz rez per id qō dicit Diony. 4. caplo cel. hier. esse oīum est super esse diuinitatis. Hz etiā idē dicit. 5. cap. de diui. no. Ipse deus est esse existētibus. ¶ P. nulla creatuta est per se: sed per aliud. esse aūt nō est per aliud: qz si esset per aliud esse: iterum eadē questio eēt de illo ꝛ sic in infinitum ꝓcederet: ꝛ ita vī q̄ eē nō sit qd causatū: ꝛ ita est deus. ¶ P. ea que sunt ꝛ nullo mō differūt sunt idē: sed deꝰ ꝛ esse rei sunt ꝛ nullo mō differūt. g̃ sūt idē. ꝓbatio medie q̄ sint manifestū est: q̄ aūt nō differāt videt. quecūqz. n. differunt aliq̄ differētia differūt: sed quecūqz differūt aliqua differētia in se habent aliquam differētiam: ꝛ ita sunt composita. sicut homo habet in se rationale. cum igitur esse sit simplex. ꝛ similiter deus videt q̄ nō differant.

Contra. nihil ē magis i re qō sit vnitū sibi q̃ eē suum: sed deus nō vnit rebus: qō pz etiā per plz lib. de causis. causa ꝑma regit oēs res ꝓpterq̃ commisceat cū eis. g̃ deus nō est oīum esse. ¶ P. nihil hz eē nisi iquātū participat diuinū esse: qz ipsum est ꝑmū ens: quare causa oīs entis: sed omne qō est participatū in aliquo est in eo per modū participantis: qz nihil pōt recipe vltra mēsuram suā: cuz igit modus cuiuslibet rei create sit finitus quelibet res creata recipit esse finitum: ꝛ inferius diuino esse: qō est perfectissimuz. ergo cōstat q̄ esse creature quo est formaliter nō est diuinū esse.

Respondeo sicut dicit Ber. deus est eē oīum nō essentiale: sed causale: qō sic pz: inuenimus. n. tres modos cause agētis. s. cām equoce agentē: ꝛ hoc est qñ effectꝰ nō cōuenit cū cā nec noīe nec ratiōe. sicut sol facit calorē g nō ē calidus. ¶ Itē cām vniuoce agētē qñ effectus conuenit in noīe ꝛ ratiōe cū causa. sicut homo generat hominē: ꝛ calor facit calorē: neutro istoꝝ modoꝝ deꝰ agit: qz nihil vniuoce cōuenit cuz ipso. nō equoce: cū effectus ꝛ causa aliquo mō cōueniāt in noīe ꝛ ratiōe fm ꝑus ꝛ posterius. sicut deus sua sapiētia facit nos sapiētes. ita tamē q̄ sapiētia nostra semp deficit a ratiōe sapiētie sue. sicut accidēs a rōne entis fm q̄ est in substātia. vñ est tertius modus causa agentis analogice. vñ pz q̄ diuinum esse ꝓducit esse creature in similitudine sui imperfecta. ꝛ ideo eē dinuz dicit esse oīum rerum a quo omne eē creatū effectiue ꝛ exēplariter manat.

Et per hoc pz solutio ad dcm̄ Dionysij: qō ita intelligendum est: vt pz ex hoc qō dicit super esse: si. n. deus esset eēntialiter esse creature nō eēt super esse creatū. ¶ Ad 2m dōz: q̄ esse creatū nō est p aliqd aliud: si ly. p. dicat causam formalē intrinsecam: imo ipso formaliter est creatura. sic aūt dicat causaz formalē extra rez vel cām effectiuā sic est p diuinū esse ꝛ nō p se. ¶ Ad tertiuz dicēdum: q̄ ꝑma non sunt diuersa nisi per

seipa:sed ea q̃ sunt ex p̃mis differũt per diuersitatẽ p̃mo rum.sicut homo ⁊ asinus differũt istis differẽtys diuersis rõnale ⁊ irrationale:que nõ diuersificãtur alys differentys:sed seipsis:ita ẽt deus ⁊ esse creatũ non differunt aliquib⁹ differẽtys vtriq; superadditis:sed seipsis.vnde nec ꝓprie dicunt̃ differre:sed diuersa esse. diuersum enī est absolutũ:sed differẽs est relatũ ſm pb̃m.io. metaph̃. omne.n.differens aliquo differt:sed non omne diuersum aliquo diuersum est.

¶ Utr̃ b̃ nomẽ g est sit p̃mũ iter noīa dīna. III.

AD tertiũ sic ꝓcedit̃. videt̃.n. q̃ hoc nomẽ g est nõ sit p̃mũ iter dīna noīa. De ꝓpositis.n.pus est agendũ:sed Diony. prius agit de bono in lib. de diuinis noīb⁹:q̃ de exīte.g̃ vr̃ bonũ pus esse ente. ¶ P̃.illud qõ ẽ cõius vr̃ eẽ pus:sz bonũ est cõius q̃ ens: q̃ diuinũ esse extẽdit se tñ ad entia q̃ esse participãt:bonũ aũt extẽdit se ad nõ entia q̃ ẽt in esse vocat.dicit̃ enī bonũ a boare qõ est vocare:vt cõmen.dicit sup lib.de diuinis noīb⁹. ergo bonũ est pus q̃ ens. ¶ P̃.quecũq; sũt eq̃lis simplicitatis.vnũ nõ est pus altero :sed ens verū bonũ ⁊ vnū sunt eq̃lis simplicitatis : qõ ps ex hoc q̃ ad inuicẽ conuertunt̃.g̃ vnũ nõ est altero prius.

Contra. ſm Diony. dīna attributa nõ inotescũt nobis nisi ex eox ptícipatõib⁹ q̃bus a creaturis ptícipant̃ : sed iter oēs alias ptícipatiões esse pus est: vt dr̃ ſ.ca.de di.no.bis vbis. Ar̃ alias ipsi⁹.ſ.dei ptícipationes esse positum est:cui ẽt dcñ pbi ꝺsonat lib.de causis. ꝓma rex creaturarũ est eẽ.g̃ videt̃ q̃ ſm rõnẽ intelligendi in deo esse sit ante alia attributa ⁊ qui est iter alia noīa. ¶ P̃.illud qõ est vltimũ in resolutiõe est p̃mũ in esse:sed ens vltimũ est in resolutione intellectus:quia remotis omnibus alys vltimo remanet ens. ergo est primum naturaliter.

Respondeo dõm: q̃ ista nomia ens ⁊ bonũ vnũ ⁊ rex simpliciter ſm rõnẽz itelligẽdi ꝓcedũt alia diuina nomina:qõ ps ex eox cõmunitate. si aut̃ comparemus ea adinuicẽ hoc põt esse dupliciter:vel ſm suppositũ: ⁊ sic ꝺuertunt̃ adinuicẽ: ⁊ sunt idẽ in supposito nec vnquã derelinquũt se: vel ſm itentiões eox:⁊ sic simpliciter ⁊ absolute ens est pus alys: cui⁹ ratio est:q̃ ens includit̃ in intellectu eoz:⁊ nõ ecõuerso: p̃mum.n.qõ cadit in imaginatiõe itellectus est ens. sine quo nihil põt apprehẽdi ab intellectu.sicut p̃mum qõ cadit in credulitate itellectus sunt dignitates : ⁊ precipue ista.ꝓtradictoria nõ esse simul vera. vñ oīa alia includuntur quodãmodo in ente vnite ⁊ indistincte.sicut in p̃ncipio:ex quo etiã habet quãdã decentiã vt sit ꝓpryssimuz diuinũ nomẽ. alia vo que diximus.ſ.bonũ verum ⁊ vnũ addũt super ens nõ quidẽ nãm aliquã:sed rationem:sed vnũ ad rationez indiuisionis:⁊ ꝓpter hoc est propinquissimũ ad ens:quia addit tñ negatiõez. rex aũt ⁊ bonum addunt relationẽ quãdam:sed bonũ relationez ad finẽ. verũ relationẽ ad formã exemplarẽ:ex hoc enīz vnũqõq; verum dicit̃:q̃ imitat̃ exemplar diuinũ vel relatiõez ad virtutem cognoscitiuam. Dicimus enīz verum aurum esse ex eo q̃ hz formam auri quã demonstrat: ⁊ sic fit verum iudicium de ipso. Si aut̃ considerentur ſm rõnem causalitatis:sic bonũ est p̃us:q̃ bonũ hz rõnem cause finalis.esse aũt rõnem cause exemplaris ⁊ effectiue tñ in deo.finis aũt est p̃ma causa in ratione causalitatis.

Ad primuz dõm:q̃ Dionysius tractat ō diuinis nominibus ſm q̃ hñt rõnem causalitatis: put.ſ.manifestant̃ in participatiõe creaturarum.⁊ ideo bonuz ante existens determinat. ¶ Ad z^m dõm:q̃ bonum est cõmunis nõ ſm ambitũ predicationis : q̃ sic cõuertit̃ cũ ente.sed ſm rõnẽ causalitatis:causalitas enī efficiẽs exẽplaris extendit̃ tñ ad ea q̃ participãt formã actu siue cause exemplaris.⁊ iõ causalitas entis ſm q̃ est diuinũ nomẽ extẽdit̃ tñ ad entia ⁊ vite ad viuentia: sed causalitas finis extẽdit̃ etiã ad ea que nõdũ participant formã:q̃ ẽt imperfecta desiderãt ⁊ tẽdũt in finẽ nõduz participãtia rõnem finis:q̃ sunt in via ad eũ. vocat enīz Diony.nõ ens mãm ꝓpter ꝑuatõez adiũctã. vnde etiaz dicit.4.cap.de di.no.q̃ ipsum nõ ens desiderat bonum. ¶ Ad z^m dõm:q̃ cõuertunt̃ ſm suppositũ cõsiderata:sz tñ ſm itentõez ens est simplici⁹ ⁊ pus alys: vt dcñ est.

¶ Questio. II.

DEinde queritur de mẽsura diuini esse que ẽ eternitas. Et circa b̃ tria querunt̃.p̃mo quid est eternitas.secũdo cui ꝺueniat.tertio vtr̃ de eterno verba diuersorum temporum predicari possint.

¶ Utr̃ diffõ eternitat̃ a Boe.posita sit ꝺueniẽs. I.

AD primũ sic ꝓcedit̃:⁊ ponit̃ diffinitio eternitatis.a Boe.ſ.de ꝺsola. eternitas est iterminabilis vite tota sil' ⁊ pfecta possessio:sz vr̃ q̃ ista diffinitio ꝺueniẽter assignet̃.iterminabile.n.dicit negationẽ:sz negatio nõ certificat aliquid . g̃ videt̃ q̃ in diffinitiõe eternitatis poni nõ debeat. ¶ Item p̃ma mẽsura respõdet p̃mo mẽsurato: sed p̃mũ iter mẽsurata est esse. ergo videt̃ q̃ eternitas que est p̃ma mẽsura nõ debz diffiniri per vitã:sed p esse. ¶ Itez simplex nõ hz mẽsuraz: ĩmo simplicissimo mẽsurant̃ oīa alia ſm pb̃m: sz vita diuina est simplicissima.g̃ nõ respondet aligd sibi in ratõe mẽsure:sed ipsa hz rõnem mensure: ⁊ ita nec eternitas q̃ rõnem mẽsure dicit. ¶ Itẽ totũ dicit̃ respectu ptiũ : sed de rõne duratiõis est q̃ partes eius nõ sint simul:q̃ ipossibile est simul eẽ duas duratiões:nisi vna icludat aliã sicut Augu.dicit.g̃ videt̃ duo opposita dicere cũ dicit tota simul. ¶ Itẽ totũ icludit in se rõnẽ pfectiõis.g̃ videt̃ q̃ pfecta superfluit. ¶ Itẽ eternitas hz rõnem durationis:sed possessio nihil dicit ad duratõez pertinẽs. g̃ videtur q̃ nõ dz poni in diffinitõe eternitatis ad minus in recto ⁊ sicut genus:quia qõ sic ponitur in diffinitiõe alicuius debet dicere quid sit diffinitum.

Respondeo dõm:q̃ eternitas dr̃ q̃si ens ex̃ terminos.esse aũt aliqõ põt dici termiatũ triplr:vel ſm duratõez totã:⁊ hoc mõ dr̃ termiatũ q̃ hz p̃ncipiũ ⁊ finẽ:vel ratõe ptiũ duratõis: ⁊ hoc mõ dicit̃ terminatũ illud:cui⁹libet pars accepta termiata est ad p̃cedẽs pñs ⁊ sequẽs.sic ẽ accipe ĩ motu: vel rõne sup positi in q̃ eẽ recipit̃. eẽ.n.recipit̃ ĩ aliq̃ ſm modũ ipsi⁹. ⁊ iõ termiat̃ sicut ⁊ q̃libet alia formatio q̃ de se cõis ẽ: ⁊ sz q̃ recipit̃ ĩ aliquo termiat̃ ad illud. ⁊ hoc mõ solũ dicuz eẽ nõ ẽ termiatũ:q̃ nõ ẽ receptũ in aliq̃ qõ sit diuersum ab eo. ¶ Dico g̃ q̃ ad excludẽdã p̃mã termiatõz q̃ ẽ p̃ncipy ⁊ finis totius duratiõis ponit̃ iterminabilis vite. ⁊ p hoc diuidit̃ eternũ ab his que generant̃ ⁊ corrumpunt̃. ¶ Ad excludẽdũ aũt secũdã terminatiõez.ſ. partiuz duratiõis addit̃ tota simul. p hoc.n.excludit̃ successio ptiũ p qua vnaquecz pars finita est ⁊ trãsit:⁊ per hoc diuidit̃ eternũ a motu ⁊ tpe ẽt si semp fuissent ⁊ futura eẽnt: sicut quidã posuerũt. ¶ Ad excludẽdũ tertiã termiationem que est ex parte recipiẽtis addit̃ perfecta . illud enī in quo nõ est esse absolutũ:sed terminatũ p recipiens nõ hz esse perfectũ:sed illud solũ qõ est suũ esse: ⁊ per hoc diuidit̃ esse eternũ ab esse rex ĩmobiliũ creaturaz que habẽt esse pticipatuz.sicut spirituales creature.

Ad primum g̃ dom: q̃ simplicia ⁊ pcipue diuina nullo mõ meli⁹ manifestant̃ q̃z p remotionẽ: vt dicit Dio. cui⁹ rõ ẽ: q⁊ ipsoz eẽ itellect⁹ perfecte nõ põt cõprehendere. ⁊ iõ ex negatõib⁹ eoz q̃ ab ipso remouẽt mãuducit itellect⁹ ad ea aliqual'r cognoscẽda. vñ ⁊ pũct⁹ negõne diffinit: ⁊ pterea ĩ rõne eternitatis est q̃dã negatio inquãtũ eternitas ẽ vnitas: ⁊ vnitas ẽ idiuisio: ⁊ hoc nõ põt sine negõne diffiniri. ¶ Ad 2m dom: q̃ viuere b̃ large sumit ad omne eẽ. fm ẽt q̃ Aug. dicit: q̃ q̃libet mutatio creature aliq̃ motus ei⁹ ẽ. Uel dõz q̃ q⁊ in illo q̃ solus hz eternitatẽ eẽ ⁊ viuere sunt oino idẽ. iõ rõne eius in quo ẽ eternitas posuit eternitatẽ mẽsuram vite. ¶ Ad 3m dom: q̃ viuere ⁊ eẽ dr̃ p modũ actus: ⁊ q⁊ cuilibet actui rñdet mẽsura sua. iõ opz vt diuino esse ⁊ vite dine itelligat̃ adiacere eternitas q̃si mẽsura: q̃uis real'r nõ sit aliud a dino eẽ: ⁊ q⁊ viuere magis hz rõnem actus q̃ esse. iõ forte diffinit eternitatẽ p vitã poti⁹ q̃ per esse. ¶ Ad 4m dom: q̃ in successiuis ẽ duplex iperfectio. vna rõne diuisionis: alia rõne successiõis: q⁊ vna ps nõ est cum alia parte. vñ nõ hñt eẽ nisi fm aliqd sui: vt aũt excludatur oĩs imperfectio a dino eẽ: opz ipm itelligere sine aliqua diuisione partiũ pfectũ: ⁊ hoc dicit b̃ nomẽ tota. nõ enĩ dicit rõnẽ ptiũ. Itẽ opz ipm itelligere sine successiõe ⁊ hoc importat̃ p aduerbiũ simul. ¶ Ad 5m dom: q̃ imperfectio esse põt ꝯsiderari dupl'r: vel quãtũ ad durationẽ: ⁊ sic dr̃ esse imperfectũ cui deest aliqd de spatio durationis debite: sicut dicimus vitã hoĩs q̃ mozit̃ in puericia iperfectã vitã: ⁊ talis iperfectio tollit̃ p ly. tota. est etiaz quedã iperfectio q̃tũ ad modũ bñdi: sicut oĩs creatura hz iperfectũ esse. ⁊ talis iperfectio tollit̃ per ly. perfecta. vñ nõ supfluit. ¶ Ad 6m dom: q̃ duratio dicit quandaz distẽsionẽ ex rõne noĩs: ⁊ q⁊ in dino esse nõ dz itelligi aliqua talis distẽsio. ideo Boe. nõ posuit durationẽ: sz possessionẽ metaphozice loquens ad significandũ getẽ diuini esse. illud. n. dicimus possidere q̃ quiete ⁊ plene habemus: ⁊ sic deus possidere vitam suam dicitur: quia nulla inquietudine molestatur.

¶ Utz eternitas tñ deo ꝯueniat. II.

D secunduz sic ꝓcedit̃: vr̃ q̃ eternitas nõ tñ deo ꝯueniat. Eternitas. n. nõ est nobilioz q̃ bonitas: sz bonitas cõicat̃ cũ creaturis: ita q̃ ab vno deo creatura sit bona. g̃ vr̃ q̃ sil'r eternitas vt alia ab ipso sit eterna. ¶ P̃. Dam̃. xi. q̃ ad iusticiã eruditũ mltos fulgebũt: q̃si stelle ĩ ppetuas eternitates: sz pl'es eternitates nõ sũt vni⁹ eterni. g̃ vr̃ q̃ sint pl'a eterna: ⁊ nõ tñ de⁹. ¶ P̃. in ps. illuminans tu. mira. a mon. eternis. sed mõtes sunt creature. g̃ etiaz creature sunt eterne. ¶ Sil'r etiã ignis iferni dicit̃ etern⁹ Mat. 25. Ite maledicti in ignẽ eternũ. g̃ ⁊c. ¶ Itez pbs dic̃: q̃ oẽ nec̃iuz est eternũ: sed multa sunt nec̃ia. g̃ ⁊c. ¶ Huic etiã cõsonat q̃ dicit Augu. q̃ veritas eterna est.

Contra, eternũ est esse interminatũ: vt dictum est: sed solus deus est hs̃. ergo ⁊c.

Respondeo dom: q̃ sicut ex p̃dicta diffinitione pz: eternitas nõ põt nisi deo cõuenire simpl'r ⁊ absolute fm pfectã rõnẽ eternitatis: sz fm q̃ aliq̃ pticipat̃ de iterminabilitate eternitatis aliquo mõ dr̃ eterna pticipatiue: q̃ vo nullo mõ iterminabilitatẽ participat nullo mõ eternũ dr̃: sicut tẽporale q̃ incipit ⁊ finit̃: dico g̃ q̃ quibusdam cõicat̃ iterminabilitas fm q̃ excludit terminũ durationis ex parte post: ⁊ b̃ mõ ignis inferni dr̃ eternus: q⁊ nunq̃z finiet̃. vt⁊ aũt aliq̃ eternũ possit esse q̃ nõ hẽat p̃m⁹ durationis quereẽ in p̃ncipio secundi. Aligbus aũt creaturis cõicat̃ iterminabilitas fm q̃ excludit terminationẽ que est ex successione partium ⁊ iste sunt spũales creature quoz esse est totũ simul: sed interminabilitas q̃ excludit oẽm iperfectionẽ nõ cõicat̃ alicui creature cũ nulla creatura possit esse perfecta simpliciter: sed cõicat̃ sibi pfectio quedã. s. quã nata est creatura attingere vt sit pfecta fm suã nãm: ⁊ sic angeli ⁊ homines beati sunt pfecti: q⁊ totuz hñt id ad q̃ eoz nã capax est. vñ angeli beati magis sunt in pticipatiõe eternitatis q̃z in nãlib⁹ tñ ꝯsiderati. Ex b̃ põt colligi dr̃ntia inter eternitatẽ. euũ. ⁊ tps. illud. n. q̃ hz potẽtiã nõ recipiẽtem actũ totuz simul mẽsurat̃ tpe. hs̃. n. hz esse terminatũ: ⁊ q̃tũ ad modũ participãdi: q⁊ esse recipit̃ in aliq̃ potẽtia: ⁊ nõ est absolutũ quãtũ ad ptes durationis. illud aũt q̃ hz potẽtiã differẽtẽ ab actu: sz que totuz actũ sil'suscipiat mẽsurat̃ euo. hic. n. nõ hz nisi vnũ modum terminationis. s. q⁊ esse eius est receptuz in alio a se: vt dr̃ñ est. illud vo q̃ nõ hz potẽtiã differẽtẽ ab esse mẽsurat̃ eternitate. hs̃. n. esse est oĩmodo interminatũ. vñ pz etiã q̃ euũ nõ est nisi quedam eternitas participata.

Ad primum g̃ dom: q̃ quãuis diuina bonitas sit cõicabilis: nõ tñ fm modũ altissimũ put est in deo. vñ summa bonitas nõ cõicat̃: ⁊ q⁊ eternitas dicit esse fm altissimũ modũ q̃ est in deo. ideo nõ cõmunicat̃: sed esse absolute sumptũ cõicat̃ sicut ⁊ bonitz.

¶ Ad 2m dom: q̃ Dama. accipit ibi eternitates participatas in beatis q̃ erũt plures fm pl'es beatos. ¶ Ad 3m dom: q̃ mõtes eterni põt dici ipsi angeli qui dr̃ eterni participatiue: vt dc̃ñ est. Uel dõz q̃ põt itelligi ẽt ad litteram de mõtib⁹ corporalib⁹: ⁊ dr̃ eterni ꝓpter lõgeuitatem durationis. ¶ Ad 4m dom: q̃ ignis inferni dicit̃ ẽt eternus inquãtũ participat aliquã cõditionẽ eternitatis. s. nõ habere finez. ¶ Ad 5m dom: q̃ necessaria sunt eterna tñ in mẽte diuina. sicut etiã veritates enũciabilium fuerunt ab eterno in deo ⁊ non aliter nisi ponerent̃ creature ab eterno sicut pbi posuerunt.

¶ Utz verba tpalia possint dici de deo. III.

D tertiuz sic ꝓcedit̃: vr̃ q̃ verba tpalia nõ põt dici ō deo. Unicuiq̃z. n. rñdet ꝓpria mẽsura: sed tps est ꝓpa mẽsura mot⁹: cũ igit̃ in deo nullus sit mot⁹: vr̃ q̃ ō deo nullũ tẽporale dici possit. ¶ Itẽ q̃ñcũq̃z aliqd ĩportãs aliq̃ ꝯditõez cozporalez dr̃ de deo metaphozice vel symbolice dr̃: sz tps est ꝯditio q̃ñs ipsa corpa: q⁊ sequit̃ motũ ⁊ motus magnitudinẽ fm pbm. g̃ vr̃ q̃ q̃ñcũq̃z aliq̃ vbũ tpale dr̃ de deo: q̃ sit metaphice dc̃ñ. ¶ Item vr̃ q̃ tñ psens de deo debeat dici. Eternitas. n. que est mẽsura diuini eẽ fm rõnez itelligẽdi caret successione: sz solũ pñs nõ icludit successionẽ. ꝓteritũ. n. ⁊ futuꝝ dr̃ p relationẽ ad pñs ⁊ nõ econuerso: ⁊ relatio illa est in ordine successionis. g̃ solũ pñs de deo debz dici. ¶ Itẽ videt̃ q̃ ꝓteritũ. Diuinũ. n. esse est perfectuz: sed inter alia tẽpoza ꝓteritũ magis sonat perfectionem. g̃ de deo maxime dici dz. ¶ Itẽ videt̃ q̃ preterituz imperfectũ: q⁊ Jo. in p̃n⁹ euan. sui altissime de deo locutus est: sz ipse ibi vtit̃ vbis ꝓteriti imperfecti tẽpozis ad designandũ dinã eternitatẽ: dicẽs. In p̃ncipio erat verbũ ⁊c. g̃ videt̃ q̃ ista vba maxime cõpetãt ad significandũ diuinaz eternitatẽ. ¶ Itẽ videt̃ q̃ futuꝝ. Diuinum. n. esse maxime distat a defectu: cũ igit̃ futuꝝ remotius sit inter alia a deficiendo: videt̃ q̃ maxime cõpetat in diuinis.

Respondeo dom: q̃ enũciatio nõ põt fieri ō aliquo nisi fm q̃ cadit ĩ cognitõez. oẽ aũt cognoscẽs cognoscit fm modũ suũ: vt dicit Boe. lib. de ꝯso. ⁊ iõ q⁊ rõ nr̃a ꝯnãle hz fm statũ vie accipe cũ tpe ꝓpter b̃ q̃ eius cognitio ozit̃ a sensibilib⁹ q̃ in tempore

sunt.iō nō pōt formare enūciatiōes nisi p ꝟba tpalia. vñ cogit̄ ō deo enūciās ꝟbis tpalib⁹ vti:q̄uis itelligat eū su pra tps esse:nihilomin⁹ tñ iste locutōes nō sunt falsę.Diuinū.n.eē:vt dicit Dio.p̄accipit sicut cā i se oē eē q̄tū ad id qō ē pfectiōis in oibus. ⁊ iō enūciamus de ipso verba oīum tēpoꝝ ꝓpter id qō ipse nulli tēpori deest: ⁊ gcgd ē perfectionis in omnibus tēporibus ipse hz.

Ad primuz g̃ dōm: q̄ qñ ꝟba tpalia dñr de deo itellectus nr̄ nō attribuit dīno esse illud qō ē iperfectōis in singulis tpib⁹: sz qō ē pfectiōis in oib⁹.eternitas.n.icludit i se oēm pfectōez mō simplici:q̄ est i tēporalib⁹ dīsa ⁊ tēporibus diuersis:cū tps imitet̄ p fectionē eternitatis quātū pōt. ¶ Ad 2m dōz:q̄ aliq̄ dictio pōt iportare ꝺditiōez cōporalē duplr:vel quātū ad rē significatā p̄ncipalr i noīe: ⁊ tale gd nō dr̄ de deo nisi simbolice.sic̄ leo ⁊ agn⁹ ⁊ ira ⁊ hō:vel quātū ad modū significādi ⁊ nō quātū ad rē significatā: ⁊ ista ꝓprie dñr ō deo:quāuis nō pfecte ipm repzesentet: als oīa nomia dicta de deo eēnt simbolica: q̄ modus significādi ipsoꝝ ē fm q̄ de creaturis dñr:⁊ de talib⁹ b̄ sunt ꝟba. fuit ⁊ erit q̄ significāt eēntiā per modū actus ⁊ ꝺsignāt tps. ¶ Ad 3m dōm:q̄ quātū ad id qō pñs nō iplicat successionē nec hz aliqd de non esse incluſuz inter alia ꝓprius deo cōpetit:nihilomin⁹ tñ ꝟba alioꝝ tēpoꝝ dñr de deo fm id qō pfectionis est in ipsis: ⁊ nō rōne successiōis vel alicui⁹ defectus. ¶ Ad 4m dōm: q̄ noīe perfectionis p̄teritus de deo dr̄:⁊ q̄ nō est nouū fm q̄ ipe p̄teritis nō defuit: nihilominus tñ itelligēdū est q̄ aliq̄n p pñs magis designat̄ pfectio q̄ p̄teritū:quedā.n.sunt quoꝝ esse est in fieri ⁊ hoꝝ pfectio nō est nisi q̄n ꝟenit̄ ad terminū:⁊ hoꝝ perfectio magis significat̄ p̄teritū.sicut sunt motus ⁊ hꝺ successiua:quedā aūt sunt quoꝝ esse ꝺsistit in permanēdo: ⁊ hoꝝ pfectio designat̄ magis per pñs q̄ p preteritū:q̄ in hoc qō sunt hñt pfectionē: ⁊ preteritū dr̄ fm recessuz ab esse.vñ etiā in diuinis ea que dñr p modū rei pmanētis verius signant̄ p pñs:vt deus est bonus ⁊ hꝺ: que aūt signant̄ p modū actus verius signātur p p̄teritus sicut infra.di.9.dicit Grego. q̄ magis ꝓprie dicimus filiū natū q̄z nasci. ¶ Ad 5m dōm:q̄ quo ad gd magis ꝓprie dr̄ de ipso deo p̄teritū imperfectū q̄z p̄teritū pfectū:eo. s.q̄ terminatōez nō includit sicut ꝟbū p̄teriti pfecti. vñ i illis q̄ significant̄ per modū actus verius dr̄ preteritū pfectū: q̄ hoꝝ pfectio nō pōt significari nisi ex termino: q̄ autē significant̄ nō p modū operatōis verius significant̄ per p̄teritū imperfectū:q̄ hoꝝ pfectio non dependet ex termino. ¶ Ad 6m dōm:q̄ futuꝝ maxime remouet̄ a diuina p̄dicatione ꝓpter b̄ q̄ nōdū est nisi in potentia. nihilomin⁹ tñ fm id qō est pfectōis in ipo.s.q̄ longius distat a deficiendo de deo dicit̄ abiecta imperfectione.

¶ Expositio textus.

Nunc de veritate ⁊c̄.) Querit̄ cū multa sint attributa essentialia: q̄re tñ de his trib⁹ facit mētionē.Et dōm q̄ magister itēdit tñ ea tangere q̄ ptinēt ad perfectionē diuini esse inquātū est eē pfectuz.pfectio aūt esse pōt attendi triplr:vel fm q̄ excludit ꝑuatio vel nō esse: ⁊ ista pfectio tāgit̄ p veritatē vel ꝓprietatē q̄ p eodē sumunt̄:vt deūs est:vel fm q̄ excludit potētialitas: ⁊ quātum ad b̄ ponit̄ ūmutabilitas:vel quātū ad itegritatem ipsi⁹ esse:⁊ quātū ad b̄ ponit̄ simplicitas:q̄ quicqd est in simplici est ipsum suum esse. (Nature vel substātie siue essentie.) Sciendū q̄ ista tria sumunt̄ hic p eodē.nō enī sumit̄ hic nā fm q̄ nominat p̄ncipiuz alicuius actus:sed ꝑut dicit formā ꝺsitem totū. sicut humanitas est nā hominis.simil̄ suba nō sumit̄ hic p idiuiduo subsistente in genere sube:sed fm q̄ noīat esse p̄dicati p̄mi ꝑut diuidi⁹ ꝓtra accūs. ⁊ b̄ idē est qō eēntia nō existēs in aliquo sic̄ in subo (Sicut.n.ab eo qō est sapę ⁊c̄.) Uñ ecōtrario debere dici q̄ sapę ꝓcedit a sapiētia. Dōm q̄ nō loquit̄ fm ordinē rei:sed fm ordinē cognitionis nostre: q̄ in habitus ex actibus venit. (Et gs magis est ⁊c̄.) Uñ iconuenienter loqui:q̄ esse nō suscipit magis ⁊ minus. Dōm q̄ magis ⁊ minus pōt dici aliqd duplr: vel quātū ad ipsam nām pticipatā q̄ fm se intēdit̄ ⁊ remittit̄ fm accessuz ad terminū vel recessum:⁊ boc nō est nisi ī accidentib⁹: vel quātū ad modū pticipādi:⁊ sic etiā in essentialib⁹ dr̄ magis ⁊ minus fm diuersuz modū pticipādi. sicut angelus dr̄ magis intellectualis q̄z bō. (Deus aūt tñ est q nō nouit ⁊c̄.) notitia q̄si experimētali:vt.s. successiōes temporum in suo esse expiat̄ (Cui⁹ essentie cōparat̄ ⁊c̄.) Uidetur eē falsum:q̄ esse nr̄m nihil ē nisi p cōparationem ad ipsum deuz. Q̄ fm Hre.oīa in nihil ⁊c̄. Dōm q̄ esse nr̄m pōt ad deum cōparari duplr: vel sicut ad p̄n⁹ a quo est: ⁊ sic eē nr̄m est solū p b̄ q̄ ad deū cōparat̄: vel fm comparationem ꝓportiōis vel eqparātie: ⁊ sic esse nr̄m cōparatum ad dīnū q̄si nihil ē: q̄ in infinitū ab eo distat. (Esse nō est accūs deo.) Uñ q̄ nec alicui creature:cuz nihil sit eēntiali⁹ rei q̄z suuz eē. Ad qō dōm:q̄ accidēs dr̄ b̄ qō nō est de itellectu alicui⁹ sicut rōnale dr̄ aīali accidere: ⁊ ita cuilibet qditati create accidit esse: q̄ nō est de itellectu ipsius qditatis.pōt.n.intelligi humanitas: ⁊ tñ dubitari: vtz hō hēat esse. (Sed subsistēs veritas) excludit Hil. triplicē ipfectionē a diuo esse. esse.n.creature nō est aliquid p se subsistēs:imo ē act⁹ subsistētis: sz in deo suū eē est ipse deus subsistēs. ⁊ iō dicit qō est subsistēs veritas. Itē esse creature est causatū ab alio: ⁊ hz quantū in se est potētialitatē ⁊ mutabilitatē:sed esse diuinū est causa oīs esse ūmutabilr p̄manēs. ⁊ ideo dicit q̄ est manens causa. Itē esse creature differt a quiditate sua. vñ per esse suuz hō nō ponit̄ in genere hūano: sz per qditatē suaz:sz eē diuinū ē sua qditas. ⁊ iō p esse suū ponit̄ de⁹ in genere diuino. ⁊ iō dr̄ q̄ ē nālis generis ꝓpetas. ¶ Qō. III.

Dei etiaz soli⁹ ⁊c̄).h̄ psequit̄ de secūdo attributo.s. ūmutabilitate dicens solū deū incōmutabilē esse. alias autez oēs creaturas aliq̄ mō mutabiles. Et circa b̄ tria querunt̄.p̄mo an deus sit oīno ūmutabilis.secūdo an oīs creatura sit mutabilis.tertio de modis mutationū quos Augu.assignat in littera.

¶ Utz deus aliquo mō sit mutabilis. I.

Ad primū sic p̄cedit̄:vī q̄ de⁹ sit aliq̄ mō mutabil'. Sap. 7. Oib⁹ mobilib⁹ mobilioꝝ ē sapīa:sz sapia dīna de q̄ logt̄ ē ipe ōs.g̃ ⁊c̄. ¶ P̄. gcgd mouet seipz mouet̄ a seipo. Sz sic̄ dic̄ Aug.sup Gen̄.spūs creator mouet se nec p tps nec p locum.g̃ vī q̄ moueat̄. ¶ Itē oē qō est p altez reducit̄ ad illud qō ē p se:sz inuenimus multa q̄ mouent̄ p alios motores. g̃ opz eē aliqd qō moueat̄ a seipso:sz oīs creatura mota mouet̄ ab alio: q̄ a deo.g̃ deus ē mot⁹ a se. ¶ P̄. oē qō exit ō otio ī actū aliquo mō mouet̄ fm plm:q̄ oīs opatio q̄ est ab operāte nō moto ē semp:sz de⁹ qñq̄ creat in actu vel infundēdo gr̄am:cum pus b̄ nō fecerit.ergo videt̄ q̄ ad min⁹ sit in eo mutatio de habitu in actum.

Contra. Mal'.3. Ego de⁹ ⁊ nō mutor. Et Ja.i. Apō quē ⁊c̄. ¶ P̄. sicut probat pbus. omne qō mouetur ab alio mouetur:si igitur illud a quo mouetur mobile ipsum etiam mouetur:opz q̄ ab aliquo motore moueatur:sed impossibile est ire in ifinitū.ergo oportet deuenire ad p̄muū motorem qui mouet:⁊ nullo modo

mouet: ⁊ ꝺ est deꝰ. ḡ oino est imutabilis.

Respondeo dom: ꝙ ois motus vel mutatio quo cuq; mō dicat ꝓsequit aliq; possibilitatē: cum motus sit actus existentis in potentia: cū igit deus sit actus purus nihil habens de potentia admixtū: non potest in eo esse aliqua mutatio.

Ad primuz ḡ dom: ꝙ dina sapia nō dr mobilis: qz in se moueat: sz inquātū ꝓcedit in effectꝰ: ⁊ ista ꝓcessio nō ē ꝓpe motꝰ: sz quādā similitudinez motꝰ hz. in motu. n. locali ꝓcessuo illud qō ē in vno loco fit postmodū i alio: ⁊ deide in alio: ⁊ sic deiceps quousq; cōpleat motꝰ. silr aūt dina sapietiā q̄ est exemplar reruz facit similitudinē suā in creatura ꝼm ordinez: qz ꝑus efficiunt in ꝓticipatōe dine similitudines creature superiores ⁊ posteriꝰ iferiores. vñ in hoc hz similitudinē motus: qz ipsa diuina sapientia ꝼm similitudinem suaz efficitur in creatura. in duobus autē deficit a ratione motus. ꝑmo: qz nō est idē numero qō est in hoc ⁊ in illo: sz similitudo eiꝰ. zᵒ qa nō ē ibi ordo tpis ꝼm ꝙ ꝓcedit in diuersas creaturas: sz tm̄ ordo nāe: qz ꝑ ꝑus nāliꝝ sunt in ꝓticipatiōe dine bonitatis creature nobiliores: ⁊ si nō tpe saltē nā: ⁊ sic ēt itelligit ꝙ Diony. dicit in ꝑnᵒ celꝰ. biera. Sz ⁊ ꝑre luminū motō ⁊c. ⁊ ꝙ frequēter dicit diuinā bonitatē vel sapietiā ꝓcedere in creaturas. ¶ Ad zᵐ dom: ꝙ Augu. accipit large moueri ꝼm ꝙ ipsum intelligere est moueri quoddā ⁊ velle: q̄ ꝓpe nō sunt motus: sed opationes. in hoc. n. verificat dcm̄ platonis q dixit. deꝰ mouet se: sicut dicit Commen. q dicit ꝙ deus itelligit se ⁊ vult se. sicut ēt dicimus ꝙ finis mouet efficiētē. Uel dōz ꝙ mouet se in creaturarum ꝓductione: vt dcm̄ est. ¶ Ad 3ᵐ dom: ꝙ impossibile est aliqd mouere seipsum nisi ꝼm diuersas partes: ita ꝙ vna pars sit mouēs ⁊ alia mota. sicut etiaz in aīali est anima mouēs ⁊ corꝑ motū: cuius rō est: qz nihil mouet nisi ꝼm ꝙ est in actu: nec mouet nisi ꝼm ꝙ est in potētia. ⁊ hꝫ duo nō possunt simul eidē inesse respectu eiusdez: ⁊ quia deus est simplex nō pōt esse ꝙ seipsum moueat ꝓprie loquēdo: qō ḡ obycit ꝙ omne mobile ꝑ aliud reducitur ad mobile per se. ye est de reductiōe q̄ est ad ꝑmū i genere illo. vñ ꝼm pꝫos omnia mobilia reducunt ad ꝑmū mobile qō dicebāt motū ex se: qz est cōpositū ex motore ⁊ moto: sed hꝫ vlterius opz reducere in ꝑmū simplex: qō est oino imobile. ¶ Ad 4ᵐ dom: ꝙ in oibus in qbus operatio differt a substātia opz esse aliquē modū motus ex hꝫ ꝙ exit de nouo in operationē: qz acquirit in ipso operatio que ꝑus nō erat: in deo autez operatio sua est sua substantia. vñ sicut suba est eterna: ita ⁊ operatio: sed nō seqtur operationem operatum ab eterno: sed ꝼm ordinem sapientie que est principium operandi.

¶ Utruz ois creatura sit mutabilis. II.

Ad secunduz sic ꝓcedit: videt ꝙ nō ois creatura sit mutabilis. Omnis. n. mutatio: vt dr in. 5. phycoz. est generatio vel corruptio vl motus: sz quedam sunt in quib nullū hoz est: sic angeli ⁊ hꝺ: que sunt separata a mā ⁊ motu ꝼm phos. ḡ non ois creatura mutabilis est. ¶ P. gcgd est mutabile pertinet ad ꝺsiderationē nālis: cuiꝰ est cōsiderare motum: sed subē separate a mā nō considerant a nāli. ḡ non sunt mutabiles. ¶ P. gcgd mutat subycit mutationi: sz forme simplices nō possunt esse subz: vt dicit Boe. ergo nō possunt mutari. ¶ P. sicut in littera dicit: ois creatura mouet per tēpus vel p locū: sed quedā sunt creature: quoz nō est locus ⁊ tēpus: sicut ylē: qō ꝼm phm est vbiq; ⁊ semper: ⁊ sicut mā ꝑma: de qua dicit Augu. ꝙ successiones tēpoꝝ nō hz. ḡ nō ois creatura mutat.

Contra, ps. mutabis eos ⁊ mutabunt. ¶ P. Dam. dicit. Omne qō est ex nihilo vertibile ē in nihil. qō. n. ⁊c. sed ois creatura est hꝺ. ergo ⁊c.

Respondeo dom: ꝙ sicut dcm̄ est motꝰ quocūq; mō dicat sequit potētiā: cū igit ois creatura bēat aliquā potentiā vel aliqd de potētia: qz solus deꝰ est purus actꝰ. opz oēs creaturas mutabiles esse: ⁊ solū deū imutabilē. Est aūt ꝺsiderare duplicē possibilitatem. vnā ꝼm id qō hz res: alterā ꝼm id qō nata est habere. ꝑma ꝓsequit nām ꝼm ꝙ hz esse ab alio. omne. n. qō esse suum ab alio habet: nō est per se necesse esse: vt ꝑbat Auicē. vñ quātum est in se est possibile: ⁊ ista possibilitas dicit dependentiā ad id a quo est. Nec aūt possibilitas est duplex. quedā ꝼm dependentiā totius esse ad id a quo est res ꝼm totū esse suū: ⁊ hꝺ est deus: ⁊ hanc dependētiaz si ue possibilitatē cōsequit mutabilitas quedā: que est vertibilitas in nihil. ꝼm Dama. tm̄ hec nō ꝓprie mutabilitas dicitur nec creatura ꝼm hoc ꝓprie mutabilis est. ⁊ ideo Augu. de hoc nō facit mētionem in lra. Et huiꝰ rō est duplex: qz in omni mutabili est inuenire aliqd qō substernit ei qō ꝑ mutationē amouet: ⁊ de hꝫ dr ꝙ pōt mutari: sed si accipiamus totū eē creature qō dependet a deo nō inueniremus aliqd substratū: de quo possit dici ꝙ pōt mutari. Alia rō est: qz nihil dr possibile cuius cōtrariuz est necessariū: vel qō nō pōt esse nisi in possibili posito: esse autem creature oino deficere nō pōt: nisi retrahat inde fluxus dine bonitatis in creaturis: ⁊ hꝫ est impossibile ex imutabilitate dine volūtatis: ⁊ cōtrariū necessariū. ⁊ iō ex hoc creatura nō pōt dici simplr corruptibilis vel mutabilis: sed sub cōditōe si sibi relinquatur: ⁊ hoc est ꝙ dicit Hre. in omelia. In nihilū ⁊c. Et ēt quedā dependētia siue possibilitas rei ꝼm partē sui esse. s. formā. ꝓsuppositā mā: vl eo ꝙ est loco materie: ⁊ hāc possibilitatē sequitur mutatio variabilitatis: ex eo ꝙ id qō hz ab alio pōt amittere quātuz est in se: nisi forte impediat ex imutabilitate cause: vt dcm̄ est: ⁊ hoc mō sancti in gloria sunt imutabiles in esse glorie: ꝓpter imutabilitatē dine volūtatis. secunda possibilitas cōsequitur creaturā ꝼm ꝙ non est pfecta simplr. ꝼm hoc. n. semp possibilis ē ad receptiōez. vñ ꝼm hꝫ ēt dr ois creatura mutabilis: accipiēdo large mutationē. ꝼm ꝙ omne recipe dr pati qōdā ⁊ moueri. sicut dicit phꝰ in lib. de aīa. intelligere quoddā pati est.

Ad primuz ḡ dom: ꝙ phi ꝺsideraverūt tm̄ illaz mutatōez q̄ est ꝛz variatiōez forme subalis vel accītalis cui cā nō ē imutabilis. ⁊ hāc diuiserunt ꝑ gñatōez ⁊ corruptōez ⁊ motū. talē aūt mutatōez nō est poe i angelis eē q̄tū ad id qō i nā eoꝝ est: ⁊ ꝑ hoc pz solo ad zᵐ: qz nālis nō ꝺsiderat nisi dictā mutationē. ¶ Ad 3ᵐ dom: ꝙ magister ⁊ Augu. loquunt hꝫ de creaturis que hūt eē pfectū. forme aūt nō hūt eē pfectū: cū nō subsistāt i se: sz i alio. Uel dōz ꝙ duplr dr aliqd mutabile: vl qz subycit mutatiōi: ⁊ hoc mō id tm̄ qō est i potētia mutat: aut sic id qō remouet vel abycit i mutatōe: ⁊ sic forme q̄ sunt actꝰ mutabiles sunt: nō hoc tm̄ vr eē de intentione Augu. ¶ Ad 4ᵐ dom silr ꝙ mā ꝑma ⁊ ylē nō hūt in se eē cōpletū: sz eē eoꝝ est in ꝓticularibꝰ cōpositis: ⁊ iō esse nō mutāt ꝑ se: sz tm̄ ꝑ accīs sicut est de formis.

¶ Utꝛ modi mutationis creaturaꝝ ꝓueniēter assignent ab Augusti. III.

A tertiuz sic ꝓcedit: vr ꝙ Aug. incōuenienter assignet modos mutatiōis creaturaꝝ. Scōm illud. n. est mutatio in quo inuenit motꝰ. sicut ꝼm quātitatē vel q̄litatez: sz in qū nō est motus: vt dicit pꝫus. ḡ videt ꝙ nihil dicat creaturas moueri ꝑ tpa. ¶ P. i nulla diui-

ſione dꝫ vnū mēbꝝ ꝓtineri ſub alio: ſꝫ oīs motus qui eſt ꝑ locū ē ꝑ tp̄s. ḡ vr̄ ic̄ōueniēter dīcere mutatōez ī mutatiōnē loci ⁊ tp̄is. ¶ p̄. motꝰ ſm pl̄m eſt in tribus generibus. ſ. q̄ꝫtitate: q̄litate ⁊ vbi: ⁊ adhuc eſt in ſuba gn̄o ⁊ corruptio ſimplr̄: ⁊ in oībus generib⁹ gn̄atio ⁊ corruptio ſm qd: q oēs inueniunt̄ in creatura corpali. ḡ vr̄ q ꝺiminute aſſignet multitudinē creaturarū corpoalīū ꝑ vbi ſiue ꝑ locū tm̄. ¶ p̄. tp̄s eſt mēſura ꝑmi mobilis. ḡ q̄ nō hꝫ or ꝺinē ad motū ꝑmi mobilis nō hꝫ relōnez ad tp̄s: ſed affectiones aīarum nō ordinant̄ ad motum celi nec ſubiacēt ſibi. ergo inconuenienter dicit q mouerī per tempus eſt per affectiones mutari.

Respondeo dōm: q in motu ꝑpe accepto ē duo repire. ſ. ꝓtinuitatez ⁊ ſucceſſionez: ſm q hꝫ ꝓtinuitatē ſic ꝑpe mēſurat̄ per locū: q ex continuitate magnitudinis eſt cōtinuitas motus: vt dr̄. 4. ⁊. 5. phy. ſm aūt q hꝫ ſucceſſionē ſic ꝑpie mēſurat̄ per tp̄s. vñ tp̄s dr̄ numerus motus ſm ꝑus ⁊ poſterius: q aūt inueniunt̄ alīq mot⁹ hñtes ꝓtinuitatē ⁊ ſucceſſionē. aliqui aūt hñtes ſucceſſionē ſicut mot⁹ affectionū ⁊ etiā cogitationū. q̄ñ. ſ. aīa trāſit de vna cogitatōe in aliaꝫ. inter. n. illas duas ītentiōes cogitatas nō eſt aliqua ꝓtinuitas. ⁊ iō diuiſit mutationē creature ꝑ locum ⁊ tempus.

Ad primuz ḡ dōm: q in genere q̄ nō eſt motus ſicut in terminātē motū. nullus enim motus termīat̄ ad q̄ñ: ſicut ad vbi. eſt tm̄ mot⁹ in q̄ñ ſicut in mēſurāte. ¶ Ad 2ᵐ dōm: q diſtio ītelligēda eſt cū ꝑcifione. vt ſic. ſ. ītelligat̄ q q̄dā mutatio eſt per locū ⁊ tp̄s: q̄dā aūt ꝑ tp̄s tm̄: q pꝫ ex bis q̄ dicta ſunt. ¶ Ad 3ᵐ dōz: q q̄uis in corpalibus ſint ꝑles motꝰ: oēs tm̄ ordinant̄ ad motū localē celi: g eſt cā oīs motꝰ corpalis. ⁊ iō ꝑ unotum localez tāgunt̄ oēs. Uel pōt dici q alꝫ motꝰ a moto localī tangunt̄ per mutationē q̄ eſt ꝑ tp̄s: qz ſicut Cōmen. probat. in. 8. phy. nullus alꝫ motus eſt ſimplr̄ cōtinuus niſi motus localis. ⁊ ipſe Augu. dicit in lr̄a q deus creaturaꝫ corpoalē mouet: ⁊ ꝑ tp̄s ⁊ ꝑ locuꝫ. ¶ Ad 4ᵐ dōm: q tp̄s ꝺupliꝛ ꝺr̄. vno mō numerus ꝓrīs ⁊ posteriorīs ītuētoꝝ in motu celi: ⁊ iſtud tp̄s ꝓtinuitatē hꝫ a motu: ⁊ motꝰ a magnitudine: ⁊ hoc tēpore mēſurant̄ oīa que hñt ordinē ad motū celi: ſiue per ſe: ſicut motus corporales: ſiue p accidēs: ſicut alīq operatiōes aīe ſm q hñt alīq relatōez ad corpꝰ. ⁊ B mō tm̄ accipit̄ a pḧis. alio mō ꝺr̄ tp̄s magis cōmuniter numerus eiꝰ q̄ hꝫ quocūq; mō ꝑus ⁊ posteriꝰ: ⁊ ſic dicimus eē tp̄s mēſurās ſimplices ꝛceptiōes ītellectus que ſunt ſibi ſuccedētes: ⁊ iſtud tp̄s nō opꝫ q hēat continuitatē: cū illud ſm q attēdit̄ motus nō ſit continuum: ⁊ ſic accipit̄ B tp̄s ⁊ frequenter a theologis.

¶ Diuiſio ſecūde partis textus.

Eademq; ſola ⁊c̄.) Hec eſt ⁊ª ps diſtinctiōis in q̄ magr̄ determīat de dīna ſimplicitate: ⁊ diuidit̄ in partes duas. In ꝑma ꝓponit q̄ ītendit. In ſecunda ꝓbat ꝓpoſitū. ibi. (Ut aūt ſcīa ⁊c̄.) que diuidit̄ in duas. In ꝑma oñdit creature multiplicitatē. In ſecūda dīnā ſimplicitatē. ibi (Deus vo ⁊ ſi multipliciter.) ¶ Prīa in duas. In ꝑma excludit ſimplicitatē a creatura corporali. In 2ª a ſpirituali. ibi. (Creatura quoq; ſpūalis ⁊c̄.) (Deus vo ⁊ ſimilr̄ ⁊c̄.) ¶ Dic oñdit dīnā ſimplicitatē: ⁊ diuidit̄ in partes duas. In ꝑma oñdit ſimplicitatez. In 2ª excludit oēm compōnem ab ipſo. ibi. (Qz aūt in nā diuinitatis.) ¶ Prīma ī duas. in ꝑma oñdit veritatē. in ſcōa excludit dubitatōez. ibi. (Hic diligēter attēdēdū ē ⁊c̄.) (Qz aūt in nā ⁊c̄.) B excludit a deo omnē compoſitionē vel multiplicitatē: ⁊ circa hoc duo facit. ꝑmo oſtēdit ſpecialiter q in deo nō eſt cōpoſitio accidētis ad ſubiectuz. ſecūdo oñdit vlr̄ q in ipſo nulla eſt compoſitio. ibi (Duius aūt ſimpli. ⁊c̄.) Circa ꝑmū duo facit. ꝑmo excludit a deo accidentiū ꝓdicationē. ſecūdo cōcludit q nec etiaꝫ ſubſtātia de eo ꝓprie ꝓdicaī. ibi. (Uñ nec ꝓprie ⁊c̄.)

¶ Questio. IIII.

AD intellectū hui⁹ partis duo querunt̄. ꝑmo de diuina ſimplicitate. ſecūdo de ſimplicitate creature. ¶ Circa ꝑmuz tria q̄runt̄. ꝑmo ſi in deo ſit oīmoda ſimplicitas. 2º an ꝓtineaī in ꝓdicamēto ſubē. 3º ſi alia ꝓdicamēta de ipo dicant̄.

¶ Utrum deus ſit omnino ſimplex. I.

AD primuz ſic ꝓcedit̄: videt̄ q deus nō ſit ſimplex oīno. Ens enim cui nō fit additio eſt ens cōe ꝓdicatū de oībus: de quo nihil pōt vere negari: ſꝫ deus nō eſt hꝰ. ḡ ad eſſe ſuū fit aliqua additio. nō eſt ergo ſimplex. ¶ p̄. Boetiꝰ. lib. de hebdo. omne q̄ nō ē eſſe ꝓticipat vt ſit. alio aūt ꝓticipat vt aliqd ſit: ſed deus veriſſime eſt ens ⁊ eſt aliqd: q bonus ⁊ ſapiēs ⁊ hꝰ. ergo deus hꝫ eſſe ſuū quo eſt. ⁊ ſup hoc hꝫ aliqd aliud quo aliquid eſt. ḡ nō eſt ſimplex. ¶ Itez de quocūq; ꝓdicaī aliquid q̄ nō eſt de ſuba ſua illud nō eſt ſimplex. Sꝫ quicquid predicaī de aliquo poſtq̄ nō predicabaī illud non eſt de ſubſtātia ſua: cum nulli rei ſuba ſua de nouo adueniat. cū igit̄ de deo ꝓdicet̄ aliqd poſtq̄ nō predicabaī vt eſſe dīm ⁊ creatorē. que dicunt̄ de ipſo ex tempore videtur q ipſe non ſit ſimplex. ¶ p̄. vbicūq; ſunt plures res in vno ibi opꝫ eſſe aliquē modū compoſitionis: ſed in diuīa nā ſunt tres perſone realr̄ diſtincte cōueniētes in vna eſſentia. ḡ vr̄ ibi eſſe aliquis modus compoſitionis.

Contra. Omne compoſitū eſt poſterius ſuis componētibus: qz ſimplicius eſt ꝑus ī ſe q̄ ꝺatur ſibi aliquid ad compoſitionē tertꝫ: ſꝫ ꝑmo ſimpliciter nihil eſt ꝑus: cū igit̄ deus ſit ꝑmū ꝓncipiū non eſt compoſitus. ¶ p̄. illud q̄ eſt ꝑmum dans oībus eē habet eſſe nō dependēs ab alio. q̄. n. habet eſſe dependēs ab alio habet eſſe ab alio: ⁊ nullū tale eſt ꝑmuz dās eſſe: ſed deus eſt ꝑmū dans oībus eſſe. ergo ſuū eſſe nō dependet ab alio: ſed cuiuslibꝫ compoſiti eſſe depēdet ex componētibus gbꝰ remotis ⁊ eſſe cōpoſiti tollit̄: ⁊ ſm rem ⁊ ſm intellectū. ḡ deus nō eſt compoſitus. ¶ Itē illud q̄ eſt ꝑmū ꝓncipiū eſſendi nobiliſſimo mō hꝫ eſſe: cū ſemp ſit aliquid nobilius in cauſa q̄ in cauſato. Sed nobiliſſimus modus habēdi eē ē quo totū aliqd ē ſuū eſſe. ḡ deꝰ eſt ſuū eē: ſed nullū compoſitū totū eſt ſuum eſſe: qz eſſe ipſius ſequit̄ componētia que nō ſunt ipſum eſſe. ḡ deus nō eſt compoſitus. Et hoc ſimpliciter cōcedēdum eſt.

Ad primū ḡ dōm: q aliqd eē ſine additōe ꝺr̄ ꝺupliciter: aut de cuiꝰ rōne ē vt nihil ſibi addaī: ⁊ ſic ꝺr̄ de deo. hoc. n. oꝫ pfectū eē in ſe exquo additionez nō recipit: nec pōt eē cōe: qz omne cōe ſaluaī in ꝓprio vbi ſibi fit additio: aut ita q nō ſit de rōne eius q fiat ſibi additio neq; q nō fiat: ⁊ hoc mō ens cōe eſt ſine additōe. in ītellectu. n. entis nō icludit̄ iſta conditio ſine additiōe. alꝫ. nunq; poſſet ſibi fieri additio: qz eſſet ꝺ rationē eius. ⁊ iō cōe eſt: qz in ſui rōne nō dicit aliquā additionē: ſed pōt ſibi fieri additio vt determineī ad ꝓprium. Sicut etiā aīal cōe dicit̄ eſſe ſine ratione: qz de ītellectu eius nō eſt hēre rōnē neq; nō hēre. aſinus aūt dicit̄ ſine rōne eſſe: qz in ītellectu eius icludit̄ negatio rōnis ⁊ per B determinaī ſm differentiā ꝓpriam: ita etiā diuinum eſſe ē determinatuz in ſe ⁊ ab oībus alīs diuiſum: ꝑ B q ſibi nulla additio fieri poteſt. vñ pꝫ q negationes dicte de deo non deſignant in ipſo aliquam compoſitionem.

¶ Ad 2m dōm: q̄ in rebus creatis res determinaī vt sit aliqd triplr: aut p additōez alicuius differētie: q̄ potētialiter in genere erat: aut ex eo q̄ nā cōis recipiī i aliquo: ⁊ fit hoc aliqd: aut ex eo q̄ alicui addiī accidens p qō dicīr esse vel scīes vel albꝰ. nullus istoꝝ modoꝝ pōt esse in deo: qz ipse nō est cōe aliqd: cū de itellcū suo sit q̄ nō addaī sibi aliqd: nec etiā eius nā est recepta in aliquo: cum sit actus purus: nec ēt recipit aliqd extra essentiā suā: eo q̄ essentia sua continet oēm perfectionē: remanet aūt q̄ sit aliqd determinatū p cōditionē negādi ab ipso omnez additionē vel cōditionē. ⁊ p hoc remouet ab eo omne illud: qō possibile est additionē recipe. vñ p suuz esse absolutū nō tñ est: sed aliqd ē. nec differt in eo quo ē ⁊ aliqd esse: nisi p modū significādi: vel rōne: vt supra dcīm est ō attributis. dictuz aūt boety intelligiī de participātibus eē: ⁊ nō ō eo q̄ eēntialiter est suū eē. ex quo pz q̄ attributa nullā cōpōnē in ipso faciunt. sapiētia. n. fm suā rōnem nō facit cōpositionē: sed fm suū esse: put in subo realiter differēs est ab ipo: qualiter in deo nō ē vt dictū ē. ¶ Ad 3m dōm: q̄ hꝰ relatiōes q̄ dīr de deo ex tpe nō ponūt aliqd in ipso realiter: sed tñ in creatura. cōtingit. n. vt dicit pbus. 5. metaphꝫ. aliqd dici relatiue: nō q̄ ipm referaī: sz qz aliqd referī ad ipm. sicut est in oībus: quoꝝ vnū depēdet ab altero: ⁊ nō eꝰ. sicut scibile nō est relatiuū: nisi qz sciētia referī ad ipm. scibile. n. nō depēdet a scīa: sed ecōuerso. Sz qz intellectus noster nō potest accipe relatōez in vno extremoꝝ gn intelligaī in illo ad qō referī. iō ponit relationē quādā circa ipm scibile. ⁊ significat ipm relatiue. vñ illa relo q̄ significaī in scibili nō ē realr in ipo: sed fm rōnē tñ. in scīa aūt realr. ita etiā relo importata p hꝫ nomē deꝰ vel creator cū de deo dicūtur nō ponit aliquid in deo nisi fm ītellectuz: sed tñ in creatura: ex quo pz q̄ diuersitas relonū ipsius dei ad creaturas nō ponit ꝓpōnez in ipso. ¶ Ad 4m dōm: q̄ sicut supra dcīm est p̄petas plonalis ꝓpata ad eēntiā nō differt re ab ipsa. ⁊ iō nō facit ꝓpōnem cū ea: sed ꝓpata ad suū correlatiuuz facit distinctiōez realē: sed ex illa parte nō est aliqua vnio. ⁊ ideo nec compositio. vñ relinquiī ibi tres esse res: ⁊ tñ nullā compositionem: ex hoc pz nomina personalia nullam in deo compositionem significare. II.

AD secunduz sic ꝓcediī: vī q̄ deꝰ sit ī p̄dicamento subē. Omne. n. qō est: vel ē suba vel accīs: sed deꝰ nō est accidēs. g̃ est suba. cū igiī suba p̄dicet de ipso. sicut p̄dicatū subale ⁊ nō ꝓuersiz: qa nō ois suba est deꝰ: vī q̄ de ipso p̄dicet sicut genus: ⁊ ita deꝰ ē in genere subē. ¶ ℞. suba est qō nō est in subo: sed ē ens p se: cuz igiī deo hoc maxime cōueniat vī q̄ ipse sit in genere subē. ¶ ℞. fm phm. 10. metaphy. vnūqōq; mensuraī minimo sui generis. ⁊ dicit ibi cōmē. q̄ illud ad qō mensuranī oēs subē est p̄mus motor: q̄ secundum ipm est deus. g̃ deus est in genere subē.

Contra. qcqd ē in gñe subē aut est sicut generalissimū: aut est sicut ꝓtētū sub ipo: sed deꝰ nō ē in gñe subē sicut gñalissimuz: qz p̄dicareī de oibꝰ subys: nec ēt sic ꝓtētū subē: qz adderet aliqd. 5. genꝰ: ⁊ ita nō eēt dīna eēntia simplicissima. g̃ deꝰ nō est in genere subē.

Preterea. qcqd est in genere bz esse suū determinatū ad illud genꝰ: sed eē diuinū nullo modo terminatū est ad aliqō genꝰ: gnīmo comprehēdit in se nobilitates oīum genez: vt dicit pbs. ⁊ cōmen. in. 5. metaphꝫ. g̃ deꝰ nō est in gñe subē. Qō simplr ꝓcedēdū est. bꝰ aūt rō q̄druplex assignaī. Prima ponīr i lra ex parte noīs sumpta. Nomē subē iponīr a substādo. deꝰ aūt nullū substat. Scōa sumīr ex rōne eius qō est in gñe. Omne .n. hꝫ addit aliqd supra genꝰ. ⁊ iō illud qō est summe simplex nō pōt esse in genere. Tertia rō subtilioz est Auicē. Omne qō ē in gñe bz qditatē dīrentē ab esse. sicut hō. humanitati. n. exꝫ q̄ est humanitas nō debeī esse in actu. pōt enī cogitari humanitas: ⁊ tñ ignorari an aliqs hō sit. Et rō huius est: qz cōe qō p̄dicaī de bis que sunt in genere p̄dicat qditatē: cuz genus ⁊ spēs p̄dicenī in eo q̄ qd. illi aūt qditati nō debeī esse nisi p hoc q̄ suscepta est in ꝫ vel in illo. Et iō qditas generis vel spēi nō cōmunicaī ꝑz vnū esse oībus: sed solū fm vnā rōnē cōem. vñ cōstat q̄ esse suū nō est qditas sua. in deo aūt esse suum est qditas sua. aliter ēt accideret qditati: ⁊ ita esset acqsituz sibi ab alio: ⁊ nō haberet esse p essentiā suā. ⁊ iō deus nō pōt esse in aliquo genere. Quarta causa est ex pfectiōe diuini eē que colligit omnes nobilitates oīuz genez. vnde ad nullum genus determinaī vt obiectum est.

Ad primum g̃ dōm: q̄ deꝰ simplr nō est accīs: nec tñ oīno ꝓprie pōt dici suba: tū qz nomē subē dī a substādo: tū qz suba qditatē nominat: q̄ est aliud ab eē eius. vñ illa ē diuisio entis creati. Si tñ nō fieret in hoc vis: largo mō pōt dici suba: q̄ tñ itelligiī supra oēm subaz creatā q̄tū ad id qō ē pfectōis in suba: vt nō esse in alio ⁊ hꝫ. ⁊ tūc est idē in p̄dicato ⁊ in subo. sicut in oībus que de deo p̄dicanī. ⁊ iō nō sequiī q̄ omne qō est suba sit deꝰ: qz nihil aliud ab ipso recipit p̄dicationem subē sic accepte fm q̄ dī de ipso: ⁊ ita ꝓpter diuersum modū p̄dicādi nō dī suba de deo ⁊ creaturis vniuoce: sed analogice. Et hꝫ pōt esse alia rō: quare deꝰ nō est in aliquo gñe: qz. 5. nihil de ipso ⁊ de alys vniuoce p̄dicaī. ¶ Ad 2m dōm: q̄ ista diffinitio fm Aui. nō pōt esse subē. suba est q̄ nō est in subo. Ens. n. non est genus. hec aūt negatio nō in subo nihil ponit. vñ hoc qō dico ens nō est in subiecto: nō dicit aliqō genus: qz in quolibet genere opz significare qditatez aliq̄: vt dcīm est: de cuiꝰ ītellectu nō est esse. ens aūt nō dicit qditatē: sed solū actū essendi cuz sit pn̄m ipm. ⁊ ideo nō sequiī est nō in subo. g̃ est in genere subē. Sed hoc deo nō cōuenit: vt dcīm est. ¶ Ad 3m dicendū: q̄ mēsura ꝓpe dī in quātitatibus. dī. n. mēsura illud p qō ꝺnoteīcit quātitas rei: ⁊ hoc est minimū in genere quātitatis: vel simplr vt ī numeris que mēsuranī vnitate que est minimū simplr. Aut minimū fm pōnem nostrā sicut in cōtinuis in qbꝰ nō est minimū simplr. vnde ponimus palmā loco minimi ad mēsurādum pānos: vel stadiū ad mēsurādū viā. Exinde transumptū est nomen mēsure ad oīa genera: vt illud qō ē p̄mū in quolibz genere ⁊ simplicissimū ⁊ pfectissimū dicaī mēsura oīum que sunt in genere illo: eo q̄ vnūqōq; cognoscīr bēre de veritate generis plus ⁊ minus fm q̄ magis accedit ad ipsuz vel recedit: vt albū in gñe colorꝝ: ita ēt in gñe subē illud qō bz eē pfectissimū ⁊ simplicissimū dī mēsura omniuz substātiarꝝ sicut deꝰ. vñ nō opz q̄ sit in gñe subē sic ꝓtentum: sz solū sicut p̄nm bñs in se oēm pfectiōez generis. sic vnitas ī numeris: sz diuersimode: qz vnitate nō mēsurāt̄ nisi nūeri. Sed deꝰ ē mensura nō tñ subaliū pfectionū: sed oīum q̄ sunt in oībus generibus. sicut sapie virtutis ⁊ hꝫ. ⁊ ideo quāuis vnitas cōtineatur in vno genere determinato sicut principium nō tamē deus. III.

AD tertiuz sic ꝓcediī: videī etiam q̄ alia p̄dicamēta de deo dicanī. De quocunq; n. p̄dicaī spēs ⁊ genus: sed sciētia que est spēs qualitatis inueniī in deo: ⁊ magnitudo q̄ ē spēs q̄titatis. g̃ ⁊ q̄titas ⁊ qualitas. ¶ ℞. pbs in. 5. metaphꝫ. dicit vnū in suba facit idē: in quātitate equale: in qualitate simile. Sed in deo dicīr vere equalitas ⁊ similitudo. g̃ oz de eo dici ali-

quid p modū q̄litatis ⁊ q̄titatis. sicut sciaz vel magnitudinē. ¶ ꝓ. nā gñis ꝓprissime reꝑitur in eo in quo ꝑmo est: sz de⁹ est ꝑmus agēs. g̃ i eo actio ꝑcipue ĩuenit. ¶ ꝓ. q̄to aliqd est debilioris eē tāto magis repugnat summe pfectiōi: sz iter oīa alia entia relo hz debilissimuz esse: vt dicit Cōmen. xi. metaph. vñ ét fundaī sup alia oīa entia. sicut supra q̄titate eq̄litas. ⁊ sic de alys: cū igit ī diuinis ĩueniaī relo: multo fortiº alia p̄dicamēta.

Contra. Aug. Omne qō de deo dr aut fz subaz: aut fm relonē dr: ⁊ ita alia p̄dicamēta nō erūt in dīnis. hoc ét hētur ex auctē Augu. in littera.

Respondeo dōm: q̄ qcqd ĩuētuz in creaturis de deo p̄dicaī: p̄dicaī eminēter: vt dic Diony. sicut ét est in oibº alys causis ⁊ cātis. vñ opz oēm impfectōez remoueri ab eo qō in diuinā p̄dicationē venit: sz ī vnoquoq; .9. p̄dicamēto; z duo ĩuenio. s. rōnē accidētis. ⁊ rōnē ꝓpriā illiº generis. sic q̄titatis vel q̄litatis. Rō aūt accītis impfectiōez ꝓtinet: qz eē accītis ē in eē: ⁊ dependere ⁊ cōpositionē facere cū subo p ꝓnīs. vñ fm rationē accītis nihil pōt de deo p̄dicari. ¶ Si aūt cōsideremus ꝓpriā rōnē cuiuslibz generis qōlibet alioz generū p̄ter ad aliqd ipoztat impfectōez. q̄titas. n. hz ꝓpriaz rōnē ī cōparatōe ad subm. ē. n. q̄titas mēsura subē: qualitas dispō subē: ⁊ sic pz ī oibº alys. vñ eadē rōne remouentur a dīna p̄dicatōe fm rōnē generis. sicut remouebanī p rōnē accītis. Si aūt ꝓsideremus spēs ipsaz. tunc aliq̄ fm dr̄ias cōpletiuas ipoztāt aliqd pfectiōis: vt scīa virtº ⁊ hꝫ. ⁊ iō ista p̄dicanī de deo fm ꝓpriā rōnē spēi: ⁊ nō fm rōnē generis. ad aliqd aūt ét fm rōnē generis nō ipoztat aliquā dependentiā ad subm: īmo referī ad aliqd extra. ⁊ iō ét fm rōnem generis in diuinis ĩuenīt: ⁊ ꝑter hoc tñ remanēt duo modi p̄dicādi in diuinis. s. fm subam ⁊ fm relationem. nō. n. spēi contente in genere debeī aliquis modus predicandi: sed ipsi generi.

Ad primuz g̃ dōm: q̄ sicut dcīm ē. scīa nō p̄dicaī de deo fm rōnē generis: sz fm ꝓpriā dr̄iaz q̄ cōplet rōnē ipsi⁹. vñ nō p̄dicaī vniuoce de deo ⁊ de alys: sz fm ꝑius ⁊ posteri⁹. ¶ Ad z^m dōm: q̄ ī diuinis q̄dā dr̄ hēre modū q̄titatis vel q̄litatis: nō q; fm talē modū p̄dicēī de deo: sz fm modū quo ĩueniunī ī creaturis: ꝑut nōia a nobis ipōsita sunt modū hñt qualitatis ⁊ q̄titatis. sicut ét Dam. dicit: q̄ q̄dā dr̄ de deo sicut asse quētia subam: cū tñ ꝑut ī ipso ē nihil sit assequēs. ¶ Ad 3^m dōz: q̄ actio fm q̄ ē p̄dicamētū dic aliqd fluēs ab agē te ⁊ cū motu: sz ī deo nō ē aliqd mediū fm rē iter ipsuz ⁊ opⁿ suū. ⁊ ideo nō dr̄ agēs actōe q̄ est p̄dicamētū: sz actio sua ē suba. de hoc tñ pleniº dicēī in ꝑnº secūdi. ¶ Ad 4^m dōm: q̄ debilitas eē relatōis ꝓsideraī fm iberētiam sui ad subm: qz nō ponit aliqd absolutū in subiecto: sed tñ p respectū ad aliud. vñ ex hoc hz magis q̄ veniat ī dīnā p̄dicatōez: qz quāto minus addit tāto minus repugnat simplicitati.

Questio. V.

Deinde querīt de simplicitate ex parte creature. Et circa hoc tria q̄runt. Primo an aliq̄ creatura sit simplex. Scōo an aīa sit simplex: qz hoc hz spāles difficultatem. Tertio vtrum sit tota in q̄libz parte corporis.

¶ Utrum aliqua creatura sit simplex. I.

Ad primū sic procedīt: vr q̄ aliq̄ creatura simplex sit. Forma. n. est ꝓpōni ꝓtingēs simplici ⁊ ĩuariabili essentia ꝓsistēs: sz forma ē creatura. g̃ ⁊c. ¶ ꝓ. resolutio ītellectº nō stat quousq; ĩuenit cōpositionē siue sint sepabilia fm rē siue nō. multa. n. sepanī ītellectu q̄ nō sepanī actu fm Boe. lib. de hebdo. illud g̃ in quo vltima stat reso'o ītellectus est oīno simplex: sed ens cōe est hꝫ. g̃ ⁊c. ¶ ꝓ. si oīs creatura ē cōposita. ꝓstat q̄ nō est cōposita nisi ex creaturis. g̃ ⁊ ꝓpōnētia sua erūt cōposita. igr̄ vliter ī ifinitū: qō nā ⁊ ītellectº nō patiī: vel erit deuenire ad ꝑma cōpōnētia simplicia: q̄ tñ creature sūt. g̃ ⁊c. ¶ Si dicaī q̄ illa ꝓpōnētia ñ pñt eē simplicia: qz hñt hītudinē ꝓcretā q̄ sint ab alio. Cōtra. illud qō est extrinsecū rei nō facit ꝓpōnem cū re ipsa. Sed agens est extrinsecū a re. g̃ per hoc q̄ res est ab aliquo agente non inducitur in ipsa aliqua compositio.

Contra. Boe. in omni eo qō est citra p̄mū differt ⁊ qō est ⁊ quo ē: sz oīs creatura ē citra p̄muz. g̃ est ꝓposita ex eē ⁊ qō ē. ¶ ꝓ. oīs creatura hz eē finitū: sed eē nō receptū in aliquo nō est finitū: īmo absolutū. g̃ oīs creatura hz esse receptuz in aliquo: ⁊ ita oz q̄ habeat duo ad minus. s. esse ⁊ id qō esse recipit.

Respondeo dōm: q̄ omne qō ꝓcedit a deo in diuersitate eēntie deficit a simplicitate eiº. ex hoc aūt q̄ deficit a simplicitate nō opz q̄ icidat in ꝓpōnē. sicut ex hoc q̄ deficit a summa bonitate nō oz q̄ icidat in ipsaz aliq̄ malitia. ¶ Dico g̃ q̄ creatura ē duplex. q̄dā. n. est q̄ hz eē cōpletuz in se sicut hō ⁊ hꝫ. ⁊ talis creatura ita deficit a simplicitate dīna q̄ icidit in cōpositionē. cū. n. in solo deo esse suū sit sua q̄ditas. opz q̄ ī qualibz creatura vel in corporali vel ī spūali ĩueniaī q̄ditas vel nā sua ⁊ eē suū qō est sibi acq̄sitū a deo: cuiº eēntia ē suū esse: ⁊ ita cōponīī ex esse vel quo est: ⁊ qō est. Est etiā quedā creatura q̄ nō hz eē in se: sz tñ in alio. sicut materia ꝑma. sicut forma q̄libz. sicut vle. nō. n. est eē alicuiº nisi pticularis subsistētis ī nā. ⁊ talis creatura nō deficit a simplicitate: ita q̄ sit cōposita. ¶ Si. n. dicaī q̄ cōponīī ex ipsa sua nā ⁊ habitudinibº q̄bº referī ad deū vel ad illud cū quo componīī: item querīt de illis habitudinibº vtr̄ sint res vel nō: ⁊ si nō sunt res nō faciūt cōpositiōez. si aūt sunt res. ipse nō referunī habitudinibus alys: sed seipsis: qz illud qō p se est relatio nō referī p aliā relationē. vñ oportebit deuenire ad aliqd q̄ nō est compositus: sz tñ deficit a simplicitate ꝑmi. ⁊ defectus iste perpenditur ex duobº: vel qz est diuisibile in potētia vel p accīs. sicut materia ꝑma. ⁊ forma. ⁊ vle: vel qz est ꝓpōnibile alteri q̄ dīna simplicitas nō patiī. ¶ Et p hꝫ pz solo ad ea que obiecta sunt prime eniz ratiōes ꝓcedebant de illis creaturis que nō habēt esse completū que nō componūtur ex alys sicut ex partibus. ⁊ alie due procedebant de creaturis que habent esse completum.

¶ Utrum anima sit simplex. II.

Ad secundus sic procedīt: vr q̄ aīa sit simplex. Sicut. n. dicit pha. z. de aīa. Anima. n. est forma corporis: sed ibidē dicit q̄ forma neq; est materia neq; cōpositū. g̃ aīa nō est ꝓposita. ¶ ꝓ. omne qō ē cōpositū hz eē ex suis cōponētibº. Si igit aīa sit cōposita: tūc ipsa in se hz aliqō eē ⁊ illud esse nunq; remouet ab ea: sed ex cōiunctiōe aīe ad corpº relinquīt eē hominis. g̃ esse hominis est eē duplex. s. eē aīe: ⁊ eē cōiunctī: qō nō pōt eē cū vniº rei sit vnicū eē. ¶ ꝓ. oīs compositio que aduenit rei post suū esse cōpletū est sibi accidētalis. Si igit aīa est cōposita ex suis ꝓncipys habēs in se esse pfectū: compositio ipsius ad corpus erit sibi accidētalis. Sed compositio accītalis terminaī ad vnū p accidēs. g̃ ex aīa ⁊ corpore nō efficīt nisi vnum per accidens: ⁊ ita homo nō est ens p se: sed per accidēs.

Contra. Boe. nulla forma simplex potest eē subz: sed aīa est subm ⁊ potētia; z ⁊ habituum ⁊ specierum intelligibilium. ergo non est forma simplex.

¶ p̄. forma simplex nō hz esse per se: vt dcm̄ est: sz illud qō nō hz eē nisi p hoc q̄ ē in altero nō pōt remāere post illud: nec etiaz pōt esse motor: qnāuis possit eē pn̄m mot⁹: qz mouens est ens pfectū in se. vñ forma ignis nō est motor: vt dr̄. 8. phycoz. Anima aūt manet post corp⁹ z ē motor corpis. g̃ nō ē forma simplex. ¶ p̄. nulla forma simplex hz in se vñ indiuiduē: cū ois forma sit de se cōis. si igit̄ aīa est forma simplex nō hēbit i se vñ indiuiduē: sz tm̄ idiuiduabit̄ p corpus. remoto aūt eo qō est causa idiuiduatiōis tollit̄ idiuiduatio. ergo remoto corpore nō remanebūt aīe diuerse fm idiuidua. z ita nō remanebit nisi vna aīa que erit ipsa natura anime.

Respondeo dōm: q̄ h̄ est duplex opinio. quidaz enim dicūt q̄ anima est cōposita ex materia z forma: quoz ēt sunt gdā dicētes eādē eē māz aīe z alioz corporaliū z spūaliū. Sz hoc nō videt̄ esse verum: qz nulla forma efficit̄ itelligibilis nisi p hoc q̄ separat̄ a materia z ab appēdētijs materie. hoc aūt nō est inquātū est materia corpalis pfecta corporeitate: cuz ipsa forma corporeitatis fit itelligibilis p separationez a materia. vñ ille substātie que sunt itelligibiles p naturā nō vident̄ esse materiales. alias spēs rerum in ipsis non esset fm eē itelligibile. vñ Auicē. dicit q̄ aligd dicit̄ esse itelligetiū: qz est ūmune a materia. Et p̄terea mā p̄ma ꝓput ꝓsideratur nuda ab omni forma nō hz aliq̄z diuersitatez: nec efficit̄ diuersa p aliqua accītia ante aduētū forme substātialis: cū eē accidētale nō p̄cedat substātiale. vni aūt perfectibili debet̄ vna pfectio. g̃ opz q̄ p̄ma forma substātialis perficiat totā materiā: sz p̄ma forma q̄ recipit̄ in materia est corporeitas a q̄ nūquā denudat̄: vt dicit Cōmē. in. i. phy. g̃ forma cōporeitatis ē in tota materia: z ita materia nō erit nisi ī corporibus. ¶ Si. n. diceres q̄ gditas substātie eēt p̄ma forma recepta in materia. adhuc redibit in idē: qz ex gditate substātie mā nō habz diuisionez: sed ex corporeitate: quā cōsequunt̄ dimēsiones quātitatis in actu: z postea p diuisionez materie fm q̄ disponit̄ diuersis sitibus acgrunt̄ in ipsa diuerse forme. ordo enim notabilitatis in corporibus videt̄ eē fm ordinē sit⁹ ipsoruz. sicut ignis est sup aerē. z ideo nō videt̄ q̄ aīa habeat materiā: nisi materia equoce sumat̄. ¶ Alij dicūt q̄ aīa est composita ex quo est z qō est. differt autē qō ē a materia: qz qō est dicit ipm suppositū habēs eē: mā aūt nō habet eē: sz composituz ex materia z forma. vñ materia nō est qō est: sz cōpositū. vñ in oibus illis in quib⁹ est cōpositio ex materia z forma est etiaz cōpositio ex quo est z qō est. in cōpositis aūt ex materia z forma quo ē pōt dici tripliciter. Potest enim dici quo est ipsa forma partis q̄ dat esse materie. pōt etiā dici quo est ipse actus essendi. s. eē. sicut quo currit̄ est actus currēdi. potest etiā dici quo est ipsa natura que relinquit̄ ex cōiunctiōe forme cū mā vt humanitas. p̄cipue fm ponētes q̄ forma que est totuz q̄ dicit̄ quiditas nō est forma partis: de quib⁹ est Auicē. cū aūt de ratiōe quiditatis vel essentie nō sit q̄ sit cōposita vel compositū: cōsequēs poterit ꝓueniri z itelligi aliqua gditas simplex nō ꝓnis cōpositionē forme z materie. Si aūt ꝓueniamus aliquā quiditatem que nō sit composita ex materia z forma: illa quiditas aut est esse suuz aut nō. si illa quiditas sit esse suuz. sic erit essentia ipsius dei que est suuz esse: z erit omnino simplex. Si vero non sit ipm esse: opz q̄ habeat eē acquisitum ab alio. sicut est omnis gditas creata: z qz hec gditas posita ē nō subsistere ī materia nō acgreret̄ sibi eē i altero. sicut gditatibus cōpositis: imo acgret̄ sibi eē in se: z ita ipsa gditas erit hoc qō ē: z ipz eē suum erit quo ē: z qz omne qō nō hz aligd a se est possibile respectu illius: hz quiditas cum habeat esse ab alio erit possibilis respectu illius eē: z respectu ei⁹ a quo esse habet: in quo nulla cadit potētia: z ita in tali quidita te ꝓuenieē potētia z actus fm q̄ ipsa quiditas est possibilis: z eē suū ē actus ei⁹. Et hoc modo itelligo ī angelis cōpositōez potētie z act⁹: z de quo ē z qō est: z simil̄r in aīa. vñ angelus vel aīa pōt dici gditas vel nā vel forma simplex: inquantū eoruz gditas nō cōponit̄ ex diuersis: tm̄ aduenit sibi ꝓpō boz duoz. s. quiditatis z esse.

Ad primuz g̃ dōm: q̄ aīa nō ē cōposita ex aliquibus que sint partes quiditatis ipsi⁹. sicut nec quelibz alia forma: sz qz aīa est forma absoluta nō dependēs amateria: qō conuenit sibi ꝓpter assimilationē z ꝓpinquitatē ad deuz: ipa hz eē p se qō nō habent alie forme corporales. vñ in aīa inuenit̄ ꝓpō eē z qō est z nō in alys formis: qz ipsum eē nō ē forma z corporalium absolute. sicut eoz qui sunt: sed cōpositi. ¶ Ad 2m dōm: q̄ aīa sine dubio hz in se eē pfectū: q̄uis hoc eē nō resultet ex partibus componētibus gditatē ipsius: nec p coniunctionē corporis efficit̄ ibi aliqō aliud eē: imo hoc ipz esse qō est aīe p se: fit eē cōiuncti: eē. n. cōiuncti nō est nisi esse ipsius forme: sed verum est q̄ alie forme materiales ꝓpter eaz impfectōez nō sunt p illud eē: sed sunt tm̄ p̄ncipia essendi. ¶ Et p hoc ēt pz solutio ad 3m: qz compositio que aduenit aīe post eē completū fm modū intelligēdi nō facit aliud eē: qz sine dubio illud eē esset accidentale. z ideo nō sequit̄ q̄ homo sit ens p accidēs. ¶ Ad 4m dōm: q̄ si Boeti⁹ loquit̄ de subo respectu quoz̄cūq; accidētiū dcm̄ est vez de forma que est ita simplex q̄ etiā est suuz eē. sicut ē de⁹: z talis simplicitas nec in aīa nec in angelo est. Si aūt loquit̄ de subo respectu accītium que hūt eē firmuz in nā: z que sunt accidentia idiuidui: tunc est verū dcm̄ suum etiā de forma simplici: cuius gditas nō cōponit̄ ex ptibus. Sūt. n. quedā accidētia que nō habēt eē vere: sz tm̄ sunt itentiones rez naturaliū. z hȝ sunt spēs rerū que sunt in aīa. Itē accidētaliū hūtium esse natura: qm̄ cōsequunt̄ nām idiuidui. s. mām p quaz natura idiuiduat̄: sicut albū z nigrū in boue. vñ etiā nō cōsequūtur totā spēm: z talibus accidētibus non pōt subiyci aīa. Quedā aūt habent esse nature: sz comsequunt̄ ex p̄ncipijs spēi. sicut sunt ꝓprietates cōsequētes spēm: z talib⁹ accidētib⁹ pōt forma simplex subiyci: q̄ tm̄ nō est suum eē rōne possibilitatis: que est in quiditate eius: vt dcm̄ est: z talia accidētia sunt potētie aīe. sic. n. z pūctus z vnitas habēt suas ꝓprietates. ¶ Ad 5m dōm: q̄ ois forma ē aliqua similitudo p̄mi p̄ncipij qui est actus purus. vñ quāto forma magis accedit ad similitudinem ipsius: plures participat de pfectionib⁹ eius. ītem formas aūt corporuz magis appropinquat ad similitudinez dei aīa rōnalis: z iō ꝑticipat de nobilitatib⁹ dei. s. q̄ intelligit: z q̄ pōt mouere: z q̄ hz esse p se. z aīa sensibilis minus z vegetabilis adhuc minus. z sic deinceps. Dico igit̄ q̄ aīe nō cōuenit mouere vel hēre eē absolutū inquātū est forma: sz iquātuz est similitudo dei. ¶ Ad 6m dōm: q̄ fm predicata in aīa nō ē aligd quo ipsa idiuiduet̄. z hoc itellexerūt q̄ negauerūt eaz eē hoc aligd: z nō q̄ nō hēat p se absolutum esse. Et dico q̄ nō indiuiduat̄ nisi ex corpore. vñ impossibile ē erroz ponentiū aīas p̄us creatas z postea ī cōporatas: qz non efficiunt̄ plures nisi fm q̄ infundunt̄ pluribus corporibus. Sed quāuis idiuiduatio aīarum dependeat a corpore q̄tū ad sui p̄n̄m: nō tm̄ quātum ad sui finē: ita. s. q̄ cessantibus corporibus cesset idiuiduatio aīarū. Cui⁹ rō est: q̄ cū ois pfectio ifundat̄ materie fm capacitatē suā: natura aīe ita fundet̄ diuersis corpibus nō fm eādē nobilitatē z puritatem. vñ in vnoquoq; corpe habebit esse terminatū fm mensurā corporis. hoc aūt eē terminatuz

quãuis acgrat aïe in corpe:nõ tñ ex corpore nec p dependentiã ad corp⁹.vñ remotis corporib⁹ adhuc remanebit vnicuiqz anime eẽ suũ terminatum ſm affectiões vel di ſpoſitiões que ꝛſecute ſunt ipſaz ,put fuit perfectio talis corpis.ꝛ hec eſt ſolo Auicẽ.ꝛ põt manifeſtari p exẽplum ſenſibile.Si.n.aligd vnũ nõ retinẽs figurã diſtinguat p diuerſa vaſa:ſicut aqua quãdo vaſa remouebunt nõ remanebũt ,põe figure diſtincte: ſz remanebit vna tñ aq̃: ita eſt de formis mãlibus: que nõ retinẽt eẽ p ſe.Si aũt ſit aligd retinens figurã qõ diſtinguat ſm diuerſas figuras p diuerſa inſtrumenta: etiã remotis illis remanebit diſtictio figurarũ:vt pz in cera.ꝛ ita eſt de anima que retinet eſſe ſuũ poſt corporis deſtructionẽ: qõ etiã manet ĩ ipſa eſſe indiuiduatum ꝛ diſtinctum.

¶ Utꝛ aïa ſit tota in toto ꝛ tota in q̃libet pte. III.

AD tertiuz ſic ꝓcedit: vr q aïa nõ ſit tota in q̃libet pte corpis. cũ.n.aïa ſit forma ſimplex totalitas ei⁹ attẽdit ſm potẽtias: ſz nõ ĩ qualibz parte corpis ſunt oẽs eius potẽtie.g̃ nõ ẽ tota in qualibet pte corpis. ¶ P.aïal ẽ qõ eſt ꝯpoſitũ ex aïa ꝛ corpore. ſi igit aïa eẽt in q̃libet parte corporis tota:q̃libet pars corporis eſſet animal. ſicut quelibet pars ignis ẽ ignis.g̃ ꝛc. ¶ P.cõſtat q aïa ĩfluit vitã corpori.Si igit aïa eẽt tota in q̃libet parte corporis:quelibet pars corporis ĩmediate acciꝑet vitã ab aïa:ꝛ ita vita vnius ptis nõ depẽderet ab alia:qõ vr falſuz: qz vita totius corporis dependet ex corde.g̃ ꝛc. ¶ P.corp⁹ bz diuerſas ptes diſtinctas. ſi igit aïa eẽt in q̃libet parte corporis tota:tota eſſet in plurib⁹ locis ſimul.hoc aũt nõ vr ꝯuenire niſi deo.g̃ ꝛc.

Contra. forma ſubalis adeſt cuilibz parti materie. nõ.n.ꝓficit tñ totũ:ſz ſingulas ptes: ſz aïa eſt forma ſubalis corpis animati.g̃ eſt in qualibz pte ei⁹ tota. ¶ P.videmus q aïa equaliter cito ſentit leſiones in qualibet pte corpis.hoc aũt nõ eẽt niſi aïa adeſſet cuilibet parti.g̃ aïa ẽ tota in qualibet parte corporis.

Reſpondeo dõm: q qdã poſuerũt aïam duplr poſſe ꝯſiderari.Aut ſm ſuã eẽntiã: aut ſm q ẽ qõdã totũ potẽtiale.Si ꝓmo mõ ſic dicebãt ipſam nõ eẽ ĩ toto corpore: ſz ĩ aliqua parte ei⁹.ſ.corde: ꝛ p cor viuificare totũ corpus p ſpũs vitales ꝓcedentes a corde.Si ſecũdo mõ ſic aïa cõſideraꝛ vt quedaz potẽtia ĩtegrata ex oĩb⁹ particularibus potẽtys:ꝛ ſic tota aïa eſt in toto corpore:ꝛ nõ tota in qualibet parte corporis:ĩmo ſicut dicit pĥus.7.de aïa.partes aïe ſe hñt ad partes corporis.ſicut tota aïa ad corp⁹ totũ.vñ ſi pupilla eẽt aïal:viſus eẽt aïa eius. Cui⁹ aũt poſitiõis cauſa fuit duplex falſa imaginatio. Una ẽ qz imaginati ſunt aïam eẽ in corpore.ſicut in loco:ac ſi tñ eẽt motoꝛ ꝛ nõ forma.ſicut ẽ nauta ĩ naui. Alia ẽ qz imaginati ſunt ſimplicitatẽ aïe eſſe ad modũ pũcti:vt ſit aliquid ĩdiuiſibile hñs ſitũ indiſibilẽ; ꝛ vtrũqz hoꝛ ſtultũ eſt. ¶ Et ideo dõm cuz Augu. q aïa ſm eẽntiã ſuã ꝯſiderata tota ẽ in qualibet pte corporis. Idẽ dicit Alber.nõ tñ tota ſi accipiaꝛ ſm totalitatẽ potẽtiaꝛ.ſic.n.ẽ tota in toto aïali.ꝛ rõ h⁹ eſt:qz nulli ſubſimplici debeꝛ locus niſi ſm relõnẽ quã habet ad corp⁹. aïa aũt cõparaꝛ ad corpus:vt ei⁹ formatio:a qua totuz corp⁹ ꝛ quelibet ps ei⁹ bz eẽ.ſicut a forma ſubali: ꝛ tñ potẽtias ei⁹ nõ oẽs ptes corpis pticipant:ĩmo ſunt alique potẽtie qb⁹ nõ ẽ poſſibile pfici aligd corporeũ ſicut potẽtie ĩtellectiue. Alie aũt ſunt q̃ pñt eſſe pfectiones corpoꝛ: nõ tñ eas oẽs ifluit aïa in qualibet pte corpis:cuz nõ q̃libet ps corpis ſit eiuſdẽ armonie ꝛ cõmixtionis. ꝛ nihil recipit ĩ aliquo niſi ſm ꝓportionẽ recipiẽtis.ꝛ ĩõ nõ eãdẽ pfectiones recipit ab aïa auris ꝛ oculus: cũ tñ q̃libz ps recipiat eſſe.vñ ſi cõſidereꝛ aïa ,put eſt forma ꝛ eẽntia:ẽ in q̃libet pte corpis tota.Si aũt ,put ẽ motoꝛ ſm potẽtias ſuas.ſic eſt tota ĩ toto:ꝛ ĩ diuerſis ptib⁹ ſm diuerſas potẽtias.

Ad primuz g̃ dõm: q cũ dicimus totã aïam eſſe in qualibet pte corporis:itelligimus p totũ pfectionẽ nature ſiue:ꝛ nõ aliquã totalitatẽ ptiuz. totũ.n.ꝛ pfectũ eſt idẽ:vt dicit pĥus in.3°.phy. ¶ Ad 2m dõm:q pfectibile dz eẽ ꝓportionatũ ſue pfectõi.aïa aũt quãuis ſit forma ſimplex: eſt tñ multiplex ĩ vtute ſm q ex eius eẽntia oꝛiunt diuerſe potẽtie.ꝛ ĩõ opz corp⁹ ꝓportionatũ ſibi hẽre ptes diſtinctas ad recipiẽduz diuerſas potẽtias.vñ ẽt aïa dicit eẽ actus corpis oꝛganici:ꝛ qz nõ quelibz pars aïalis bz talẽ diſtinctionẽ: nõ põt dici al'.ſz aïe minus nobiles q̃ hñt paruã diuerſitatẽ in potẽtys pficiũt ẽt corp⁹: qõ eſt quaſi vniforme ĩ toto ꝛ ptibus.ꝛ ĩõ ad diuiſionẽ partiũ efficiunt diuerſe aïe actu in partib⁹. ſicut ẽt in aïalib⁹ annulosis ꝛ plãtis:nõ tñ añ diuiſiones in hꝺ aïalibus quelibet pars dicit aïal:niſi in potẽtia. ſic̃ nulli⁹ cõtinui pars ẽ niſi ĩ potẽtia.vñ nec pars ignis ẽ aliquid actu niſi poſt diuiſionẽ. ¶ Ad 3m dõm: q viuere in aïali dicit duplex.vno mõ viuere ẽ ipm eẽ viuẽtis. ſicut dicit pĥus.2.de aïa.viuere viuentib⁹ eſt eẽ.ꝛ hoc mõ aïa ĩmediate facit viuere quãlibet partẽ corpis ĩquãtũ ẽ ei⁹ forma.alio modo dicit viuere,p opatione aïe quã facit ĩ corde ,put ẽ motoꝛ:ꝛ talis eſt vita que deferꝛ p ſpẽs vitales:ꝛ talẽ vitã ifluit ꝓmo ĩ coꝛ.ꝛ poſtea ĩ oẽs alias ptes:ꝛ ide ẽ q leſo corde pit opatio aïe in oĩb⁹ partibus corpis. ꝛ p ꝯs eẽ ipſarũ partiũ:qõ ꝯſeruaꝛ p opationez anime. ¶ Ad 4m dõm:q aïa nõ eſt in corpe vel in partibus corporis ſicut ĩ loco: ſz ſicut forma in mã.ꝛ ĩõ nõ ſequitur q ſit in plurib⁹ locis. ¶ Expõ textus.

ALiud timoꝛ aliud le.)Uideꝛ p ℞ nõ deſignari compoſitio aïe cũ iſta ſm pĥm libꝛo ꝓmo de aïa:ſint paſſiones coniũcti. Et dõm q amoꝛ ꝛ timoꝛ ꝛ hꝺ oĩa dicuntur duplr: vel ſm corpoꝛalem paſſionez. ꝛ ſic ſunt paſſiones coniuncti:nec remanẽt in aïa ſeparata: vel ſm q cõſiſtũt ĩ appẽhẽſione ꝛ affectõe ĩtellectiua.ꝛ ſic accidũt ipſi aïe ſm ſe: ꝛ ſunt in ipſa poſt ſepationez a corpoꝛe.vñ ẽt pĥus.7.ethico.ꝛ.xi. metapĥ.ponit delectationẽ etiã ĩ natura dĩna(Sine indigẽtia creatoꝛ) Hoc ideo dicit.qz oĩa alia agẽtia ab ipſo agũt ꝓpter finẽ aliũ a ſe.ꝛ ĩõ acquiſitione illius finis idigẽt:ipſe aũt deus ,ꝓpter ſeipſuz oĩa facit: vt dicit ,puerb. 16. Uniuerſa ꝓpter ſe ꝛc.ꝛ ĩõ agit ſine idigẽtia.(Sine habitu oĩa ꝛti.)Ꝑ ideo dicit:qz habitus eſt coꝛ q̃ circa corpus adiacent:in qbus quodãmodo ipm corp⁹ eſt.ſicut in veſtimẽto:cũ aũt cõtinere dicaꝛ alio mõ ĩ corpalibus q̃ in ſpũalib⁹:qz ĩ corpoꝛalibus qõ ineſt ꝛtineꝛ ab eo in quo eſt.ſicut aqua a vaſe.in ſpiritualibus aũt qõ ineſt ꝛtinet illud in quo ẽ.ſicut aïa corpus: Deus q eſt in rebus ſicut cõtinẽs ipſas nõ dicitur ĩ eis eẽ.ſicut hñs habitũ in habitu:vt icludaꝛ ab eis.eſt.n.ĩtra oĩa nõ iclusus.ꝛ ĩõ quãuis ſit in oĩb⁹ ſicut ꝛtinẽs:nõ tñ oĩa ſe hñt ad ipſum p modũ habitus(Nõ ex compoſitis deus ꝛc.)Ad ĩtellectũ hui⁹ littere ſciẽdũ eſt q quãdo aliquid ſubſtãtialiter cõponitur ex partibus pfectio eſt ipſius compoſiti ꝛ nõ alicui⁹ partiũ.ſicut forma nõ bz eẽ nec materia:ſed totũ compoſitũ:in deo aũt iueniꝛ perfectio.ꝛ quãtũ ad eẽ ꝛ quãtum ad bene eẽ:quãtũ ad eẽ: qz vita eſt.vñ ſi vita diuĩa eſſet alicuius vt cõpoſiti:oporteret q ea ex qb⁹ illud cõponeꝛ nõ eẽnt viuẽtia:ꝛ qz vita nõ hz aligd admixtũ qõ nõ ſit vita.ſicut nec eẽ:vt dicit Boe.lib.de hebdo. ĩõ nõ põt eſſe vt deus:q nõ tñ viuit per vitaz:ſed ipſemet eſt vita: ſit ex aliquibus compoſitis adinuicẽ ad conſtitutionem

alicui⁹ tertij: quātū ad bene eē cōsiderāt diuia perfectio quātū ad tria. ꝑmo quātū ad ptātē: t ꝓm hoc ipse de⁹ dicitur virt⁹: t nō tñ habēs virtutē. vñ nō pōt eē q cōponat ex aliquib⁹: qz i cōponētib⁹ nō eēt virtus illa: t ita cōponeret ex infirmis. i. carētibus virtute que ē totius. virtus aūt nō hz aliqd admixtū sicut nec eē: sed habēs virtutē pōt hēre infirmitatē admixtā. secūdo quātū ad pulchritudinē. t sic deus dr̄ lux. si aūt ista lux sequeret ꝓpōnem aliq̄: cōponētia nō essent lucentia sicut videmus: qz ex congregatione oraphani efficit corpus lucidū vt cristal lus: cū tamē partes diſpse nō haberent ꝑfectā luciditatē: nihil aūt obscurū in deo pōt esse q est lux. sicut nec nō esse in esse. z quātū ad nature subtilitatē. dicit enim spūs ēē tialiter. vñ formalitas sua siue qditas nō est ex aliquib⁹ disparibus. i. dissimilit̄ se habētibus ad formalitatem. sicut humanitas ex aīa t corpore p quā homo formaliter est. (Uiuens p totū.) qz nihil est in eo nisi vita.

¶ De distinctiōe personaꝝ. ¶ Di. IX.

NUnc ad distinctionē ꝑsonaꝝ accedamus. Teneam⁹ ergo vt docet Aug. in lib. de fide ad petrū: p̄z t filiū t spūm scūm vnuz esse nāliter deū: nec tñ ipm p̄rem eē q filius est: nec ipm filiuz esse q p̄ est: nec spūm scūm esse: q pater ē aut filius. Una. n. est ēntia patris t filij t spūs sci: in qua nō ē aliud p̄ aliud filius aliud spūs scūs: q̄uis ꝑsonal̄r sit alius pater alius filius alius spiritus sanctus.

¶ Hic ō coeternitate filij cū p̄re. GEnitus est. n. a p̄re filius. t iō alius: nec tñ ante fuit p̄ q̄z filius. coeterne sunt enim sibi tres persone.

¶ Argumentatio arrianorum.

SEd ꝓtra hoc ingt heretic⁹: vt refert Amb. in primo lib. de trini. Omne qō natū ē pricipiū hz. t iō qa filius ē pricipiū hz: t eē cepit: qō hereticoꝝ ore sic dcm ē. Nā ipse arri⁹: vt meminit Aug. in lib. vi. de trinitate dixisse fert. Si filius ē natus est: si natus ē: erat qñ nō erat filius.

¶ Reponsio Augustini catholica.

QUi hoc dicunt nō itelligūt etiā natū eē deo sempiternū eē: vt sit coetern⁹ patri filio. sicut splendor q gignit ab igne atq̄ diffundit coeuus est illi: t esset coetern⁹ si ignis esset etern⁹.

¶ Oppositio Augustini ꝓtra hereticum.

ITem si dei filius ingt Augu. ꝝtus t sapia dei est: nec vnq̄z fuit deus sine ꝝtute t sapia: coetern⁹ est deo p̄ filius. Dicit aūt Apl's xp̄m eē dei virtutē t dei sapiaz: aut ergo nō fuit qñ nō fuit filius: aut aliqñ deus nō habuit ꝝtutē t sapiaz: qō dementis est dicere. Cōstat. n. qz semp habuit sapiam: semp ergo habuit filium.

¶ Responsio Ambrosij ad idē auēte fulta.

IBem quoq̄z arrianice qōni Ambrosius in hūc modū rñdet. Ego inq̄z filiū natū eē ꝓfiteor: qō reliquū ē infidelitatis horresco. Scriptū est. n. i veteri testamēto vt vel vnū ex plurib⁹ dicā. Añ me non fuit alius deus t post me nō erit: qs ergo hoc dicit p̄ an filius? Si filius ante me ingt non fuit alius deus. Si p̄ post me ingt nō erit: hic priorē ille posteriorē nō habz. Innicē. n. in se t pater i filio t filius in p̄re cognoscit. Cū. n. p̄rem dixeris eius ēt filiuz designasti: qz nemo ipse ē pater sibi: cū filiū noias t p̄rem fateris: qz nemo ipse sibi filius est: itaq̄z nec filius sine p̄re: nec pater pōt esse sine filio. Semper ergo pater semper t filius.

¶ Invectio Ambrosij in hereticos.

ITez dic iquā heretice mihi: fuit neqñ deus oīpotēs p̄ nō erat t deus erat? Nā si pater esse cepit: de⁹ ergo primo erat t postea p̄ factus ē: qūo ergo immutabilis deus est? Si. n. ante deus postea p̄ fuit: vtiq̄z gñatiōis accessione mutatus est: sed auertat deus hāc amentiā: qz semp habuit sapiam semper habuit filium.

¶ Ineffabile est qūo filius sit t nō hz priorem patrem. sicut modus generationis inintelligibilis est t ineffabilis.

SEd queris a me inquit Amb. qūo si filius sit: nō priorē hēat p̄rem: q̄ro ingt abste qūo filiū putas esse generatum? Mihi. n. impossibile ē generatiōis scire secretuz: mēs deficit: vox siler nō mea tñ: ħz t angeloꝝ supra prātem t supra angelos t supra cherubin t supra seraphin t supra oēm sensum ē: qz scriptū est. pax xp̄i supra oēm sensuz ē. Et si pax xp̄i est supra oēm sensuz: qūo tāta gñatio nō ē supra oēz sensuz? Tu g̃ manū ori admoue. scrutari nō licet superna mysteria: lz scire q natus sit: nō licet discutere qūo natus sit. illud negare nō mihi licet: hoc querere metus est. Ineffabilis eni est illa generatio. Unde Isaias. Generationem eius quis enarrabit?

¶ Quidā p̄sumunt discutere gñatōis seriē.

QUidā tñ de igenio suo p̄sumētes dicunt illā gñatōez posse itelligi: t alia huiusmodi iherētes illi auēti Hieronymi sup Eccliasten. In sacris scripturis qs septissime nō p impossibili: ħz p difficili ponit vt ibi. generationez eius qs enarrabit? ħz hoc nō dicit Hieronymus. ideo

q generatio filij eterna plene itelligi vel explicari possit a quoquã mortaliũ: sed qr de ea aliqd itelligi vel dici põt: qdã tñ hoc accipiũt dictũ de temporali generatione christi.

¶ Utruz debeat dici semper gignitur vel semper genitus est filius.

Hic queri põt cuz gñatio filij a pre nec principiũ habeat nec fine: qa eterna est vtz debeat dici filius semp gignit vl semp genit9 est vel semp gignet. De hoc Greg. sup Job ait. Dñs Jesus in eo q ẽ virtus t sapia dei de pre ante tẽpora natus ẽ: vel poti9 qr nec cepit nasci nec desijt. dicamus veri9 semp nat9: nõ aũt possumus dicere semp nascit: ne imperfectus esse videat. At vero vt eternus designari valeat t pfectus semp dicamus t natus: quatenus t natus ad pfectionẽ ptineat t semp ad eternitatẽ: qnis per hoc pz qõ pfectũ dicimus multum ab illius veritatis expressione deuiamus: qr qõ factuz nõ est: nec põt dici ppie pfectũ: z balbutiendo vt possumus excelsa dei resonam9. Et dñs nostre infirmitatis verbis zdescendẽs. estote iquit perfecti sicut t pater vester celestis pfectus ẽ. Super illũ locũ etiam psalmi. ego hodie genui te. De hac itaqz generatõe filij loqtur Augu. ita. Quãqz per hoc q dicit hodie etiã posset itelligi dies ille quo xps km hoiem natus est: tñ qr hodie psentiam significat atqz in eternitate nec pterituz quicquã est quasi esse desierit: nec futurũ quasi nõdum sit: sed pñs tm: qr qcqd eternum est semper ẽ. diuinius tñ itelligit de sempiterna generatõe sapiẽtie dei. Ecce his ybis oñdit Augu. q generatio filij semper est: nec pterijt nec futura est: qr eterna ẽ. ideo. n. dixit genui ne nouuz putaret. s. ne videret icepisse. hodie dixit ne pterita generatio videretur. Ex his ergo ybis ppbe: vt ait Joãnes Crisosto. nihil aliud manifestat: nisi qr ex ipsa cẽntia patris semper genitus est filius.

¶ Origenes videtur dicere cõtra. ait. n. q semper generatur filius a patre.

Origenes yo sup Hieremiã dicit: q filius semp generat a patre his verbis. Saluator noster ẽ sapia õi. sapiẽtia vero est splendor eterne lucis. saluator ergo noster splẽdor est claritatis. splendor aũt nõ semel nascit t desinit: z quotiẽs ortum fuerit lumẽ ex quo splẽdor oritur totiens oritur t splẽdor charitatis. Sic ergo saluator semp nascitur. Unde ait in lib. sapie. Aũi oẽs colles generat me: nõ vt qdam male legũt genera uit. His ybis apte oñdit Origenes sane dici posse t debere semp filius nascitur: qõ videtur ztrariũ illi ybo Gregorij pmisso. s. non possumus dicere semp nascitur.

¶ Exponit pmissa yba Gregorij ne puteꝫ iter doctores esse contrarietas.

Sed ne tãti auctores sibi il tãta re cõtradicere videanꝫ illa Gregorij yba benigne iterpretemur. dñs inqt Jesus ante tẽpora a patre natus est: vl potius qa nec cepit nasci nec desijt: dicamus verius semp natus.

¶ Questio de ipsis verbis Gregorij.

Sed qõ verius dicit hoc. s. q filius semp natus est: qz illud. s. q de patre aũ tẽpora natus ẽ. Illud enim sincera t catholica fides tz ac predicat vt istud. Quare g ait dicamus verius: cũ vtrũqz pariter sit verũ: nisi qa volebat hoc itelligi ad maiorẽ cuidẽtiã: t exprssionẽ yritatis dici qz illud. His eteni ybis ois calũniãdi ysutis hereticis obstruit aditus: qbus xpi km deitatẽ generatio sine initio t sine fine cẽ pfecta mõstratur. Nõ aũt adeo apte monstrat yitas cuz dr. filius aũ tẽpora genitus est de patre: vel filius semp nascit de pre. t iõ dic Grego. q nõ possumus dicere semp nascit. Nõ iquã ita conueniẽter: nõ ita zgrue ad explanatõz yritatis: põt tñ dici si sane itelligaꝫ. Semp. n. nascit fili9 de pre: vt ait Origenes: non q quottidie itereꝫ illa gñatio: z qa semp est: semp ergo nascitur. i. natiuitas eius sempiterna est.

¶ Qr filius semp gñat ꝓbat ex dictis Hylarij.

Hylarius quoqz dicit filiũ nasci ex patre in lib. vij. de trini. His ybis. Uiuens deus t nãe eterne viuentis potestas est: t q cũ sacro scie sue ex eo nascit nõ potuit aliud cẽ qz viuẽs. Nã cũ ait. sicut me misit viuẽs pr t ego viuo ppter prez. docuit vitã in se p viuentẽ patrẽ iesse. Ecce h habes: qr filius nascit de pre. Itẽ i eodẽ cũ dicit xps sicut pr hz vitã in se. sic t filio dedit vitã habere in semetipso: oia viua sua ex viuente testatus ẽ. Qõ aũt ex viuo viuũ natũ est: habz natiuitatis pfectũ sine nouitate nature. Nõ. n. nouũ est qõ ex viuo generatur in viuuz: qr nec ex nibilo est: t vita que natiuitatez sumit ex vita: necesse est per nature vnitatẽ t pfecte natiuitatis sacm vt in viuente viuat t i se habeat vitã viuentẽ. Ecce hic habes: qr generat ex viuo viuẽs filius. Itẽ in eodẽ. In deo totuz qõ ẽ viuit. deus. n. vita est. t ex vita nõ põt qcqz cẽ

nisi vinum: neqz ex deriuatione: sed ex virtute natiuitatis est. Ac si dū totū qd est viuit: z dū totuz qd ex eo nascitur xtus est. Habet natiui tatem filius non de mutatione: z hic dicit: qz nascitur. Item in. viij. lib. de trinitate. Donat pater filio tantū esse quantuz est ipse cui inasci bilitatis esse imaginē sacramēto natiuitatis im partit: quē ex se in sua forma generat. hic dicit qz generat pater filium.

¶ Breuiter docet qd de hoc p̄cedēdū sit.

Dicamus ergo filiū natū de patre añ tēpora: z semp nasci de patre: ꝫ cōgruentius semp natū: z eundū fatea mur ab eterno esse: z pri coeternuz .i. auctori. Pater enim generatione auctor est filij: vt in sequēti oñdet. Ut g̃ pater est eternus: ita z filius est eternus: ꝫ pater sine auctore: filius xo nō: qz pater innascibilis filius natus: vt ait Hylarius in. xij. lib. de trini. Aliud est sine auctore semp esse eternū. aliud patri. i. auctori esse coeternū. Ubi aūt pater auctor ē: ibi natiuitas est: qa sicut natiuitas ab auctore est: ita z ab eterno auctore eterna natiuitas ē. Omne aūt qd semper est z eternū est: sed nō tñ omne qd eternū est etiā innatuz est: qz qd ab eterno nascit̄ hz eternū esse: qd natū ē: qd aūt nō natū est id cum eternitate nō natuz est. Qd xo ab eterno natū est id si nō eternū nō natum est: iam non erit z pr̄ auctor eternus. Si quid ergo ei qui ab eterno patre natus ē ex eternita te defuerit: idipsum auctori nō ē ambiguū de fuisse: qz si gignēti ē infinitū gignere. z nascēti finitū etiā nasci ē. mediū. n. qd iter natiuitatez dei filij z generationem dei patris: nec sensus admittit: qz z in generatōe natiuitas ē: z i nati uitate gñatio ē: qz sine vtroqz neutrū ē. vtrūqz ergo sine internallo sui est.

¶ Argumentatio heretici.

Sed inget hereticus. Omne qd natū est nō semp fuit: qz in id natuz est vt esset. Nemo ambigit qn que in rebus būanis nata sunt: aliqñ nō fuerūt: ꝫ aliud est ex eo nasci qd non semper fuit. aliud ex eo natuz esse quod semp est. ibi nec semper fuit q pr̄ ē nec semp pr̄ est. z q nō semp ē pr̄ nō semp genuit. vbi autē semp est pr̄ semp filius ē. Qd si semp deo pri ꝓuiū ē: q semp est pr̄: ne cesse ē filio semp eē ꝓuiū q semp ē filius. Quo ergo cadit in intelligētiaz nr̄am vt nō semp fue rit: cui ꝓuiū est semp esse qd natū ē. Natuz g̃ vnigenitū deū cōfitemur: ꝫ natum añ tēpora: nec añ esse q̃ natū: nec añ natū q̃ esse: qz nasci qd erat iam nō nasci ē: ꝫ seipsuz demutare nascēdo. hoc aūt humanū sensum z itelligētiam mūdi excedit. nō hoc capit rō humane itelligē tie: ꝫ prudentie fidelis professio est.

¶ Diuisio textus.

Postquā determiauit magister ea que ptinēt ad vnitatē cēntie. h̄ determiat ea q̃ ptinēt ad distinctōez psonaz: z dicit̄ i ptes duas. In p̄ma determiat de pso nis distinctis. In z^a de noib^9 q̃bus z psonaz distinctio z cēntie vnitas designat̄. zz. di. (Post p̄dicta disserēdū.) Prima in duas. in p^a determiat de psonis q̃tū ad ipsaz di stinctōez. in sc̄da q̃tū ad earuz equalitatē. 19. dis. (Nunc post q̃z coeterni.) p̄ma i duas. In p̄ma determiat de gñatione filij p quā distinguit̄ a pre. In sc̄da de ꝓcessione spūsci p quā distinguit̄ ab vtroqz. 10. dis. (Nunc vo post filij.) Prima i duas. In p̄ma asserit veritatē. In z^a exclu dit errorē. ibi. (Sed ꝺ ingt.) Est aūt arrog arrij. q posuit gñatōez nō eē ab eterno. vñ seq̃bat q̃ p eaz distingueret̄ filius a pre cēntialr. (Sz ꝺ ingt.) Nec ps dicit̄ i duas. In p̄ma ponit errorē z rōnē erroris q̃ talē. Omne qd nasci tur aliqñ nō fuit. ad hoc. n. nascit̄ vt sit: ꝫ filius ē nat^9 a pa tre. g̃ aliqñ nō fuit: z ita nō ē coetern^9 pri. In z^a excludit. ibi. (Qui hoc dicit.) z dicit̄ in tres ptes. Primo obuiat p rōnes Augu. Sc̄do p Amb. rōnes. ibi. (Eidem quoqz) Tertio p rōnes Hyl'. ibi. (Et vt ait Hyla.) Circa p^m duo facit. Primo Aug. soluit rōnē. Sc̄do ip̄robat p̄nem. ibi. (Jtē si dei filius) Soluit aūt rōnē iterimēdo hāc. Omne qd natū ē aliqñ nō fuit: qd manifestat̄ p sile i corpalib^9: qz splēdor oritur ab igne: nec ignis ē ꝑus tēpore q̃z splēdor. Improbat aūt p̄nē tali argumento. Xps ē dei virt^9 z sa piētia. i. Cor. i. ꝫ de^9 pr̄ nunqz fuit sine virtute z sapia. g̃ de^9 pr̄ nūqz fuit sine filio. (Eidē quoqz.) h̄ excludit p̄dictus errorē p verba Amb. z diuidit̄ i duas. In p̄ma excluden do errorē astruit dīne gñatōis eternitatē. In sc̄da inq rit q̃bus verbis eternitas ꝓueniētius designet̄. ibi (Dic q̃ri pōt.) Prima i duas. In p̄ma ꝓbat p̄nem. Secundo rñdet ad rōnem. ibi. (Si q̃ris a me.) improbat aūt positionē duab^9 vys. p̄ma est p auctoritatē Isa. Ante me nō est tc̄. z pz in lra. Sc̄da est p rōnem. ibi. (Jtez dic inqz mihi q.) z est talis: quādocūqz est pr̄ est filius. Si igit̄ nō semp fuit filius: deus oīpotēs nō semp fuit pr̄: z aliquan do factus est pater. h̄ autē nō pōt esse sine sui mutatōe. g̃ ipse mutatus ē: qd hereticus nō cōcessit. (Sz q̃rit̄ a me) h̄ soluit obiectionez. Et circa h̄ duo facit. Primo obuiat oñdēdo icōprehēsibilitatē dīne gñationis. In sc̄da ar guit magister p̄sumptionē: quozūdā nitētiū cōprehende re: z soluit auctoritate: quā p se iducūt. ibi (Quidā tñ de īge.) Obuiatio Ambro. hz būc modū. Illa ꝓbatio nihil valet q̃ nō magis se hz ad vnā ptē q̃z ad aliā: sed rō hereti ci initebat̄ huic q nō poterat ĩueniri ab homīe modus generatōis dīne si ponat̄ ab eterno esse. Sed eadē dubi tatio remanet si ponat̄ nō ab eterno esse: qz generatio illa est ĩenarrabilis z incōprehensibilis. g̃ obiectio hereti ci nihil ꝓbat. (Dic queri pōt.) h̄ oñdit q̃bus verbis eter nitas generatiōis designari debeat. Et circa h̄ quattuor facit. Primo ꝓbat p auctoritates Greg. z Augu. q̃ dz si gnari p verba ꝓteriti tēporis ꝓpter pfectionē ipsius. Se cundo iducit ꝓrietatez p verba eoz. ibi (Eoz vo.) Ter tio soluit. ibi. (Sz ne tāti.) Quarto cōfirmat solonē per vba Hyl'. ibi (Hyl'. quoqz tc̄.) z vltimo excludit q̃nis ve ritatē. ibi. (Dicamus. g̃ tc̄.) (Et vt ait Hyl'.) h̄ excludit errorez p vba Hyl'. Et duo facit. Primo ip̄robat p̄nem. Secūdo soluit obiectionez. ibi. (Sed inget hereticus.)

improbat aũt hoc mõ. Sicut pr̃ se hz ad generatiõez: ita pr̃ etern⁹ ad eternã generationẽ. Sz de⁹ ẽ pr̃ eternus: vt heretici pcedũt. g̃ z gñatio q̃ gñat fuit semp z ab eterno. Sz ab eterno gñare ẽ eternũ nasci. g̃ z fili⁹ ab eterno est nat⁹: z p hc ẽt rñdet ad rõnẽ ipoz distiguẽdo hãc. Omne q⁹ natũ ẽ cepit ee. Si. n. itelligat de eo qõ nascit a nõ sem p gignẽte: sicut ẽ in creaturis vez est. si de eo qõ nascit a semp gignẽte falsum est.

Questio. I.

¶ Circa hãc pt̃ q̃runt duo. ꝓmo de distinctione filij a pr̃e. 2o de coeternitate. ¶ Circa ꝓmũ duo q̃runt. Primo vtrũ pp distinctionẽ possit dici fili⁹ ali⁹ a pr̃e. Secũdo vtrũ pater z filius ꝓpter eãdẽ distinctionẽ possunt dici plures eterni.

¶ Utrum filius sit alius a patre. I.

Ad primũ sic pcedit: vr̃ q⁹ fili⁹ nõ sit ali⁹ a pr̃e. Ali⁹. n. fm Priſ. ẽ relin diuersitatis subẽ: sz pr̃ z fili⁹ sũt vni⁹ subẽ. g̃ fili⁹ nõ põt dici ali⁹ a pr̃e. ¶ Itẽ vnitas subẽ ipedit q⁹ fili⁹ nõ põt dici aliud esse a pr̃e pp diuersitatẽ significatas p ly. aliud: sz alius z aliud nõ differũt nisi fm modũ significãdi: qz ali⁹ masculine. aliud neutraliter significat: cuz igit modus significandi nõ variet significationẽ: vr̃ q⁹ nec ẽt ali⁹ a pr̃e dici possit. ¶ ℙ. si fili⁹ dr̃ ali⁹ a pr̃e: hoc nõ ẽ nisi qz fili⁹ ẽ a pr̃e: sz pr̃ est a seipso. ergo pr̃ erit alius a seipso. ¶ ℙ. ꝓprietas fm Poz. nõ facit alietatez: sz magis alteritatẽ. pr̃ aũt nõ distinguit a filio nisi p ꝓprietatez relonis. ergo pater non põt dici alius a filio: sed alter.

Contra. q̃cũq; distinguunt realiter vnũ eoz ẽ alia res ab alio: sz pr̃ z filius: vt supza dcm ẽ: distinguunt realr. g̃ pr̃ ẽ alia res a filio: z eodẽ mõ põt dici esse alius a filio. hoc ẽt vr̃ p vbũ Augu. in littera.

Respondeo dõm: q⁹ i dinis iuenimus tria. s. eẽntiã: psonã: ꝓpietatẽ: qb⁹ aptant tria gña. Essentie. n. qz cõis ẽ z idistincta aptat neutr̃ genus: qõ ẽ iforme nõ iportãs sexus distinctionẽ. Persone vo q̃ est distincta: z significat vt aliqd exñs i nã dina aptat masculinũ gen⁹: qõ ẽ gen⁹ distinctũ: z nõ femininũ pp iperfectionẽ. Proprietati aũt q̃ significat p modũ forme aptat gen⁹ femininũ. sic ẽt eẽntie aptari põt inquãtũ eẽntia significat vt forma. z iõ pp vnitatẽ essentie nõ põt dici pr̃ aliud a filio: sz pp distinctionẽ psone dr̃ ali⁹. Istud aũt vr̃ magis esse adaptatio q̃z expressio, ꝓpietatis locutõis. Uñ dõz alr q⁹ hc ꝓtingit: qz neutrũ gen⁹ substãtiuat. z iõ ipoztat diuersitatez simplr z absolute: q̃ est diuersitas essentie. Sed masculinũ genus z femininũ tenent adiectiue. vnde ponũt diuersitatez circa terminos psonales qui in locutione ponunt: cũ dicit filius est alius a pr̃e. z hc explicabitur in solutionibus argumentoꝝ.

Ad primuz g̃ dõm: q⁹ ali⁹ semp significat diuersitatez subẽ: sz suba dicit dupl̃r. Qñq; n. sumit p eẽntia. sicut ẽ i vsu latinoz. Qñq; p suppposito eẽntie vel p re nãe ꝑmi pdicamẽti: q̃ dr̃ hypostasis apud grecos. z hc secũdo mõ nõ est eadez suba pris z filij: qz sic suba significat psonã: z hac rõne põt dici alius. ¶ Ad 2m dõm: q⁹ neutrũ gen⁹ substãtiuat. z nõ masculinũ. substantiuũ aũt significatõez suã hz absolutã: sz adiectiuũ ponit significatõez suã circa subm: qñ aũt aliqd dicit absolute itelligit de eo qõ simplr ẽ. sicut ens absolute dcm signific at subam. z iõ qz alietas eẽntie est simplr alietas. iõ neutrũ gen⁹ substãtiuatũ ipoztat alietatẽ eẽntie. Sz genus masculinũ: qz adiectiue tenet: ponit alietatẽ circa suum subm. vñ si termin⁹ psonalis ẽ suũ substantiuũ designat distinctionẽ psonaz. z iõ hc est vera. pr̃ ẽ ali⁹ a filio. Si ãt sit termin⁹ eẽntialis designat diuersitatez subẽ. vñ hec ẽ falsa. pr̃ ẽ ali⁹ de⁹ a filio. Et sil̃r neutrũ adiectiue sumptũ qñ adiũgit termio psonali ipoztat alietatẽ psone: vt cuz dicit pr̃ ẽ aliud suppositũ a filio. vñ hoc nõ ꝓtingit ex variata significatõe: sz ex eo q⁹ alietas significata i masculino z neutro nõ ad idẽ refert. ¶ Ad 3m dõm: q⁹ hec ẽ impropria: pr̃ ẽ a se. z exponẽda ẽ p negatõez. i. nõ ẽ ab alio. ista aũt ẽ ꝑpa. fili⁹ ẽ a pr̃e. vñ nõ ẽ silr. ¶ Ad 4m dõm: q⁹ ꝓpietas in diuinis nõ tñ ẽ ꝓpietas: sz ẽt subsistẽs. paternitas. n. est ipse pr̃. z iõ ꝓprietas facit aliuz magis ꝓprie q̃z alteruz: de hc tñ infra plenius habebitur.

¶ Utrũ pr̃ z fili⁹ possint dici plures eterni. II.

Ad secundũ sic pcedit: vr̃ q⁹ pr̃ z fili⁹ nõ possint dici plures eterni per id qõ hẽtur in symbolo Athã. z tñ nõ tres eterni. zc. ¶ ℙ. Aug. gcgd i diuinis ad se dr̃ singlr de tribus z nõ pluralr pdicat: sz eter⁹ ad se dr̃. nõ. n. ẽ relin. g̃ singlr de tribus dr̃ z nõ pluralr. ¶ ℙ. sicut vna deitas ẽ triuz psonaz: ita ẽt ẽ vna eternitas: cũ eternitas sit ipsa dina suba: sz nõ põt dici. pr̃ z fili⁹ sunt ples dy pp vnitatẽ dinitatis. g̃ nec ẽt pp vnitatẽ eternitatis põt dici pr̃ z fili⁹ sunt eterni. Sz ꝺ est qõ hr̃ in symbolo Athã. q⁹ tres psone sunt sibi coeterne.

¶ Si dicas q⁹ hoc est: ga de⁹ est substãtiuũ: sed eternus est adiectiuũ. z ideo eternus recipit pluralem numeruz: fm numez suppositoz. ¶ Cõtra. adiectiuũ significat p modũ accñtl: sz i ꝺo ñ põt eẽ aliqõ accñs: qz sic dic Boeti⁹ de tri. cetera pdicamẽta cũ in diuinã venerit pdicationẽ mutat in subam. g̃ nõ põt ibi eẽ adiectiuũ. ¶ ℙ. adiectiuũ trahit numerũ a substãtiuo: sz etern⁹ ẽ adiectiuuz: cũ g̃ pr̃ z fili⁹ sint plures: qdã vr̃ q⁹ debeãt dici eterni.

Respondeo dõm: q⁹ hc ẽ dñtia iter adiectiua z substãtiua: qz substãtiua significat p modũ subẽ. z iõ significat rẽ suã absolute. z iõ substãtiuum nõ dr̃ i plurali numero nisi formatio sua numeret. Adiectiuũ aũt significat p modũ accñtis: qõ nõ hz eẽ absolutũ: nec vnitatẽ: sz esse suũ z vnitas sua depẽdet ex eo cui iheret. Uñ ẽt nõ multiplicat fm numez p diſionem alicui⁹ q⁹ sit ps sui. sic spes subarum multiplicant p idiui dua fm diſionẽ mãe: sz accñs multiplicat fm diuisionẽ subiecti in quo est. Uñ hc albedo est alia ab illa inquãtuz hec est hui⁹. z illa illi⁹. z iõ adiectiuũ nõ hz numez pluralez nisi ex pte suppositoz. Dõm igit q⁹ oẽs termini significãtes subam p modũ subẽ. sicut sunt substãtiua: nõ pzedicant in plurali de trib⁹ psonis: eo q⁹ formatio significata. s. ipsa eẽntia dina nõ dicit. Termini vo significantes subam adiectiue p modũ iherẽtis vel assequẽtis subam: vt dicit Dam̃. pdicant i plali de trib⁹ psonis pp plalitatẽ suppositoz: sz tñ i talib⁹ termiis g̃ significat subaz adiectiue ẽ ordo. Quedã. n. significat vt iherenter: nõ significãtes subam q̃tũ ad modũ significãdi quẽ grãmatici cõsiderãt dicẽtes nomẽ significare subam cũ q̃litate. sic verba z pticipia. z ista nullo mõ debent pdicari in singulari: qz significãt p modũ act⁹ g nõ significant nisi vt iherẽs. Quedã aũt significãt subam q̃tũ ad modũ ꝓsideratuz a grãmaticis. sic nomina adiectiua. omne. n. nomẽ significat subaz z q̃litatẽ: sz forme q̃ ẽ q̃litas significat vt iherẽ tẽ: z talia põt magis pdicari singulariter: z pcipue: qz põt substantiuari. sic etern⁹ z hc. Uñ tñ talib⁹ adiectiuis addit p ꝓpõẽ aliq̃ ꝓpositio denotãs habitudinẽ psone ad psonã magis trahunt ad suppositũ. z tũc nunquã debẽt pdicari in singulari: sz tñ in plurali sicut coeterni.

Dico igitur ad pm: q⁹ si etern⁹ substãtiue sumat. tũc pdicat i singulari de trib⁹: z sic accipit Athã. Si adiectiue tũc pdicat pliter: sz coeterni⁹

semp debet plaliter ꝑdicari pp hitudinē psone ad psonā quā iportat. ¶ Ad 2m dom: q sic dcm ē adiectiua nō habēt numerū ex seipsis: sed ex suis suppositis. 7 iō eternus q̄uis nō numeret ex seipo: q2 absolutū ē: tm ꝑdicaf in plurali pp plalitatē suppositoꝝ: q̄ relīua sūt. ¶ Et p B p3 solutio ad 3m: q2 de nō est adiectiuū vt recipiat numeꝝ ab alio sic etern9. vm nō posset plaliter ꝑdicari nisi pp plalitatē sue forme: quā plalitatē nō est in deo ponere. ¶ Ad 4m dom: q q̄uis fm rē nō sit accs in dinis: tm quātū ad modu3 significādi pōt aliquid vt adiacēs significari vel assequēs subam: 7 inde sunt adiectiua in diuinis.

¶ Questio. II.

DEinde queriť ō coeternitate fily ad patrem. Et queruntť duo. ꝓmo vtrū pater aliquo modo sit p̄or filio. Secundo si nō: sz generatio est eterna: quibus verbis significari debeat.

¶ Utrum pater sit prior filio. I.

AD primu3 sic ꝓcedit: vr q gnatio dina sit p̄or filio. sic se h3 corruptio ad defitiōez: ita se h3 gnatio ad iceptionē: sz oe qd corrūpit definit ee. g oe qd generať icipit ee p gnatōez. g filiꝰ cepit ee: 7 ita ē posterior pre. ¶ ꝓ. nihil accipit aligd nisi qd nō h3: sz oe qd gnať accipit ee a gnante. g oe qd gnatur añ gnatiōem nō h3 ee: 7 sic idē qd p̄us. ¶ ꝓ. pnm nāliter p̄us ē eo cuiꝰ est pn̄m: sed pr est pn̄m fily. g 7 si nō tepore saltē nā est p̄or ipso. ¶ Itē dare esse est aliqua dignitas: sz pr dat ee suū filio. g ad minus dignitate pr est p̄or filio.

Contra. oe illud q̄ aligd ē p̄us nō ē simplr p̄m. si g filio eet pr p̄or filius nō eet simplr p̄mu3: sz oēs dicūt deū esse p̄mum pn̄m. sicut dicit pbs. i. metaph. g filiꝰ nō esset deus: qd arriani concedunt.

Respondeo dom: q pr nullo mō ē p̄or filio: neq; duratiōe: neq; nā: neq; itellcū: neq; dignitate. in pre. n. 7 filio nō possumus nisi duo cōsiderare. Uel id qd absolutū ē: 7 B vtriq; eōc ē. vm ex hoc vnus nō h3 p̄oritatē ad aliū: cū essentia dina nō sit diuisibilis: vt supra oñsum ē. Uel id qd ē ad aligd: relatiuoꝝ aūt est sil' esse nā fm phm: 7 ēt tpe: q2 posita se ponunt: 7 pempta se perimūt: 7 ēt itellcū cū vnū p alterꝝ diffiniať: q̄uis. n. in hoiꝰ ille q ē pr sit p̄or eo q ē filiꝰ: vt sor. platōe. nihilominus tm ista duo relatiua iquātū relatiua sunt pr 7 filiꝰ sil' sunt oiꝰ modis ꝑdictis. vm p3 q pr nullo mō pōt ee p̄or filio: neq; fz id qd absolutū: neq; fz id qd ad aligd est.

Ad primu3 g dom: q gnatio que opponiť corruptiōi est mutatio: 7 tali gnatōi semp ānexa ē iceptio: sz gnatio put ē in dinis nō est mutatio: vt supra dcm ē: sed opatio nāe dine put ē in pre. Et q2 nālis opatio semp segť id' cuiꝰ est: cuz nā dina i pre sit eterna: 7 gnatio erit eterna. ¶ Ad 2m dom: q illud qd accipit aligd nō h3 illud a se: nō tm sequiť q non hēat illud simplr: q2 pōt ee q illud accipe nūq; icepit: 7 ita filiꝰ accepit esse a pre nec hab3 esse a se: sed ab eterno a patre accepit ee. ¶ Ad 3m dom: q pn̄m pōt duplr ꝛsiderari vel id qd ē pncipiū. 7 B est p̄us nāliter eo cuiꝰ est pn̄m: vel fm rel'onem pncipij: 7 sic est simul nāliter cū pncipiato. si igiť esset aliquis ab eodē habens q sit aligs: 7 q sit ad aligd: oino sil' eet nāliter cū eo ad qd diceretť: 7 q2 i diuinis pr ab eodē h3 q sit aligs 7 q sit pr: est simul nā cū filio: nō solū iquātum est pr: sz simplr. ¶ Ad 4m dom: q pprietas qua pr dat ee est dignitas sua: sed q2 dignitas ē de absolutis. iō eadē dignitas est in pre 7 filio: 7 eadē dignitas que in patre ē p̄nitas in filio est filiatio. sicut paternitas in pre ē diuina eētia vel diuina bonitas: 7 eadem essentia in numero: vel bonitas est filiatio in filio.

¶ Utrum generatio diuina debeat significari per tempus presens. II.

AD secundu3 sic ꝓcedit: vr q gnatio dina debeat significari per pns tps. ꝓns. n. maxie eternitati ꝛpetit: eo q nō h3 successionē: sz gnatio dina est eterna. g oz significari p pns tps. ¶ ꝓ. Aui. distiguit duplex agēs: qdā qd ē cā fiēdi tm: 7 istud nō ifluit i re nisi dū est i fieri: qdā aūt qd ē pn̄m eēndi: 7 B agēs nō cessat ab ifluēdo i cātuz suū q̄diu h3 ee: cōstat aūt q pr nō est pn̄m fily. sicut pn̄m fiēdi: q2 filius nō est factus: sed sicut pncipiū essendi: q2 dat sibi ee: ergo quādiu filius h3 esse: pater dat sibi esse: q̄ datio ē generatio: cū igiť filius verissime dicať semp esse 7 magis q̄ fuisse verius diceretť semp nasci q̄ semp natus.

Contra. illud qd est semp i fieri est iperfectū: sz qd semp nascit significať semp vt in fieri. g significať vt impfectū. g nō ꝓprie dr filiꝰ semp nasci: cum ab eo secludať ois impfectio. ¶ ꝓ. oe illud qd cōsequiť generatōez fz modū itelligēdi: est quasi terminus generationis: sed rel'o filiationis cōsequiť generationem fm modū itelligēdi. g se tenet ex pte termini generationis. Sz terminus generatiōis nō significať p pns: sed p preteritū. g filius verius dicit natus q̄ nascēs.

Respondeo dom: q sicut dcm est supius. nullus ybū alicuiꝰ tpis pfecte eternitatez repñtat. vm cū gnatio fily sit eterna: vt dcm ē nō sufficiēter exp̄miť p verbū alicuiꝰ tpis. vm p diuersoꝝ tempoꝝ verba significari pōt: vt qcqd est pfectionis in quolibet tēpore dine generatiōi attribuať: 7 ois impfectio excludať: cū igiť in omni inferiori generatiōe vel in quocūq; fieri ipsius ee sit impfectū: q2 hꝰ nō sunt nisi in fieri: 7 pfectio nō est nisi qñ fieri terminať. 7 tūc ee nō retinet generatio creature. sicut ēt in termino motꝰ nō est motꝰ: in diuina tm gnatiōe iueniť simul 7 pfectio 7 ee. vm ad significādū ee diuine generatiōis: qō nūq; trāsit possumus vti verbo pñtis tpis: vt dicamus filium generari a pre: ad significandū vero generatōis pfectionē possumus verbo ꝓteriti tpis vti: vt dicamus filiū natū: vt aūt vtrūq; concludať simul. s. pfectio 7 esse generatiōis cōueniētissime dicit semp natus: vt p sempiternitatez significet esse generatōis ideficiēs: 7 p ꝓteritū tps ipsius pfectio. Si aūt diceremus semp nascit designaret solū esse generatōis ideficiēs: sed nō pfectio. 7 iō melius dicit semp natus q̄ semper nascens. in alys aūt diuinis que nō significātur: vt in fieri cōuenientius vtimur p̄senti tempore.

Ad primu3 g dom: q q̄uis pns eternitati conueniat maxie: q2 ponit ee in actu: tm i illis q̄ p modū fieri significāt iportat impfectōez: q2 talia dū hūt ee impfecta sunt. 7 iō i talibꝰ ꝛueniētiꝰ vtimur p̄terito: pcipue si addať aligd ad ideficiētiaz designandā. ¶ Ad 2m dōz: q p illā rōnē: pbať q ee dine gnatōis nūquā trāseat. 7 B significať p pns: tm ex mō significādi: q2 significať q p modū fieri iportať q̄dā impfectio. 7 iō oz vti ꝓterito tpe. 7 B sequētia arguméta cōcludunt.

¶ Expositio textus.

DIcit aūt apo. xm dei vir. 2c. Cōtra aut logť de eēntiali sapia: aut de sapia genita. si de eēntiali ꝛstat q illa eet in pre ēt si filiꝰ nō eet. sic 7 eēntia: sz de sapia genita supra ab Augu. dcm ē. dist. 5. q p pr nō est sapiēs sapia quā genuit. g ēt si filiꝰ nō eet nō sequeretť q pr sapiēs nō esset. 7 ita vr rō Augus. nihil valere. Et dom q loquiť de sapia eēntiali fm q est appropriata filio, in appropriato

aũt inquantum hꝫ intelligit ratio proprij. ⁊ sic procedit Aug. Uel pot melius dici q loquit de sapientia genita. nõ .n. dicit q p illã sapiaz pr sit sapiẽs: sz q illã sapientiã habeat. icõueniẽs aũt est dicere deũ nunc hre aliquã sapiẽtiã quã nõ semp habuit: qz h poneret mutationẽ in ipso. (Quomodo igit imutabilis ⁊c.) ¶ Uidet q h non sequ tur: qz fm phm in ad aliqd nõ est motus: ⁊ ita ex aduẽtu relationis nõ pot cõcludi aliq mutabilitas. ¶ P. de⁹ per h q dat esse creature dr creator. ⁊ per h q dat esse filio dicit pater: sed nõ sequit ipm esse mutabilẽ: q̃uis modo sit creator ⁊ ab eterno nõ fuerit. ergo etiã nõ sequeret q esset mutabil'. si nõ sp pr fuisset. ¶ Ad pm est dꝫ q q̃uis in ad aliqd nõ sit mot⁹ sicut i eo qõ terminat motũ per se: vt quãtitas ⁊ eqlitas sunt termini mot⁹ p se. tñ relatiões noue nõ pñt inasci realr in aliquo nisi per motũ: q̃uis. n. relatio nõ sit termin⁹ mot⁹ p se: tñ ꝓsequtur motũ: sic augmẽtũ cõsequit eqlitas. ¶ Ad zm dꝫ q̃ sic supra dctñ ẽ. relatio q de⁹ relatiue dr ad creaturã nõ est realr in ipso deo: sz in ipsa creatura q̃ mutat. pñitas aũt realr ẽ in ipo deo: qz est ꝓprietas cõstitutiua psone. vñ nõ posset eẽ de nouo pater sine mutatione sui. (Uox. s. non mea tñ ⁊c.) Uox angeloꝝ h dr quã exprimũt corporaliter in corporibus assumptis: vel ipsa spũalis locutio ipsoꝝ dicitur hz q cõceptiones suas ordinãt ad inotescendũ. Alibi tñ h hz queri. in scõo. (Scrutari nõ licet.) Ut quis träscẽdere velit limites fidei de tẽporali generatione. que qdem inquãtũ terminat ad vnionẽ in persona dei tamen quodammodo est effabilis ex parte ipsi⁹ corporis assumpti: quod de virgine tractum est. (Quotiens ortum fuit lumen ⁊c.) Dec similitudo relata ad eternã regnãtionem intelligenda est nõ fm interruptionez actus que in ortu luminis corporalis lumen facit: eo q sol corporalis non semp pñs est. sed fm ꝓtinuationẽ tñ. (Uiues de⁹ ⁊ natura eter. ⁊c.) In his verbis itendit Hyl. cõcludere filiũ a patre genitũ viuentẽ esse sic cuiuslibz nãe iträsibilis vel eterne est ptãs viuẽtis. i. vt viuũ producat fm q ipsa viuit: sed deus viues est. q̃ ptãs sua est vt viuuz ex se gñet. Uel sic. in quolibz viuo iuenit potestas q̃ debet viuo: sz de⁹ ẽ viues. q̃ in eo iuenit ptãs q̃ debet viuo. h aũt est vt viuũ ex se ꝓducat. q̃ filiꝰ q ex eo ꝓducit viuens est: ꝑmi igitur filli maiorẽ subticet. minorez ponit. ibi. (Uiuens deus ⁊c.) Cõclusionẽ q̃ ẽ maior secũdi tangit cũ dic. (Et nãe eterne ⁊c.) Idest nãe eterne ẽ ptãs viuẽtis. i. q̃ obet viuẽti. Scdi fillogismi miorẽ subticet. Cõclonẽ ponit ibi in his ꝟbis lateri. (Qui cũ sacro scie ⁊c.) Filiꝰ q nascit ex pre: cuiꝰ natiuitatis secretã sciam solus pr hz ꝓphẽdẽdo. nõ pot q̃ eẽ aliud q̃ viuens ⁊c. Et sumit h sacrm ꝑut dr sacrũ secretũ. (Oia viua sua ⁊c.) .i. oia attributa quorum qlibet in filio viuit. (Perfectuz natiuitati) .i. pfectam rõnẽ ⁊ nomẽ natiuitatis. (Nõ. n. nouũ ⁊c.) In his. n. q̃ p träsmutationẽ gñant q̃uis gnãtio q̃ ẽ a viuẽte terminet ad viuũ: tñ in ꝑn⁹ gnãtiõis qõ gnãtur nõ ẽ viuũ: sz filius dei semp viuꝰ ẽ. q̃ nõ p decisionẽ vel mutationẽ genit⁹ ẽ: ⁊ ita oz q vita pris eadẽq; nũero in filio sit. ⁊ pp h subiũgit q necesse ẽ. vt in inue. vi. s. filiꝰ in pre inq̃tũ filiꝰ ẽ vita pris: q in pre viuit: ⁊ eodẽ mõ in se bẽat vitã viuẽtez. i. eẽtiã pris q ẽ vita viuẽs. (Cui innascibili eẽ ⁊c.) Idest sui inascibilis. nõ. n. filiꝰ prem in inascibilitate imitatur. (Si gignẽti ẽ infinitũ ⁊c.) Infinitũ sumit h negatiue nõ puatiue. gnãtio. n. passiua vel actiua nullo fine terminat vel ꝓphẽdit. nõ tñ dicẽda ẽ infinita p mõz q̃titatis sic tẽpus vel mot⁹: qz sic nunq̃ esset perfecta.

¶ Hic de spũ scõ agit. ⁊ primo q sit amor patris ⁊ filij dicit. ¶ Distin. X.

NUnc post filij eternitatẽ ỗ spũ scõ q̃li deo donãte videẽ ꝓcedit disseram⁹. Spũs scũs amor ẽ siue charitas siue dilectio pris ⁊ filij. Unde Aug. i. xv. li. de tri. ait. Spũs scũs nec patris ẽ soli⁹: nec filij ẽ soli⁹: hz amboꝝ: ⁊ iõ cõmunẽ q̃ inicẽ se diligũt pater ⁊ filius nobis insinuat charitatem.

¶ Qz spũs scũs ꝓprie dilectio dicat ⁊ tñ trinitas sit dilectio.

IOãnes ãt i epla canonica ait. Deus charitas ẽ: ñ dixit spũs scũs charitas ẽ. qỗ si dixisz absolutiõ eẽt fmo: ⁊ ñ pua ps qõnis ỗcisa. Sz qz dixit ỗs charitas ẽ: icertũ ẽ: ⁊ iõ q̃rẽdũ ẽ vtz ỗs pr sit charitas: an filiꝰ: an spũs scũs: an ỗs ipa trinitas: qz ⁊ ipa ñ tres dij hz ỗs ẽ vnꝰ. Ad qỗ Aug. i eo ỗ li. ita dic Nescio cur sic sapia ⁊ pr dr ⁊ filiꝰ ⁊ spũs scũs. ⁊ sil' oês ñ tres hz vna sapia: ñ ita ⁊ charitas di caẽ pr ⁊ filiꝰ ⁊ spi. scũs ⁊ sil' oês vna charitas. Nõ iõ tñ q̃ꝫ nos icõueniẽt estimet charitatẽ appellare spm scm qz ⁊ deꝰ pr ⁊ ỗs filius pot charitas nũcupari. fic ꝓprie ꝟbũ ỗi ẽt sapia ỗi dr: cũ pr ⁊ spi. scũs sint sapia. Si g ꝓprie aliqs hoz triũ charitas nũcupari dz qs apti⁹ q̃ꝫ spũs scũs vt. s. i illa simplici sũmaq; nã ñ sit aliỗ s ba ⁊ aliỗ charitas: hz suba ipa sit charitas: ⁊ ipsa charitas sit suba siue i pre siue i filio siue i spũ scõ: ⁊ tñ spi. scũs charitas ꝓprie nũcupet. Ecce his ꝟbis apte oñdit Aug. q i trinitate charitas aliqñ refert ad subaz q̃ cõis ẽ triũ psonarũ: ⁊ tota ẽ i singulis. aliqñ spãlr ad psonã spũs sci: sic sapia dei aliqñ p suba dina. aliqñ p filio ꝓprie accipit. ⁊ hoc i multis fieri reperit.

¶ Exemplis cõfirmat eadẽ noia ⁊ ꝓprie ⁊ vniuersaliter accipi.

PLuribus. n. exẽplis doceri pot multa reruz vocabula: ⁊ vniuersaliter poni ⁊ ꝓprie qbusdã reb⁹ adhiberi: sicut legis noie aliqñ sil' oia veteris instrumenti significant eloqa. aliqñ aũt ꝓprie vocat lex q̃ p moysen data ẽ. Multa alia suppetũt exẽpla: hz in re apta vitãda ẽ longitudo fmonis. Sicut g vniczz dei ꝟbũ ꝓprie vocam⁹ noie sapiẽtie: cũ sit vniuersalr ⁊ spũs scũs ⁊ pr ipsa sapientia: ita spũs scũs ꝓprie vocabulo charitatis nũcupat: cũ sit ⁊ pr ⁊ filiꝰ vniuersaliter charitas.

¶ Auctoritatẽ ponit q filiꝰ ꝓprie dicat sapia.

SEd dei ꝟbũ. i. vnigenitꝰ dei filiꝰ apte dictꝰ ẽ dei sapia ore apli dicentis xpm dei sapiẽtiã ⁊ dei ꝟtutẽ. Spũs ãt scũs ybi sit dictꝰ charitas iuenim⁹ si diligẽ-

ter Joā. apl̄i eloquiū scrutemur: q cū dixisset. diligam⁹ inuicē qz dilectio ex ðo ē. adiūxit ꝛ ois q diligit ex ðo nat⁹ ē qz ðs dilectio ē. Hic manifestauit se dixisse eā dilectionē eē deū quā dixit ex ðo. Be⁹ g̃ ex deo ē dilectio: ꝫ qz ꝛ fili⁹ ex ðo p̄e nat⁹ ē: ꝛ spi. scūs ex ðo p̄e ꝓcedit: quē port⁹ eoꝝ h̄ ðbeam⁹ dēm accipe eē dilectiōez. merito q̄rit. Hp̄. n. sol⁹ ita ðs ē: vt nō sit ex ðo: ꝛ ſō dilectio q̄ ita ē ðs vt ex ðo sit: nō ipse p̄ ē: ꝫ aut fili⁹ aut spi. scūs. Sz i ꝓsequētib⁹ cū dei dilectionē ꝓmemorasset Joā. q̄ dilexit nos: ꝛ hic hortat⁹ eēt vt ꝛ nos inuicē diligam⁹: atqz ita i nobis de⁹ maneat: qz vtiqz dilectione deū diceret: stati volēs de hac re apti⁹ aliqd eloq in/qt: in h̄ cognoscim⁹ qz i ipso manem⁹ ꝛ ipe in nobis qz ð spū suo dedit nob. Spūs itaqz scūs de quo dedit nobis facit nos i deo manere ꝛ ipz in nobis. h̄ aūt facit dilectio. Ipse g̃ de⁹ est dilectio. de⁹ ergo spūs scūs q ꝓcedit ex deo significat vbi legit. Be⁹ dilectio est: ꝛ dilectio ex ðo est. Ecce bis ꝙbis apte dicit Aug. spūm scūm eē charitatē p̄is ꝛ filij: ꝛ intim̄ quoqz sermonē ꝓduxit vt videt dixisse spūm sanctū nō solū eē dilectionē p̄is ꝛ filij q̄ se inuicē ꝛ nos diligūt: sed etiā dilectionem qua diligimus deum: sed vtrum ipse sit charitas qua nos diligim⁹ deū in sequenti explicabitur.

¶ Restat ostēdere qð posuerat. s. qūo spi. scūs sit amoꝛ quo p̄ a filio ꝛ fili⁹ a p̄e dilig̃t.

Nunc g̃ qð icepim⁹ ostēdē curem⁹. s. spūm scm̄ dilectionē eē siue amoꝛē patris ꝛ filij: quo. s. p̄ diligit filiū: ꝛ fili⁹ p̄ez. Be h̄ Hieronym⁹ sup. xiij. psalmū ait. Spūs scūs nec p̄ ē nec fili⁹: ꝫ dilectio quā hz p̄ i filiū ꝛ fili⁹ in p̄ez. Aug. quoqz in. vi. li. de trini. ait. In oib⁹ eq̄lis ē p̄i fili⁹ ꝛ ē vni⁹ ciusdēqz subste. Quapꝛopter ēt spi. scūs in eadē vnitate subste ꝛ eq̄litate subsistit.

¶ Hic apit̄ qd sit spūs sanct⁹.

Jue. n. sit vnitas amboꝝ siue scitas siue charitas manifestuz ē q nō aliquis duoꝝ ē quo vterqz ꝙiūgit: quo genit⁹ a gignēte diligat: genitoꝛēqz suū diligat. sintqz nō ꝑticipatōe ꝫ eēntia sua: neqz dono supioꝛis alicui⁹ sed suo ꝓꝓio fruāt vnitatē spūs in vinculo pacis. Ecce hic habes spūz scm̄ eē quo filius diligit a p̄e ꝛ p̄ a filio: ꝛ quo illi duo seruāt vnitatē pacis. Spūs g̃ scūs. vt ait Augu. in eodē: cōe ē aliqd p̄is ꝛ filij qcqd illō ē. At ipsa cōio ꝙsubal' ꝛ coeterna ē. q̄ si amicitia cōueniēter dici pōt dicat: ꝫ aptius dī charitas ꝛ hec quoqz suba: qz de⁹ suba ꝛ de⁹ charitas ē.

Tria ergo sūt ꝛ nō ampli⁹ vn⁹ diligēs eū q de illo ē: ꝛ vn⁹ diligēs eū de quo ē: ꝛ ipa dilectio. Que si nihil ē: qūo de⁹ dilectio ē. Si nō ē suba quomodo deus substantia est.

¶ Qz sicut spūs sanctus cōis est patri ꝛ filio ita cōe nomē habz ꝓꝓium.

Jc notādū ē q sic̄ spūs scūs i trinitate spāl'r dī charitas q̄ ē p̄is ꝛ filij vnio: ita ꝛ nomen tenet ꝓꝓie qð p̄i ꝛ filio cōiter quodāmō ꝙgruit. Vñ Aug. in. xv. li. de tri. Si charitas ingt q̄ p̄ diligit filiū ꝛ p̄ez diligit fili⁹: ieffabiliter cōionē demōstrat amborū: qd ꝙueniēti⁹ q̄ꝫ vt ille dicat ꝓꝓie charitas q spūs ē cōis amboꝝ. Hoc. n. sanct⁹ credit ꝛ intelligit vt nō solū spūs scūs charitas sit i illa trinitate ꝫ nō frustra ꝓꝓie charitas nūcupetur ꝓp illa q̄ dicta sunt sic̄ nō solus in illa trinitate: vel spūs ē vel scūs: qz ꝛ p̄ spūs ꝛ fili⁹ spūs ꝛ pater scūs ꝛ fili⁹ scūs: ꝛ tm̄ ipe nō frustra dī spiritus scūs. Qui. n. ē cōis ambob⁹: id vocat ipe ꝓꝓie qð ābo cōiter. Aliogn si in illa trinitate solus spūs scūs ē charitas: ꝓfecto ꝛ fili⁹ nō soli⁹ p̄is: ꝫ ēt spūs sci fili⁹ inuenit̄. Ait. n. apl's de ðo p̄e. Trāstulit nos i regnū filij charitatis sue. Si ergo nō est in illa trinitate charitas dei nisi spūs scūs: filius est ēt spūs sci. Sed qz hoc absurdissimum est: restat vt nō solus ibi sit charitas spūs sanctus: sed ꝓpter illa de quibus satis disserui ꝓꝓie sic vocatur.

¶ Diuisio textus.

Postquā ōtermiauit magr̄ de gnātiōe filij a p̄e. Nic ōtermiat de ꝓcessiōe. s. sci ab vtroqz. Et dicit̄. in ptes duas. In p⁹ ōtermiat ō ꝓcessiōe ei⁹ eterna. In z⁹ ō tpali i4. di. (¶ p̄. diligēter ānoᵐ.) ꝓria tres. In p⁹ ōterīat ꝓcessiōis mōm. In z⁹ ꝓcessiōis ꝓnᵐ. ii. di. (Dic dōm est spūz.) z⁹ dīaz ꝓcessiōis ad gnātōez. iz. di. (Post h̄ ꝙsiderādū.) ꝓria i duas. In p⁹ oñdit ꝓcessiōis mōm. In z⁹ ex mō ꝓcedēdi ꝓcludit ꝓꝓiū ꝓcedēt nomē. ibi (Dic nōnᵐ ē q̄ sic̄.) ꝓria i duas. In p⁹ oñdit p auctātē canōis q spi. scūs ꝓcedit vt amoꝛ. In z⁹ oñdit idē p auctates scōꝝ. ibi (Nūc ðo qð icepim⁹.) ¶ Circa pᵐ tria facit. ꝓio fm vba Aug. approbat amoꝛē de deo dcīm. i. Jo. 4. ðs charitas ē: spūs scō. z⁹ ponit approbatiōis similitudinē. ibi. (Plurib⁹ n. exemplis.) z⁹ inducit approbationis auctatez. ibi. (Sed dei verbuz.) Questio. I.

Ad intellectū h⁹ ptis. ſ. q̄rit. p vtrū .s. scūs ꝓcedat vt amoꝛ. z⁹ vtꝝ sit amoꝛ quē p̄ hz i filiū. ꝛ c̄ſ. 3⁹ vtrū sit nex⁹ vl' vnio p̄is ꝛ filij. 4⁹ vtꝝ ex ꝓcessiōe sua possit dici ꝓꝓie spi. scūs. 5⁹ de numero ꝓsonaruz.

¶ Utꝝ spūs scūs ꝓcedat vt amoꝛ. I.

Ad primuz sic ꝓcedit. vī q spi. sāct⁹ nō ꝓcedat vt amoꝛ. Quia spi. sāct⁹ ꝓcedit vt ꝓsona i se subsistēs. amoꝛ āt nō significat aliqd p mōz subsistētis: imo p modum ībērētis forme vel passiōis. g̃ rc. ¶ p̄. Nunc̄ nā

cõicaꝛ nisi per actũ nãe:sed amoꝛ nõ significat actũ nãe sed magis volũtatis.g̃ cũ p ꝓcessionẽ.s.scĩ cõicet tota diuina nã psone ꝓcedẽti.vꝛ q.s. scũs non ꝓcedat vt amoꝛ. ¶ Ꝑ. Nõ ẽ idẽ modꝰ ꝓcessiõis creature ⁊ psone diuine. Sꝫ creature ꝓcedũt a deo p actũ volũtatis:cꝰ opꝰ ẽ creatio ſm Dam.g̃ nlla psona dina ꝓcedit p mõꝫ amoꝛis:q ẽ actꝰ volũtat. ¶ Itẽ modꝰ ꝓcessiõis psone ẽ ꝓpꝛiꝰ psone ꝓcedẽti:qꝛ p ꝓcessionẽ distinguit vna psona ab alia:sed amoꝛ ẽ cõe tribꝰ psonis vt dꝛ i lra.g̃ nulla psona vt amoꝛ ꝓcedit. ¶ Ꝑ. Nõ ẽ idẽ appꝛopꝛiatũ ⁊ ꝓpꝛiũ:qꝛ appꝛopꝛatũ sumit ut ꝛõnẽ ꝓpꝛy. Unũ sapia q̃ appꝛopꝛat filio nulli psone ꝓꝑa ẽ:sꝫ amoꝛ vt dꝛ i lra ẽ appꝛopꝛatũ spũi scõ.g̃ ñ ẽ ꝓpꝛiꝰ modus sue ꝓcessiõis vt ꝓcedat vt amoꝛ.

Contra ymago creata q̃ ẽ in aĩa repũtat trinitatẽ in creatura:sꝫ in ymagine creata ꝓcedit aliqd p modũ notitie: ⁊ aliqd p mõꝫ amoꝛis.g̃.Cũ igꝛ i trinitate icreata ꝓcedat filiꝰ p mõꝫ notitie:erit alia pª ꝓcedens p mõꝫ amoꝛis. ¶ Itẽ cognitio pcã nõ ẽ:nisi adiũgat volũtas.sꝫ sic se hꝫ itellꝫ ad volũtatẽ:ita ⁊ vbũ ad amoꝛẽ.g̃ vbũ nõ erit pfcm̃ sine amoꝛe:sꝫ vbũ dei pfectũ ẽ. g̃ ⁊ associatur sibi amoꝛ perfectus.⁊ b ẽ spũs sanctus.

Respondeo dõꝫ q in ꝓcessiõe creaturarũ duo ẽ ꝛsiderare ex parte ipsiꝰ creatoꝛis.s. nãꝫ ex cuiꝰ plenitudine ⁊ pfectiõe oĩs creature pfectio ⁊ efficit ⁊ exẽplat:vt supꝛa dcm̃ ẽ.Et volũtatẽ ex cuiꝰ liberalitate nõ nãe necitate.hec oĩa creature ꝓferunt. Suppsita aũt ſm fidẽ nr̃aꝫ ꝓcessiõe diuinaꝝ psonaꝝ in vnitate eẽntie.ad cuiꝰ ꝓbationẽ rõ sufficiẽs nõ iuenit:oꝫ ꝓcessionẽ psonaꝝ q̃ pfecta ẽ:eẽ rõnẽ ⁊ cãꝫ ꝓcessiõis creature. Unũ sic ꝓcessionẽ creaturaꝝ nãe dine pfectionẽ iperfecte repũtãtiũ reducimꝰ ĩ perfcãꝫ imaginẽ dinã:pfectionẽ pleniſſime ꝓtinẽtẽ.s.filiũ:tanq̃ in ꝑnm̃:⁊ q̃si nãlis ꝓcessiõis creaturaꝝ a deo ſm.s.imitationẽ nãe:exẽplar ⁊ rõnẽ:ita oꝫ q in q̃tũ ꝓcessio creature ẽ ex libalitate dine volũtat reducat ĩ vnũ ꝑnm̃:qõ sit q̃si rõ totiꝰ libal' collonis: hec aũt ẽ amoꝛ:sub cꝰ rõne oĩa a volũtate ꝓferunt̃:⁊ iõ oꝫ aliquã psonã eẽ ĩ dinis ꝓcedẽtẽ p mom̃ amoꝛis. ⁊ b ẽ spũs. Et ide ẽ q gdã ꝑbi totiꝰ nãe amoꝛẽ ꝑnm̃ posuerũt.

Ad primũ g̃ dõꝫ q hꝫ amoꝛ inq̃tuꝫ amoꝛ nõ dicat qd pfcꝫ ⁊ subsistẽs: tñ inq̃tũ ẽ di amoꝛ a q̃ oĩs iperfectio remouet̃ hꝫ q sit pfcm̃ qd: ⁊ subsistẽs: ⁊ sic ẽ de vbo. ¶ Ad zm̃ dõꝫ q sic p ꝑm̃ ꝓcessũ nãe cõicaꝛ tota nã dina cũ sit pfectꝰ:ita ⁊ p ꝑmũ ꝓcessũ volũtatis q̃ est rõ oĩs ꝓcessiõis volũtarie a deo cõicaꝛ tota volũtas: ⁊ qꝛ ĩ deo idẽ ẽ volũtas ⁊ nã:nec tota volũtas q̃ ifinita ẽ: posset eẽ nisi ĩ nã ifinita:⁊ nõ nisi bõi ifiniti: q̃si obi equãtis ifinitã volũtatẽ. Unũ nec amoꝛ q ẽ rõ volũtatis põt eẽ nisi infinitus. iõ opꝫ etiam cõicari naturaꝫ. Unde amoꝛ quãuis nõ dicat cõicationẽ nãe inquãtuꝫ est amoꝛ. dicit tamẽ inquãtũ est amoꝛ dei.⁊ ꝑmus ꝓcessus diuine volũtatis. ¶ Ad tertiũ dõm q creatura ꝓcedit a voluntate sicut res operata per volũtatẽ.sed spi.scũs.sicut rõ cuiuslibet operis volũtatis:sicut etiã filiꝰ ꝓducit vt ars oĩꝫ eoꝝ q̃ per intellectũ diuinũ cõstituta sunt. ¶ Ad quartum dõm q amoꝛ in diuinis tripliciter sumit̃. Qñq enĩ sumit̃ eẽntialiter. Qñq psonaliter. Qñq notionaliter. Qñ sumit̃ eẽntialiter nõ dicit aliquã processionẽ vel relationem realẽ:sed tñ rõnis: sicut etiã cũ de deo dicimꝰ ĩtelligens ⁊ ĩtellectũ. Eadeꝫ enĩ persona põt esse intelligens ⁊ ĩtellecta. Qñ aũt dicit personaliter:tũc ipoꝛtatur ꝓcessio ⁊ relatio realis.⁊ significat ipsa persona siue res ꝓcedens:sicut amoꝛ est qõdã ꝓcedens. Quãdo dicit notionaliter significat ipsam rõnẽ ꝓcessionis persone:quia amoꝛ nõ tñ est ꝓcedẽs:sed etiã dicit rõneꝫ sub qua alia ꝓcedunt. Sc̃m ergo q est eẽntiale est cõmune tribꝰ: sed appꝛopꝛiat̃ spi.scõ. vt cum dicit̃ deus charitas est.i. Joan.4. Sc̃m aũt q est personale est ꝓpꝛiuꝫ spi.scũs.⁊ dicit̃ q spũs sanctus procedit vt amoꝛ. Sc̃m aũt q est notionale est quedã relatio vel notio cõis patri ⁊ filio:q̃ etiã dꝛ cõis spiratio. ⁊ b modo significat̃ amoꝛ in b verbo diligunt:cum dicitur. pater ⁊ filiꝰ diligunt se spi. scõ. ¶ Ad gntũ dõm q amoꝛ ſm q est ꝓpꝛiũ nõ est appꝛopꝛatuꝫ. Sapia aũt ita est appꝛopꝛiata qõ nunq̃ põt esse ꝓpꝛium. Et rõ huiꝰ est:qꝛ sapiẽtia nõ significat̃ per modum alicuiꝰ exeuntis ab aliquo:sed per modũ qescentis in subiecto.⁊ ideo semp est essentialis ⁊ nunq̃ personalis. Sed amoꝛ significat̃ per modũ exitus: nihilominꝰ tamẽ significat aliquid absolutum. Exitus autẽ ille põt intelligi vt realis vel ſm rõnem tñ. Ex parte ergo qua significat aliquid absolutũ est essentiale:⁊ tũc relatio vel exitus ipoꝛtatus erit rõnis tñ:sicut cũ dicit̃ idẽ eidẽ idem. Qñ autem ille exitus significat̃:non tãtũ vt rõnis sed vt realis:tunc amoꝛem significat personalem.

¶ Utꝛ spũs scũs sit amoꝛ quẽ hꝫ pr̃ in filiũ. II.

Ad secundũ sic ꝓceditur.vꝛ q spũs scũs nõ sit amoꝛ quẽ pr̃ hꝫ in filiũ:vel eꝫ. Quicgd.n. ꝓcedit ĩ aliõ tendens nõ ꝓcedit vt p se subsistẽs:sꝫ spi.scũs ꝓcedit vt psona subsistẽs p se.g̃ nõ ꝓcedit in filiũ. ¶ Itẽ q ꝓcedit in aligd recipit̃ in illo:nisi sit ex õfectu recipiẽtis:sꝫ in filio nõ est aligs defectꝰ.si g̃ spi.scũs ꝓcedit a patre vt in filiũ:filius recipit spi.scũs.sꝫ qcgd filiꝰ recipit a patre recipit per gnãtionẽ.g̃ ꝓcessio per quã spi. scũs ꝓcedit a pr̃e in filiũ est gnãtio:vel ẽt ꝑus ſm rõneꝫ: sicut qõ includit̃ in illa. ¶ Ꝑ. Et si filius aligd accipiat a patre:tamẽ pater nihil accipit a filio. g̃ cũ illud in qõ est aligd se habeat in rõne recipientis:nullo mõ poterit dici spi.scũs amoꝛ quẽ hꝫ filius in patrem.

Contra oĩs amoꝛ ꝓcedit ab amãte in amatũ: sꝫ spi. scũs est amoꝛ.vt supꝛa dictũ est.g̃ vꝛ cuꝫ pr̃ amet filiũ ⁊ eꝫ.q spi.scũs sit amoꝛ pr̃is ĩ filiũ:⁊ eꝫ. ¶ Ꝑ. Hoc videt̃ per auctoꝛitatem Jero.in littera.

Respondeo dõm q in ꝓcessione spi. sci ẽ ꝓsideꝛare duo.s. ꝓcessionẽ ipam ⁊ modũ ꝓcedendi. Et qꝛ spi.scũs ꝓcedit vt res distincta ⁊ p se exĩs nõ hꝫ ex ꝓcessiõe sua inq̃tũ ꝓcessio est q sit a pr̃e ĩ filiũ: vel eꝫ.sed q sit in se subsistẽs. Si aũt ꝓsideretur modus ꝓcessionis:qꝛ ꝓcedit vt amoꝛ vt dictũ ẽ:cum amatũ ſm rõnẽ itelligẽdi sit id in qõ terminat̃ amoꝛ: ⁊ amãs a quo exit amoꝛ:cũ pr̃ amet filiũ. põt dici amoꝛ pr̃is in filium. ⁊ cuꝫ filius amet pr̃em amoꝛ filꝫ in patrem.

Et per hoc patet solo ad ꝑm̃ qꝛ spi. scũs non hꝫ vt sit amoꝛ vniꝰ psone in aliã ex b q est persona procedẽs.sed ex b q ꝓcedit vt amoꝛ. ¶ Ad secundum dõm q cum dicit̃ filius amari a patre nõ ꝑdicatur ſm rez:q filius aliquid a patre accipiat:sed q terminet̃ in ipsum actus amoꝛis:⁊ ideo b qõ dicit̃ esse spi. scũs amoꝛ patris in filiũ non ptinet ad gnãtionẽ:sed ad spi.sci ꝓcessionẽ. ¶ Et per b patet solo ad zm̃:qꝛ sicut cuꝫ dicit̃ q pater hꝫ amoꝛẽ in scipm non significat̃ ibi aliq̃ terminatio vel acceptio ſm rẽ:sed tñ ſm modum significandi: ita ẽt cuꝫ dꝛ spi.scũs amoꝛ filꝫ in pr̃eꝫ:non ponit̃ q pater aligd accipiat:nisi q ſm modũ significandi in ipsum terminatur amoꝛ filꝫ sicut in amatum.

¶ Utꝛ spũs scũs sit vnio patris ⁊ filꝫ. III.

Ad tertiuꝫ sic ꝓceditur.vꝛ q spi.scũs nõ sit nexus vel vnio pr̃is ⁊ filꝫ. qõ.n.ẽ discretũ ⁊ distinctũ ab aligbus nõ est vnitiuũ ipoꝛ. Sed spi. scũs ẽ distinctus a pr̃e ⁊ filio.g̃ nõ ẽ vnioytriuſq. ¶ Ꝑ. nexus

vel vnio hz quasi rõnem medy iter ea q̃ vniunt̃ vel ꝓnectunt̃. Sz spi.scũs nõ ẽ media in trinitate ꝑsona sed 3ª. g̃ nõ est vnio vl nex⁹. ¶ ℙ. Nexus dr̃ quo aliq̃ nectunt̃: sz siue h̃ intelligatur effectiue siue formaliter: illud quo aliqua nectuntur habet aliquã rõnem p̃ncipy ãnexã. ergo cũ spũs nllo mõ sit p̃ncipiũ patris ⁊ fily: imo eꝯ nõ poterit dici nexus vel vnio vtriusq̃.

Contra Diony. li. de di. no. c. 4. Amoꝛẽ siue dĩnũ siue angelicũ ⁊c. Dicam⁹ vnitiuã quãdam et cõcretiuã accipim⁹ vtutẽ. sz. s. scũs ẽ amoꝛ pr̃is ⁊ fily. g̃ ẽ vnio ipsoꝛ. ¶ Hoc etiaz videt ex auctate apli. Ephe. 4. solliciti seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis. ⁊ ita amoꝛ hz rationem vinculi ⁊ nexus.

Respondeo dõm q̃ amoꝛ semp ponit cõplacẽtiã amãtis in amatũ. Qñ ãt aliqs placz sibi in aliq̃ trahit se in illud ⁊ ꝓiũgit se illi q̃tũ põt: ita vt illud efficiat suũ: ⁊ ide ẽ q̃ amoꝛ hz rõnẽ vniẽdi amantẽ ⁊ amatũ. Et qz spi. scũs ꝓcedit vt amoꝛ ex mõ ꝓcessionis hz vt sit vnio pr̃is ⁊ fily. ℙñ. n. pr̃ ⁊ fili⁹ ꝓsiderari. vl inquãtũ ꝓueniũt ĩ eẽntia. ⁊ sic iuenit̃ i eẽntia. Vl inq̃tũ distinguunt̃ i psonis: ⁊ sic vniunt̃ p ꝓsonãtiã amoꝛis. Quia ⁊ si p ipole ponerẽt q̃ nõ eẽnt vnũ p eẽntiã ad pfectam iocunditatẽ oporteret in eis itelligi vnionẽ amoꝛis.

Ad primũ ergo dõm q̃ ex ipsa ꝓcessiõe. s. scũs hz q̃ ꝓcedat vt psona: sz ex mõ ꝓcessiõis hz q̃ sit vinculũ vel vnio amãtis ⁊ amati. Utrũ aũt pr̃ ⁊ fili⁹ diligant se spi. scõ. infra quer̃et. ¶ Ad 2ᵐ dõm q̃ inquãtũ ꝓcedit a duob⁹ hz q̃ sit tertia in trinitate ꝑsona. Sed ex mõ ꝓcedẽdi q̃ sit vnio vtriusq̃ psone. ¶ Ad 3ᵐ dõm q̃ pr̃ ⁊ fili⁹ dicunt̃ vniri spi. scõ nõ effectiue sed q̃si formal r. sed forma est duplex. Quedã. n. manẽs ⁊ qescẽs in his quoꝝ est forma: ⁊ sic per modum forme se habz ad personas diuina eẽntia: ⁊ sic vniũtur formaliter amore eẽntiali. Et etiam aliquid formal r vniẽs: nõ quasi inherẽs: sed sicut procedẽs ab vtroq̃ vnitoꝝ: ac si diceremus aliqua duo coꝛpoꝛa vniri per aliquẽ liquoꝛẽ ab eis ꝓcedẽtẽ: ⁊ ita pater ⁊ filius vniunt̃ spi. scõ. vñ nõ sequit̃ q̃ sit p̃ncipiuz pr̃is ⁊ fily: sed eꝯ. Hoc tñ magis discutiet̃ qñ q̃ret̃ vtz pater ⁊ filius diligant se spi. scõ.

¶ Utrum persona procedens per modũ amoris proprie dicatur spiritus sanctus. IIII.

Ad quartum sic ꝓcedit̃. vr̃ q̃ persona q̃ ꝓcedit vt amoꝛ nõ⁹ ꝓprie dicat̃ spi. scũs. Illud. n. qõ ẽ cõe tribus psonis nõ efficit̃ ꝓpriũ nisi aliq̃ proprio adiũcto. Sz spũs ꝓuenit trib⁹ psonis. Jo. 4. Spũs ẽ de⁹. Scũs aũt qõ addit̃ ẽ ẽt cõe ⁊ nõ ꝓpriũ. g̃ vr̃ q̃ spi. scũs nõ sit ꝓpriũ nomẽ alicui⁹ psone. ¶ ℙ. Persone distinguunt̃ p relationẽ originis. sz hꝰ rel'ones fm modũ itelligẽdi ꝓsequunt̃ ꝓcessiões psonaꝝ. g̃ q̃libz psona dz denoiari fz ꝓcessionẽ aliquã. Sz spi. scũs nullã ꝓcessionẽ vel ꝓcessiõis modũ exꝑmit. g̃ nõ vr̃ eẽ nomẽ alic⁹ psone. ¶ Si dicas q̃ dr̃ spũs scũs. qz ꝓcedit vt amoꝛ. s. ad similitudinem eius quod dico duo amantes conspirant sibi in amore per osculum oris: vnde fit respiratio. Contra fm hoc nomen spiritus sumetur ex similitudine spiritus coꝛpoꝛalis. Sed omne tale nomẽ dicitur de deo deo metaphoꝛice ⁊ nõ proprie: nec fm p̃us. Cum igit̃ nomina psonalia iueniant̃ in diuinis ꝓprie. ⁊ ẽt p p̃us q̃ in creaturis. vt dr̃ ephe. 3. Ex quo ois paternitas ⁊c. vr̃ q̃ p istum modum nulla persona diuina debeat noiari. s. scũs. ¶ ℙ. Sicut ꝓcessio q̃ est per modũ amoris ẽ scã: ita illa q̃ ẽ p modũ nãe. g̃ fit̃ nõ dr̃ fili⁹ scũs: ita ñ dz dici spi. scũs.

In cõtrariũ est tota scriptura ⁊ tot⁹ vsus ecclie q̃ tertiã in trinitate psonã sic noiat.

Respondeo dõm q̃ spũs ẽ nomẽ positũ ad significãdũ subtilitatẽ alicui⁹ nãe. vñ dr̃ tã de coꝛpoꝛalib⁹ q̃ de icoꝛpoꝛeis. Aer. n. spũs dr̃ pp subtilitatẽ: ⁊ exĩde attractio aeris ⁊ expulsio dr̃ ispiratio ⁊ respiratio: ⁊ exĩde vẽt⁹ ẽt dr̃ spũs: ⁊ exĩde ẽt subtilissimi vapoꝛes per quos diffundunt̃ vtutes aĩe in ptes coꝛpis dñr spũs. Et silr incoꝛpoꝛea pp suã subtilitatẽ dicunt̃ spũs: sic dicim⁹ duos spũm ⁊ angelũ ⁊ aiaz. Et ide est ẽt q̃ dicim⁹ duos hoĩes amãtes se ⁊ concoꝛdes eẽ vni⁹ spũs vel ꝓspiratos: sicut ẽt dicim⁹ eos eẽ vnũ coꝛ ⁊ vnã aiaz: sicut dicitur ethi. 9. ꝓpriũ amicoꝝ est vnã aĩam in duob⁹ coꝛpoꝛibus cẽ. Subtilitas aũt dr̃ per remotionẽ a mãlitate. vñ ea que hñt multũ de mã vocam⁹ grossa: sicut terram. Et ea que min⁹: subtilia: sicut aerẽ ⁊ ignẽ. Uñ cuz remoueri a mã magis sit in incoꝛpoꝛeis ⁊ maxime in deo: spiritualitas fm rõnem significationis sue per p̃us ĩuenit̃ ĩ deo: ⁊ magis in incoꝛpoꝛeis q̃ coꝛpoꝛalibus: quãuis forte fm impositionẽ nominis spũalitas magis se teneat ad coꝛporalia: eo q̃ nobis qui nomĩa ipoſuim⁹ eius subtilitas magis est manifesta. Scõm hoc igit̃ dico q̃ spũs inquantuz nominat subtilitatẽ nãe cõe est trib⁹ personis. Sz duplici rõne noiat̃ spi. scũs a spũalitate. Una ⁊ precipua est vt credo: qz per ipm ⁊ dona ipsius in pticipationẽ dĩne spũalitatis trahimur: inq̃tũ a tpalib⁹ remouemur. vñ ꝓpto res tpaliũ spũales dicunt̃. ⁊ h̃ ꝓuenit sibi inq̃tuz ꝓcedit vt amoꝛ: q hz rõnẽ p̃mi doni: in q̃ oĩa dona donant̃. Alia rõ est: qz est amoꝛ patris in filium quo se diligũt ⁊ amantem ⁊ amatũ dicimus in spiritu vniri.

Ad primũ ergo dõm q̃ h̃ qõ dico spi. scũs põt dupliciter cõsiderari: vel q̃tũ ad vtutem vocabuloꝝ: ⁊ sic cõuenit toti trinitati: put sumit̃ in vtute duaꝝ dictionũ: vel inquãtũ ad ipositionẽ eccl'ie p quã h̃ impositũ est ad significandũ vnã psonã: q̃si circũlocutio vnius noĩs: ꝑpter defectũ vocabulorũ: qz lingue nr̃e deficiunt a narratione dei. ⁊ sic ꝓprie cõuenit spũi sãcto. Et rõnem cõuenientie assignat Aug. in littera. Quia enĩz est cõitas patris ⁊ fily decet vt cõmuni noĩe nominet̃. ¶ Ad 2ᵐ dõm q̃ ex rõne siue ꝓcessionis spi. scũs ꝓcedit vt amoꝛ: ⁊ inq̃tũ est amoꝛ ꝓuenit sibi q̃ noiet̃ per spũalitatem vt dictũ est: ⁊ sic aliquo mõ nomẽ spi. sci quẽdam modum ꝓcessionis exꝑimit. qz amoris. ¶ Ad 3ᵐ dõm: q̃ spũs per p̃us dicit̃ de diuinis: q̃ de coꝛpoꝛeis sicut ꝑdictuz est: ⁊ iõ obiectio illa nõ tenet: nec credo ab illa similitudine spi. scm̃ vocari. ¶ Ad 4ᵐ dõm q̃ sicut dic̃ Dio. 1z. c. de di. no. Sctitas est ab oĩ ĩmunditia libera ⁊ perfecta ⁊ ĩmaculata mũditia: ⁊ iõ conueniẽter scitas spũalitati adiungit̃: que ẽt a mãlitate separationẽ dicit. vt sic per spũalitatem designet̃ separatio a mã. ⁊ per sanctitatez a mãlibus defectibus. ¶ Uel dõm q̃ nã semp eodez mõ operat̃: ⁊ ideo in opere nãe nõ est ĩuenire rectũ ⁊ non rectum: sicut in opere volũtatis. Et iõ ꝓueniẽter scitas que rectitudinẽ volũtatis ꝓportat adiungit̃ ꝓcessiõi amoris ⁊ non gnãtioni que est opus nature.

¶ Utrum tñ tres ꝑsone sint in diuinis. V.

Ad quintuz sic ꝓcedit̃. vr̃ q̃ nõ sint tñ tres ꝑsone ĩ diuinis. in dĩnis. n. ñ pl's distat volũtas ⁊ nã q̃ itell's. Sz alia ꝑsona ẽ ꝓcedẽs p modũ voluntatis vel amoris ab illa q̃ ꝓcedit p modũ nãe vel gnãtionis. g̃ adhuc dz eẽ alia q̃ ꝓcedat per modum intellect⁹. ¶ ℙ. sicut pater diligit filiũ: ita etiã diligit spi. sanctuz: sed amoꝛ quo pr̃ diligit filiũ est vna persona. ergo et amoꝛ quo diligit spi. scm̃ est vna persona: ⁊ ita sunt plures q̃ tres. ¶ Jtẽ sicut est perfecta bonitas ⁊ liberalitas in patre ⁊ filio: ita ⁊ in spi. scõ, sed ꝓp sũmã bonitatẽ ⁊ libers

litatem ꝓuenit patri q̄ nām suā cōicet aly: q2 bonū ē cōi-
catiuū sui. g̃ eadē rōne spūs scūs cōicabit nāz suā pfecta
cōicatiōe: sz nō perfecte cōicat creature. g̃ cōicabit aly di
uine psone. ¶ Itē in deo nō tm̄ ēnā ꝛ voluntas sz plura
alia attributa: quoꝝ vnūqōq; hz rōnē p̄ncipy. Sz volun
tati ꝛ nāe rn̄det aliq̄ ꝓcessio inq̄tū hñt rōnē p̄ncipy. g̃ et
ꝛ alys attributis rn̄debūt alie ꝓcessiones fm q̄s multi-
plicabunt̄ persone multo plures q̄ tres.

Sed contra videt̄ q̄ sint tm̄ due. Persone. n. nō
distinguunt̄ nisi fm relatiōes origi-
nis. Sz relatio originis ē fz quā aligs ē ab alio. g̃ vr̄ q̄ sit
tm̄ vna persona que sit ens ab alia: ꝛ reliqua a qua ē ali⁹.
ergo sunt tm̄ due persone.

Respondeo dōm q̄ nō sunt nisi tres psone in di
uinis. Et rō hꝰ ē: q2 in dīnis pp eēn-
tie simplicitatē nō pōt eē distinctio fm aligd absolutū: sed
fm relationē: ꝛ tm̄ fz relationē originis. vt ifra ꝓbabit̄.
¶ Itē relatio originis nō pt̄ ꝑstituere psonā si significet
in cōi: sz oz q̄ significet aligd ꝓprium ꝛ determinatū. Habz
.n. se loco dīfie ꝑstitutiue respectu psone quā oz eē ꝓpriā.
¶ Itē q2 psona ē nomē dignitatis oz q̄ illa relatio sit ad
dignitatē ptinēs: sic g̃ oz tria ꝑsiderare in ꝑstituētib⁹ pso
nas. s. q̄ sit relo originis: q̄ sit ꝓpria: q̄ sit ad dignitatem
ptinēs. Relatio aūt originis in cōi iportat̄ i bis duob⁹: q̄
ab alio ꝛ a quo ali⁹. Hoc ēt q̄ dico a q̄ ali⁹: ē q̄dē ad digni
tatē ptinēs: sz cōe ē. Unū oz ad hꝰ q̄ ꝑstituat psonā q̄ ōter
minet̄ p spāle modū originis. In dīnis aūt nō pōt eē nisi
duplex modus originis fm q̄ oēs agēs diuidit̄ i agēs a nā
ꝛ agēs a volūtate: ꝛ iste actiōes iuēte i creaturis vt supra
dcm̄ ē reducūt̄ in cāz: ꝛ exēplar in duas ꝓcessiōes i dīnis:
q̄rū vna ē p modū nāe ꝛ vocat̄ gnātio: ꝛ alia p modū vo-
luntatis: ꝛ vocat̄ spiratio vt supra dcm̄ ē. Opz igit̄ ita spe
cificare a q̄ alius p gnātionē a quo ali⁹ p spirationē. Nec
aūt duo nō hñt repugnātiā: q2 idē pōt eē p̄n⁹ pluriuz di-
uersis modis. Unī ex hꝰ nō ꝑstituentur due psone sed vna
tm̄: q2 nihil hz vtutē distinguēdi: nisi qō hz aliquā rōnem
oppositionis. Sic igit̄ habemus vnam personā a qua est
aliquis per gnātionē ꝛ spirationē sicut p̄r. si aūt accipia-
mus aliud. s. qui est ab alio: q̄uis ꝓpter relationez origi-
nis: tamen nō sufficit ad cōstituendā personā. tum q2 cōe
est: tum q2 nihil dignitatis ꝓportat. Esse enim ab alio pōt
aliquid vel nobili vel ignobili modo. Unde opz ad hꝰ q̄
constituat̄ persona: q̄ determinet̄ per spālem modum ad
dignitatem pertinentez: ꝛ isti sunt tm̄ duo in diuinis: ꝛ iō
oportebit ita dicere qui est ab alio per gnātionē. ꝛ qui est
ab alio per spirationē. Ista aūt duo non possunt vni con-
uenire: quia vna res habet tm̄ vnum modum quo oritur
ex alio. Nō. n. idez in specie est a natura ꝛ ab arte. nec per
putrefactionem ꝛ seminationez. ꝛ ideo erit vna persona
que est ab alia per generationē. ꝛ hic est filius. ꝛ alia que
est ab alia per spirationem: ꝛ hic est spi. sanctus. Et cum
iste relationes non possint multiplicari fm numerū: ita
q̄ remaneat vnitas in specie: eo q̄ nō ē ibi aliqua diuisio
materialis: opz q̄ sint tm̄ tres persone.

Ad primū igit̄ dōm q̄ ꝓcessio intellect⁹ ꝛ natu-
re habēt quādā similitudinē per quā
distinguunt̄ a ꝓcessione per modū voluntatis. Pōt enim
aliquid ꝓcedere ab vno vel a plurib⁹. Qō aūt ꝓcedit p
modū nāe ꝓcedit vt ab vno: si illud perfectū sit. ꝛ similr
qō ꝓcedit per modū itellectus. nō. n. plures homines ha-
bent vnā ꝓceptionē in numero. Et ita filio qui est tm̄ ab
vno. s. a patre attribuit̄ vterq; modus. ꝓcedit enim per
modum nāe vt filius. ꝛ per modum itellectus vt verbū.
sed voluntas tendit in aliū. ꝛ pōt esse reciprocatio vt ex
duobus vna voluntatis ꝓcedat conformitas: q̄ est vnio
vtriusq;. Et iō ꝓcedere per modū voluntatis ꝓuenit. spi.
scō q̄ ꝓcedit a duob⁹ vniens eos inq̄tū sunt distincte ꝑso-
ne. Inquātū. n. sunt vna eēntia vniunt̄ per eēntiā: ꝛ fz hꝰ
est iter eos amor eēntialis. ¶ Ad z^m dōz q̄ sic̄ est in infe
rioribus q̄ nō alio actu pō ferr̄ in obm ꝛ in actū suū. Eo-
dez. n. actu itellect⁹ itelligit se: ꝛ itelligit se itelligere. Ita
ēt cū spi. scūs ꝓcedat vt amor quo ꝑ amat filiū: nō oz q̄
sit ali⁹ amor q̄ amet illuz amorē. ꝛ ꝑcipue cum ille amor
nō differat ab isto nisi fm numer^m: ꝛ nō fm rōnez: ꝛ talis
diuersitas in dīnis nō pōt eē: vt supra ꝓbatū ē. ¶ Ad z^m
dōz q̄ liberalitas ꝛ bonitas sunt eēntialia: eēntialia autē
nō sunt p̄ncipia actuū notionaliuz nisi fm q̄ ipsa eēntia
est idez re qō ꝓprietas vel notio: vt supra dictuz est. Unī
bonitas vel liberalitas in patre nō est p̄ncipiū gnātiōis:
nisi inq̄tum bonitas est sua p̄rnitas: in filio aūt bonitas
nō est p̄rnitas sz filiatio. Unī eadē bonitate ꝛ liberalitate
p̄ generat ꝛ fili⁹ generat̄. ꝛ pater spirat ꝛ spūs sanct⁹ spi-
ratur. Unī fm Aug. cum dico de quo est: est questio origi
nis: ꝛ nō equalitatis. sed cū querit̄ q̄lis vel quātus. Et iō
per hoc q̄ spi. scūs nō ꝓducit aliā personā nō est minoris
liberalitatis vel bōitatis. ¶ Ad q̄rtū dōz q̄ oīa attribu
ta diuina sunt p̄n^m ꝓductiōis per mo^m efficiētis exempla
ris: sicut bonitatē oīa bona imitant̄: ꝛ eēntiaz oīa entia: ꝛ
sic de alys. Unī oīs illa ꝓcessio est per mo^m nāe: ꝛ iō non
opz esse plēs modos ꝓcessiōis in diuinis. ¶ Ad vltimuz
patet solutio per ea que dicta sunt.

¶ Expositio littere.

Spiritus sanct⁹ amor ē ꝛc̄.) Nec tria
se hñt ex additione adinui-
cem. Amor. n. dicit simplicē iclinationē affe-
ctus in amatū. Unde ēt q̄ñq; passiones dicit:
fm q̄ est in parte sensitiua. ꝛ sic amor ēt in irrōnabilib⁹
inuenit̄. Dilectio aūt ꝑsupponit electionem sicut ipm no
men ostendit. Unde tm̄ rōnabiliuz est: sz charitas ponit
quādā vehemētiā dilectionis. inquātū dilectū sub inesti
mali ꝓcio habet̄: fm q̄ res multi ꝓcuy care dīr. (Siue
eniz sit vnitas ꝛc̄.) Unitas dicit̄ inquātū est nexus p̄ris
ꝛ filij vt dictū est: sed scītas dicit̄ inq̄tum ꝓcedit ꝓcessio
ne voluntatis: in qua cōsistit tota sanctitas.

¶ Oz spūs scūs ꝓcedit a p̄re ꝛ a filio. Di. xi.

Hic dōm est spūm sanctū a p̄re eē ꝛ
filio: ꝛ ꝓcedere a patre ꝛ filio. qō
multi heretici negauerunt. Oz aūt
de vtroq; procedat multis diuino
ruz eloq̄or testimonijs cōprobat̄.
Dic̄. n. apl's. Misit deus spūm filij sui in cor-
da vestra. Ecce hꝰ dī spirit⁹ filij. Et alibi. Qui
aūt spirituz xp̄i nō hz hic nō est eius. Ipse etiā
filius de spū sancto dicit in euangelio. Quem
ego mittā vobis a patre. Patris aūt spirit⁹ di
ctus est vbi legit̄. Si spiritus eius qui suscita-
uit christū a mortuis habitat in vobis. Et ipse
xp̄s dicit. Non eniz vos estis qui loquimini.
sed spūs patris vestri qui loquitur. ꝛ alio loco.
quē mittet pater in nomine meo. Et alibi ipse
filius de spiritu sancto ait. De patre procedit.
His ꝛ alijs pluribus auctoritatib⁹ ostēdit̄ q̄
spiritus sanctus a patre ꝛ filio procedit.

¶ Oz greci non concedunt spiritum sanctuz ꝓ-
cedere a filio.